Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ខុទ្ទកនិកាយេ

សុត្តនិបាតបាឡិ

១៍ ឧរគវគ្គោ

១៍ ឧរគសុត្តំ

១៍

យោ [យោ ចេ (ស្យា៍)] ឧប្បតិតំ វិនេតិ កោធំ, វិសដំ សប្បវិសំវ ឱសធេហិ [ឱសធេភិ (ក៍)];

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ [ជិណ្ណមិវ តចំ (សី៍ ស្យា៍ កំ៍ បី៍), ជិណ្ណមិវា តចំ (?)] បុរាណំ៍

២៍

យោ រាគមុទច្ឆិទា អសេសំ, ភិសបុប្ផំវ សរោរុហំ [សរេរុហំ (ក៍)] វិគយ្ហ

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ, បុរាណំ៍

៣៍

យោ តណ្ហមុទច្ឆិទា អសេសំ, សរិតំ សីឃសរំ វិសោសយិត្វា;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណំ៍

៣។

យោ មានមុទព្ពធី អសេសំ, នឡសេតុំវ សុទុព្ពលំ មហោឃោ;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណំ។

៤។

យោ នាជ្ឈគមា ភវេសុ សារំ, វិចិនំ បុប្ផមិវ [បុប្ផមិវ (ពហូសុ)] ឧទុម្ពរេសុ;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណំ។

៥។

យស្សន្តរតោ ន សន្តិ កោបា, ឥតិភវាភវតញ្ច [ឥតិព្ភវាភវតញ្ច (ក។)] វីតិវត្តោ;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណំ។

៦។

យស្ស វិតក្កា វិធូបិតា, អជ្ឈត្តំ សុវិកប្បិតា អសេសា;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណំ។

៧។

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី, សព្ពំ អច្ចគមា ឥមំ បបញ្ចំ;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណំ។

៩៍

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី, សព្ពំ វិតថមិទន្តិ ញាត្វា [ញត្វា (ស្យា៍ បី៍ ក៍)] លោកេ;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណំ៍

១០៍

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី, សព្ពំ វិតថមិទន្តិ វីតលោភោ;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណំ៍

១១៍

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី, សព្ពំ វិតថមិទន្តិ វីតរាគោ;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណំ៍

១២៍

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី, សព្ពំ វិតថមិទន្តិ វីតទោសោ;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណំ៍

១៣៍

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី, សព្ពំ វិតថមិទន្តិ វីតមោហោ;

ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨩᩉᩣᨲᩥ ᩒᩁᨷᩣᩁᩴ, ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨾᩥᩅᨲ᩠ᨲᨧᩴ ᨷᩩᩁᩣᨱᩴ

᪑᪔ᩴ

ᨿᩔᩣᨶᩩᩈᨿᩣ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ, ᨾᩪᩃᩣ ᨧ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᩈᨾᩪᩉᨲᩣᩈᩮ;

ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨩᩉᩣᨲᩥ ᩒᩁᨷᩣᩁᩴ, ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨾᩥᩅᨲ᩠ᨲᨧᩴ ᨷᩩᩁᩣᨱᩴ

᪑᪕ᩴ

ᨿᩔ ᨴᩁᨳᨩᩣ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ, ᩒᩁᩴ ᩋᩣᨣᨾᨶᩣᨿ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᩈᩮ;

ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨩᩉᩣᨲᩥ ᩒᩁᨷᩣᩁᩴ, ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨾᩥᩅᨲ᩠ᨲᨧᩴ ᨷᩩᩁᩣᨱᩴ

᪑᪖ᩴ

ᨿᩔ ᩅᨶᨳᨩᩣ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ, ᩅᩥᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨽᩅᩣᨿ ᩉᩮᨲᩩᨠᨷ᩠ᨷᩣ;

ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨩᩉᩣᨲᩥ ᩒᩁᨷᩣᩁᩴ, ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨾᩥᩅᨲ᩠ᨲᨧᩴ ᨷᩩᩁᩣᨱᩴ

᪑᪗ᩴ

ᨿᩮᩣ ᨶᩦᩅᩁᨱᩮ ᨷᩉᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨧ, ᩋᨶᩥᨥᩮᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᨠᨳᩴᨠᨳᩮᩣ ᩅᩥᩈᩃ᩠ᩃᩮᩣ;

ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨩᩉᩣᨲᩥ ᩒᩁᨷᩣᩁᩴ, ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨾᩥᩅᨲ᩠ᨲᨧᩴ ᨷᩩᩁᩣᨱᩴ

ᩏᩁᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ

᪒ᩴ ᨵᨶᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

១៧.

“បក្កោខតោ ត្ធលឹរោហយស្មិ, (ធ្លតិ ឆតិយោ កោបេិ)

អត្តីនេ យហិយា សយាភចាសោ;

លទ្ធា កុដិ អាហិតោ គិរិ, អថ ចេ បត្ថយសិ បវស្ស ទេវ”.

១៨.

“អក្កោឈតោ ចិកតលិលោហយស្មិ [ចិកតលិលោហយស្មិ (សី. បី.)], (ធ្លតិ ភកចា)

អត្តីនេ យហិនេយកទ្តិចានោ;

ចិចឌា កុដិ តិញ្ញូតោ គិរិ, អថ ចេ បត្ថយសិ បវស្ស ទេវ”.

២០.

“អគ្គកយកសា ត ចិដ្ឋេរ, (ធ្លតិ ឆតិយោ កោបេិ)

កន្ឋ ទ្ធូហតិលោ ធន្តិ កាចោ;

ចុដ្ឌិយ្បិ សហេឃ្យុយាកតំ, អថ ចេ បត្ថយសិ បវស្ស ទេវ”.

២១.

“ពាឌ្ឍាសិ គិសិ ឃុសដ្ឋតា, (ធ្លតិ ភកចា)

តិណ្ណោ បារគតោ វិនេយ្យ ឱឃំ;

អត្ថោ ភិសិយា ន វិជ្ជតិ, អថ ចេ បត្ថយសី បវស្ស ទេវ”.

២២.

“គោបី មម អស្សវា អលោលា, (ឥតិ ធនិយោ គោបោ)

ទីឃរត្តំ [ទីឃរត្ត (ក.)] សំវាសិយា មនាបា;

តស្សា ន សុណាមិ កិញ្ចិ បាបំ, អថ ចេ បត្ថយសី បវស្ស ទេវ”.

២៣.

“ចិត្តំ មម អស្សវំ វិមុត្តំ, (ឥតិ ភគវា)

ទីឃរត្តំ បរិភាវិតំ សុទន្តំ;

បាបំ បន មេ ន វិជ្ជតិ, អថ ចេ បត្ថយសី បវស្ស ទេវ”.

២៤.

“អត្តវេតនភតោហមស្មិ , (ឥតិ ធនិយោ គោបោ)

បុត្តា ច មេ សមានិយា អរោគា;

តេសំ ន សុណាមិ កិញ្ចិ បាបំ, អថ ចេ បត្ថយសី បវស្ស ទេវ”.

២៥.

“ភាហ៎ ភតកោស្មិ កស្សចិ, (ឡ្វតិ ភកចា)

ភិត្តិដ្ឋេភ ចទាយិ ឃត្តុលេរេក;

អត្តោ្ត ភតិឃា ភ ចិដ្ឋតិ, អឆ រេច បត្តុឃឃិ បចស្សុ រេចច”៍

១៩៍

“អត្ថិ ចរា អត្ថិ រេឆត្យបិ, (ឡ្វតិ ឆតិរេឃា រោភរេបិ)

រេកាឆរលិរេឃា បរេចលិរេឃាបិ អត្ថិ;

ក្ខឃរេកាបិ កចឃ្យតឹឆ អត្ថិ, អឆ រេច បត្តុឃឃិ បចស្សុ រេចច”៍

១ល៍

“ភត្ថិ ចរា ភត្ថិ រេឆត្យបិ, (ឡ្វតិ ភកចា)

រេកាឆរលិរេឃា បរេចលិរេឃាបិ ភត្ថិ;

ក្ខឃរេកាបិ កចឃ្យតឹឆ ភត្ថិ, អឆ រេច បត្តុឃឃិ បចស្សុ រេចច”៍

១ប៍

“លិលិ ភិលាតា អឃឃ្យរេចឆឹ, (ឡ្វតិ ឆតិរេឃា រោភរេបិ)

ទាឃា ឃុត្តាឃឃា ភចា ឃុឃណ្ណាភា;

ត ហិ សក្លិត្តិ ឆេត្បិបិ ឡេត្តុំ [ឡេតុំ (ក៎)], អឆ ឆេ បត្ថយសី បចស្ស ឆេច”៎

១៩៎

“ក្លសេកាទិច ឡេត្ថ [ឡេត្ថា (ស្យា៎ ក៎)] ជាត្ឋតាតិ, (ទ្តុតិ កកចា)

តាកោ ប្ដុតិលតំច ឥាលឃិត្វា [ប្ដុតិលតំ បឥាលឃិត្វា (ស្យា៎ ក៎)];

តាហំ បុត្យេបស្សំ [បុតក្លេបស្សំ (សី៎ ស្យា៎ កំ៎ បី៎), បុត្យេបឃ្យ (ក៎)] កត្ថុសេឃ្យំ, អឆ ឆេ បត្ថយសី បចស្ស ឆេច”៎

១០៎

“តិត្តុឆ្ញា ឆលឆ្ញា ប្ដុរឃេត្តា, យហាយេឈា បចស្សិ ពាចឆេច;

ស្ពុត្វា ឆេចស្ស ចស្សេពា, ទ្តុយយត្ថុំ ឆតិយោ អកាសឆ៎

១១៎

“លិកា ចព េតា អតប្យកា, េឃ យឃំ កកចត្តិ អទ្ធិសាយ;

សេលំ ពំ ក្លេបយ ចក្លូយ, សត្តា េតា េហាហិ ព្យូចំ យហាយុតិ៎

១២៎

“េកាបី ច អហឆ្ញា អស្សុចា, ត្រាហូចទិឃំ [ត្រាហូចទិឃ (ក៎)] ស្ពុកេព ចរាយេស;

ឌាតិយរេលស្ស បិរក្ខ [បិរកា (សី៎ ស្យា៎ កំ៎ បី៎)], ត្យូក្លស្សត្តករា កចាយេស”៎

១៣៎

“នន្ទតិ បុត្តេហិ បុត្តិមា, (ឥតិ មារោ បាបិមា)

គោមា [គោមិកោ (សី។ បី។), គោបិកោ (ស្យា។ កំ។), គោបិយោ (ក។)] គោហិ តថេវ នន្ទតិ;

ឧបធី ហិ នរស្ស នន្ទនា, ន ហិ សោ នន្ទតិ យោ និរុបធី”។

៣៣។

“សោចតិ បុត្តេហិ បុត្តិមា, (ឥតិ ភគវា)

គោបិយោ គោហិ តថេវ សោចតិ;

ឧបធី ហិ នរស្ស សោចនា, ន ហិ សោ សោចតិ យោ និរុបធី”តិ។

ធនិយសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ។

៣។ ខគ្គវិសាណសុត្តំ

៣៥។

សព្ពេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ, អវិហេឋយំ អញ្ញតរម្បិ តេសំ;

ន បុត្តមិច្ឆេយ្យ កុតោ សហាយំ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៣៦។

សំសគ្គជាតស្ស ភវន្តិ ស្នេហា, ស្នេហន្វយំ ទុក្ខមិទំ បហោតិ;

អាទីនវំ ស្នេហជំ បេក្ខមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ.

១៧.

មិត្តេ សុហជ្ជេ អនុកម្បមានោ, ហាបេតិ អត្ថំ បដិពទ្ធចិត្តោ;

ឯតំ ភយំ សន្ថវេ [សន្ធវេ (ក.)] បេក្ខមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ.

១៨.

វំសោ វិសាលោវ យថា វិសត្តោ, បុត្តេសុ ទារេសុ ច យា អបេក្ខា;

វំសក្កឡីរោវ [វំសកឡីរោវ (សី.), វំសាកឡីរោវ (ស្យា. កំ. បី.), វំសេកឡីរោវ (អដ្ឋ.)] អសជ្ជមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ.

១៩.

មិគោ អរញ្ញម្ហិ យថា អពទ្ធោ [អពន្ធោ (ក.)], យេនិច្ឆកំ គច្ឆតិ គោចរាយ;

វិញ្ញូ នរោ សេរិតំ បេក្ខមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ.

២០.

អាមន្តនា ហោតិ សហាយមជ្ឈេ, វាសេ ឋានេ គមនេ ចារិកាយ;

អនភិជ្ឈិតំ សេរិតំ បេក្ខមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ.

២១.

ᨡᩥᨯ᩠ᨯᩣ ᩁᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩉᩣᨿᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᩅᩥᨸᩩᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩮᨾᩴ;

ᨸᩥᨿᩅᩥᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩴ ᩅᩥᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩮᩣ, ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩁᩮ ᨡᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩣᨱᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ.

᪓᪑.

ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨥᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨶ᩠ᨲᩩᩔᨾᩣᨶᩮᩣ ᩍᨲᩁᩦᨲᩁᩮᨶ;

ᨸᩁᩥᩔᨿᩣᨶᩴ ᩈᩉᩥᨲᩣ ᩋᨨᨾ᩠ᨽᩦ, ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩁᩮ ᨡᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩣᨱᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ.

᪓᪒.

ᨴᩩᩔᨦ᩠ᨣᩉᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣᨸᩥ ᩑᨠᩮ, ᩋᨳᩮᩣ ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩣ ᨥᩁᨾᩣᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣ;

ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩣᩔᩩᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨸᩁᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩁᩮ ᨡᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩣᨱᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ.

᪓᪓.

ᩒᩁᩮᩣᨸᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩥᩉᩥᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣᨶᩥ [ᨣᩥᩉᩥᩅ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣᨶᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠᩴ. ᨸᩦ.)], ᩈᨬ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ [ᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ (ᩈᩦ.)] ᨿᨳᩣ ᨠᩮᩣᩅᩥᩊᩣᩁᩮᩣ;

ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩅᩦᩁᩮᩣ ᨣᩥᩉᩥᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨶᩥ, ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩁᩮ ᨡᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩣᨱᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ.

᪓᪔.

ᩈᨧᩮ ᩃᨽᩮᨳ ᨶᩥᨸᨠᩴ ᩈᩉᩣᨿᩴ, ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨧᩁᩴ ᩈᩣᨵᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨵᩦᩁᩴ;

ᩋᨽᩥᨽᩩᨿ᩠ᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᩔᨿᩣᨶᩥ, ᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᩮᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩈᨲᩦᨾᩣ.

᪓᪕.

នោ ចេ លភេថ និបកំ សហាយំ, សទ្ធិំ ចរំ សាធុវិហារិធីរំ;

រាជាវ រដ្ឋំ វិជិតំ បហាយ, ឯកោ ចរេ មាតង្គរញ្ញេវ នាគោ។

៤៧។

អទ្ធា បសំសាម សហាយសម្បទំ, សេដ្ឋា សមា សេវិតព្វា សហាយា;

ឯតេ អលទ្ធា អនវជ្ជភោជី, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៤៨។

ទិស្វា សុវណ្ណស្ស បភស្សរានិ, កម្មារបុត្តេន សុនិដ្ឋិតានិ;

សង្ឃដ្ដមានានិ ទុវេ ភុជស្មិំ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៤៩។

ឯវំ ទុតីយេន [ទុតិយេន (សព្ពត្ថ)] សហា មមស្ស, វាចាភិលាបោ អភិសជ្ជនា វា;

ឯតំ ភយំ អាយតិំ បេក្ខមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៥០។

កាមា ហិ ចិត្រា មធុរា មនោរមា, វិរូបរូបេន មថេន្តិ ចិត្តំ;

អាទីនវំ កាមគុណេសុ ទិស្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៥១។

ឦតី ច គណ្ឌោ ច ឧបទ្ទវោ ច, រោគោ ច សល្លញ្ច ភយញ្ច មេតំ;

ឯតំ ភយំ កាមគុណេសុ ទិស្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៥២។

សីតញ្ច ឧណ្ហញ្ច ខុទំ បិបាសំ, វាតាតបេ ឌំសសរីសបេ [ឌំសសិរីសបេ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] ច;

សព្ពានិបេតានិ អភិសម្ភវិត្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៥៣។

នាគោវ យូថានិ វិវជ្ជយិត្វា, សញ្ជាតខន្ធោ បទុមី ឧឡារោ;

យថាភិរន្តំ វិហរំ [វិហរេ (សី. បី. និទ្ទេស)] អរញ្ញេ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៥៤។

អដ្ឋានតំ សង្គណិការតស្ស, យំ ផស្សយេ [ផុស្សយេ (ស្យា.)] សាមយិកំ វិមុត្តិំ;

អាទិច្ចពន្ធុស្ស វចោ និសម្ម, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៥៥។

ទិដ្ឋីវិសូកានិ ឧបាតិវត្តោ, បត្តោ និយាមំ បដិលទ្ធមគ្គោ;

ឧប្បន្នញាណោម្ហិ អនញ្ញនេយ្យោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៥៦។

និល្លោលុបោ និក្កុហោ និប្បិបាសោ, និម្មក្ខោ និទ្ធន្តកសាវមោហោ;

និរាសយោ [និរាសសោ (ក។)] សព្ពលោកេ ភវិត្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៥៧។

បាបំ សហាយំ បរិវជ្ជយេថ, អនត្ថទស្សិំ វិសមេ និវិដ្ឋំ;

សយំ ន សេវេ បសុតំ បមត្តំ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៥៨។

ពហុស្សុតំ ធម្មធរំ ភជេថ, មិត្តំ ឧឡារំ បដិភានវន្តំ;

អញ្ញាយ អត្ថានិ វិនេយ្យ កង្ខំ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៥៩។

ខិឌ្ឌំ រតិំ កាមសុខញ្ច លោកេ, អនលង្ករិត្វា អនបេក្ខមានោ;

វិភូសដ្ឋានា វិរតោ សច្ចវាទី, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៦០។

បុត្តញ្ច ទារំ បិតរញ្ច មាតរំ, ធនានិ ធញ្ញានិ ច ពន្ធវានិ [ពន្ធវានិ ច (បី។)];

ហិត្វាន កាមានិ យថោធិកានិ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ.

៩១.

សង្គោ ឯសោ បរិត្តមេត្ថ សោខ្យំ, អប្បស្សាទោ ទុក្ខមេត្ថ ភិយ្យោ;

គឡំ ឯសោ ឥតិ ញត្វា មុតីមា [មតីមា (ស្យា. ក.)], ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ.

៩២.

សន្ទាលយិត្វាន [បទាលយិត្វាន (ក.)] សំយោជនានិ, ជាលំវ ភេត្វា សលិលម្ពុចារី;

អគ្គីវ ទឌ្ឍំ អនិវត្តមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ.

៩៣.

ឱក្ខិត្តចក្ខូ ន ច បាទលោលោ, គុត្តិន្ទ្រិយោ រក្ខិតមានសានោ;

អនវស្សុតោ អបរិឌយ្ហមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ.

៩៤.

ឱហារយិត្វា គិហិព្យញ្ជនានិ, សញ្ឆន្នបត្តោ [សញ្ឆិន្នបត្តោ (ស្យា. បី.), បញ្ឆិន្នបត្តោ (ក.)] យថា បារិឆត្តោ;

កាសាយវត្ថោ អភិនិក្ខមិត្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ.

៩៥.

រសេសុ គេធំ អករំ អលោលោ, អនញ្ញបោសី សបទានចារី;

កុលេ កុលេ អប្បដិពទ្ធចិត្តោ [អប្បដិពន្ធចិត្តោ (ក។)], ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៦៦។

បហាយ បញ្ចាវរណានិ ចេតសោ, ឧបក្កិលេសេ ព្យបនុជ្ជ សព្ពេ;

អនិស្សិតោ ឆេត្វ [ឆេត្វា (ស្យា។ បី។ ក។)] សិនេហទោសំ [ស្នេហទោសំ (ក។)], ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៦៧។

វិបិដ្ឋិកត្វាន សុខំ ទុខញ្ច, បុព្ពេវ ច សោមនស្សទោមនស្សំ;

លទ្ធានុបេក្ខំ សមថំ វិសុទ្ធំ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៦៨។

អារទ្ធវីរិយោ បរមត្ថបត្តិយា, អលីនចិត្តោ អកុសីតវុត្តិ;

ទឡ្ហនិក្កមោ ថាមពលូបបន្នោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៦៩។

បដិសល្លានំ ឈានមរិញ្ចមានោ, ធម្មេសុ និច្ចំ អនុធម្មចារី;

អាទីនវំ សម្មសិតា ភវេសុ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

៧០។

ຕຓ຺ຫກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ຖຍມປ຺ປມເຕ຺ຕາ, ອເນຬມູເຄາ [ອເນລມູເຄາ (ສ຺ຍາ. ປີ. ກ.)] ສຸຕວາ ສຕີມາ;

ສງ຺ຂາຕຘເມ຺ມາ ນິຍເຕາ ປຘານວາ, ເອເກາ ຈເຣ ຂຄ຺ຄວິສາຓກເປ຺ປາ.

໗໑.

ສີເຫາວ ສເທ຺ທສຸ ອສນ຺ຕສເນ຺ຕາ, ວາເຕາວ ຊາລມ຺ຫິ ອສຊ຺ຊມາເນາ;

ປທຸມໍວ ເຕາເຍນ ອລິປ຺ປມາເນາ [ອລິມ຺ປມາເນາ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກ.)], ເອເກາ ຈເຣ ຂຄ຺ຄວິສາຓກເປ຺ປາ.

໗໒.

ສີເຫາ ຍຖາ ທາຐພລີ ປສຍ຺ຫ, ຣາຊາ ມິຄານໍ ອຠິຠຸຍ຺ຍ ຈາຣີ;

ເສເວຖ ປນ຺ຕານິ ເສນາສນານິ, ເອເກາ ຈເຣ ຂຄ຺ຄວິສາຓກເປ຺ປາ.

໗໓.

ເມຕ຺ຕໍ ອຸເປກ຺ຂໍ ກຣຸຓໍ ວິມຸຕ຺ຕິໍ, ອາເສວມາເນາ ມຸທິຕຎ຺ຈ ກາເລ;

ສເພ຺ພນ ເລາເກນ ອວິຣຸຊ຺ຌມາເນາ, ເອເກາ ຈເຣ ຂຄ຺ຄວິສາຓກເປ຺ປາ.

໗໔.

ຣາຄຎ຺ຈ ເທາສຎ຺ຈ ປຫາຍ ເມາຫໍ, ສນ຺ທາລຍິຕ຺ວານ ສໍເຍາຊນານິ;

ອສນ຺ຕສໍ ຊີວິຕສງ຺ຂຍມ຺ຫິ, ເອເກາ ຈເຣ ຂຄ຺ຄວິສາຓກເປ຺ປາ.

໗໕.

ភជន្តិ សេវន្តិ ច ការណត្ថា, និក្ការណា ទុល្លភា អជ្ជ មិត្តា;

អត្តដ្ឋបញ្ញា អសុចី មនុស្សា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។

ខគ្គវិសាណសុត្តំ តតិយំ និដ្ឋិតំ។

៤។ កសិភារទ្វាជសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា មគធេសុ វិហរតិ ទក្ខិណាគិរិស្មិំ [ទក្ខិណគិរិស្មិំ (ក។)] ឯកនាឡាយំ ព្រាហ្មណគាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន កសិភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស បញ្ចមត្តានិ នង្គលសតានិ បយុត្តានិ ហោន្តិ វប្បកាលេ។ អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន កសិភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស កម្មន្តោ តេនុបសង្កមិ។ តេន ខោ បន សមយេន កសិភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស បរិវេសនា វត្តតិ។ អថ ខោ ភគវា យេន បរិវេសនា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។

អទ្ទសា ខោ កសិភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ បិណ្ឌាយ ឋិតំ។ ទិស្វាន ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អហំ ខោ, សមណ, កសាមិ ច វបាមិ ច; កសិត្វា ច វបិត្វា ច ភុញ្ជាមិ។ ត្វម្បិ, សមណ, កសស្សុ ច វបស្សុ ច; កសិត្វា ច វបិត្វា ច ភុញ្ជស្សូ”តិ។

“អហម្បិ ខោ, ព្រាហ្មណ, កសាមិ ច វបាមិ ច; កសិត្វា ច វបិត្វា ច ភុញ្ជាមី”តិ។ “ន ខោ បន មយំ [ន ខោ បន សមណ (ស្យា។)] បស្សាម ភោតោ គោតមស្ស យុគំ វា នង្គលំ វា ផាលំ វា បាចនំ វា ពលិពទ្ទេ [ពលីពទ្ទេ (សី។ បី។), ពលិវទ្ទេ (?)] វា។ អថ ច បន ភវំ គោតមោ ឯវមាហ – ‘អហម្បិ ខោ, ព្រាហ្មណ, កសាមិ ច វបាមិ ច; កសិត្វា ច វបិត្វា ច ភុញ្ជាមី’”តិ។

អថ ខោ កសិភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

៧៦។

“កស្សកោ បដិជានាសិ, ន ច បស្សាម តេ កសិំ;

កសិំ នោ បុច្ឆិតោ ព្រូហិ, យថា ជានេមុ តេ កសិំ”។

໗໗.

“ສດ຺ທາ ພີຊໍ ຕໂປ ວຸຏ຺ຐິ, ປຎ຺ຎາ ເມ ຍຸຄນງ຺ຄລໍ;

ຫິຣີ ອີສາ ມໂນ ໂຍຕ຺ຕໍ, ສຕິ ເມ ຜາລປາຈນໍ.

໗໘.

“ກາຍຄຸຕ຺ໂຕ ວຈີຄຸຕ຺ໂຕ, ອາຫາເຣ ອຸທເຣ ຍໂຕ;

ສຈ຺ຈໍ ກໂຣມິ ນິທ຺ທານໍ, ໂສຣຈ຺ຈໍ ເມ ປໂມຈນໍ.

໗໙.

“ວີຣິຍໍ ເມ ຘຸຣໂຘຣຍ຺ຫໍ, ໂຍຄກ຺ເຂມາທິວາຫນໍ;

ຄຈ຺ຉຕິ ອນິວຕ຺ຕນ຺ຕໍ, ຍຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນ ໂສຈຕິ.

໘໐.

“ເອວເມສາ ກສີ ກຏ຺ຐາ, ສາ ໂຫຕິ ອມຕປ຺ຜລາ;

ເອຕໍ ກສິໍ ກສິຕ຺ວານ, ສພ຺ພທຸກ຺ຂາ ປມຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ.

ອຖ ໂຂ ກສິພາຣທ຺ວາໂຊ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ມຫຕິຍາ ກໍສປາຕິຍາ ປາຍສໍ [ປາຍາສໍ (ສພ຺ພຕ຺ຖ)] ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ພຄວໂຕ ອຸປນາເມສິ – “ພຸຎ຺ຊຕຸ ພວໍ ໂຄຕໂມ ປາຍສໍ. ກສ຺ສໂກ ພວໍ; ຍໍ ຫິ ພວໍ ໂຄຕໂມ ອມຕປ຺ຜລໍ [ອມຕປ຺ຜລມ຺ປິ (ສໍ. ນິ. ໑.໑໙໗)] ກສິໍ ກສຕີ”ຕິ.

໘໑.

“គាថាភិគីតំ មេ អភោជនេយ្យំ, សម្បស្សតំ ព្រាហ្មណ នេស ធម្មោ;

គាថាភិគីតំ បនុទន្តិ ពុទ្ធា, ធម្មេ សតី ព្រាហ្មណ វុត្តិរេសា។

ប៉ៗ

“អញ្ញេន ច កេវលិនំ មហេសិំ, ខីណាសវំ កុក្កុច្ចវូបសន្តំ;

អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋហស្សុ, ខេត្តំ ហិ តំ បុញ្ញបេក្ខស្ស ហោតី”តិ។

“អថ កស្ស ចាហំ, ភោ គោតម, ឥមំ បាយាសំ ទម្មី”តិ? “ន ខ្វាហំ តំ, ព្រាហ្មណ, បស្សាមិ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ, យស្ស សោ បាយាសោ ភុត្តោ សម្មា បរិណាមំ គច្ឆេយ្យ, អញ្ញត្រ តថាគតស្ស វា តថាគតសាវកស្ស វា។ តេន ហិ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, តំ បាយាសំ អប្បហរិតេ វា ឆឌ្ឌេហិ អប្បាណកេ វា ឧទកេ ឱបិលាបេហី”តិ។

អថ ខោ កសិភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ តំ បាយាសំ អប្បាណកេ ឧទកេ ឱបិលាបេសិ។ អថ ខោ សោ បាយាសោ ឧទកេ បក្ខិត្តោ ចិច្ចិដាយតិ ចិដិចិដាយតិ សន្ធូបាយតិ សម្បធូបាយតិ [សន្ធូមាយតិ សម្បធូមាយតិ (ស្យា.)]។ សេយ្យថាបិ នាម ផាលោ ទិវសំ សន្តត្តោ [ទិវសសន្តត្តោ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] ឧទកេ បក្ខិត្តោ ចិច្ចិដាយតិ ចិដិចិដាយតិ សន្ធូបាយតិ សម្បធូបាយតិ; ឯវមេវ សោ បាយាសោ ឧទកេ បក្ខិត្តោ ចិច្ចិដាយតិ ចិដិចិដាយតិ សន្ធូបាយតិ សម្បធូបាយតិ។

អថ ខោ កសិភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ សំវិគ្គោ លោមហដ្ឋជាតោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ បាទេសុ សិរសា និបតិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម, អភិក្កន្តំ , ភោ គោតម! សេយ្យថាបិ, ភោ គោតម, និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ, បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ, មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ, អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ, ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ [ទក្ខិន្តីតិ (សី. ស្យា. កំ. បី.)]; ឯវមេវំ ភោតា គោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ។ ឯសាហំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច, លភេយ្យាហំ ភោតោ គោតមស្ស សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ, លភេយ្យំ ឧបសម្បទ”ន្តិ។

អលត្ថ ខោ កសិភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ, អលត្ថ ឧបសម្បទំ។ អចិរូបសម្បន្នោ ខោ បនាយស្មា ភារទ្វាជោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ – យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជន្តិ, តទនុត្តរំ – ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ។ “ខីណា ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយា”តិ អព្ភញ្ញាសិ។ អញ្ញតរោ ច [អញ្ញតរោ ច ខោ (សី. បី.), អញ្ញតរោ ខោ (ស្យា. កំ. ក.)]

បនាយស្មា ភារទ្វាជោ អរហតំ អហោសីតិ។

កសិភារទ្វាជសុត្តំ ចតុត្ថំ និដ្ឋិតំ។

៥។ ចុន្ទសុត្តំ

៨៣។

“បុច្ឆាមិ មុនិំ បហូតបញ្ញំ, (ឥតិ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ)

ពុទ្ធំ ធម្មស្សាមិំ វីតតណ្ហំ

ទ្វិបទុត្តមំ [ទិបទុត្តមំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] សារថីនំ បវរំ, កតិ លោកេ សមណា តទិង្ឃ ព្រូហិ”។

៨៤។

“ចតុរោ សមណា ន បញ្ចមត្ថិ, (ចុន្ទាតិ ភគវា)

តេ តេ អាវិករោមិ សក្ខិបុដ្ឋោ;

មគ្គជិនោ មគ្គទេសកោ ច, មគ្គេ ជីវតិ យោ ច មគ្គទូសី”។

៨៥។

“កំ មគ្គជិនំ វទន្តិ ពុទ្ធា, (ឥតិ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ)

មគ្គជ្ឈាយី កថំ អតុល្យោ ហោតិ;

មគ្គេ ជីវតិ មេ ព្រូហិ បុដ្ឋោ, អថ មេ អាវិករោហិ មគ្គទូសិំ” [មគ្គទូសី (ក។)]។

៥៩

“ឃោ ហិណ្ណកធ៌កទោ ចិរសល្លា, តិដ្ឋាតាកិររតា អតាត្យិដ្ឋា;

លោកស្ស សទេចកស្ស តេហា, ហាឌិ៍ យក្កឌិតំ ចតត្តិ ញុដ្ឋា៍

៥៤

“បទេ បទេយត្តិ ឃោឆ ខាត្វា, អក្លាហិ ចិកឌទេហ ខ្ពឆេច ឆយុំ;

ហំ កឌ្លលិ៍ឆំ យុតិ៍ អទេឌ៌, ក្យហិឃំ កិក្លុតយាហ្យ យក្កទេឆិ៍

៥៥

“ឃោ ឆយុបទេ ស្យទេសិទេហ, យទេក្ក ខ៊ិចហិ សខ្ញុទេហា សហិ៍យា;

អតចឌ្ជបទាតិ ទេសចយាទេតា, ហហិឃំ កិក្លុតយាហ្យ យក្កខ៊ិចិ៍

៥៦

“លេឆតំ កត្វាត ស្យដ្ឋហាតំ, បក្លុត្តិ៍ ក្យលក្វសទេកា បកត្កុទា;

យាឃាចិ៍ អសខ្ញុទេហា បលិទេបិ, បហិក្វទេបត ចទំ ស យក្កក្វសិ៍

៦០

“ៗទេហ ច បខិចិខ្លីទេឃា កហទេដ្ឋា, ស្យហចា អទិឃសាចទេកា សបទេញ្ញា;

សព្ពេ នេតាទិសាតិ [សព្ពេ នេ តាទិសាតិ (សី. ស្យា. បី.)] ញត្វា, ឥតិ ទិស្វា ន ហាបេតិ តស្ស សទ្ធា;

កថំ ហិ ទុដ្ឋេន អសម្បទុដ្ឋំ, សុទ្ធំ អសុទ្ធេន សមំ ករេយ្យា”តិ.

ចុន្ទសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ.

៦. បរាភវសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ. អថ ខោ អញ្ញតរា ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ. ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

៩១.

“បរាភវន្តំ បុរិសំ, មយំ បុច្ឆាម គោតម [គោតមំ (សី. ស្យា.)];

ភគវន្តំ [ភវន្តំ (ស្យា. ក.)] បុដ្ឋុមាគម្ម, កិំ បរាភវតោ មុខំ”.

៩២.

“សុវិជានោ ភវំ ហោតិ, សុវិជានោ [ទុវិជានោ (ស្យា. ក.)] បរាភវោ;

ធម្មកាមោ ភវំ ហោតិ, ធម្មទេស្សី បរាភវោ”.

៩៣.

“ឥតិ ហេតំ វិជានាម, បឋមោ សោ បរាភវោ;

ទុតិយំ ភគវា ព្រូហិ, កិំ បរាភវតោ មុខំ”.

៩៤។

“អសន្តស្ស បិយា ហោន្តិ, សន្តេ ន កុរុតេ បិយំ;

អសតំ ធម្មំ រោចេតិ, តំ បរាភវតោ មុខំ”។

៩៥។

“ឥតិ ហេតំ វិជានាម, ទុតិយោ សោ បរាភវោ;

តតិយំ ភគវា ព្រូហិ, កិំ បរាភវតោ មុខំ”។

៩៦។

“និទ្ទាសីលី សភាសីលី, អនុដ្ឋាតា ច យោ នរោ;

អលសោ កោធបញ្ញាណោ, តំ បរាភវតោ មុខំ”។

៩៧។

“ឥតិ ហេតំ វិជានាម, តតិយោ សោ បរាភវោ;

ចតុត្ថំ ភគវា ព្រូហិ, កិំ បរាភវតោ មុខំ”។

៩៨។

“យោ មាតរំ [យោ មាតរំ វា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] បិតរំ វា, ជិណ្ណកំ គតយោព្ពនំ;

បហុ សន្តោ ន ភរតិ, តំ បរាភវតោ មុខំ”។

៩៩។

“ឥតិ ហេតំ វិជានាម, ចតុត្ថោ សោ បរាភវោ;

បញ្ចមំ ភគវា ព្រូហិ, កិំ បរាភវតោ មុខំ”។

១០០។

“យោ ព្រាហ្មណំ [យោ ព្រាហ្មណំ វា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] សមណំ វា, អញ្ញំ វាបិ វនិព្ពកំ;

មុសាវាទេន វញ្ចេតិ, តំ បរាភវតោ មុខំ”។

១០១។

“ឥតិ ហេតំ វិជានាម, បញ្ចមោ សោ បរាភវោ;

ឆដ្ឋមំ ភគវា ព្រូហិ, កិំ បរាភវតោ មុខំ”។

១០២។

“បហូតវិត្តោ បុរិសោ, សហិរញ្ញោ សភោជនោ;

ឯកោ ភុញ្ជតិ សាទូនិ, តំ បរាភវតោ មុខំ”។

១០៣។

“ឥតិ ហេតំ វិជានាម, ឆដ្ឋមោ សោ បរាភវោ;

សត្តមំ ភគវា ព្រូហិ, កិំ បរាភវតោ មុខំ”។

១០៣។

“ជាតិត្ថទ្ធោ ធនត្ថទ្ធោ, គោត្តត្ថទ្ធោ ច យោ នរោ;

សញ្ញាតិំ អតិមញ្ញេតិ, តំ បរាភវតោ មុខំ”។

១០៤។

“ឥតិ ហេតំ វិជានាម, សត្តមោ សោ បរាភវោ;

អដ្ឋមំ ភគវា ព្រូហិ, កិំ បរាភវតោ មុខំ”។

១០៥។

“ឥត្ថិធុត្តោ សុរាធុត្តោ, អក្ខធុត្តោ ច យោ នរោ;

លទ្ធំ លទ្ធំ វិនាសេតិ, តំ បរាភវតោ មុខំ”។

១០៦។

“ឥតិ ហេតំ វិជានាម, អដ្ឋមោ សោ បរាភវោ;

នវមំ ភគវា ព្រូហិ, កិំ បរាភវតោ មុខំ”។

១០៧។

“ເສຫິ ທາເຣຫິ ອສນ຺ຕຸຏ຺ໂຐ [ທາເຣຫ຺ຍສນ຺ຕຸຏ຺ໂຐ (ກ.)], ເວສິຍາສຸ ປທຸສ຺ສຕິ [ປທິສ຺ສຕິ (ສີ.)];

ທຸສ຺ສຕິ [ທິສ຺ສຕິ (ສີ. ປີ.)] ປຣທາເຣສຸ, ຕໍ ປຣາຠວໂຕ ມຸຂໍ”.

໑໐໘.

“ອິຕິ ເຫຕໍ ວິຊານາມ, ນວໂມ ໂສ ປຣາຠໂວ;

ທສມໍ ຠຄວາ ພ຺ຣູຫິ, ກິໍ ປຣາຠວໂຕ ມຸຂໍ”.

໑໑໐.

“ອຕີຕໂຍພ຺ພໂນ ໂປໂສ, ອາເນຕິ ຕິມ຺ພຣຸຕ຺ຖນິໍ;

ຕສ຺ສາ ອິສ຺ສາ ນ ສຸປຕິ, ຕໍ ປຣາຠວໂຕ ມຸຂໍ”.

໑໑໑.

“ອິຕິ ເຫຕໍ ວິຊານາມ, ທສໂມ ໂສ ປຣາຠໂວ;

ເອກາທສມໍ ຠຄວາ ພ຺ຣູຫິ, ກິໍ ປຣາຠວໂຕ ມຸຂໍ”.

໑໑໒.

“ອິຕ຺ຖິໍ ໂສຓ຺ຑິໍ ວິກິຣຓິໍ, ປຸຣິສໍ ວາປິ ຕາທິສໍ;

ອິສ຺ສຣິຍສ຺ມິໍ ຐເປຕິ [ຖາເປຕິ (ສີ. ປີ.), ຐາເປຕິ (ກ.)], ຕໍ ປຣາຠວໂຕ ມຸຂໍ”.

໑໑໓.

“ឥតិ ហេតំ វិជានាម, ទ្វាទសមោ សោ បរាភវោ;

តេរសមំ ភគវា ព្រូហិ, កិំ បរាភវតោ មុខំ”។

១១៣.

“អប្បភោគោ មហាតណ្ហោ, ខត្តិយេ ជាយតេ កុលេ;

សោ ច រជ្ជំ បត្ថយតិ, តំ បរាភវតោ មុខំ”។

១១៤.

“ឯតេ បរាភវេ លោកេ, បណ្ឌិតោ សមវេក្ខិយ;

អរិយោ ទស្សនសម្បន្នោ, ស លោកំ ភជតេ សិវ”ន្តិ។

បរាភវសុត្តំ ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ។

៧. វសលសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ តេន ខោ បន សមយេន អគ្គិកភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនេ អគ្គិ បជ្ជលិតោ ហោតិ អាហុតិ បគ្គហិតា។ អថ ខោ ភគវា សាវត្ថិយំ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមានោ យេន អគ្គិកភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ។

អទ្ទសា ខោ អគ្គិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន ភគវន្តំ ឯតទវោច – “តត្រេវ [អត្រេវ (ស្យា. ក.)], មុណ្ឌក; តត្រេវ, សមណក; តត្រេវ, វសលក តិដ្ឋាហី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, ភគវា អគ្គិកភារទ្វាជំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច – “ជានាសិ បន ត្វំ, ព្រាហ្មណ, វសលំ វា វសលករណេ វា ធម្មេ”តិ? “ន ខ្វាហំ, ភោ គោតម, ជានាមិ វសលំ វា វសលករណេ វា ធម្មេ; សាធុ មេ ភវំ គោតមោ តថា ធម្មំ ទេសេតុ, យថាហំ ជានេយ្យំ វសលំ វា វសលករណេ វា ធម្មេ”តិ។ “តេន ហិ, ព្រាហ្មណ, សុណាហិ, សាធុកំ មនសិ ករោហិ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភោ”តិ ខោ អគ្គិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ ភគវា ឯតទវោច –

១១៦។

“កោធនោ ឧបនាហី ច, បាបមក្ខី ច យោ នរោ;

វិបន្នទិដ្ឋិ មាយាវី, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១១៧។

“ឯកជំ វា ទ្វិជំ [ទិជំ (បី។)] វាបិ, យោធ បាណំ វិហិំសតិ;

យស្ស បាណេ ទយា នត្ថិ, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១១៨។

“យោ ហន្តិ បរិរុន្ធតិ [ឧបរុន្ធេតិ (ស្យា។), ឧបរុន្ធតិ (ក។)], គាមានិ និគមានិ ច;

និគ្គាហកោ [និគ្ឃាតកោ (?)] សមញ្ញាតោ, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១១៩។

“គាមេ វា យទិ វា រញ្ញេ, យំ បរេសំ មមាយិតំ;

ថេយ្យា អទិន្នមាទេតិ [អទិន្នំ អាទិយតិ (សី។ បី។)], តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

໑໒໐.

“ໂຍ ຫເວ ອິຓມາທາຍ, ຈຸຊ຺ຊມາໂນ [ຈຸທ຺ທມາໂນ (?)] ປລາຍຕິ;

ນ ຫິ ເຕ ອິຓມຕ຺ຖີຕິ, ຕໍ ຊຎ຺ຎາ ວສໂລ ອິຕິ.

໑໒໑.

“ໂຍ ເວ ກິຎ຺ຈິກ຺ຂກມ຺ຍຕາ, ປນ຺ຖສ຺ມິໍ ວຊນ຺ຕໍ ຊນໍ;

ຫນ຺ຕ຺ວາ ກິຎ຺ຈິກ຺ຂມາເທຕິ, ຕໍ ຊຎ຺ຎາ ວສໂລ ອິຕິ.

໑໒໒.

“ອຕ຺ຕເຫຕຸ ປຣເຫຕຸ, ຘນເຫຕຸ ຈ [ຘນເຫຕຸ ຈ (ກ.)] ໂຍ ນໂຣ;

ສກ຺ຂິປຸຏ຺ໂຐ ມຸສາ ພ຺ຣູຕິ, ຕໍ ຊຎ຺ຎາ ວສໂລ ອິຕິ.

໑໒໓.

“ໂຍ ຎາຕີນໍ ສຂີນໍ ວາ, ທາເຣສຸ ປຏິທິສ຺ສຕິ;

ສາຫສາ [ສຫສາ (ສີ. ສ຺ຍາ.)] ສມ຺ປິເຍນ ວາ, ຕໍ ຊຎ຺ຎາ ວສໂລ ອິຕິ.

໑໒໔.

“ໂຍ ມາຕຣໍ ປິຕຣໍ ວາ, ຊິຓ຺ຓກໍ ຄຕໂຍພ຺ພນໍ;

ປຫຸ ສນ຺ໂຕ ນ ຠຣຕິ, ຕໍ ຊຎ຺ຎາ ວສໂລ ອິຕິ.

១២៣។

“យោ មាតរំ បិតរំ វា, ភាតរំ ភគិនិំ សសុំ;

ហន្តិ រោសេតិ វាចាយ, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១២៤។

“យោ អត្ថំ បុច្ឆិតោ សន្តោ, អនត្ថមនុសាសតិ;

បដិច្ឆន្នេន មន្តេតិ, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១២៥។

“យោ កត្វា បាបកំ កម្មំ, មា មំ ជញ្ញាតិ ឥច្ឆតិ [ចិក។ ប័ដ៏ះ បស្សិតន្តិ];

យោ បដិច្ឆន្នកម្មន្តោ, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១២៦។

“យោ វេ បរកុលំ គន្ត្វា, ភុត្វាន [សុត្វា ច (ស្យា។ ក។)] សុចិភោជនំ;

អាគតំ នប្បដិបូជេតិ, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១២៧។

“យោ ព្រាហ្មណំ សមណំ វា, អញ្ញំ វាបិ វនិព្វកំ;

មុសាវាទេន វញ្ចេតិ, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១១០។

“យោ ព្រាហ្មណំ សមណំ វា, ភត្តកាលេ ឧបដ្ឋិតេ;

រោសេតិ វាចា ន ច ទេតិ, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១១១។

“អសតំ យោធ បព្រូតិ, មោហេន បលិគុណ្ឋិតោ;

កិញ្ចិក្ខំ និជិគីសានោ [និជិគិំសានោ (សី។ ស្យា។ ក។ បី។)], តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១១២។

“យោ ចត្តានំ សមុក្កំសេ, បរេ ច មវជានាតិ [មវជានតិ (សី។ ស្យា។ បី។)];

និហីនោ សេន មានេន, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១១៣។

“រោសកោ កទរិយោ ច, បាបិច្ឆោ មច្ឆរី សឋោ;

អហិរិកោ អនោត្តប្បី, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ។

១១៤។

“យោ ពុទ្ធំ បរិភាសតិ, អថ វា តស្ស សាវកំ;

បរិព្វាជំ [បរិព្វជំ (ក.), បរិព្វាជកំ (ស្យា. កំ.)] គហដ្ឋំ វា, តំ ជញ្ញា វសលោ ឥតិ.

១៣៥.

“យោ ចេ អនរហំ [អនរហា (សី. បី.)] សន្តោ, អរហំ បដិជានាតិ [បដិជានតិ (សី. ស្យា. បី.)];

ចោរោ សព្រហ្មកេ លោកេ, ឯសោ ខោ វសលាធមោ.

១៣៦.

“ឯតេ ខោ វសលា វុត្តា, មយា យេតេ បកាសិតា;

ន ជច្ចា វសលោ ហោតិ, ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ;

កម្មុនា [កម្មនា (សី. បី.)] វសលោ ហោតិ, កម្មុនា ហោតិ ព្រាហ្មណោ.

១៣៧.

“តទមិនាបិ ជានាថ, យថាមេទំ [យថាបេទំ (ក.)] និទស្សនំ;

ចណ្ឌាលបុត្តោ សោបាកោ [សបាកោ (?)], មាតង្គោ ឥតិ វិស្សុតោ.

១៣៨.

“សោ យសំ បរមំ បត្តោ [សោ យសប្បរមប្បត្តោ (ស្យា. ក.)], មាតង្គោ យំ សុទុល្លភំ;

អាគច្ឆុំ តស្សុបដ្ឋានំ, ខត្តិយា ព្រាហ្មណា ពហូ.

១២៩។

“ទេវយានំ អភិរុយ្ហ, វិរជំ សោ មហាបថំ;

កាមរាគំ វិរាជេត្វា, ព្រហ្មលោកូបគោ អហុ;

ន នំ ជាតិ និវារេសិ, ព្រហ្មលោកូបបត្តិយា។

១៣០។

“អជ្ឈាយកកុលេ ជាតា, ព្រាហ្មណា មន្តពន្ធវា;

តេ ច បាបេសុ កម្មេសុ, អភិណ្ហមុបទិស្សរេ។

១៣១។

“ទិដ្ឋេវ ធម្មេ គារយ្ហា, សម្បរាយេ ច ទុគ្គតិ;

ន នេ ជាតិ និវារេតិ, ទុគ្គច្ចា [ទុគ្គត្យា (សី។ ស្យា។ ក។ បី។)] គរហាយ វា។

១៣២។

“ន ជច្ចា វសលោ ហោតិ, ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ;

កម្មុនា វសលោ ហោតិ, កម្មុនា ហោតិ ព្រាហ្មណោ”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អគ្គិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម...បេ... ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

ᩅᩈᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪘᪨ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪔᪓᪨

ᨠᩁᨱᩦᨿᨾᨲ᩠ᨳᨠᩩᩈᩃᩮᨶ, ᨿᨶ᩠ᨲ ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᨴᩴ ᩋᨽᩥᩈᨾᩮᨧ᩠ᨧ;

ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩏᨩᩪ ᨧ ᩈᩩᩉᩩᨩᩪ [ᩈᩪᨩᩪ (ᩈᩦ᪨)] ᨧ, ᩈᩩᩅᨧᩮᩣ ᨧᩔ ᨾᩩᨴᩩ ᩋᨶᨲᩥᨾᩣᨶᩦ᪨

᪑᪔᪔᪨

ᩈᨶ᩠ᨲᩩᩔᨠᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᨽᩁᩮᩣ ᨧ, ᩋᨷ᩠ᨷᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨧ ᩈᩃ᩠ᩃᩉᩩᨠᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ;

ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᨷᨠᩮᩣ ᨧ, ᩋᨷ᩠ᨷᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᨠᩩᩃᩮᩈ᩠ᩅᨶᨶᩩᨣᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ᪨

᪑᪔᪕᪨

ᨶ ᨧ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨾᩣᨧᩁᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᨿᩮᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪ ᨷᩁᩮ ᩏᨷᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ;

ᩈᩩᨡᩥᨶᩮᩣ ᩅ ᨡᩮᨾᩥᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩣ [ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩩ ᩈᩩᨡᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪑᪔᪖᪨

ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᨷᩣᨱᨽᩪᨲᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈᩣ ᩅᩣ ᨳᩣᩅᩁᩣ ᩅᨶᩅᩈᩮᩈᩣ;

ᨴᩦᨥᩣ ᩅᩣ ᨿᩮ ᩅ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣ [ᨾᩉᨶ᩠ᨲ (?)], ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩣ ᩁᩔᨠᩣ ᩋᨱᩩᨠᨳᩪᩃᩣ᪨

᪑᪔᪗᪨

ទិដ្ឋា វា យេ វ អទិដ្ឋា [អទិដ្ឋ (?)], យេ វ [យេ ច (សី. ស្យា. កំ. បី.)] ទូរេ វសន្តិ អវិទូរេ;

ភូតា វ សម្ភវេសី វ [ភូតា វា សម្ភវេសី វា (ស្យា. កំ. បី. ក.)], សព្ពសត្តា ភវន្តុ សុខិតត្តា.

១៣៨.

ន បរោ បរំ និកុព្វេថ, នាតិមញ្ញេថ កត្ថចិ ន កញ្ចិ [នំ កញ្ចិ (សី. បី.), នំ កិញ្ចិ (ស្យា.), ន កិញ្ចិ (ក.)];

ព្យារោសនា បដិឃសញ្ញា, នាញ្ញមញ្ញស្ស ទុក្ខមិច្ឆេយ្យ.

១៣៩.

មាតា យថា និយំ បុត្តមាយុសា ឯកបុត្តមនុរក្ខេ;

ឯវម្បិ សព្ពភូតេសុ, មានសំ ភាវយេ អបរិមាណំ.

១៤០.

មេត្តញ្ច សព្ពលោកស្មិ, មានសំ ភាវយេ អបរិមាណំ;

ឧទ្ធំ អធោ ច តិរិយញ្ច, អសម្ពាធំ អវេរមសបត្តំ.

១៤១.

តិដ្ឋំ ចរំ និសិន្នោ វ [វា (សី. ស្យា. កំ. បី.)], សយានោ យាវតាស្ស វិតមិទ្ធោ [វិគតមិទ្ធោ (ពហូសុ)];

ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យ, ព្រហ្មមេតំ វិហារមិធមាហុ.

᪑᪕᪒᪨

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᩩᨷᨣ᩠ᨣᨾ᩠ᨾ, ᩈᩦᩃᩅᩣ ᨴᩈ᩠ᩈᨶᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ;

ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩅᩥᨶᨿ [ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᨣᩮᨵᩴ, ᨶ ᩉᩥ ᨩᩣᨲᩩᨣ᩠ᨣᨻ᩠ᨽᩈᩮᨿ᩠ᨿ ᨷᩩᨶᩁᩮᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪙᪨ ᩉᩮᨾᩅᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪕᪓᪨

“ᩋᨩ᩠ᨩ ᨷᨶ᩠ᨶᩁᩈᩮᩣ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ, (ᩍᨲᩥ ᩈᩣᨲᩣᨣᩥᩁᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ)

ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩣ [ᨴᩥᨻ᩠ᨿᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ;

ᩋᨶᩮᩣᨾᨶᩣᨾᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ, ᩉᨶ᩠ᨴ ᨷᩈ᩠ᩈᩣᨾ ᨣᩮᩣᨲᨾᩴ”᪨

᪑᪕᪔᪨

“ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨾᨶᩮᩣ ᩈᩩᨷᨱᩥᩉᩥᨲᩮᩣ, (ᩍᨲᩥ ᩉᩮᨾᩅᨲᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ)

ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᨲᩣᨴᩥᨶᩮᩣ;

ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩍᨭ᩠ᨮᩮ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨧ, ᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᩈ᩠ᩈ ᩅᩈᩦᨠᨲᩣ”᪨

᪑᪕᪕᪨

“ᨾᨶᩮᩣ ᨧᩈ᩠ᩈ ᩈᩩᨷᨱᩥᩉᩥᨲᩮᩣ, (ᩍᨲᩥ ᩈᩣᨲᩣᨣᩥᩁᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ)

ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᨲᩣᨴᩥᨶᩮᩣ;

ᩋᨳᩮᩣ ᩍᨭ᩠ᨮᩮ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨧ, ᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩔ ᩅᩈᩦᨠᨲᩣ”᪨

᪑᪕᪖᪨

“ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᩣᨴᩥᨿᨲᩥ, (ᩍᨲᩥ ᩉᩮᨾᩅᨲᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ)

ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨸᩣᨱᩮᩈᩩ ᩈᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ;

ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᩁᩣ ᨸᨾᩣᨴᨾ᩠ᩉᩣ, ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨫᩣᨶᩴ ᨶ ᩁᩥᨬ᩠ᨧᨲᩥ”᪨

᪑᪕᪗᪨

“ᨶ ᩈᩮᩣ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᨴᩥᨿᨲᩥ, (ᩍᨲᩥ ᩈᩣᨲᩣᨣᩥᩁᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ)

ᩋᨳᩮᩣ ᨸᩣᨱᩮᩈᩩ ᩈᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ;

ᩋᨳᩮᩣ ᩋᩣᩁᩣ ᨸᨾᩣᨴᨾ᩠ᩉᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨫᩣᨶᩴ ᨶ ᩁᩥᨬ᩠ᨧᨲᩥ”᪨

᪑᪕᪘᪨

“ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨾᩩᩈᩣ ᨶ ᨽᨱᨲᩥ, (ᩍᨲᩥ ᩉᩮᨾᩅᨲᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ)

ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨶ ᨡᩦᨱᨻ᩠ᨿᨸ᩠ᨸᨳᩮᩣ;

ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩅᩮᨽᩪᨲᩥᨿᩴ ᨶᩣᩉ, ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩈᨾ᩠ᨹᩴ ᨶ ᨽᩣᩈᨲᩥ”᪨

១៨៩៓

“មុសា ច សោ ន ភណតិ, (ឥតិ សាតាគិរោ យក្ខោ)

អថោ ន ខីណព្យប្បថោ;

អថោ វេភូតិយំ នាហ, មន្តា អត្ថំ ច [អត្ថំ សោ (សី៓ បី៓ ក៓)] ភាសតិ”៓

១៩០៓

“កច្ចិ ន រជ្ជតិ កាមេសុ, (ឥតិ ហេមវតោ យក្ខោ)

កច្ចិ ចិត្តំ អនាវិលំ;

កច្ចិ មោហំ អតិក្កន្តោ, កច្ចិ ធម្មេសុ ចក្ខុមា”៓

១៩១៓

“ន សោ រជ្ជតិ កាមេសុ, (ឥតិ សាតាគិរោ យក្ខោ)

អថោ ចិត្តំ អនាវិលំ;

សព្ពមោហំ អតិក្កន្តោ, ពុទ្ធោ ធម្មេសុ ចក្ខុមា”៓

១៩២៓

“កច្ចិ វិជ្ជាយ សម្បន្នោ, (ឥតិ ហេមវតោ យក្ខោ)

កច្ចិ សំសុទ្ធចារណោ;

ពន្ធិស្ស អាវេចា ឃិលា, ពន្ធិ តត្ថិ បុតឆ្កុវេចា”ˆ

១៩៦ˆ

“ចិន្លាឃ វេចច វេយ្យវេត្កា, (ញ្ញតិ ឃាតាកិវេទា ឃវេក្លា)

អវេធា និស្សុដ្ឋចាទវេណា;

វេន្លាស្ស អាវេចា ឃិលា, តត្ថិ ពស្ស បុតឆ្កុវេចា”ˆ

១៩៣ˆ

“វេយ្យត្តុំ យុតិវេតា ចិត្តុំ, ពយុតា ញ្យប្យេឆត ច;

ចិន្លាចទលាវេយ្យត្តុំ, ឍយុវេពា តំ បវិវេតិ”ˆ

១៩៤ˆ

“វេយ្យត្តុំ យុតិវេតា ចិត្តុំ, ពយុតា ញ្យប្យេឆត ច;

ចិន្លាចទលាវេយ្យត្តុំ, ឍយុវេពា អត្យុវេយាគសិ”ˆ

១៩៩ˆ

“វេយ្យត្តុំ យុតិវេតា ចិត្តុំ, ពយុតា ញ្យប្យេឆត ច;

ចិន្លាចទលាវេយ្យត្តុំ, ហត្ថ បស្សាយ វេកាតយំˆ

១៦៧។

“ឯណិជង្ឃំ កិសំ វីរំ [ធីរំ (ស្យា.)], អប្បាហារំ អលោលុបំ;

មុនិំ វនស្មិំ ឈាយន្តំ, ឯហិ បស្សាម គោតមំ។

១៦៨។

“សីហំវេកចរំ នាគំ, កាមេសុ អនបេក្ខិនំ;

ឧបសង្កម្ម បុច្ឆាម, មច្ចុបាសប្បមោចនំ។

១៦៩។

“អក្ខាតារំ បវត្តារំ, សព្ពធម្មាន បារគុំ;

ពុទ្ធំ វេរភយាតីតំ, មយំ បុច្ឆាម គោតមំ”។

១៧០។

“កិស្មិំ លោកោ សមុប្បន្នោ, (ឥតិ ហេមវតោ យក្ខោ)

កិស្មិំ កុព្ពតិ សន្ថវំ [សន្ធវំ (ក.)];

កិស្ស លោកោ ឧបាទាយ, កិស្មិំ លោកោ វិហញ្ញតិ”។

១៧១។

“ឆសុ [ឆស្សុ (សី. បី.)] លោកោ សមុប្បន្នោ, (ហេមវតាតិ ភគវា)

ឆសុ កុព្ពតិ សន្ថវំ;

ឆន្នមេវ ឧបាទាយ, ឆសុ លោកោ វិហញ្ញតី”។

ពលិ១។

“កតមំ តំ ឧបាទានំ, យត្ថ លោកោ វិហញ្ញតិ;

និយ្យានំ បុច្ឆិតោ ព្រូហិ, កថំ ទុក្ខា បមុច្ចតិ” [បមុញ្ចតិ (ស្យា។)]។

ពលិ២។

“បញ្ច កាមគុណា លោកេ, មនោឆដ្ឋា បវេទិតា;

ឯត្ថ ឆន្ទំ វិរាជេត្វា, ឯវំ ទុក្ខា បមុច្ចតិ។

ពលិ៣។

“ឯតំ លោកស្ស និយ្យានំ, អក្ខាតំ វោ យថាតថំ;

ឯតំ វោ អហមក្ខាមិ, ឯវំ ទុក្ខា បមុច្ចតី”។

ពលិ៤។

“កោ សូធ តរតិ ឱឃំ, កោធ តរតិ អណ្ណវំ;

អប្បតិដ្ឋេ អនាលម្ពេ, កោ គម្ភីរេ ន សីទតី”។

᪑᪗᪖᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨷᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ;

ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨧᩥᨶ᩠ᨲᩦ [ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨠ᪨)] ᩈᨲᩥᨾᩣ, ᩒᨥᩴ ᨲᩁᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ᪨

᪑᪗᪗᪨

“ᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᨠᩣᨾᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨲᩥᨣᩮᩣ;

ᨶᨶ᩠ᨴᩦᨽᩅᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮ ᨶ ᩈᩦᨴᨲᩥ”᪨

᪑᪗᪘᪨

“ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨷᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᩥᨷᩩᨱᨲ᩠ᨳᨴᩔᩥᩴ, ᩋᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ ᨠᩣᨾᨽᩅᩮ ᩋᩈᨲ᩠ᨲᩴ;

ᨲᩴ ᨷᩔᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᩥ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩮ ᨷᨳᩮ ᨠᨾᨾᩣᨶᩴ ᨾᩉᩮᩈᩥᩴ᪨

᪑᪗᪙᪨

“ᩋᨶᩮᩣᨾᨶᩣᨾᩴ ᨶᩥᨷᩩᨱᨲ᩠ᨳᨴᩔᩥᩴ, ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨴᨴᩴ ᨠᩣᨾᩣᩃᨿᩮ ᩋᩈᨲ᩠ᨲᩴ;

ᨲᩴ ᨷᩔᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᩅᩥᨴᩩᩴ ᩈᩩᨾᩮᨵᩴ, ᩋᩁᩥᨿᩮ ᨷᨳᩮ ᨠᨾᨾᩣᨶᩴ ᨾᩉᩮᩈᩥᩴ᪨

᪑᪘᪐᪨

“ᩈᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᨲ ᨶᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ, ᩈᩩᨷ᩠ᨷᨽᩣᨲᩴ ᩈᩩᩉᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ;

ᨿᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩣᨾ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᩒᨥᨲᩥᨱ᩠ᨱᨾᨶᩣᩈᩅᩴ᪨

១៥៨។

“ឯតេ ទសសតា យក្ខា, ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ;

សព្វេ តំ សរណំ យន្តិ, ត្វំ នោ សត្ថា អនុត្តរោ។

១៥៩។

“តេ មយំ វិចរិស្សាម, គាមា គាមំ នគា នគំ;

នមស្សមានា សម្ពុទ្ធំ, ធម្មស្ស ច សុធម្មត”ន្តិ។

ហេមវតសុត្តំ នវមំ និដ្ឋិតំ។

១០។ អាឡវកសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា អាឡវិយំ វិហរតិ អាឡវកស្ស យក្ខស្ស ភវនេ។ អថ ខោ អាឡវកោ យក្ខោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “និក្ខម, សមណា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ ភគវា និក្ខមិ។ “បវិស, សមណា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ ភគវា បាវិសិ។

ទុតិយម្បិ ខោ…បេ… តតិយម្បិ ខោ អាឡវកោ យក្ខោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “និក្ខម, សមណា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ ភគវា និក្ខមិ។ “បវិស, សមណា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ ភគវា បាវិសិ។

ចតុត្ថម្បិ ខោ អាឡវកោ យក្ខោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “និក្ខម, សមណា”តិ។ “ន ខ្វាហំ តំ , អាវុសោ, និក្ខមិស្សាមិ។ យំ តេ ករណីយំ, តំ ករោហី”តិ។

“បញ្ហំ តំ, សមណ, បុច្ឆិស្សាមិ។ សចេ មេ ន ព្យាករិស្សសិ, ចិត្តំ វា តេ ខិបិស្សាមិ, ហទយំ វា តេ ផាលេស្សាមិ, បាទេសុ វា គហេត្វា បារគង្គាយ ខិបិស្សាមី”តិ។

“ន ខ្វាហំ តំ, អាវុសោ, បស្សាមិ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ យោ មេ ចិត្តំ វា ខិបេយ្យ ហទយំ វា ផាលេយ្យ បាទេសុ វា គហេត្វា បារគង្គាយ ខិបេយ្យ។ អបិ ច ត្វំ, អាវុសោ, បុច្ឆ យទាកង្ខសី”តិ។ អថ ខោ អាឡវកោ យក្ខោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

១៨៣។

“កិំ សូធ វិត្តំ បុរិសស្ស សេដ្ឋំ, កិំ សុ សុចិណ្ណំ សុខមាវហាតិ;

កិំ សុ [កិំ សូ (សី។)] ហវេ សាទុតរំ រសានំ, កថំ ជីវិំ ជីវិតមាហុ សេដ្ឋំ”។

១៨៤។

“សទ្ធីធ វិត្តំ បុរិសស្ស សេដ្ឋំ, ធម្មោ សុចិណ្ណោ សុខមាវហាតិ;

សច្ចំ ហវេ សាទុតរំ រសានំ, បញ្ញាជីវិំ ជីវិតមាហុ សេដ្ឋំ”។

១៨៥។

“កថំ សុ តរតិ ឱឃំ, កថំ សុ តរតិ អណ្ណវំ;

កថំ សុ ទុក្ខមច្ចេតិ, កថំ សុ បរិសុជ្ឈតិ”។

១៨៦។

“សទ្ធា តរតិ ឱឃំ, អប្បមាទេន អណ្ណវំ;

វីរិយេន [វិរិយេន (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ទុក្ខមច្ចេតិ, បញ្ញាយ បរិសុជ្ឈតិ”។

១៥៧។

“កថំ សុ លភតេ បញ្ញំ, កថំ សុ វិន្ទតេ ធនំ;

កថំ សុ កិត្តិំ បប្បោតិ, កថំ មិត្តានិ គន្ថតិ;

អស្មា លោកា បរំ លោកំ, កថំ បេច្ច ន សោចតិ”។

១៥៨។

“សទ្ទហានោ អរហតំ, ធម្មំ និព្ពានបត្តិយា;

សុស្សូសំ [សុស្សូសា (សី. បី.)] លភតេ បញ្ញំ, អប្បមត្តោ វិចក្ខណោ។

១៥៩។

“បតិរូបការី ធុរវា, ឧដ្ឋាតា វិន្ទតេ ធនំ;

សច្ចេន កិត្តិំ បប្បោតិ, ទទំ មិត្តានិ គន្ថតិ។

១៦០។

“យស្សេតេ ចតុរោ ធម្មា, សទ្ធស្ស ឃរមេសិនោ;

សច្ចំ ធម្មោ [ទមោ (?)] ធិតិ ចាគោ, ស វេ បេច្ច ន សោចតិ។

១៦១។

“ឥង្ឃ អញ្ញេបិ បុច្ឆស្សុ, បុថូ សមណព្រាហ្មណេ;

យទិ សច្ចា ទមា ចាគា, ខន្ត្យា ភិយ្យោធ វិជ្ជតិ”។

១៩០។

“កថំ នុ ទានិ បុច្ឆេយ្យំ, បុថូ សមណព្រាហ្មណេ;

យោហំ [សោហំ (សី. បី.)] អជ្ជ បជានាមិ, យោ អត្ថោ សម្បរាយិកោ។

១៩១។

“អត្ថាយ វត មេ ពុទ្ធោ, វាសាយាឡវិមាគមា;

យោហំ [អដ្ឋិ ត្យាន្ទុហិ សំយុត្តា (ស្យា. ក.)] អជ្ជ បជានាមិ, យត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ។

១៩២។

“សោ អហំ វិចរិស្សាមិ, គាមា គាមំ បុរា បុរំ;

នមស្សមានោ សម្ពុទ្ធំ, ធម្មស្ស ច សុធម្មត”ន្តិ។

អាឡវកសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ។

១១. វិជយសុត្តំ

១៩៣។

ចរំ វា យទិ វា តិដ្ឋំ, និសិន្នោ ឧទ វា សយំ;

សមិញ្ជេតិ បសារេតិ, ឯសា កាយស្ស ឥញ្ជនា។

១៩៦។

អដ្ឋិនហារុសំយុត្តោ, តចមំសាវលេបនោ;

ឆវិយា កាយោ បដិច្ឆន្នោ, យថាភូតំ ន ទិស្សតិ។

១៩៧។

អន្តបូរោ ឧទរបូរោ, យកនបេឡស្ស [យកបេឡស្ស (សី។ ស្យា។)] វត្ថិនោ;

ហទយស្ស បប្ផាសស្ស, វក្កស្ស បិហកស្ស ច។

១៩៨។

សិង្ឃាណិកាយ ខេឡស្ស, សេទស្ស ច មេទស្ស ច;

លោហិតស្ស លសិកាយ, បិត្តស្ស ច វសាយ ច។

១៩៩។

អថស្ស នវហិ សោតេហិ, អសុចី សវតិ សព្ពទា;

អក្ខិម្ហាអក្ខិគូថកោ, កណ្ណម្ហាកណ្ណគូថកោ។

២០០។

សិង្ឃាណិកា ច នាសតោ, មុខេន វមតេកទា;

បិត្តំ សេម្ហញ្ច ចវតិ, កាយម្ហា សេទជល្លិកា។

១០២។

អថស្ស សុសិរំ សីសំ, មត្ថលុង្គស្ស បូរិតំ;

សុភតោ នំ មញ្ញតិ, ពាលោ អវិជ្ជាយ បុរក្ខតោ។

១០៣។

យទា ច សោ មតោ សេតិ, ឧទ្ធុមាតោ វិនីលកោ;

អបវិទ្ធោ សុសានស្មិំ, អនបេក្ខា ហោន្តិ ញាតយោ។

១០៤។

ខាទន្តិ នំ សុវានា [សុបាណា (បី។)] ច, សិង្គាលា [សិគាលា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] វកា កិមី;

កាកា គិជ្ឈា ច ខាទន្តិ, យេ ចញ្ញេ សន្តិ បាណិនោ។

១០៥។

សុត្វាន ពុទ្ធវចនំ, ភិក្ខុ បញ្ញាណវា ឥធ;

សោ ខោ នំ បរិជានាតិ, យថាភូតញ្ហិ បស្សតិ។

១០៦។

ຍຖາ ອິທໍ ຕຖາ ເອຕໍ, ຍຖາ ເອຕໍ ຕຖາ ອິທໍ;

ອຊ຺ຌຕ຺ຕຎ຺ຈ ພຫິທ຺ຘາ ຈ, ກາເຍ ຉນ຺ທໍ ວິຣາຊເຍ.

໒໐໓.

ຉນ຺ທຣາຄວິຣຕ຺ໂຕ ໂສ, ຠິກ຺ຂຸ ປຎ຺ຎາຓວາ ອິຘ;

ອຊ຺ຌຄາ ອມຕໍ ສນ຺ຕິໍ, ນິພ຺ພານໍ ປທມຈ຺ຈຸຕໍ.

໒໐໔.

ທ຺ວິປາທໂກຍໍ [ທິປາທໂກຍໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ອສຸຈິ, ທຸຄ຺ຄນ຺ໂຘ ປຣິຫາຣຕິ [ປຣິຫີຣຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)];

ນານາກຸຓປປຣິປູໂຣ, ວິສ຺ສວນ຺ໂຕ ຕໂຕ ຕໂຕ.

໒໐໕.

ເອຕາທິເສນ ກາເຍນ, ໂຍ ມຎ຺ເຎ ອຸຓ຺ຓເມຕເວ [ອຸນ຺ນເມຕເວ (?)];

ປຣໍ ວາ ອວຊາເນຍ຺ຍ, ກິມຎ຺ຎຕ຺ຣ ອທສ຺ສນາ.

ວິຊຍສຸຕ຺ຕໍ ເອກາທສມໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ.

໑໒. ມຸນິສຸຕ຺ຕໍ

໒໐໖.

ສນ຺ຖວາໂຕ [ສນ຺ຖວໂຕ (ກ.)] ຠຍໍ ຊາຕໍ, ນິເກຕາ ຊາຍເຕ ຣໂຊ;

អតិកោតាយសត្តចំ, ឲតំ ចេ យុតិងស្សតំ៎

១១០៎

ឈោ ខាតយុន្តិជ្ជ ត ទោបឈយ្យ, ខាឃត្តយស្ស តាត្បេចេឆ្ល;

តយាហុ ឲក៌ យុតិតំ ចទត្តំ, អង្កក្លិ ឈោ សត្តិបចំ យទេហសិ៎

១១១៎

សក្លាឃ ចត្តុតិ បយាឃ [បហាឃ (ក៎ សី៎ ក៎), សយាឃ (ក៎) ប + យី + ត្វា = បយាឃ, ឃឆា តិស្សាឃាតិបចំ] ចីខំ, សិទេតហយស្ស តាត្បេចេឆ្ល;

ស ចេ យុតី ខាតិលឃត្តងស្សី, តក្កំ បហាឃ ត ក្ពេបតិ សក្លិ៎

១១២៎

អញ្ញាឃ សញ្ញាតិ តិចេសតាតិ, អតិកាយយំ អញ្ញាតទយិ តោសំ;

ស ចេ យុតី ចិតកោឆា អកិទ្ធ, តាឃ្មហតី បិទកទោតា ហិ ទោហាតិ៎

១១៣៎

សញ្ញាកិក្បំ សញ្ញាចិក្បំ ឃុទេយចំ, សទ្ធោឃុ ឆទេឡុឃុ អត្ថបលិត្តំ;

សញ្ញាញ្ញាហំ តញ្ញាក្លទេឃ ចិយុត្តំ, តំ ចាបិ ឆិទា យុតិ [យុតិ (សី៎ បី៎)] ចេងឃត្តំ៎

១១៤៎

បញ្ញាពលំ សីលវតូបបន្នំ, សមាហិតំ ឈានរតំ សតីមំ;

សង្គា បមុត្តំ អខិលំ អនាសវំ, តំ វាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តិ។

២១៣។

ឯកំ ចរន្តំ មុនិមប្បមត្តំ, និន្ទាបសំសាសុ អវេធមានំ;

សីហំវ សទ្ទេសុ អសន្តសន្តំ, វាតំវ ជាលម្ហិ អសជ្ជមានំ;

បទ្មំវ [បទុមំវ (សី. ស្យា. បី.)] តោយេន អលិប្បមានំ [អលិម្បមានំ (ស្យា. ក.)], នេតារមញ្ញេសមនញ្ញនេយ្យំ;

តំ វាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តិ។

២១៤។

យោ ឱគហណេ ថម្ភោរិវាភិជាយតិ, យស្មិំ បរេ វាចាបរិយន្តំ [វាចំ បរិយន្តំ (ក.)] វទន្តិ;

តំ វីតរាគំ សុសមាហិតិន្ទ្រិយំ, តំ វាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តិ។

២១៥។

យោ វេ ឋិតត្តោ តសរំវ ឧជ្ជុ, ជិគុច្ឆតិ កម្មេហិ បាបកេហិ;

វីមំសមានោ វិសមំ សមញ្ច, តំ វាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តិ។

២១៦។

យោ សញ្ញតត្តោ ន ករោតិ បាបំ, ទហរោ មជ្ឈិមោ ច មុនិ [ទហរា ច មជ្ឈា ច មុនី (សី៎ ស្យា៎ កំ៎ បី៎)] យតត្តោ;

អរោសនេយ្យោ ន សោ រោសេតិ កញ្ចិ [ន រោសេតិ (ស្យា៎)], តំ វាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តិ៎

១០៩៎

យទគ្គតោ មជ្ឈតោ សេសតោ វា, បិណ្ឌំ លភេថ បរទត្តូបជីវី;

នាលំ ថុតុំ នោបិ និបច្ចវាទី, តំ វាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តិ៎

១១០៎

មុនឹ ចរន្តំ វិរតំ មេថុនស្មា, យោ យោព្ពនេ នោបនិពជ្ឈតេ ក្វចិ;

មទប្បមាទា វិរតំ វិប្បមុត្តំ, តំ វាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តិ៎

១១១៎

អញ្ញាយ លោកំ បរមត្ថទស្សឹ, ឱឃំ សមុទ្ទំ អតិតរិយ តាទឹ;

តំ ឆិន្នគន្ថំ អសិតំ អនាសវំ, តំ វាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តិ៎

១១២៎

អសមា ឧភោ ទូរវិហារវុត្តិនោ, គិហី [គិហិ (ក៎)] ទារបោសី អមមោ ច សុព្ពតោ;

បរបាណរោធាយ គិហី អសញ្ញតោ, និច្ចំ មុនី រក្ខតិ បាណិនេ [បាណិនោ (សី៎)] យតោ៎

១១៣៎

សិខី យថា នីលគីវោ [នីលគីវា (ស្យា។)] វិហង្គមោ, ហំសស្ស នោបេតិ ជវំ កុទាចនំ;

ឯវំ គិហី នានុករោតិ ភិក្ខុនោ, មុនិនោ វិវិត្តស្ស វនម្ហិ ឈាយតោតិ។

មុនិសុត្តំ ទ្វាទសមំ និដ្ឋិតំ។ ឧរគវគ្គោ បឋមោ និដ្ឋិតោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ឧរគោ ធនិយោ ចេវ, វិសាណំ តថា កសិ;

ចុន្ទោ បរាភវោ ចេវ, វសលោ មេត្តភាវនា។

សាតាគិរោ អាឡវកោ, វិជយោ ច តថា មុនិ;

ទ្វាទសេតានិ សុត្តានិ, ឧរគវគ្គោតិ វុច្ចតីតិ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១. ខុទ្ទកបាឋោ

៦. រតនសុត្តំ

១១២។

យានីធ ភូតានិ សមាគតានិ, ភុម្មានិ [ភូមានិ (ក។)] វា យានិ វ អន្តលិក្ខេ;

សព្ពេវ ភូតា សុមនា ភវន្តុ, អថោបិ សក្កច្ច សុណន្តុ ភាសិតំ។

១១៣។

តស្មា ហិ ភូតា និសាមេថ សព្ពេ, មេត្តំ ករោថ មានុសិយា បជាយ;

ទិវា ច រត្តោ ច ហរន្តិ យេ ពលិំ, តស្មា ហិ នេ រក្ខថ អប្បមត្តា។

១១៤។

យំ កិញ្ចិ វិត្តំ ឥធ វា ហុរំ វា, សគ្គេសុ វា យំ រតនំ បណីតំ;

ន នោ សមំ អត្ថិ តថាគតេន, ឥទម្បិ ពុទ្ធេ រតនំ បណីតំ;

ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ។

១១៥។

ខយំ វិរាគំ អមតំ បណីតំ, យទជ្ឈគា សក្យមុនី សមាហិតោ;

ន តេន ធម្មេន សមត្ថិ កិញ្ចិ, ឥទម្បិ ធម្មេ រតនំ បណីតំ;

ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ.

១១៤.

យំ ពុទ្ធសេដ្ឋោ បរិវណ្ណយី សុចិំ, សមាធិមានន្តរិកញ្ញមាហុ;

សមាធិនា តេន សមោ ន វិជ្ជតិ, ឥទម្បិ ធម្មេ រតនំ បណីតំ;

ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ.

១១៥.

យេ បុគ្គលា អដ្ឋ សតំ បសត្ថា, ចត្តារិ ឯតានិ យុគានិ ហោន្តិ;

តេ ទក្ខិណេយ្យា សុគតស្ស សាវកា, ឯតេសុ ទិន្នានិ មហប្ផលានិ;

ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ.

១១៦.

យេ សុប្បយុត្តា មនសា ទឡ្ហេន, និក្កាមិនោ គោតមសាសនម្ហិ;

តេ បត្តិបត្តា អមតំ វិគយ្ហ, លទ្ធា មុធា និព្វុតិំ [និព្វុតិ (ក.)] ភុញ្ជមានា;

ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ.

១១៧.

យថិន្ទខីលោ បថវិស្សិតោ [បឋវិស្សិតោ (ក។ សី។), បឋវិំ សិតោ (ក។ សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] សិយា, ចតុព្ភិ វាតេហិ អសម្បកម្បិយោ;

តថូបមំ សប្បុរិសំ វទាមិ, យោ អរិយសច្ចានិ អវេច្ច បស្សតិ;

ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ។

១១១។

យេ អរិយសច្ចានិ វិភាវយន្តិ, គម្ភីរបញ្ញេន សុទេសិតានិ;

កិញ្ចាបិ តេ ហោន្តិ ភុសំ បមត្តា, ន តេ ភវំ អដ្ឋមមាទិយន្តិ;

ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ។

១១២។

សហាវស្ស ទស្សនសម្បទាយ [សហាវស្ទស្សនសម្បទាយ (ក។)], តយស្សុ ធម្មា ជហិតា ភវន្តិ;

សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆិតញ្ច, សីលព្ពតំ វាបិ យទត្ថិ កិញ្ចិ។

១១៣។

ចតូហបាយេហិ ច វិប្បមុត្តោ, ឆច្ចាភិឋានានិ [ឆ ចាភិឋានានិ (សី។ ស្យា។)] ភព្ព កាតុំ [អភព្ពោ កាតុំ (សី។)];

ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ។

១១៤។

កិញ្ចាបិ សោ កម្ម [កម្មំ (សី· ស្យា· កំ· បី·)] ករោតិ បាបកំ, កាយេន វាចា ឧទ ចេតសា វា;

អភព្ព [អភព្ពោ (ពហូសុ)] សោ តស្ស បដិច្ឆទាយ [បដិច្ឆាទាយ (សី·)], អភព្ពតា ទិដ្ឋបទស្ស វុត្តា;

ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ·

១១៤·

វនប្បគុម្ពេ យថ [យថា (សី· ស្យា·)] ផុស្សិតគ្គេ, គិម្ហានមាសេ បឋមស្មិំ [បឋមស្មិ (?)] គិម្ហេ;

តថូបមំ ធម្មវរំ អទេសយិ [អទេសយី (សី·)], និព្ពានគាមិំ បរមំ ហិតាយ;

ឥទម្បិ ពុទ្ធេ រតនំ បណីតំ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ·

១១៥·

វរោ វរញ្ញូ វរទោ វរាហរោ, អនុត្តរោ ធម្មវរំ អទេសយិ;

ឥទម្បិ ពុទ្ធេ រតនំ បណីតំ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ·

១១៦·

ខីណំ បុរាណំ នវ នត្ថិ សម្ភវំ, វិរត្តចិត្តាយតិកេ ភវស្មិំ;

តេ ខីណពីជា អវិរូឡ្ហិឆន្ទា, និព្ពន្តិ ធីរា យថាយំ [យថយំ (ក·)] បទីបោ;

ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ·

១១៧·

ឃាតឹឆ ក្វតាតិ ឃយាកតាតិ, ក្យូាតិ ចា ឃាតិ ច អត្តលិខ្លេ;

ពធាកពំ ងេចយត្យូប្ញឌិពំ, ញុ្ញំ តយឃ្សាយ ឃុចត្ថិ ខេហាញ។

១៣០។

ឃាតឹឆ ក្វតាតិ ឃយាកតាតិ, ក្យូាតិ ចា ឃាតិ ច អត្តលិខ្លេ;

ពធាកពំ ងេចយត្យូប្ញឌិពំ, ឆយ៉ូ តយឃ្សាយ ឃុចត្ថិ ខេហាញ។

១៣១។

ឃាតឹឆ ក្វតាតិ ឃយាកតាតិ, ក្យូាតិ ចា ឃាតិ ច អត្តលិខ្លេ;

ពធាកពំ ងេចយត្យូប្ញឌិពំ, ឃញ្ឈុំតយឃ្សាយ ឃុចត្ថិ ខេហាញ្ញពិ។

៦ពតឃុត្តំ បធយំ តិឌ្ឌិពំ។

១។ អាយកត្តឃុត្តំ

១៣១។

“ឃាយាកចិក្ខ្លូលកចិតកាតិ ច, បត្តប្យលំ យូលបលំ កចិប្យលំ;

ឆខេយូត លញ្ជ ឃពយឃ្តយាតា [ឃពយឃយាតា (ឃឹ។ បឹ។), ឃពយឃ្សយាតា (ឃ្យា។ កំ។)], ត កាយកាយា អលិកំ កលាត្តិ។

១៣១។

“ឃតស្នយាតោ សុកតំ សុតិដ្ឋិតំ, បទេហិ ឌិត្ឋ បឃតំ បណ៊ីតំ;

សាលិតយត្ឋំ បរិកុញ្ញាយាតោ, សោ កុញ្ញសិ កម្សប អាយកត្ឋិ៍

១៣៣៍

“ត អាយកេត្ឋា មម កប្បតីតិ, ច្ចូ តេ្ឋច ត្វំ ករសិ ព្រាហ្មតាត្ឋ;

សាលិតយត្ឋំ បរិកុញ្ញាយាតោ, សក្កុត្តមំសេហិ សុសង្ខតេហិ;

បុច្ឆាមិ តំ កម្សប ឯតមត្ថំ, កថំ បការេរា តច អាយកេត្ឋា”៍

១៣៤៍

“បាណាតិបាតោ ចឆលេឆតត្ថតំ, ចេឆ្យំ មុសាចាតោ តិកតិចញ្ចាតាតិ ច;

អជ្ឈេតកុត្តំ [អជ្ឈេត កុជ្ជំ (សី៍ បី៍)] បទោរសេចតោ, ឯសាយកេត្ឋា ត ហិ មំសកោជតំ៍

១៣៥៍

“យេ ឥធ កាមេសុ អសញ្ញតា ជតា, រសេសុ គិត្ឋា អសុចិកាចមស្សិតា [អសុចីកមិស្សិតា (សី៍ ស្យា៍ កំ៍ បី៍)];

តត្ថិកទិដ្ឋី ចិសមា ទុរត្តយា, ឯសាយកេត្ឋា ត ហិ មំសកោជតំ៍

១៣៦៍

“យេ លូខសា ទារុណា បិដ្ឋិមំសិកា [យេ លូខរសា ទារុណា បរបិដ្ឋិមំសិកា (ក៍)], មិត្តទ្រុតោ តិក្កុណាតិមាតិតោ;

អទាតសីលា ត ច តេត្តិ កស្សចិ, ឯសាយកេត្ឋា ត ហិ មំសកោជតំ៍

᪑᪓᪘

“ᩮᨠᩣᩁᩮᨨᩣ ᨿᩮᨯᩣ ᨨᨾᩪᨴᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨷᨯ᩠ᨰᩣᨷᨲᩣ [ᨷᨧ᩠ᨧᨯ᩠ᨰᩣᨷᨲᩣ ᨧ (ᩈᩦ᩺ ᩈ᩠ᨿᩣ᩺), ᨷᨧ᩠ᨧᨯ᩠ᨰᩣᨷᨲᩣ (ᨷᩦ᩺)], ᨿᩣᨥᩣ ᨯ᩠ᨵᩣᨥᩣ ᨠᩔ᩠ᨿᩈᨿᩩᩔ᩠ᨿᩮᨥᩣ ᨧ;

ᨿᩣᨲᩣᨲᩥᨿᩣᩮᨲᩣ ᨧ ᩋᩈᨲ᩠ᨠᩥ ᩈᨲ᩠ᨣᩮᨧᩣ, ᩏᩈᩣᨿᨠᩮᨲ᩠ᨴᩣ ᨶ ᩉᩥ ᨿᩥᩈᩮᨠᩣᨯᨲᩴ

᪑᪓᪙

“ᩮᨿ ᨸᩥᨸᩈᩦᩃᩥ ᨭ᩠ᨭᩃᩪᨫᩣᨲᩈ᩠ᨿᨧᨠᩣ, ᩮᨧᩣᩉᩣᩁᨠ᩠ᨿᨯᩥ ᨭ᩠ᨭᨨ ᨷᩥᨯᩥᨴ᩠ᨿᨷᩥᨠᩣ [ᨷᩥᨲᩥᨴ᩠ᨿᨷᩥᨠᩣ (?)];

ᨶᨴᩣᨨᨿᩣ ᩮᨥᨨ ᨠᩮᨴᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨭ᩠ᨭᩥᩈᩴ, ᩏᩈᩣᨿᨠᩮᨲ᩠ᨴᩣ ᨶ ᩉᩥ ᨿᩥᩈᩮᨠᩣᨯᨲᩴ

᪑᪔᪐

“ᩮᨥ ᨭ᩠ᨭᨨ ᨷᩥᩮᩃᩈ᩠ᨿ ᩋᩈᨭ᩠ᨭᨱᩣᨲᩣ ᨯᨲᩣ, ᨷᩮᨴᩈᨿᩣᨣᩣᨥ ᨧᩥᩮᩉᩈᨿᩩᨥ᩠ᨿᨲᩣ;

ᨴ᩠ᨿᩔᩦᩃᩃ᩠ᨿᨯ᩠ᨠᩣ ᨹᨴ᩠ᨿᩈᩣ ᩋᨲᩣᨣᨴᩣ, ᩏᩈᩣᨿᨠᩮᨲ᩠ᨴᩣ ᨶ ᩉᩥ ᨿᩥᩈᩮᨠᩣᨯᨲᩴ

᪑᪔᪑

“ᩏᩮᨲᩈ᩠ᨿ ᨠᩥᨯ᩠ᨴᩣ ᨧᩥᨴ᩠ᨿᨯ᩠ᨴᩣᨲᩥᨷᩥᨲᩥᩮᨲᩣ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧ᩠ᨿᨥ᩠ᨿᨲᩣ ᩮᨷᨧ᩠ᨧ ᨲᨿᩥ ᨧᨯᨲ᩠ᨲᩥ ᩮᨥ;

ᨷᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨴᨥᩥ ᩋᨧᩥᩈᩥᨴᩣ, ᩏᩈᩣᨿᨠᩮᨲ᩠ᨴᩣ ᨶ ᩉᩥ ᨿᩥᩈᩮᨠᩣᨯᨲᩴ

᪑᪔᪒

“ᨶ ᨿᨧ᩠ᨨᨿᩥᩈᩣᨶᨿᨲᩣᩈᨠᨲ᩠ᨲ [ᨶ ᨿᨧ᩠ᨨᨿᩥᩈᩴ ᨶ ᩋᨲᩣᩈᨠᨲ᩠ᨲ (ᩈᩦ᩺ ᩋᨯ᩠ᨰ ᨿ᩠ᨿᩃᨷᩥᩮᨮᩣ), ᨶ ᨿᩥᨧ᩠ᨨᨿᩥᩈᩣᨲᩣᨲᩣᩈᨠᨲ᩠ᨲ (ᩈ᩠ᨿᩣ᩺ ᨠ᩺)], ᨶ ᨶᨠᩥᨥᩥ ᨶ ᨿ᩠ᨿᩉ᩠ᨴᩥᨥᩥ

ᨯᨯᩥᨯᩃ᩠ᩃ;

ខរាជិនានិ នាគ្គិហុត្តស្សុបសេវនា, យេ វាបិ លោកេ អមរា ពហូ តបា;

មន្តាហុតី យញ្ញមុតូបសេវនា, សោធេន្តិ មច្ចំ អវិតិណ្ណកង្ខំ។

២៥៣។

“យោ តេសុ [សោតេសុ (សី។ បី។)] គុត្តោ វិជិតិន្ទ្រិយោ ចរេ, ធម្មេ ឋិតោ អជ្ជវមទ្ទវេ រតោ;

សង្គាតិគោ សព្ពទុក្ខប្បហីនោ, ន លិប្បតិ [ន លិម្បតិ (ស្យា។ ក។)] ទិដ្ឋសុតេសុ ធីរោ”។

២៥៤។

ឯតមត្ថំ ភគវា បុនប្បុនំ, អក្ខាសិ នំ [តំ (សី។ បី។)] វេទយិ មន្តបារគូ;

ចិត្រាហិ គាថាហិ មុនី បកាសយិ, និរាមគន្ធោ អសិតោ ទុរន្នយោ។

២៥៥។

សុត្វាន ពុទ្ធស្ស សុភាសិតំ បទំ, និរាមគន្ធំ សព្ពទុក្ខប្បនូទនំ;

នីចមនោ វន្ទិ តថាគតស្ស, តត្ថេវ បព្ពជ្ជមរោចយិត្ថាតិ។

អាមគន្ធសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ។

៣។ ហិរិសុត្តំ

២៥៦។

ហិរិ តរន្តំ វិជិគុច្ឆមានំ, តវាហមស្មិ [សខាហមស្មិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ឥតិ ភាសមានំ;

សយ្ហានិ កម្មានិ អនាទិយន្តំ, នេសោ មមន្តិ ឥតិ នំ វិជញ្ញា។

២៥៣។

អនន្វយំ [អត្ថន្វយំ (ក។)] បិយំ វាចំ, យោ មិត្តេសុ បកុព្ពតិ;

អករោន្តំ ភាសមានំ, បរិជានន្តិ បណ្ឌិតា។

២៥៤។

ន សោ មិត្តោ យោ សទា អប្បមត្តោ, ភេទាសង្កី រន្ធមេវានុបស្សី;

យស្មិញ្ច សេតិ ឧរសីវ បុត្តោ, ស វេ មិត្តោ យោ បរេហិ អភេជ្ជោ។

២៥៥។

បាមុជ្ជករណំ ឋានំ, បសំសាវហនំ សុខំ;

ផលានិសំសោ ភាវេតិ, វហន្តោ បោរិសំ ធុរំ។

២៥៦។

បវិវេករសំ បិត្វា, រសំ ឧបសមស្ស ច;

និទ្ទរោ ហោតិ និប្បាបោ, ធម្មបីតិរសំ បិវន្តិ។

ហិរិសុត្តំ តតិយំ និដ្ឋិតំ។

໔. ມງ຺ຄລສຸຕ຺ຕໍ

ເອວໍ ເມ ສຸຕໍ – ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ ເຊຕວເນ ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ອາຣາເມ. ອຖ ໂຂ ອຎ຺ຎຕຣາ ເທວຕາ ອຠິກ຺ກນ຺ຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ອຠິກ຺ກນ຺ຕວຓ຺ຓາ ເກວລກປ຺ປໍ ເຊຕວນໍ ໂອຠາເສຕ຺ວາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຏ຺ຐາສິ. ເອກມນ຺ຕໍ ຐິຕາ ໂຂ ສາ ເທວຕາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຘາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

໒໖໑.

"ບຫູ ເທວາ ມນຸສ຺ສາ ຈ, ມງ຺ຄລານິ ອຈິນ຺ຕຍຸໍ;

ອາກງ຺ຂມານາ ໂສຕ຺ຖານໍ, ບ຺ຣູຫິ ມງ຺ຄລມຸຕ຺ຕມໍ".

໒໖໒.

"ອເສວນາ ຈ ບາລານໍ, ປຓ຺ຑິຕານຎ຺ຈ ເສວນາ;

ປູຊາ ຈ ປູຊເນຍ຺ຍານໍ [ປູຊນີຍານໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)], ເອຕໍ ມງ຺ຄລມຸຕ຺ຕມໍ.

໒໖໓.

"ປຕິຣູປເທສວາໂສ ຈ, ປຸບ຺ເບ ຈ ກຕປຸຎ຺ຎຕາ;

ອຕ຺ຕສມ຺ມາປຓິທິ [ອຕ຺ຕສມ຺ມາປຓີທີ (ກຕ຺ຖຈິ)] ຈ, ເອຕໍ ມງ຺ຄລມຸຕ຺ຕມໍ.

໒໖໔.

"ບາຫຸສຈ຺ຈຎ຺ຈ ສິປ຺ປຎ຺ຈ, ວິນໂຍ ຈ ສຸສິກ຺ຂິໂຕ;

ສຸຠາສິຕາ ຈ ຍາ ວາຈາ, ເອຕໍ ມງ຺ຄລມຸຕ຺ຕມໍ໌

໑໙໓໌

“ມາຕາປິຕຸ ອຸປຏ຺ຐານໍ, ປຸຕ຺ຕທາຣສ຺ສ ສງ຺ຄເຫາ;

ອນາກຸລາ ຈ ກມ຺ມນ຺ຕາ, ເອຕໍ ມງ຺ຄລມຸຕ຺ຕມໍ໌

໑໙໔໌

“ທານຎ຺ຈ ຘມ຺ມຈຣິຍາ ຈ, ຎາຕການຎ຺ຈ ສງ຺ຄເຫາ;

ອນວຊ຺ຊານິ ກມ຺ມານິ, ເອຕໍ ມງ຺ຄລມຸຕ຺ຕມໍ໌

໑໙໕໌

“ອາຣຕີ ວິຣຕີ ປາປາ, ມຊ຺ຊປານາ ຈ ສໍຍເມາ;

ອປ຺ປມາເທາ ຈ ຘມ຺ເມສຸ, ເອຕໍ ມງ຺ຄລມຸຕ຺ຕມໍ໌

໑໙໖໌

“ຄາຣເວາ ຈ ນິວາເຕາ ຈ, ສນ຺ຕຸຏ຺ຐີ ຈ ກຕຎ຺ຎຸຕາ;

ກາເລນ ຘມ຺ມສ຺ສວນໍ [ຘມ຺ມສວຓໍ (ກຕ຺ຖຈິ), ຘມ຺ມສວນໍ (ສີ໌ ກ໌)], ເອຕໍ ມງ຺ຄລມຸຕ຺ຕມໍ໌

໑໙໗໌

“ຂນ຺ຕີ ຈ ເສາວຈສ຺ສຕາ, ສມຓານຎ຺ຈ ທສ຺ສນໍ;

កាលេន ធម្មសាកច្ឆា, ឯតំ មង្គលមុត្តមំ។

២៤០។

“តបោ ច ព្រហ្មចរិយញ្ច, អរិយសច្ចាន ទស្សនំ;

និព្ពានសច្ឆិកិរិយា ច, ឯតំ មង្គលមុត្តមំ។

២៤១។

“ផុដ្ឋស្ស លោកធម្មេហិ, ចិត្តំ យស្ស ន កម្បតិ;

អសោកំ វិរជំ ខេមំ, ឯតំ មង្គលមុត្តមំ។

២៤២។

“ឯតាទិសានិ កត្វាន, សព្ពត្ថមបរាជិតា;

សព្ពត្ថ សោត្ថិំ គច្ឆន្តិ, តំ តេសំ មង្គលមុត្តម”ន្តិ។

មង្គលសុត្តំ ចតុត្ថំ និដ្ឋិតំ។

៥។ សូចិលោមសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា គយាយំ វិហរតិ ដង្កិតមញ្ចេ សូចិលោមស្ស យក្ខស្ស ភវនេ។ តេន ខោ បន សមយេន ខរោ ច យក្ខោ សូចិលោមោ ច យក្ខោ ភគវតោ អវិទូរេ អតិក្កមន្តិ។ អថ ខោ ខរោ យក្ខោ សូចិលោមំ យក្ខំ ឯតទវោច – “ឯសោ សមណោ”តិ។ “នេសោ សមណោ, សមណកោ ឯសោ។ យាវាហំ ជានាមិ [យាវ ជានាមិ (សី។ បី។)] យទិ វា សោ សមណោ [យទិ វា សមណោ (ស្យា។)], យទិ វា សោ សមណកោ”តិ [យទិ វា សមណកោតិ (សី។ ស្យា។ បី។)]។

អថ ខោ សូចិលោមោ យក្ខោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ កាយំ ឧបនាមេសិ។ អថ ខោ ភគវា កាយំ អបនាមេសិ។ អថ ខោ សូចិលោមោ យក្ខោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – "ភាយសិ មំ, សមណា"តិ? "ន ខ្វាហំ តំ, អាវុសោ, ភាយាមិ; អបិ ច តេ សម្ផស្សោ បាបកោ"តិ។

"បញ្ហំ តំ, សមណ, បុច្ឆិស្សាមិ។ សចេ មេ ន ព្យាករិស្សសិ, ចិត្តំ វា តេ ខិបិស្សាមិ, ហទយំ វា តេ ផាលេស្សាមិ, បាទេសុ វា គហេត្វា បារគង្គាយ ខិបិស្សាមី"តិ។

"ន ខ្វាហំ តំ, អាវុសោ, បស្សាមិ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ យោ មេ ចិត្តំ វា ខិបេយ្យ ហទយំ វា ផាលេយ្យ បាទេសុ វា គហេត្វា បារគង្គាយ ខិបេយ្យ។ អបិ ច ត្វំ, អាវុសោ, បុច្ឆ យទាកង្ខសី"តិ។ អថ ខោ សូចិលោមោ យក្ខោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

១៧១។

"រាគោ ច ទោសោ ច កុតោនិទានា, អរតី រតី លោមហំសោ កុតោជា;

កុតោ សមុដ្ឋាយ មនោវិតក្កា, កុមារកា ធង្កមិវោស្សជន្តិ"។

១៧២។

"រាគោ ច ទោសោ ច ឥតោនិទានា, អរតី រតី លោមហំសោ ឥតោជា;

ឥតោ សមុដ្ឋាយ មនោវិតក្កា, កុមារកា ធង្កមិវោស្សជន្តិ។

១៧២។

"ស្នេហជា អត្តសម្ភូតា, និគ្រោធស្សេវ ខន្ធជា;

បុថូ វិសត្តា កាមេសុ, មាលុវាវ វិតតា វនេ។

២៧៣។

“យេ នំ បជានន្តិ យតោនិទានំ, តេ នំ វិនោទេន្តិ សុណោហិ យក្ខ;

តេ ទុត្តរំ ឱឃមិមំ តរន្តិ, អតិណ្ណបុព្ពំ អបុនព្ភវាយា”តិ។

សូចិលោមសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ។

៦។ ធម្មចរិយសុត្តំ

២៧៤។

ធម្មចរិយំ ព្រហ្មចរិយំ, ឯតទាហុ វសុត្តមំ;

បព្ពជិតោបិ ចេ ហោតិ, អគារា អនគារិយំ។

២៧៥។

សោ ចេ មុខរជាតិកោ, វិហេសាភិរតោ មគោ;

ជីវិតំ តស្ស បាបិយោ, រជំ វឌ្ឍេតិ អត្តនោ។

២៧៦។

កលហាភិរតោ ភិក្ខុ, មោហធម្មេន អាវុតោ;

អក្ខាតម្បិ ន ជានាតិ, ធម្មំ ពុទ្ធេន ទេសិតំ។

໒໗໙.

ວິເຫສໍ ຠາວິຕຕ຺ຕານໍ, ອວິຊ຺ຊາຍ ປຸຣກ຺ຂໂຕ;

ສໍກິເລສໍ ນ ຊານາຕິ, ມຄ຺ຄໍ ນິຣຍຄາມິນໍ.

໒໘໐.

ວິນິປາຕໍ ສມາປນ຺ໂນ, ຄບ຺ຠາ ຄບ຺ຠໍ ຕມາ ຕມໍ;

ສ ເວ ຕາທິສໂກ ຠິກ຺ຂຸ, ເປຈ຺ຈ ທຸກ຺ຂໍ ນິຄຈ຺ຉຕິ.

໒໘໑.

ຄູຖກູໂປ ຍຖາ ອສ຺ສ, ສມ຺ປຸຓ຺ໂຓ ຄຓວສ຺ສິໂກ;

ໂຍ ຈ ເອວຣູໂປ ອສ຺ສ, ທຸບ຺ບິໂສໂຘ ຫິ ສງ຺ຄໂຓ.

໒໘໒.

ຍໍ ເອວຣູປໍ ຊານາຖ, ຠິກ຺ຂເວ ເຄຫນິສ຺ສິຕໍ;

ປາປິຈ຺ຉໍ ປາປສງ຺ກປ຺ປໍ, ປາປອາຈາຣໂຄຈຣໍ.

໒໘໓.

ສບ຺ເບ ສມຄ຺ຄາ ຫຸຕ຺ວານ, ອຠິນິບ຺ບຊ຺ຊິຍາຖ [ອຠິນິບ຺ບຊ຺ຊຍາຖ (ສີ. ປີ. ອ. ນິ. ໘.໑໐)] ນໍ;

ກາຣຓ຺ຑວໍ [ກາຣຓ຺ຑໍ ວ (ສ຺ຍາ. ກ.) ອ. ນິ. ໘.໑໐] ນິທ຺ຘມຖ, ກສມ຺ບຸໍ ອປກ຺ກສ຺ສຖ [ອວກ຺ກສ຺ສຖ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກ.)].

១៥៧។

តតោ បលាបេ [បលាសេ (ក។)] វាហេថ, អស្សមណេ សមណមានិនេ;

និទ្ធមិត្វាន បាបិច្ឆេ, បាបអាចារគោចរេ។

១៥៨។

សុទ្ធា សុទ្ធេហិ សំវាសំ, កប្បយវ្ហោ បតិស្សតា;

តតោ សមគ្គា និបកា, ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សថាតិ។

ធម្មចរិយសុត្តំ [កបិលសុត្តំ (អដ្ឋ។)] ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ។

៧។ ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ សម្ពហុលា កោសលកា ព្រាហ្មណមហាសាលា ជិណ្ណា វុឌ្ឍា មហល្លកា អទ្ធគតា វយោអនុប្បត្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិំសុ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ព្រាហ្មណមហាសាលា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “សន្ទិស្សន្តិ នុ ខោ, ភោ គោតម, ឯតរហិ ព្រាហ្មណា បោរាណានំ ព្រាហ្មណានំ ព្រាហ្មណធម្មេ”តិ? “ន ខោ, ព្រាហ្មណា, សន្ទិស្សន្តិ ឯតរហិ ព្រាហ្មណា បោរាណានំ ព្រាហ្មណានំ ព្រាហ្មណធម្មេ”តិ។ “សាធុ នោ ភវំ គោតមោ បោរាណានំ ព្រាហ្មណានំ ព្រាហ្មណធម្មំ ភាសតុ, សចេ ភោតោ គោតមស្ស អគរូ”តិ។ “តេន ហិ, ព្រាហ្មណា, សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ, ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភោ”តិ ខោ តេ ព្រាហ្មណមហាសាលា ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

១៥៩។

“ឥសយោ បុព្ពកា អាសុំ, សញ្ញតត្តា តបស្សិនោ;

បច្ឆា កាយក្យេហា ហិត្វា, អត្តគត្តយចារិយំ

១ប័សិ៍

“ត បន្ទុ ព្រាហ្មណាតាយំ, ត ហិរញ្ញា ត ឆាតិឃំ;

សព្វាឃឆតឆញ្ញាយំ, ព្រាហ្មំ តិឌិយបិលឃំ

១ប័ប័៍

“ឃំ នេតសំ បកាតំ អាសិ, ក្លោទកត្តំ ស្ត្របដ្ឋិតំ;

សត្ថាបកាតទេយសាតិំ, គាតទេច តគយញ្ញិសំ

១ប័ដ៍

“ភាភាទេត្តហិ ចេត្តហិ, សឃេភហាចសេឆហិ ច;

ឋិតា ឌតបគា ទដ្ឋា, ទេត តយស្សិំសុ ព្រាហ្មណោ

១ដ០៍

“អចព្ឆា ព្រាហ្មណា អាសំ, អទេឌឃ្យា ឆយុទក្ខិតា;

ត ទេត ទេកាឌិ តិចាទេទសិ, ក្យលក្លោទេសុ សព្ទទេសា

១ដ១៍

“អដ្ឋចត្តាលិសំ ចស្សាតិ, (ទេកាយាទ) ព្រាហ្មចរិឃំ ចរិំសុ ទេត;

ចិន្តាធររហបរិយេដ្ឋិ, អធន្ទុំ ព្រាហ្មណា បុនេ។

១៨១។

“ន ព្រាហ្មណា អញ្ញាយកយុំ, តបិ ករិយំ កិលិស្សុ វេ;

វជ្ជិយេសេច និចានិ, វណ្ណត្តា វយទោសយុំ។

១៨២។

“អញ្ញាត្រ តយ្យាវយឃា, ខ្កត្យុទេចទយលិំ បតិ;

អត្តទា វេមត្យុតិ ឆយ្យុំ, តាយ្យុ កទ្ធត្តិ ព្រាហ្មណា។

១៨៣។

“ព្រាហ្មធរិយញ្ញា សីលញ្ញា, អដ្ឋចំ យឌ្ឍចំ តបំ;

វេសាទន្ញុំ អចិហិសញ្ញា, លត្តិញ្ញាបិ អធណ្ណាយុំ។

១៨៤។

“វេឃា វេតសំ បទវេយា អាសិ, ព្រាហ្មា ធញ្ញហបទក្កវេយា;

ស ចាបិ វេមត្យុតិ ឆយ្យុំ, សុបិតវេត្តបិ តាកយា។

១៨៥។

“ຕສ຺ສ ວຕ຺ຕມນຸສິກ຺ຂນ຺ຕາ, ອິເຘເກ ວິຎ຺ຎຸຊາຕິກາ;

ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍຎ຺ຈ ສີລຎ຺ຈ, ຂນ຺ຕິຎ຺ຈາປິ ອວຓ຺ຓຍຸໍ໌

໒໙໗໌

“ຕຓ຺ຑຸລໍ ສຍນໍ ວຕ຺ຖໍ, ສປ຺ປິເຕລຎ຺ຈ ຍາຈິຍ;

ຘມ຺ເມນ ສໂມຘາເນຕ຺ວາ, ຕໂຕ ຍຎ຺ຎມກປ຺ປຍຸໍ໌

໒໙໘໌

“ອຸປຏ຺ຐິຕສ຺ມິໍ ຍຎ຺ຎສ຺ມິໍ, ນາສ຺ສຸ ຄາໂວ ຫນິໍສຸ ເຕ;

ຍຖາ ມາຕາ ປິຕາ ຠາຕາ, ອເຎ຺ຎ ວາປິ ຈ ຎາຕກາ;

ຄາໂວ ໂນ ປຣມາ ມິຕ຺ຕາ, ຍາສຸ ຊາຍນ຺ຕິ ໂອສຘາ໌

໒໙໙໌

“ອນ຺ນທາ ພລທາ ເຈຕາ, ວຓ຺ຓທາ ສຸຂທາ ຕຖາ [ສຸຂທາ ຈ ຕາ (ກ໌)];

ເອຕມຕ຺ຖວສໍ ຎຕ຺ວາ, ນາສ຺ສຸ ຄາໂວ ຫນິໍສຸ ເຕ໌

໓໐໐໌

“ສຸຂຸມາລາ ມຫາກາຍາ, ວຓ຺ຓວນ຺ໂຕ ຍສສ຺ສິໂນ;

ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເສຫິ ຘມ຺ເມຫິ, ກິຈ຺ຈາກິຈ຺ເຈສຸ ອຸສ຺ສຸກາ;

ឃាច លោកេ អចត្តិសុ, សុលយេមធិត្វឃំ បឌា៍

១០១៍

“តេសំ អាសិ ឱបល្លាសោ, ឌិស្វាត អលុតោ អល្យុ;

ទាឌិតោ ច ឱឃាកាទំ, តាទិយោ នយលក្កតា៍

១០២៍

“ទឆេ ចាឌញ្ញាសំឃុត្តេ, សុកតេ ឱត្តសិញ្ញតេ;

តិចេនតេ តិចេនេ ច, ឱកត្តេ កាកសោ យិតេ៍

១០២៍

“កោយណ្ឌលបទិញ្យញហំ, តាទឹចទកលាឃុតំ;

ក្ខញអាទំ យាត្យសំ កោក់, អកិញ្ញាឃំសុ ព្រាហុលា៍

១០៣៍

“តេ តត្វ យត្តេ កត្តូតា, ឌក្កាក់ តក្សបិកយំ;

បហ្វតឆតឆញ្ញោសិ , ឃឌស្សុ ពាហុ តេ ឱត្តំ;

ឃឌស្សុ ពាហុ តេ ឆតំ៍

᪑᪐᪓᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩉᩥ ᩁᨳᩮᩈᨽᩮᩣ;

ᩋᩔᨾᩮᨵᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᨾᩮᨵᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᩣᩈᩴ ᩅᩣᨩᨸᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨶᩥᩁᨣ᩠ᨣᩊᩴ;

ᩑᨲᩮ ᨿᩣᨣᩮ ᨿᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᨾᨴᩣ ᨵᨶᩴ᪨

᪑᪐᪔᪨

“ᨣᩣᩅᩮᩣ ᩈᨿᨶᨬ᩠ᨧ ᩅᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ, ᨶᩣᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᨾᩃᨦ᩠ᨠᨲᩣ;

ᩁᨳᩮ ᨧᩣᨩᨬ᩠ᨬᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᩈᩩᨠᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᩮ᪨

᪑᪐᪕᪨

“ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩣᨶᩥ ᩁᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ, ᩈᩩᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨽᩣᨣᩈᩮᩣ;

ᨶᩣᨶᩣᨵᨬ᩠ᨬᩔ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᨾᨴᩣ ᨵᨶᩴ᪨

᪑᪐᪖᪨

“ᨲᩮ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ, ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᩴ ᩈᨾᩁᩮᩣᨧᨿᩩᩴ;

ᨲᩮᩈᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᩅᨲᩥᨱ᩠ᨱᩣᨶᩴ, ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨸᩅᨯ᩠ᨰᨳ;

ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨣᨶ᩠ᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩒᨠ᩠ᨠᩣᨠᩴ ᨲᨴᩩᨸᩣᨣᨾᩩᩴ᪨

᪑᪐᪗᪨

“ឃឆា អារេបិ ច បឆឹ ច, ហិរញ្ញា ឆតឆាតិឃំ;

ខុចំ កាចោ ឃត្ថុស្សាតិ, បរិក្ខារោ សោ ហិ បិហិតំ;

ឃឌស្សុ ពាហុ តេ ចិត្តំ, ឃឌស្សុ ពាហុ តេ ឆតំ៓

១១០៓

“តតោ ច រាជា សញ្ញត្តោ, ព្រាហ្មណេហិ ររេឆសកោ;

តេកា សតសហស្សិយោ, កាចោ ឃញ្ញោ អឈាតឃិ៓

១១១៓

“ត បិកា ត ចិសារណាត, តាស្សុ ហិសត្តិ ពេតចិ;

កាចោ ខុឡអកសឃាតា, សោរតា ក្បុត្ថហតា;

តា ចិសារណ កហេត្វាត, រាជា សត្វេត ឈាតឃិ៓

១១២៓

“តតោ ចេចា បិតរោ ច [តតោ ច ចេចា បិតរោ (សី៓ ស្យា៓)], ខ្ពត្ថា អស្សុររក្ខសា;

អឆយ្ឆា ខ្ពតិ បក្កត្តំ, ឃំ សត្វំ តិបតិ កចេ៓

១១៣៓

“ᨲᨿᩮᩣ ᩁᩮᩣᨣᩣ ᨷᩩᩁᩮ ᩋᩣᩈᩩᩴ, ᩍᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨶᩈᨶᩴ ᨩᩁᩣ;

ᨷᩈᩪᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩩᨲᩥᨾᩣᨣᨾᩩᩴ᪨

᪓᪑᪓᪨

“ᩑᩈᩮᩣ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᩣᨶᩴ, ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᩣᨱᩮᩣ ᩋᩉᩩ;

ᩋᨴᩪᩈᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩉᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨵᩴᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ [ᨵᩴᩈᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᨿᩣᨩᨠᩣ᪨

᪓᪑᪔᪨

“ᩑᩅᨾᩮᩈᩮᩣ ᩋᨱᩩᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩩᨣᩁᩉᩥᨲᩮᩣ;

ᨿᨲ᩠ᨳ ᩑᨴᩥᩈᨠᩴ ᨷᩔᨲᩥ, ᨿᩣᨩᨠᩴ ᨣᩁᩉᨲᩦ [ᨣᩁᩉᩦ (ᨠ᪨)] ᨩᨶᩮᩣ᪨

᪓᪑᪕᪨

“ᩑᩅᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩥᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮ, ᩅᩥᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨴᩅᩮᩔᩥᨠᩣ;

ᨷᩩᨳᩪ ᩅᩥᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨷᨲᩥᩴ ᨽᩁᩥᨿᩣᩅᨾᨬ᩠ᨬᨳ᪨

᪓᪑᪖᪨

“ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨻᨶ᩠ᨵᩪ ᨧ, ᨿᩮ ᨧᨬ᩠ᨬᩮ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ;

ᨩᩣᨲᩥᩅᩣᨴᩴ ᨶᩥᩁᩴᨠᨲ᩠ᩅᩣ [ᨶᩥᩁᩣᨠᨲ᩠ᩅᩣ (?) ᨿᨳᩣ ᩋᨶᩥᩁᩣᨠᨲᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩣᨲᩥ], ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩅᩈᨾᨶ᩠ᩅᨣᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨲᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧᩩᩴ – “ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ…ᨷᩮ᪨ … ᩏᨷᩣᩈᨠᩮ ᨶᩮᩣ ᨽᩅᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩ

អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតេ សរណំ គតេ”តិ៍

ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តំ សត្តមំ និដ្ឋិតំ៍

៨៍ នាវាសុត្តំ

៣១៨៍

យស្មា ហិ ធម្មំ បុរិសោ វិជញ្ញា, ឥន្ទំវ នំ ទេវតា បូជយេយ្យ;

សោ បូជិតោ តស្មិ បសន្នចិត្តោ, ពហុស្សុតោ បាតុករោតិ ធម្មំ៍

៣១៩៍

តទដ្ឋិកត្វាន និសម្ម ធីរោ, ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជមានោ;

វិញ្ញូ វិភាវី និបុណោ ច ហោតិ, យោ តាទិសំ ភជតិ អប្បមត្តោ៍

៣២០៍

ខុទ្ទញ្ច ពាលំ ឧបសេវមានោ, អនាគតត្ថញ្ច ឧសូយកញ្ច;

ឥធេវ ធម្មំ អវិភាវយិត្វា, អវិតិណ្ណកង្ខោ មរណំ ឧបេតិ៍

៣២១៍

យថា នរោ អាបគមោតរិត្វា, មហោទកំ សលិលំ សីឃសោតំ;

សោ វុយ្ហមានោ អនុសោតគាមី, កិំ សោ បរេ សក្ខតិ តារយេតុំ៍

໑໑໑.

ຕເຖວ ຘມ຺ມໍ ອວິຠາວຍິຕ຺ວາ, ພຫຸສ຺ສຸຕານໍ ອນິສາມຍຕ຺ຖໍ;

ສຍໍ ອຊານໍ ອວິຕິຓ຺ຓກງ຺ໂຂ, ກິໍ ໂສ ປເຣ ສກ຺ຂຕິ ນິຊ຺ຌເປຕຸໍ.

໑໑໒.

ຍຖາປິ ນາວໍ ທຬ຺ຫມາຣຸຫິຕ຺ວາ, ຜິເຍນ [ປິເຍນ (ສີ. ສ຺ຍາ.)] ຣິຕ຺ເຕນ ສມງ຺ຄິຠູໂຕ;

ໂສ ຕາຣເຍ ຕຕ຺ຖ ພຫູປິ ອເຎ຺ຎ, ຕຕ຺ຣູປຍຎ຺ຎູ ກຸສໂລ ມຸຕີມາ [ມຕີມາ (ສ຺ຍາ. ກ.)].

໑໑໓.

ເອວມ຺ປິ ໂຍ ເວທຄູ ຠາວິຕຕ຺ໂຕ, ພຫຸສ຺ສຸໂຕ ໂຫຕິ ອເວຘຘມ຺ໂມ;

ໂສ ໂຂ ປເຣ ນິຊ຺ຌປເຍ ປຊານໍ, ໂສຕາວຘານູປນິສູປປເນ຺ເນ.

໑໑໔.

ຕສ຺ມາ ຫເວ ສປ຺ປຸຣິສໍ ຠເຊຖ, ເມຘາວິນເຎ຺ຈວ ພຫຸສ຺ສຸຕຎ຺ຈ;

ອຎ຺ຎາຍ ອຕ຺ຖໍ ປຏິປຊ຺ຊມາໂນ, ວິຎ຺ຎາຕຘມ຺ໂມ ສ ສຸຂໍ [ໂສ ສຸຂໍ (ສີ.)] ລເຠຖາຕິ.

ນາວາສຸຕ຺ຕໍ ອຏ຺ຐມໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ.

໙. ກິໍສີລສຸຕ຺ຕໍ

១១៥។

“កិំសីលោ កិំសមាចារោ, កានិ កម្មានិ ព្រូហយំ;

នរោ សម្មា និវិដ្ឋស្ស, ឧត្តមត្ថញ្ច បាបុណេ”។

១១៦។

“វុឌ្ឍាបចាយី អនុសូយកោ សិយា, កាលញ្ញូ [កាលញ្ញុ (សី. ស្យា.)] ចស្ស គរូនំ [គរូនំ (សី.)] ទស្សនាយ;

ធម្មិំ កថំ ឯរយិតំ ខណញ្ញូ, សុណេយ្យ សក្កច្ច សុភាសិតានិ។

១១៧។

“កាលេន គច្ឆេ គរូនំ សកាសំ, ថម្ភំ និរំកត្វា [និរាកត្វា (?) និ + អា + ករ + ត្វា] និវាតវុត្តិ;

អត្ថំ ធម្មំ សំយមំ ព្រហ្មចរិយំ, អនុស្សរេ ចេវ សមាចរេ ច។

១១៨។

“ធម្មារាមោ ធម្មរតោ, ធម្មេ ឋិតោ ធម្មវិនិច្ឆយញ្ញូ;

នេវាចរេ ធម្មសន្ទោសវាទំ, តច្ឆេហិ នីយេថ សុភាសិតេហិ។

១២០។

“ហស្សំ ជប្បំ បរិទេវំ បទោសំ, មាយាកតំ កុហនំ គិទ្ធិ មានំ;

សារម្ភំ កក្កសំ កសាវញ្ច មុច្ឆំ [សារម្ភ កក្កស្ស កសាវ មុច្ឆំ (ស្យា. បី.)], ហិត្វា ចរេ វីតមទោ ឋិតត្តោ។

៣៣១។

“វិញ្ញាតសារានិ សុភាសិតានិ, សុតញ្ច វិញ្ញាតសមាធិសារំ;

ន តស្ស បញ្ញា ច សុតញ្ច វឌ្ឍតិ, យោ សាហសោ ហោតិ នរោ បមត្តោ។

៣៣២។

“ធម្មេ ច យេ អរិយបវេទិតេ រតា,

អនុត្តរា តេ វចសា មនសា កម្មុនា ច;

តេ សន្តិសោរច្ចសមាធិសណ្ឋិតា,

សុតស្ស បញ្ញាយ ច សារមជ្ឈគូ”តិ។

កិំសីលសុត្តំ នវមំ និដ្ឋិតំ។

១០។ ឧដ្ឋានសុត្តំ

៣៣៣។

ឧដ្ឋហថ និសីទថ, កោ អត្ថោ សុបិតេន វោ;

អាតុរានញ្ហិ កា និទ្ទា, សល្លវិទ្ធាន រុប្បតំ។

៣៣៤។

ᩏᨭ᩠ᨮᩉᨳ ᨶᩥᩈᩦᨴᨳ, ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨳ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ;

ᨾᩣ ᩅᩮᩣ ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᨾᨧ᩠ᨧᩩᩁᩣᨩᩣ ᩋᨾᩮᩣᩉᨿᩥᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᩣᨶᩩᨣᩮ᪨

᪑᪑᪓᪨

ᨿᩣᨿ ᨴᩮᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨧ, ᩈᩥᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ;

ᨲᩁᨳᩮᨲᩴ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ, ᨡᨱᩮᩣ ᩅᩮᩣ [ᨡᨱᩮᩣ ᩅᩮ (ᨷᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨾᩣ ᩏᨷᨧ᩠ᨧᨣᩣ;

ᨡᨱᩣᨲᩦᨲᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩥᩁᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᨾᨷ᩠ᨷᩥᨲᩣ᪨

᪑᪑᪔᪨

ᨷᨾᩣᨴᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ ᨷᨾᩣᨴᩮᩣ, ᨷᨾᩣᨴᩣᨶᩩᨷᨲᩥᨲᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ;

ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨴᩮᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ, ᩋᨻ᩠ᨻᩉᩮ [ᩋᨻ᩠ᨻᩪᩊ᩠ᩉᩮ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨷᩦ᪨), ᩋᨻ᩠ᨻᩩᩉᩮ (ᨠ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨)] ᩈᩃ᩠ᩃᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩈᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪑᪑᪨ ᩁᩣᩉᩩᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪑᪕᪨

“ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᩈᩴᩅᩣᩈᩣ, ᨶᩣᩅᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ;

ᩏᨠ᩠ᨠᩣᨵᩣᩁᩮᩣ [ᩒᨠ᩠ᨠᩣᨵᩣᩁᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)] ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ, ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩋᨷᨧᩥᨲᩮᩣ ᨲᨿᩣ” [ᨲᩅ (ᩈᩦ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨)]᪨

᪑᪑᪖᪨

“ភាហំ អភិញ្ញាយសំចាឞា, អចខាភាយិ បល្ហិតំ;

ក្កាឆារេទា យត្យស្សាត៌, តិដ្ធំ អបចិនេតា យឃា”៍

១១៨៍

“បញ្ចា កាយក្ុណេ ហិត្វា, បិឃរូបេ យតោរេយ;

សទ្ធាឃ ឈទា តិក្ខម្ម, ទុក្ខស្សត្តកេទា ភច៍

១៣០៍

“យិទេត្ត ភខស្ស ពល្យាណេ, បត្តញ្ច សឃតាសតំ;

ចិចិត្តំ អប្យតិល្លោឈំ, យត្តញ្ញោ ទោហិ ភោខតេ៍

១៣១៍

“ឌីចទេ បិណ្ឌបិទេតា ច, បច្ចឃេ សឃតាសតេ;

ទុទេតស្ស តល័្យយាកាឃិ, យា ទេលិក៌ បុតទាកយិ៍

១៣២៍

“សិចុទេតា បិតិទេយាក្ខស្មិំ, ខ្ពត្តិយេឃស្ស ច បញ្ចាស្ស;

សតិ កាឃកតាតាឭត្ត, តិខ្ខិតាខាហុទេលិ ភច៍

៣៤១.

"និមិត្តំ បរិវជ្ជេហិ, សុភំ រាគូបសំហិតំ;

អសុភាយ ចិត្តំ ភាវេហិ, ឯកគ្គំ សុសមាហិតំ។

៣៤២.

"អនិមិត្តញ្ច ភាវេហិ, មានានុសយមុជ្ជហ;

តតោ មានាភិសមយា, ឧបសន្តោ ចរិស្សសី"តិ។

ឥត្ថំ សុទំ ភគវា អាយស្មន្តំ រាហុលំ ឥមាហិ គាថាហិ អភិណ្ហំ ឱវទតីតិ។

រាហុលសុត្តំ ឯកាទសមំ និដ្ឋិតំ។

១២. និគ្រោធកប្បសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា អាឡវិយំ វិហរតិ អគ្គាឡវេ ចេតិយេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ វង្គីសស្ស ឧបជ្ឈាយោ និគ្រោធកប្បោ នាម ថេរោ អគ្គាឡវេ ចេតិយេ អចិរបរិនិព្ពុតោ ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្មតោ វង្គីសស្ស រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – "បរិនិព្ពុតោ នុ ខោ មេ ឧបជ្ឈាយោ ឧទាហុ នោ បរិនិព្ពុតោ"តិ? អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ សាយន្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – "ឥធ មយ្ហំ, ភន្តេ, រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – 'បរិនិព្ពុតោ នុ ខោ មេ ឧបជ្ឈាយោ, ឧទាហុ នោ បរិនិព្ពុតោ'"តិ។ អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

៣៤៣.

"បុច្ឆាម [បុច្ឆាមិ (ក.)] សត្ថារមនោមបញ្ញំ, ទិដ្ឋេវ ធម្មេ យោ វិចិកិច្ឆានំ ឆេត្តា;

ອຄ຺ຄາຬເວ ຄາລມກາສິ ພິກ຺ຂຸ, ຎາເຕາ ຍສ຺ສີ ອພິນິພ຺ພຸຕເຕ຺ຕາ.

໑໓໖.

“ນິເຄ຺ຣາຘກເປ຺ປາ ອິຕິ ຕສ຺ສ ນາມໍ, ຕຍາ ກຕໍ ພຄວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ;

ເສາ ຕໍ ນມສ຺ສໍ ອຈຣິ ມຸຕ຺ຍເປເກ຺ຂາ, ອາຣທ຺ຘວີຣິເຍາ ທຬ຺ຫຘມ຺ມທສ຺ສີ.

໑໓໗.

“ຕໍ ສາວກໍ ສກ຺ຍ [ສກ຺ກ (ສີ. ສ຺ຍາ. ປີ.)] ມຍມ຺ປິ ສເພ຺ພ, ອຎ຺ຎາຕຸມິຈ຺ຉາມ ສມນ຺ຕຈກ຺ຂຸ;

ສມວຏ຺ຐິຕາ ເນາ ສວນາຍ ເສາຕາ, ຕຸວໍ ເນາ ສຕ຺ຖາ ຕ຺ວມນຸຕ຺ຕເຣາສິ.

໑໓໘.

“ຉິເນ຺ທ ເນາ ວິຈິກິຈ຺ຉໍ ພ຺ຣູຫິ ເມຕໍ, ປຣິນິພ຺ພຸຕໍ ເວທຍ ພູຣິປຎ຺ຎ;

ມເຊ຺ຌ [ມເຊ຺ຌວ (ສ຺ຍາ. ກ.)] ເນາ ພາສ ສມນ຺ຕຈກ຺ຂຸ, ສເກ຺ກາວ ເທວານ ສຫສ຺ສເນເຕ຺ຕາ.

໑໓໙.

“ເຍ ເກຈິ ຄນ຺ຖາ ອິຘ ເມາຫມຄ຺ຄາ, ອຎ຺ຎາຓປກ຺ຂາ ວິຈິກິຈ຺ຉຐານາ;

ຕຖາຄຕໍ ປຕ຺ວາ ນ ເຕ ພວນ຺ຕິ, ຈກ຺ຂຸຎ຺ຫິ ເອຕໍ ປຣມໍ ນຣານໍ.

໑໔໐.

“នោ ចេ ហិ ជាតុ បុរិសោ កិលេសេ, វាតោ យថា អព្ភឃនំ វិហានេ;

តមោវស្ស និវុតោ សព្ពលោកោ, ន ជោតិមន្តោបិ នរា តបេយ្យុំ។

១៥០។

“ធីរា ច បជ្ជោតករា ភវន្តិ, តំ តំ អហំ វីរ [ធីរ (សី. ស្យា.)] តថេវ មញ្ញេ;

វិបស្សិនំ ជានមុបាគមម្ហា[ជានមុបគមម្ហា(សី. ស្យា.)], បរិសាសុ នោ អាវិករោហិ កប្បំ។

១៥១។

“ខិប្បំ គិរំ ឯរយ វគ្គុ វគ្គុំ, ហំសោវ បគ្គយ្ហ សណិកំ [សណិំ (ស្យា. បី.)] និកូជ;

ពិន្ទុស្សរេន សុវិកប្បិតេន, សព្ពេវ តេ ឧជ្ជុគតា សុណោម។

១៥២។

“បហីនជាតិមរណំ អសេសំ, និគ្គយ្ហ ធោនំ [ធោនំ (សី.)] វទេស្សាមិ ធម្មំ;

ន កាមការោ ហិ បុថុជ្ជនានំ, សង្ខេយ្យការោ ច [សង្ខេយ្យការោវ (ក.)] តថាគតានំ។

១៥៣។

“សម្បន្នវេយ្យាករណំ តវេទំ, សមុជ្ជុបញ្ញស្ស [សមុជ្ជបញ្ញស្ស (ស្យា. ក.)] សមុគ្គហីតំ;

អយមញ្ជលី បច្ឆិមោ សុប្បណាមិតោ, មា មោហយី ជានមនោមបញ្ញ។

១៥៤។

“បរោណំ [ចរោណំ (កត្ថចិ)] អរិយធម្មំ ចិឋិត្វា, យា យោហមឹ ជាតយតោយចិរ;

ចារិ ឃចា ឈយុតិ ឈយុតេត្វា, ចាចាកិកញ្ញាយិ ស្វតំ បចស្ស [ស្វតស្ស ចស្ស (ស្យា.)].

១៣៤.

“ឃផត្តិកំ [ឃផត្តិឃំ (បី.), ឃផត្តិតំ (ក.)] ព្រហ្មចរិយំ អចរិ, កប្បាឃតោ កច្ចិស្ស តំ អយោឈំ;

ឥត្ថាយិ សោ អាក្យ ទឹសាបរិកិសេសោ, ឃចា ចិយុត្វា អហ្យ តំ ស្វណាយ”.

១៣៥.

“អទ្ធន្ធិ [អវេលទ្ធិ (ក.)] តណ្ហាព្ពាឆ តាយទ្វេប, (ឥតិ ភកចា)

កណ្ហាយស្ស [តណ្ហាយ (ក.)] សោតំ ជិឈទត្វាត្យសឃិតំ;

អតាវិ ឌាតិ យទណំ អសេសំ,”

ឥច្ចព្រវិ ភកចា បច្ចាសេដ្ឋោ.

១៣៦.

“ឧស ស្វត្វា បសឹខាយិ, ចទេចា តេ ឥសិសត្តម;

អយោឈំ ក៏ទ សេ ឋុដ្ឋំ, ត យំ ចទេញ្ញាសិ ព្រហ្មលោ.

១៣៧.

“យថាវាទី តថាការី, អហុ ពុទ្ធស្ស សាវកោ;

អច្ឆិទា មច្ចុនោ ជាលំ, តតំ មាយាវិនោ ទឡ្ហំ។

២៩០។

“អទ្ទសា ភគវា អាទិំ, ឧបាទានស្ស កប្បិយោ;

អច្ចគា វត កប្បាយនោ, មច្ចុធេយ្យំ សុទុត្តរ”ន្តិ។

និគ្រោធកប្បសុត្តំ ទ្វាទសមំ និដ្ឋិតំ។

១២។ សម្មាបរិព្វាជនីយសុត្តំ

២៩១។

“បុច្ឆាមិ មុនិំ បហូតបញ្ញំ,

តិណ្ណំ បារង្គតំ បរិនិព្ពុតំ ឋិតត្តំ;

និក្ខម្ម ឃរា បនុជ្ជ កាមេ, កថំ ភិក្ខុ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ”។

២៩២។

“យស្ស មង្គលា សមូហតា, (ឥតិ ភគវា)

ឧប្បាតា សុបិនា ច លក្ខណា ច;

សោ មង្គលទោសវិប្បហីនោ,

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ។

៣៦៣។

“រាគំ វិនយេថ មានុសេសុ, ទិព្វេសុ កាមេសុ ចាបិ ភិក្ខុ;

អតិក្កម្ម ភវំ សមេច្ច ធម្មំ, សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ។

៣៦៤។

“វិបិដ្ឋិកត្វាន បេសុណានិ, កោធំ កទរិយំ ជហេយ្យ ភិក្ខុ;

អនុរោធវិរោធវិប្បហីនោ, សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ។

៣៦៥។

“ហិត្វាន បិយញ្ច អប្បិយញ្ច, អនុបាទាយ អនិស្សិតោ កុហិញ្ចិ;

សំយោជនិយេហិ វិប្បមុត្តោ, សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ។

៣៦៦។

“ន សោ ឧបធីសុ សារមេតិ, អាទានេសុ វិនេយ្យ ឆន្ទរាគំ;

សោ អនិស្សិតោ អនញ្ញនេយ្យោ, សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ។

១៩ស៏៍

“ចចឞា យតឞា ច ពយុតា ច, អចិន្រេឌ្ឌា ឞយ៉ា ចិឌិត្វា ឆយ៉ុ;

តិទ្ឋាតបកាកិបត្ធឃាតេតា, ឞយ៉ា តេឞា លេវិតេព បរិទ្ឋាតេឌឃ្យ៍

១៩ប៉៍

“តេឃា ចត្កុតិ យត្តិ ត្យូណ្ហតេយឃ្យ [ត្យត្កតេយឃ្យ (?)], អក្រូតេដ្ឋាបិ ត ឞត្តិតេឃឆ កិក្ល្យ;

លទ្ឌា បរតេកាឌតំ ត យតេដ្ឋ, ឞយ៉ា តេឞា លេវិតេព បរិទ្ឋាតេឌឃ្យ៍

១៩ជ៏៍

“តេលិកប្ញា កចប្ញា ចិប្យហាឃ, ចិរតេតា តេឈតតបាត្ធតា ច [តេឈតតបាត្ធតតេតា (ឞិ៍ ឞ្យា៍)] កិក្ល្យ;

តេឞា តិណ្ហពធំពតេឆា ចិឞតេល្វា, ឞយ៉ា តេឞា លេវិតេព បរិទ្ឋាតេឌឃ្យ៍

១ស៏០៍

“ឞាត្រូបុំ អត្តូតេតា ចិឌិត្វា, តេតា ច កិក្ល្យ ហិតេឞឃ្យ ពប្ញា តេលិតេព;

ឃចា តធិឃំ ចិឌិត្វា ឆយ៉ុ, ឞយ៉ា តេឞា លេវិតេព បរិទ្ឋាតេឌឃ្យ៍

១ស៏១៍

“ឃឞ្យាត្យូឞឃា ត ឞត្តិ តេពធិ, យូលិ ច [យូលិ (ឞិ៍ ឞ្យា៍)] អក្យូឞលិ ឞយូហតាតេឞ;

តេឞា តិរាតេឞា [តិរាឞតេឃា (ឞិ៍), តិរាឞតេឞា (ឞ្យា៍)] អតាឞិឞាតេតា [អតាឞឃាតេតា (ឞិ៍ ឞិ៍), អតាឞឞាតេតា (ឞ្យា៍)], ឞយ៉ា តេឞា

លោកេ បរិព្ពជេយ្យ”

១៧១”

“អាសវខីណោ បហីនមានោ, សព្ពំ រាគបថំ ឧបាតិវត្តោ;

ទន្តោ បរិនិព្ពុតោ ឋិតត្តោ, សម្មា សោ លោកេ បរិព្ពជេយ្យ”

១៧២”

“សទ្ធោ សុតវា និយាមទស្សី, វគ្គគតេសុ ន វគ្គសារិ ធីរោ;

លោភំ ទោសំ វិនេយ្យ បដិឃំ, សម្មា សោ លោកេ បរិព្ពជេយ្យ”

១៧៣”

“សំសុទ្ធជិនោ វិវដ្ដច្ឆទោ, ធម្មេសុ វសី បារគូ អនេជោ;

សង្ខារនិរោធញាណកុសលោ , សម្មា សោ លោកេ បរិព្ពជេយ្យ”

១៧៤”

“អតីតេសុ អនាគតេសុ ចាបិ, កប្បាតីតោ អតិច្ចសុទ្ធិបញ្ញោ;

សព្ពាយតនេហិ វិប្បមុត្តោ, សម្មា សោ លោកេ បរិព្ពជេយ្យ”

១៧៥”

“អញ្ញាយ បទំ សមេច្ច ធម្មំ, វិវដំ ទិស្វាន បហានមាសវានំ;

សព្វុបធីនំ បរិក្ខយានោ [បរិក្ខយា (បី.)], សម្មា សោ លោកេ បរិព្ពជេយ្យ”។

៣៧៧។

“អទ្ធា ហិ ភគវា តថេវ ឯតំ, យោ សោ ឯវំវិហារី ទន្តោ ភិក្ខុ;

សព្វសំយោជនយោគវីតិវត្តោ [សព្វសំយោជនិយេ ច វីតិវត្តោ (សី. ស្យា. បី.)], សម្មា សោ លោកេ បរិព្ពជេយ្យា”តិ។

សម្មាបរិព្ពាជនីយសុត្តំ តេរសមំ និដ្ឋិតំ។

១៤។ ធម្មិកសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ ធម្មិកោ ឧបាសកោ បញ្ចហិ ឧបាសកសតេហិ សទ្ធិំ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ធម្មិកោ ឧបាសកោ ភគវន្តំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

៣៧៨។

“បុច្ឆាមិ តំ គោតម ភូរិបញ្ញ, កថំករោ សាវកោ សាធុ ហោតិ;

យោ វា អគារា អនគារមេតិ, អគារិនោ វា បនុបាសកាសេ។

៣៧៩។

“តុវញ្ហិ លោកស្ស សទេវកស្ស, គតិំ បជានាសិ បរាយណញ្ច;

ន ចត្ថិ តុល្យោ និបុណត្ថទស្សី, តុវញ្ហិ ពុទ្ធំ បវរំ វទន្តិ។

២៩០។

“សត្តំ តុវំ ភោគាលយេវេច្ឆ ធម្មំ, បកាសេសិ សេដ្ឋ អនុកម្បយានោ;

វិចង្ឆេកាសិ សមន្តចក្ខុ, វិនោទសិ វិមលោ សព្ពលោកេ។

២៩១។

“អាគញ្ឆិ តេ សន្តិកេ នាគរាជា, ឯរាវណោ នាម ជិនោតិ សុត្វា;

សោបិ តយា មន្តយិត្វាញ្ញាយា, សាធូតិ សុត្វាន បតីតរូបោ។

២៩២។

“រាជាបិ តំ វេស្សវណោ កុវេរោ, ឧបេតិ ធម្មំ បរិបុច្ឆយានោ;

តស្សាបិ ត្វំ បុដ្ឋោ ព្រូសិ ធីរ, សោ ចាបិ សុត្វាន បតីតរូបោ។

២៩៣។

“យេ កេចិមេ តិត្ថិយា វតសីលា, អាជីវកា វា យទិ វា និគណ្ឋា;

បញ្ញាយ តំ នាតិតរន្តិ សព្ពេ, ឋិតោ វជន្តំ វិយ សីឃគាមិ។

២៩៤។

“យេ កេចិមេ ព្រាហ្មណា វតសីលា, វុឌ្ឍា ចាបិ ព្រាហ្មណា សន្តិ កេចិ;

សព្ពេ តយិ អត្ថពទ្ធា ករន្តិ, យេ ចាបិ អញ្ញេ វាទិនោ បញ្ញាយានោ។

᪁᪆᪃᪨

“ᩋᨿᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨹᩃᩮᩣ ᨶᩥᨷᩩᨱᩣ ᩈᩩᨲᩣ ᨧ, ᨿᩮᩣᩉᩴ ᨲᨿᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩣ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ;

ᨲᨳᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ [ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨿᩴ (ᩈ᩠ᨿᩣ)] ᩈᩩᩈᩴᩅᩩᨲᩣ, ᨲᩴ ᨲᩮ ᨧᨶ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᩉᩥ᪨

᪁᪆᪄᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨿᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᩅᩥᨷᩥᩈᨠᩣ ᨧᩣᨷᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᩈᩮᩣᨲᩮ;

ᩈᩩᨡᨲ᩠ᨳ ᨹᩃᩴ ᨧᩥᨿᩮᩃᨽᩣᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨻᩴ, ᩈᩩᨡᩣᩈᩥᨲᩴ ᨧᩣᩈᨧᩮᩈ᩠ᩈᨧ ᨱᩮᨧᩣ”᪨

᪁᪆᪅᪨

“ᩈᩩᨱᩣᨳ ᨿᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩈᩣᨧᨿᩣᨿᩥ ᨧᩮᩣ, ᨹᩃᩴ ᩈᩩᨲᩴ ᨲᩔ ᨧᨶᩣᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ;

ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨿᩣᨷᨳᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩴ, ᩈᩮᩅᩮᨳ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨴᩈᩮᩣ ᨾᩩᨲᩦᨾᩣ᪨

᪁᪆᪆᪨

“ᨶᩮᩣ ᩅᩮ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᩅᩥᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨣᩣᨾᩮ ᨧ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᩣᩃᩮ;

ᩋᨠᩣᩃᨧᩣᩁᩥᩴ ᩉᩥ ᩈᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩤ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨶ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩤ᪨

᪁᪆᪇᪨

“ᩁᩪᨷᩤ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨴᩤ ᨧ ᩁᩈᩤ ᨧ ᨣᨶ᩠ᨵᩤ, ᨹᩔᩤ ᨧ ᨿᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ;

ឯតេសុ ធម្មេសុ វិនេយ្យ ឆន្ទំ, កាលេន សោ បវិសេ បាតរាសំ។

៣៩០។

“បិណ្ឌញ្ច ភិក្ខុ សមយេន លទ្ធា, ឯកោ បដិក្កម្ម រហោ និសីទេ;

អជ្ឈត្តចិន្តី ន មនោ ពហិទ្ធា, និច្ឆារយេ សង្គហិតត្តភាវោ។

៣៩១។

“សចេបិ សោ សល្លបេ សាវកេន, អញ្ញេន វា កេនចិ ភិក្ខុនា វា;

ធម្មំ បណីតំ តមុទាហរេយ្យ, ន បេសុណំ នោបិ បរូបវាទំ។

៣៩២។

“វាទញ្ហិ ឯកេ បដិសេនិយន្តិ, ន តេ បសំសាម បរិត្តបញ្ញេ;

តតោ តតោ នេ បសជន្តិ សង្គា, ចិត្តញ្ហិ តេ តត្ថ គមេន្តិ ទូរេ។

៣៩៣។

“បិណ្ឌំ វិហារំ សយនាសនញ្ច, អាបញ្ច សង្ឃាដិរជូបវាហនំ;

សុត្វាន ធម្មំ សុគតេន ទេសិតំ, សង្ខាយ សេវេ វរបញ្ញសាវកោ។

៣៩៤។

“តស្មា ហិ បិណ្ឌេ សយនាសនេ ច, អាបេ ច សង្ឃាដិរជូបវាហនេ;

ឯតេសុ ធម្មេសុ អនូបលិត្តោ, ភិក្ខុ យថា បោក្ខរេ វារិពិន្ទុ។

៣៩៥។

“គហដ្ឋវត្តំ បន វោ វទាមិ, យថាករោ សាវកោ សាធុ ហោតិ;

ន ហេសោ [ន ហេសោ (សី.)] លព្ភា សបរិគ្គហេន, ផស្សេតុំ យោ កេវលោ ភិក្ខុធម្មោ។

៣៩៦។

“បាណំ ន ហនេ [ន ហានេ (សី.)] ន ច ឃាតយេយ្យ, ន ចានុជញ្ញា ហនតំ បរេសំ;

សព្ពេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ, យេ ថាវរា យេ ច តសា សន្តិ [តសន្តិ (សី. បី.)] លោកេ។

៣៩៧។

“តតោ អទិន្នំ បរិវជ្ជយេយ្យ, កិញ្ចិ ក្វចិ សាវកោ ពុជ្ឈមានោ;

ន ហារយេ ហរតំ នានុជញ្ញា, សព្ពំ អទិន្នំ បរិវជ្ជយេយ្យ។

៣៩៨។

“អព្រហ្មចរិយំ បរិវជ្ជយេយ្យ, អង្គារកាសុំ ជលិតំវ វិញ្ញូ;

អសម្ភុណន្តោ បន ព្រហ្មចរិយំ, បរស្ស ទារំ ន អតិក្កមេយ្យ។

៣៩៩។

“សក្កតោ ចា បរិសក្កតោ ចា, ឲកស្ស ខេចកោ [ខេចតោ (សី៑ ស្យា៑)] ត ឞុសា កលេឃ្យ;

ត កាលេឃ កលតំ តាត្យដញ្ញា, សត្តុំ អក្ខតំ បរិចដ្ឋេឃឃ្យ៑

300៑

“បដ្ឋញ្ញា បរិតំ ត សយាចនេឃ្យ, ឆយ៉ុំ ញ្ញូយំ ខេរាចនេឃ ខេឃា ពហេដ្ឋា;

ត បឃេឃ បិចតំ តាត្យដញ្ញា, ក្ខយ្យាចតត្តុំ ញូតិ តំ ចិឌិត្វា៑

30៧៑

“យចា ហិ បិបិតិ ពនេរាត្តិ ឥាលិ, ពាេរត្តិ ចនេញ្ញាបិ ឌនេត បយេត្តា;

ឲតំ អបុញ្ញាឃតតំ ចិចដ្ឋេឃ, ក្ខយ្យាចតំ ខេយាហតំ ឥាលពត្តុំ៑

30៩៑

“បិល៉ា ត ហនេត ត ចាឌិត្ត្រយាឌិឃេ, ឞុសា ត កាសេ ត ច យដ្ឋេបិ សិឃា;

អព្រាហ្ចរិឃា ចិរេយឃ្យ ខេយត្យតា, ៖ត្តុិ ត ក្យេឡាឃ្យ ចិពាលខេកាឌតំ៑

30ឲ៑

“ឃាលំ ត ឆាេរ ត ច ពន្ធយាចនេរ, ឃនេត្វា លយាឃំ ច សេឃឆ សត្វតោ;

ឲតត្យាអដ្ឋិពយាហុបិសឆំ, ឮនេដ្ឋត ឌ្យញ្ញត្តាក្យតា បកាសិតំ៑

303៑

“ᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨠ᩠ᨡᩔᩩᨷᩅᩔᩩᨷᩮᩣᩈᨳᩴ, ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩈᩥᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨴᩈᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩥᩴ;

ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨷᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨧ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᨾᩣᨶᩈᩮᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩩᨷᩮᨲᩴ ᩈᩩᩈᨾᨲ᩠ᨲᩁᩪᨷᩴ᪨

᪄᪀᪃᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᩣᨲᩮᩣ ᩏᨷᩅᩩᨲ᩠ᨳᩩᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ, ᩋᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨷᩣᨶᩮᨶ ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩴ;

ᨷᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩮᩣ, ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩈᩴᩅᩥᨽᨩᩮᨳ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪ᪨

᪄᪀᪄᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨽᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨷᨿᩮᩣᨩᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩴ ᩈᩮᩣ ᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩴ;

ᩑᨲᩴ ᨣᩥᩉᩦ ᩅᨲ᩠ᨲᨿᨾᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨿᨾ᩠ᨷᨽᩮ ᨶᩣᨾ ᩏᨷᩮᨲᩥ ᨴᩮᩅᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨

ᨲᩔᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᩁᨲᨶᩣᨾᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩥᩁᩥ ᨧ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩴ ᩈᩪᨧᩥᩃᩮᩣᨾᩮᨶ;

ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ [ᨠᨷᩥᩃᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣᨷᩥ ᨧ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)], ᨶᩣᩅᩣ ᨠᩥᩴᩈᩦᩃᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨

ᩁᩣᩉᩩᩃᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩣ ᨧ, ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨶᩥᨿᩴ ᨲᨳᩣ;

ឆឡិកញ្ញា ចិន្ទេតា អាហុ, ក្នញ្ញអចក្កត្តិ ទុទ្ធយាតិ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

໒. ຍທາຣເກ຺ກາ

໑. ປຎ຺ຎາວຸຕ຺ຕໍ

໓໐໗.

ປຎ຺ຎໍ ກິຕ຺ຕຍິສ຺ສາມິ, ຍຖາ ປຎ຺ຎິ ຣກ຺ຂຍາ;

ຍຖາ ຊີຍໍສຍາເຕາ ເສາ, ປຎ຺ຎໍ ສຍເຣາຊມິ.

໓໐໘.

ສປ຺ປາເຕາມໍ ຊຣາຈາເສາ, ຣຂສ຺ສາຍຕຕໍ ຎຕິ;

ອຄ຺ຄຣາກາເສາຊ ປຎ຺ຎາ, ຎຕິ ຊິຕ຺ວາຕ ປຎ຺ຎິ.

໓໐໙.

ປຎ຺ຎິຕ຺ວາຕ ກາເຍຕ, ປິປກຍຸ ຊິຊຊ຺ຊມິ;

ຊຊີຕ຺ຖຸຣິຕໍ ຫິຕ຺ວາ, ອາຊີຊໍ ປຣິເສາຄມິ.

໓໑໐.

ອກຍາ ຣາຊກທໍ ຕຸເຕ຺ຖາ, ຍກຄາຕໍ ກິຣິປ຺ປຊໍ;

ປິຕ຺ຖາຍ ອກິທາເຣສິ, ອາກິຕ຺ຕຊຣລກ຺ຂເຕາ.

໔໑໑.

ອທ຺ທສາ ພິມ຺ພິສາເຣາ, ປາສາທສ຺ມິໍ ປຕິຏ຺ຐິເຕາ;

ທິສ຺ວາ ລກ຺ຂຓສມ຺ປນ຺ນໍ, ອິມມຕ຺ຖໍ ອຠາສຖ.

໔໑໒.

“ອິມໍ ເຠານ຺ເຕາ ນິສາເມຖ, ອຠິຣູເປາ ພ຺ຣຫາ ສຸຈິ;

ຈຣເຓນ ຈ ສມ຺ປເນ຺ນາ, ຍຸຄມຕ຺ຕຎ຺ຈ ເປກ຺ຂຕິ.

໔໑໓.

“ໂອກ຺ຂິຕ຺ຕຈກ຺ຂຸ ສຕິມາ, ນາຍໍ ນີຈກຸລາມິວ;

ຣາຊທູຕາຠິຘາວນ຺ຕຸ, ກຸຫິໍ ຠິກ຺ຂຸ ຄມິສ຺ສຕິ”.

໔໑໔.

ເຕ ເປສິຕາ ຣາຊທູຕາ, ປິຏ຺ຐິເຕາ ອນຸພນ຺ຘິສຸໍ;

ກຸຫິໍ ຄມິສ຺ສຕິ ຠິກ຺ຂຸ, ກຕ຺ຖ ວາເສາ ຠວິສ຺ສຕິ.

໔໑໕.

ສປທານໍ ຈຣມາເນາ, ຄຸຕ຺ຕທ຺ວາເຣາ ສຸສໍວຸເຕາ;

ຂິປ຺ປໍ ປຕ຺ຕໍ ອປູເຣສິ, ສມ຺ປຊາເນາ ປຏິສ຺ສເຕາ.

໑໓໖.

ປິຏ຺ຑຈາຣໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຕິກ຺ຂຸ ຕກຣາ ຍຸຕິ;

ປຏ຺ຑຈໍ ອພິຫາເຣສິ, ວຕ຺ຖ ຈາເຍາ ກຈິສ຺ສຕິ.

໑໓໗.

ຍິສ຺ວານ ຈາສ຺ວປກຕໍ, ຕເທາ [ຕເຕາ (ສີ. ປີ.)] ຄ຺ວຕາ ຂຸປໍປິຈິສຸໍ;

ເຕສຸ ວເກາຈ [ວເກາ ຈ ຄ຺ເວຕາ (ສີ. ສ຺ຍາ. ປີ.)] ອາກນ຺ຕ຺ວາ, ຣາຊເຕາ ປວິເຈຕຍິ.

໑໓໘.

“ວສ ກິກ຺ຂຸ ຍຫາຣາຊ, ປຏ຺ຑຈສ຺ສ ປຸຣຕ຺ເຕາ [ປຸຣກ຺ເຕາ (ສ຺ຍາ. ກ.)];

ຕິສິເຕ຺ວາ ຍຸກ຺ຂຸສເກາຈ, ສີເທາຈ ຄິຣິກພ຺ເຣ”.

໑໓໙.

ສຸຕ຺ວານ ຄ຺ວຕຈຈຕໍ, ກຂ຺ຍາເຕຕ ທກ຺ຕິເຍາ;

ຕເຍາຕສ຺ເປາ ຕິຍ຺ຍາສິ, ເຍຕ ປຏ຺ຑຈປຕ຺ເຕາ.

໑໔໐.

ສ ຍາຕກ຺ຍິ ຍາຍິຕ຺ວາ, ຍາຕາ ຂຸຕ຺ຍາທກ຺ຕິເຍາ;

ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩈᩩᨷᩁᨱ᩠ᨱᩮᩣ, ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬ ᨲᩴ ᩈᩩᨷᩥᨩᩥᩈᩥ᪨

᪓᪑᪐᪨

ᨲᩥᩁᨬ᩠ᨬ ᨴᩣᨮᩣ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨵᩥ, ᨠᨬ᩠ᨨᩥ ᩈᩣᨴᩥᩃᩦᨿᩴ ᨲᩮᨲᩣ;

ᨠᨬ᩠ᨨᩥ ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨲᩥᩈᩣᨴᩮᩁᩩᩣ, ᨩᩅᨿᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨠᩤᨿᨨ᪨

᪓᪑᪑᪨

“ᨿᩩᨵᩣ ᨧ ᨨᩉᨴᩮᩁᩣ ᨧᩣᩈᩥ, ᨸᨧ᩠ᨨᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ [ᨸᨧ᩠ᨨᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ (ᩈᩦ᪨), ᨸᨧ᩠ᨨᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᩈᩩᩈᩩ;

ᨧᨱ᩠ᨱᩣᨴᩮᩁᩣᩉᩮᨲ ᩈᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᨴᩣᨲᩥᨿᩣ ᨧᩥᨿ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨

᪓᪑᪒᪨

“ᩈᩮᩣᨠᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨯᩦᨠᩢ᩠ᨠ, ᨲᩣᨣᩈᨬ᩠ᨬᩩᨴᨠ᩠ᨠᩮᨲᩣ;

ᨨᨠᩣᨿᩥ ᨠᩮᩣᨠᩮᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩣᩈᩩ, ᨴᩣᨲᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᩣᩉᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ”᪨

᪓᪑᪓᪨

“ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨲᨷᨴᩮᩣ ᩁᩣᨩ, ᩉᩥᨿᨧᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᩈ ᨷᩔᨲᩮᩣ;

ᨨᨲᩥᨴᩥᨴᩮᨿᨲ ᩈᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩈᩩ [ᨠᩮᩣᩈᩃᩔ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)] ᨲᩥᨠᩮᨲᩥᨲᩮᩣ᪨

᪓᪑᪔᪨

“ᩋᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣ [ᩋᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ (ᨠ᪨)] ᨲᩣᨿ ᨠᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᨲᨲ, ᩈᩣᨠᩥᨿᩣ [ᩈᩣᨠᩥᨿᩮᩣ (ᨠ᪨)] ᨲᩣᨿ ᨴᩣᨲᩥᨿᩣ;

ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᨠᩩᩃᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ, ᩁᩣᨩ ᨶ ᨠᩣᨾᩮ ᩋᨽᩥᨷᨲ᩠ᨳᨿᩴ᪨

᪔᪒᪔᪨

“ᨠᩣᨾᩮᩈ᩠ᩅᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩ ᨡᩮᨾᨲᩮᩣ;

ᨷᨵᩣᨶᩣᨿ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨾᩮ ᩁᨬ᩠ᨩᨲᩦ ᨾᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪒᪨ ᨷᨵᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪔᪒᪕᪨

“ᨲᩴ ᨾᩴ ᨷᨵᩣᨶᨷᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᨴᩥᩴ ᨶᩮᩁᨬ᩠ᨩᩁᩴ ᨷᨲᩥ;

ᩅᩥᨷᩁᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩴ, ᨿᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᩮᨾᩔ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨

᪔᪒᪖᪨

“ᨶᨾᩩᨧᩦ ᨠᩁᩩᨱᩴ ᩅᩣᨧᩴ, ᨽᩣᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᨷᩣᨣᨾᩥ;

‘ᨠᩥᩈᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᨾᩈᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩮᩣ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨾᩁᨱᩴ ᨲᩅ᪨

᪔᪒᪗᪨

“‘ᩈᩉᩔᨽᩣᨣᩮᩣ ᨾᩁᨱᩔ, ᩑᨠᩴᩈᩮᩣ ᨲᩅ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ;

ᨩᩦᩅ ᨽᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨩᩦᩅᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᩣᩉᩈᩥ᪨

᪄᪃᪀᪨

“‘ᨧᩁᨲᩮᩣ ᨧ ᨲᩮ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩉᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨩᩪᩉᨲᩮᩣ;

ᨸᩉᩪᨲᩴ ᨧᩦᨿᨲᩮ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ, ᨠᩥᩴ ᨸᨵᩣᨶᩮᨶ ᨠᩣᩉᩈᩥ᪨

᪄᪃᪁᪨

“‘ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨸᨵᩣᨶᩣᨿ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩮᩣ ᨴᩩᩁᨽᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣ’”;

ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᨽᨱᩴ ᨾᩣᩁᩮᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ᪨

᪄᪃᪂᪨

ᨲᩴ ᨲᨳᩣᩅᩣᨴᩥᨶᩴ ᨾᩣᩁᩴ, ᨽᨣᩅᩣ ᩑᨲᨴᨻᩕᩅᩥ;

“ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨻᨶ᩠ᨵᩩ ᨸᩣᨸᩥᨾ, ᨿᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᨶ [ᩈᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᨶ (?), ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ (ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ)] ᩍᨵᩣᨣᨲᩮᩣ᪨

᪄᪃᪃᪨

“ᩋᨱᩩᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ [ᩋᨱᩩᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᨸᩥ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᨿᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ, ᨲᩮ ᨾᩣᩁᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨾᩁᩉᨲᩥ᪨

᪄᪃᪄᪨

“ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨲᨳᩣ [ᨲᨲᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨), ᨲᨸᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)] ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨧ ᨾᨾ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᩑᩅᩴ ᨾᩴ ᨸᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ, ᨠᩥᩴ ᨩᩦᩅᨾᨶᩩᨸᩩᨧ᩠ᨨᩈᩥ᪨

᪔᪓᪓᪨

“ᨶᨴᩦᨶᨾᨸᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨶᩥ, ᩋᨿᩴ ᩅᩤᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩣᩈᨿᩮ;

ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨾᩮ ᨸᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩔ, ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᨶᩩᨸᩈᩩᩔᨿᩮ᪨

᪔᪓᪔᪨

“ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮ ᩈᩩᩔᨾᩣᨶᨾ᩠ᩉᩥ, ᨸᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᨾ᩠ᩉᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᩔᨲᩥ;

ᨾᩴᩈᩮᩈᩩ ᨡᩦᨿᨾᩣᨶᩮᩈᩩ, ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩈᩦᨴᨲᩥ;

ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩈᨲᩥ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨧ, ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨾᨾ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᪨

᪔᪓᪕᪨

“ᨲᩔ ᨾᩮᩅᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩮᩣ, ᨸᨲ᩠ᨲᩔᩩᨲ᩠ᨲᨾᩅᩮᨴᨶᩴ;

ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ [ᨠᩣᨾᩮ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᨶᩣᨸᩮᨠ᩠ᨡᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨲᩴ᪨

᪔᪓᪖᪨

“ᨠᩣᨾᩣ ᨲᩮ ᨸᨮᨾᩣ ᩈᩮᨶᩣ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩣ ᩋᩁᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ;

ᨲᨲᩥᨿᩣ ᨡᩩᨸ᩠ᨸᩥᨸᩣᩈᩣ ᨲᩮ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩦ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨸᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

໓໒໘.

“ປຎ຺ຈມໍ [ປຎ຺ຈມີ (ສີ. ປີ.)] ຖິນມິທ຺ທໍ ເຕ, ຉຏ຺ຐາ ຠີຣູ ປວຸຈ຺ຈຕິ;

ສຕ຺ຕມີ ວິຈິກິຈ຺ຉາ ເຕ, ມເກ຺ຂາ ຖເມ຺ຠາ ເຕ ອຏ຺ຐເມາ.

໓໓໐.

“ລາເຠາ ສິເລາເກາ ສກ຺ກາເຣາ, ມິຈ຺ຉາລເທ຺ຘາ ຈ ເຍາ ຍເສາ;

ເຍາ ຈຕ຺ຕານໍ ສມຸກ຺ກໍເສ, ປເຣ ຈ ອວຊານຕິ.

໓໓໑.

“ເອສາ ນມຸຈິ ເຕ ເສນາ, ກຓ຺ຫສ຺ສາຠິປ຺ປຫາຣິນີ;

ນ ນໍ ອສູເຣາ ຊິນາຕິ, ເຊຕ຺ວາ ຈ ລຠເຕ ສຸຂໍ.

໓໓໒.

“ເອສ ມຸຎ຺ຊໍ ປຣິຫເຣ, ຘິຣຕ຺ຖຸ ມມ [ອິທ (ກ.)] ຊີວິຕໍ;

ສງ຺ຄາເມ ເມ ມຕໍ ເສຍ຺ເຍາ, ຍໍ ເຈ ຊີເວ ປຣາຊິເຕາ.

໓໓໓.

“ປຄາຬ຺ເຫຕ຺ຖ ນ ທິສ຺ສນ຺ຕິ, ເອເກ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ;

ຕຎ຺ຈ ມຄ຺ຄໍ ນ ຊານນ຺ຕິ, ເຍນ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ ສຸພ຺ພຕາ.

᪓᪓᪓᪨

“ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨵᨩᩥᨶᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣᩁᩴ ᩈᩅᩣᩉᨶᩴ;

ᨿᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᨾᩣ ᨾᩴ ᨮᩣᨶᩣ ᩋᨧᩣᩅᨿᩥ᪨

᪓᪓᪔᪨

“ᨿᩴ ᨲᩮ ᨲᩴ ᨶᨷ᩠ᨷᩈᩉᨲᩥ, ᩈᩮᨶᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩈᨴᩮᩅᨠᩮᩣ;

ᨲᩴ ᨲᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨽᩮᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ [ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ (ᩈᩦ᪨), ᩅᩮᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨), ᩅᨩ᩠ᨫᩣᨾᩥ (ᨠ᪨)], ᩋᩣᨾᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴᩅ ᩋᩈ᩠ᨾᨶᩣ [ᨷᨠ᩠ᨠᩴᩅ ᩋᨾᩩᨶᩣ (ᨠ᪨)]᪨

᪓᪓᪕᪨

“ᩅᩈᩦᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ [ᩅᩈᩥᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ (ᨻᩉᩪᩈᩩ)] ᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᩴ, ᩈᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᩈᩪᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ;

ᩁᨭ᩠ᨮᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᩥᨧᩁᩥᩔᩴ, ᩈᩣᩅᨠᩮ ᩅᩥᨶᨿᩴ ᨷᩩᨳᩪ᪨

᪓᪓᪖᪨

“ᨲᩮ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨾᨾ ᩈᩣᩈᨶᨠᩣᩁᨠᩣ;

ᩋᨠᩣᨾᩔ [ᩋᨠᩣᨾᩣ (ᨠ᪨)] ᨲᩮ ᨣᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩈᩮᩣᨧᩁᩮ”᪨

᪓᪓᪗᪨

“ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ, ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᨴᩣᨷᨴᩴ;

ឱតារំ នាធិគច្ឆិស្សំ, សម្ពុទ្ធស្ស សតិមតោ។

៣៣៩។

“មេទវណ្ណញ្ច បាសាណំ, វាយសោ អនុបរិយគា;

អបេត្ថ មុទុំ [មុទុ (សី.)] វិន្ទេម, អបិ អស្សាទនា សិយា។

៣៤០។

“អលទ្ធា តត្ថ អស្សាទំ, វាយសេត្តោ អបក្កមិ;

កាកោវ សេលមាសជ្ជ, និព្ពិជ្ជាបេម គោតម”។

៣៤១។

តស្ស សោកបរេតស្ស, វីណា កច្ឆា អភស្សថ;

តតោ សោ ទុម្មនោ យក្ខោ, តត្ថេវន្តរធាយថាតិ។

បធានសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ។

៣. សុភាសិតសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“ចតូហិ, ភិក្ខវេ, អង្គេហិ សមន្នាគតា វាចា សុភាសិតា ហោតិ, ន ទុព្ភាសិតា, អនវជ្ជា ច អននុវជ្ជា ច វិញ្ញូនំ។ កតមេហិ ចតូហិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សុភាសិតំយេវ ភាសតិ នោ ទុព្ភាសិតំ, ធម្មំយេវ ភាសតិ នោ អធម្មំ, បិយំយេវ ភាសតិ នោ អប្បិយំ, សច្ចំយេវ ភាសតិ

នោ អលិកំ។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ចតូហិ អង្គេហិ សមន្នាគតា វាចា សុភាសិតា ហោតិ, នោ ទុព្ភាសិតា, អនវជ្ជា ច អននុវជ្ជា ច វិញ្ញូន”ន្តិ។ ឥទមវោច ភគវា។ ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

៤៥១។

“សុភាសិតំ ឧត្តមមាហុ សន្តោ, ធម្មំ ភណេ នាធម្មំ តំ ទុតិយំ;

បិយំ ភណេ នាប្បិយំ តំ តតិយំ, សច្ចំ ភណេ នាលិកំ តំ ចតុត្ថ”ន្តិ។

អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “បដិភាតិ មំ ភគវា, បដិភាតិ មំ សុគតា”តិ។ “បដិភាតុ តំ វង្គីសា”តិ ភគវា អវោច។ អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ភគវន្តំ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវិ –

៤៥២។

“តមេវ វាចំ ភាសេយ្យ, យាយត្តានំ ន តាបយេ;

បរេ ច ន វិហិំសេយ្យ, សា វេ វាចា សុភាសិតា។

៤៥៣។

“បិយវាចមេវ ភាសេយ្យ, យា វាចា បដិនន្ទិតា;

យំ អនាទាយ បាបានិ, បរេសំ ភាសតេ បិយំ។

៤៥៤។

“សច្ចំ វេ អមតា វាចា, ឯស ធម្មោ សនន្តនោ;

សច្ចេ អត្ថេ ច ធម្មេ ច, អាហុ សន្តោ បតិដ្ឋិតា។

៤៥៤.

“យំ ពុទ្ធោ ភាសតិ វាចំ, ខេមំ និព្ពានបត្តិយា;

ទុក្ខស្សន្តកិរិយាយ, សា វេ វាចានមុត្តមា”តិ។

សុភាសិតសុត្តំ តតិយំ និដ្ឋិតំ។

៤. សុន្ទរិកភារទ្វាជសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ វិហរតិ សុន្ទរិកាយ នទិយា តីរេ។ តេន ខោ បន សមយេន សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ សុន្ទរិកាយ នទិយា តីរេ អគ្គិំ ជុហតិ, អគ្គិហុត្តំ បរិចរតិ។ អថ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ អគ្គិំ ជុហិត្វា អគ្គិហុត្តំ បរិចរិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា សមន្តា ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេសិ – “កោ នុ ខោ ឥមំ ហព្យសេសំ ភុញ្ជេយ្យា”តិ? អទ្ទសា ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ អវិទូរេ អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ សសីសំ បារុតំ និសិន្នំ; ទិស្វាន វាមេន ហត្ថេន ហព្យសេសំ គហេត្វា ទក្ខិណេន ហត្ថេន កមណ្ឌលុំ គហេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ។

អថ ខោ ភគវា សុន្ទរិកភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស បទសទ្ទេន សីសំ វិវរិ។ អថ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ – “មុណ្ឌោ អយំ ភវំ, មុណ្ឌកោ អយំ ភវ”ន្តិ តតោវ បុន និវត្តិតុកាមោ អហោសិ។ អថ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ – “មុណ្ឌាបិ ហិ ឥធេកច្ចេ ព្រាហ្មណា ភវន្តិ, យំនូនាហំ ឧបសង្កមិត្វា ជាតិំ បុច្ឆេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កិំជច្ចោ ភវ”ន្តិ?

អថ ខោ ភគវា សុន្ទរិកភារទ្វាជំ ព្រាហ្មណំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

៤៥៥.

“ន ព្រាហ្មណោ នោម្ហិ ន រាជបុត្តោ, ន វេស្សាយនោ ឧទ កោចិ នោម្ហិ;

ເກາຕ຺ຕໍ ປຣິສ຺ສາຍ ປຸຈ຺ຊຕາຕໍ, ອກິຍ຺ຍາເຕາ ຍຕ຺ຕ ຈຣາມິ ເລາເກ໌

໓໘໗໌

“ສຍ຺ຍາງິຈາມີ ອກເຫາ ຈຣາມິ [ອກິເຫາ (ກ໌ ສີ໌ ປີ໌) ອເກເຫາ (ກຕ຺ຖິ)], ກິຈ຺ຕເກເສາ ອກິກິຍ຺ຈຕເຕາ;

ອລິປ຺ຍາເຕາ ຕຼຊ ຍາຍເຈທິ, ອກລ຺ລ ຍໍ ໂທາຫ຺ມຍ ປຸຈ຺ຊສິ ເກາຕ຺ຕປໍຍ຺ຍ”໌

໓໘໘໌

“ປຸຈ຺ຊນ຺ຕິ ເຈ ເກາ ໂທາຫ຺ມຍາ, ໂທາຫ຺ມເຍາກິ ສທ ໂທາຫ຺ມເຍາ ເຕາ ກຈ”ນ຺ຕິ໌

໓໙໐໌

“ໂທາຫ຺ມເຍາ ຫິ ເຈ ຕ຺ວໍ ໂທ຺ຣສິ, ຍຍ຺ຍາ ໂທ຺ຣສິ ອໂທາຫ຺ມຍໍ;

ຕໍ ຕໍ ສາວິຕ຺ຕິ ປຸຈ຺ຊາມິ, ຕິປທໍ ຈຕຸວີສຕກ຺ຂຣໍ໌

໓໙໑໌

“ກິໍ ກິສ຺ສິຕາ ຕຼສເຍາ ຍຕຸຊາ, ພຕ຺ຕິຍາ ໂທາຫ຺ມຍາ [ປຖມປາເທເນ຺ຕາ] ເທຈຕານໍ;

ຍຍ຺ຍຍກປ຺ປຍິສຸ ປຸທ຺ຖ ຕຼຊ ເລາເກ [ທຸຕິຍປາເທເນ຺ຕາ (ສີ໌)]໌

໓໙໒໌

“ຍທນ຺ຕກູ ເຈທກູ ຍຍ຺ຍກາເລ, ຍສ຺ສາຫຸຕິ ລເພ ຕສ຺ສິເຊ຺ຊານ຺ຕິ ໂທ຺ຣມິ”໌

໓໙໓໌

“អទ្ធា ហិ តស្ស ហុតមិជ្ឈេ (ឥតិ ព្រាហ្មណោ)

យំ តាទិសំ វេទគុមទ្ទសាម;

តុម្ហាទិសានញ្ហិ អទស្សនេន, អញ្ញោ ជនោ ភុញ្ជតិ បូរឡាសំ”។

៤៨៤។

“តស្មាតិហ ត្វំ ព្រាហ្មណ អត្ថេន, អត្ថិកោ ឧបសង្កម្ម បុច្ឆ;

សន្តំ វិធូមំ អនីឃំ និរាសំ, អប្បេវិធ អភិវិន្ទេ សុមេធំ”។

៤៨៥។

“យញ្ញេ រតោហំ ភោ គោតម, យញ្ញំ យិដ្ឋុកាមោ នាហំ បជានាមិ;

អនុសាសតុ មំ ភវំ, យត្ថ ហុតំ ឥជ្ឈតេ ព្រូហិ មេ តំ”។

“តេន ហិ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, ឱទហស្សុ សោតំ; ធម្មំ តេ ទេសេស្សាមិ –

៤៨៦។

“មា ជាតិំ បុច្ឆី ចរណញ្ច បុច្ឆ, កដ្ឋា ហវេ ជាយតិ ជាតវេទោ;

នីចាកុលីនោបិ មុនី ធិតីមា, អាជានីយោ ហោតិ ហិរីនិសេធោ។

៤៨៧។

“សច្ចេត ឥនេត្តា ឥយសា ស្តេបនេតា, នេចឥត្តាក្ន ក្នុសិតព្រាហ្មណទិនេឃា;

ការេលត តយិព្រហត្ថំ បនេចនេច្ឆ, នេឃា ព្រាហ្មនេណា បុញ្ញានេបនេក្លា [បុញ្ញានេបនេលា (សិ៍ បិ៍)] ឃនេឌឆ៍

३९ប័៍

“នេឃ ការេយ ហិត្វា អកហា ឥនេត្តិ, ស្វុសញ្ញាតត្វា តសទ៌ច ស្តេឌុំ;

ការេលត នេតស្ស ហត្ថំ បនេចនេច្ឆ, នេឃា ព្រាហ្មនេណា បុញ្ញានេបនេក្លា ឃនេឌឆ៍

३९ឆ៍

“នេឃ ឱតរាកា ស្វុមយាហិតិត្រ្កិឃា, ឥនេក្តាច រាហុក្កហណា បឃុត្តា;

ការេលត នេតស្ស ហត្ថំ បនេចនេច្ឆ, នេឃា ព្រាហ្មនេណា បុញ្ញានេបនេក្លា ឃនេឌឆ៍

३សិ០៍

“អមឌ្ចយាគា ឱឥនេត្តិ នេលានេក, សឥា សតា ហិត្វា យយាឃិតាតិ;

ការេលត នេតស្ស ហត្ថំ បនេចនេច្ឆ, នេឃា ព្រាហ្មនេណា បុញ្ញានេបនេក្លា ឃនេឌឆ៍

३សិ១៍

“នេឃា ការេយ ហិត្វា អកិក្ខុឃ្សឥាទិ៍, នេឃា នេចឌិ ឌាតិយនេលាស្ស អត្តិ;

បរិគិត្តុនេតា ស្ពេកនេហនេកាច សិនេតា, តឆាកនេតា អនេហតិ ប្អនេញ្ញអាសំ៍

३សិ២៍

“សេយា សេយហិ ចិសេយហិ ក្ទេះ, តឆាកេតា ហោតិ អតត្តូបនេយ្យា;

អត្ទុបលិតេ្តា ព្ទួឆ ចា ហ្វុទិ ចា, តឆាកេតា អះហតិ ប្ទុះឡូអាឋ៉

ឧលិ៦៉

“ឃយិ្របភ យាឃា ចសតិ ភ យាតេភា, តេឃា ឌិតលេហៃកា អយេយា ភិទាតេសា;

បភ្យ្ឈាកោាតេឆា អកិភិឡ្យតេត្តា, តេឃា ខ្ញាហួណោ តេសាកយលំ អហាសិ;

តឆាកេតា អះហតិ ប្ទុះឡូអាឋ៉

ឧលិ៣៉

“ភិចេសត៌ តេឃា យភតេសា អហាសិ, បទិក្ខហា ឃស្ស ភ សត្តិ តេពចិ;

អត្យបិឌិឃាតេភា ព្ទួឆ ចា ហ្វុទិ ចា, តឆាកេតា អះហតិ ប្ទុះឡូអាឋ៉

ឧលិ៤៉

“សយាហិតេតា តេឃា ក្ខួតាទិ ព្ទលំ, ឆយុំ ចឡ្យាសិ បះយាឃ ជិជ្ជិឃា;

ឍិណាសចេា អត្តិយឌេហឆាទិ, តឆាកេតា អះហតិ ប្ទុះឡូអាឋ៉

ឧលិ៩៉

“កចាសចា ឃស្ស ចឌី ឍះា ច, ចិឆ្ទុបិតា អត្តូកតា ភ សត្តិ;

ស វេទគូ សព្ពធិ វិប្បមុត្តោ, តថាគតោ អរហតិ បូរឡាសំ.

៤៧៧.

“សង្គាតិគោ យស្ស ន សន្តិ សង្គា, យោ មានសត្តេសុ អមានសត្តោ;

ទុក្ខំ បរិញ្ញាយ សខេត្តវត្ថុំ, តថាគតោ អរហតិ បូរឡាសំ.

៤៧៨.

“អាសំ អនិស្សាយ វិវេកទស្សី, បរវេទិយំ ទិដ្ឋិមុបាតិវត្តោ;

អារម្មណា យស្ស ន សន្តិ កេចិ, តថាគតោ អរហតិ បូរឡាសំ.

៤៧៩.

“បរោបរា [បរោវរា (សី. បី.)] យស្ស សមេច្ច ធម្មា, វិធូបិតា អត្ថង្គតា ន សន្តិ;

សន្តោ ឧបាទានខយេ វិមុត្តោ, តថាគតោ អរហតិ បូរឡាសំ.

៤៨០.

“សំយោជនំ ជាតិខយន្តទស្សី, យោបានុទិ រាគបថំ អសេសំ;

សុទ្ធោ និទ្ទោសោ វិមលោ អកាចោ [អកាមោ (សី. ស្យា.)], តថាគតោ អរហតិ បូរឡាសំ.

៤៨១.

“យោ អត្តនោ អត្តានំ [អត្តនាត្តានំ (សី. ស្យា.)] នានុបស្សតិ, សមាហិតោ ឧជ្ជុគតោ ឋិតត្តោ;

ស វេ អនេជោ អខិលោ អកង្ខោ, តថាគតោ អរហតិ បូរឡាសំ។

៤៧២។

“មោហន្តរា យស្ស ន សន្តិ កេចិ, សព្ពេសុ ធម្មេសុ ច ញាណទស្សី;

សរីរញ្ច អន្តិមំ ធារេតិ, បត្តោ ច សម្ពោធិមនុត្តរំ សិវំ;

ឯត្តាវតា យក្ខស្ស សុទ្ធិ, តថាគតោ អរហតិ បូរឡាសំ”។

៤៧៣។

“ហុតញ្ច [ហុត្តញ្ច (សី។ ក។)] មយ្ហំហុតមត្ថុ សច្ចំ, យំ តាទិសំ វេទគុំ អលត្ថំ;

ព្រហ្មា ហិ សក្ខិ បដិគណ្ហាតុ មេ ភគវា, ភុញ្ជតុ មេ ភគវា បូរឡាសំ”។

៤៧៤។

“គាថាភិគីតំ មេ អភោជនេយ្យំ, សម្បស្សតំ ព្រាហ្មណ នេស ធម្មោ;

គាថាភិគីតំ បនុទន្តិ ពុទ្ធា, ធម្មេ សតី ព្រាហ្មណ វុត្តិរេសា។

៤៧៥។

“អញ្ញេន ច កេវលិនំ មហេសិំ, ខីណាសវំ កុក្កុច្ចវូបសន្តំ;

អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋហស្សុ, ខេត្តញ្ហិ តំ បុញ្ញបេក្ខស្ស ហោតិ”។

᪓᪘᪖᪨

“ᩈᩣᨵᩣᩉᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᩥᨩᨬ᩠ᨬ, ᨿᩮᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᩣᨴᩥᩈᩈ᩠ᩈ;

ᨿᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᨠᩣᩃᩮ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨾᩣᨶᩮᩣ, ᨷᨷ᩠ᨷᩩᨿ᩠ᨿ ᨲᩅ ᩈᩣᩈᨶᩴ”᪨

᪓᪘᪗᪨

“ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣ ᨿᩈ᩠ᩈ ᩅᩥᨣᨲᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩈ᩠ᩈ ᩋᨶᩣᩅᩥᩃᩴ;

ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᨾᩮᩉᩥ, ᨳᩥᨶᩴ ᨿᩈ᩠ᩈ ᨷᨶᩪᨴᩥᨲᩴ᪨

᪓᪘᪘᪨

“ᩈᩦᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩣᩁᩴ, ᨩᩣᨲᩥᨾᩁᨱᨠᩮᩣᩅᩥᨴᩴ;

ᨾᩩᨶᩥᩴ ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᨾᩣᨣᨲᩴ᪨

᪓᪘᪙᪨

“ᨽᨠᩩᨭᩥᩴ [ᨽᩪᨠᩩᨭᩥᩴ (ᨠ᪨ ᩈᩦ᪨), ᨽᩣᨠᩩᨭᩥᩴ (ᨠ᪨ ᩈᩦ᪨, ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪑᪖)] ᩅᩥᨶᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨷᨬ᩠ᨩᩃᩥᨠᩣ ᨶᨾᩈ᩠ᩈᨳ;

ᨷᩪᨩᩮᨳ ᩋᨶ᩠ᨶᨷᩣᨶᩮᨶ, ᩑᩅᩴ ᩍᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣ᪨

᪓᪙᪐᪨

“ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩅᩴ ᩋᩁᩉᨲᩥ ᨷᩪᩁᩊᩣᩈᩴ, ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨾᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ;

ᩋᩣᨿᩣᨣᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᩈ, ᨽᩮᩣᨲᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ອຖ ໂຂ ສຸນ຺ທຣິກຠາຣທ຺ວາໂຊ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ – "ອຠິກ຺ກນ຺ຕໍ, ໂຠ ໂຄຕມ, ອຠິກ຺ກນ຺ຕໍ, ໂຠ ໂຄຕມ! ເສຍ຺ຍຖາປິ, ໂຠ ໂຄຕມ, ນິກ຺ກຸຊ຺ຊິຕໍ ວາ ອຸກ຺ກຸຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ປຏິຈ຺ຉນ຺ນໍ ວາ ວິວເຣຍ຺ຍ, ມູຬ຺ຫສ຺ສ ວາ ມຄ຺ຄໍ ອາຈິກ຺ເຂຍ຺ຍ, ອນ຺ຘກາເຣ ວາ ເຕລປຊ຺ໂຊຕໍ ຘາເຣຍ຺ຍ – ຈກ຺ຂຸມນ຺ໂຕ ຣູປານິ ທກ຺ຂນ຺ຕີຕິ; ເອວເມວໍ ໂຠຕາ ໂຄຕເມນ ອເນກປຣິຍາເຍນ ຘມ຺ໂມ ປກາສິໂຕຯ ເອສາຫໍ ຠວນ຺ຕໍ ໂຄຕມໍ ສຣຓໍ ຄຈ຺ຉາມິ ຘມ຺ມຎ຺ຈ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆຎ຺ຈຯ ລເຠຍ຺ຍາຫໍ ໂຠໂຕ ໂຄຕມສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ, ລເຠຍ຺ຍໍ ອຸປສມ຺ປທ"ນ຺ຕິຯ ອລຕ຺ຖ ໂຂ ສຸນ຺ທຣິກຠາຣທ຺ວາໂຊ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ...ເປ... ອຣຫຕໍ ອໂຫສີຕິຯ

ສຸນ຺ທຣິກຠາຣທ຺ວາຊສຸຕ຺ຕໍ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ນິຏ຺ຐິຕໍຯ

໕ຯ ມາຆສຸຕ຺ຕໍ

ເອວໍ ເມ ສຸຕໍ – ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ຣາຊຄເຫ ວິຫຣຕິ ຄິຊ຺ຌກູເຏ ປພ຺ພເຕຯ ອຖ ໂຂ ມາໂຆ ມາຓໂວ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວຕາ ສທ຺ຘິໍ ສມ຺ໂມທິຯ ສມ຺ໂມທນີຍໍ ກຖໍ ສາຣຓີຍໍ ວີຕິສາເຣຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຯ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ໂຂ ມາໂຆ ມາຓໂວ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ –

"ອຫຎ຺ຫິ, ໂຠ ໂຄຕມ, ທາຍໂກ ທານປຕິ ວທຎ຺ຎູ ຍາຈໂຍໂຄ; ຘມ຺ເມນ ໂຠເຄ ປຣິເຍສາມິ; ຘມ຺ເມນ ໂຠເຄ ປຣິເຍສິຕ຺ວາ ຘມ຺ມລທ຺ເຘຫິ ໂຠເຄຫິ ຘມ຺ມາຘິຄເຕຫິ ເອກສ຺ສປິ ທທາມິ ທ຺ວິນ຺ນມ຺ປິ ຕິຓ຺ຓມ຺ປິ ຈຕຸນ຺ນມ຺ປິ ປຎ຺ຈນ຺ນມ຺ປິ ຉນ຺ນມ຺ປິ ສຕ຺ຕນ຺ນມ຺ປິ ອຏ຺ຐນ຺ນມ຺ປິ ນວນ຺ນມ຺ປິ ທສນ຺ນມ຺ປິ ທທາມິ, ວີສາຍປິ ຕິໍສາຍປິ ຈຕ຺ຕາລີສາຍປິ ປຎ຺ຎາສາຍປິ ທທາມິ, ສຕສ຺ສປິ ທທາມິ, ຠິຍ຺ໂຍປິ ທທາມິຯ ກຈ຺ຈາຫໍ, ໂຠ ໂຄຕມ, ເອວໍ ເທນ຺ໂຕ ເອວໍ ຍຊນ຺ໂຕ ພຫຸໍ ປຸຎ຺ຎໍ ປສວາມີ"ຕິ ?

"ຕຄ຺ຆ ຕ຺ວໍ, ມາຓວ, ເອວໍ ເທນ຺ໂຕ ເອວໍ ຍຊນ຺ໂຕ ພຫຸໍ ປຸຎ຺ຎໍ ປສວສິຯ ໂຍ ໂຂ, ມາຓວ, ທາຍໂກ ທານປຕິ ວທຎ຺ຎູ ຍາຈໂຍໂຄ; ຘມ຺ເມນ ໂຠເຄ ປຣິເຍສຕິ; ຘມ຺ເມນ ໂຠເຄ ປຣິເຍສິຕ຺ວາ ຘມ຺ມລທ຺ເຘຫິ ໂຠເຄຫິ ຘມ຺ມາຘິຄເຕຫິ ເອກສ຺ສປິ ທທາຕິ...ເປ... ສຕສ຺ສປິ ທທາຕິ, ຠິຍ຺ໂຍປິ ທທາຕິ, ພຫຸໍ ໂສ ປຸຎ຺ຎໍ ປສວຕີ"ຕິຯ ອຖ ໂຂ ມາໂຆ ມາຓໂວ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຌ຺ຌຠາສິ –

໔໘໗ຯ

"ປຸຈ຺ຉາມຫໍ ໂຄຕມໍ ວທຎ຺ຎຸໍ, (ອິຕິ ມາໂຆ ມາຓໂວ)

ກາສາຍວາສິໍ ອຄຫໍ [ອຄິຫໍ (ສີຯ), ອເຄຫໍ (ປີຯ)] ຈຣນ຺ຕໍ;

ເຍາ ຍາຈເຍາເຄາ ທານປຕິ [ທານປຕີ (ສີ. ສ຺ຍາ. ປີ.)] ຄຫຏ຺ເຐາ, ປຸຎ຺ຎຕ຺ຖິເກາ [ປຸຎ຺ຎເປເຂາ (ສີ. ປີ. ກ.)] ຍຊຕິ ປຸຎ຺ຎເປກ຺ເຂາ;

ທທໍ ປເຣສໍ ອິຘ ອນ຺ນປານໍ, ກຖໍ ຫຸຕໍ ຍຊມານສ຺ສ ສຸຊ຺ເຌ.

໓໙໑.

“ເຍາ ຍາຈເຍາເຄາ ທານປຕິ ຄຫຏ຺ເຐາ, (ມາຆາຕິ ຠຄວາ)

ປຸຎ຺ຎຕ຺ຖິເກາ ຍຊຕິ ປຸຎ຺ຎເປກ຺ເຂາ;

ທທໍ ປເຣສໍ ອິຘ ອນ຺ນປານໍ, ອາຣາຘເຍ ທກ຺ຂິເຓຍ຺ເຍຫິ ຕາທີ”.

໓໙໒.

“ເຍາ ຍາຈເຍາເຄາ ທານປຕິ ຄຫຏ຺ເຐາ, (ອິຕິ ມາເຆາ ມາຓເວາ)

ປຸຎ຺ຎຕ຺ຖິເກາ ຍຊຕິ ປຸຎ຺ຎເປກ຺ເຂາ;

ທທໍ ປເຣສໍ ອິຘ ອນ຺ນປານໍ, ອກ຺ຂາຫິ ເມ ຠຄວາ ທກ຺ຂິເຓຍ຺ເຍ”.

໓໙໓.

“ເຍ ເວ ອສຕ຺ຕາ [ອລຄ຺ຄາ (ສ຺ຍາ.)] ວິຈຣນ຺ຕິ ເລາເກ, ອກິຎ຺ຈນາ ເກວລິເນາ ຍຕຕ຺ຕາ;

ກາເລນ ເຕສຸ ຫວ຺ຍໍ ປເວຈ຺ເຉ, ເຍາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ປຸຎ຺ຎເປກ຺ເຂາ ຍເຊຖ.

໓໙໔.

“ឃេ សព្តាំឃោឌតពត្ឋតម្ថិកា, ងត្តា ចិយុត្តា អតិឈា តិរាសា;

ការលេត ពេស្ម ហញ្ញ បចេច្ឆេ, ឃោ ព្រាហ្មណោ បុព្ពាបេប្លា ឃដេឆ៉

៣ដ៩៍

“ឃេ សព្តាំឃោឌតចិប្បយុត្តា, ងត្តា ចិយុត្តា អតិឈា តិរាសា;

ការលេត ពេស្ម ហញ្ញ បចេច្ឆេ, ឃោ ព្រាហ្មណោ បុព្ពាបេប្លា ឃដេឆ៉

៣ដសិ៍

“ទាកញ្ចា ខោងញ្ចា បហាឃ ខេាហ៍, សីណាសចា ច្ទុំសិតព្រាហ្មចរិឃា;

ការលេត ពេស្ម ហញ្ញ បចេច្ឆេ, ឃោ ព្រាហ្មណោ បុព្ពាបេប្លា ឃដេឆ៉

៣ដប៉

“ឃេស្ម ត យាឃា ចសតិ ត យាតោ, សីណាសចា ច្ទុំសិតព្រាហ្មចរិឃា;

ការលេត ពេស្ម ហញ្ញ បចេច្ឆេ, ឃោ ព្រាហ្មណោ បុព្ពាបេប្លា ឃដេឆ៉

៣ដដ៍

“ឃេ ចិតលេហិកា អយយា តិរាសា, សីណាសចា ច្ទុំសិតព្រាហ្មចរិឃា;

ការលេត ពេស្ម ហញ្ញ បចេច្ឆេ, ឃោ ព្រាហ្មណោ បុព្ពាបេប្លា ឃដេឆ៉

៣០០៍

“យេ ចេ ត ពហ្យាសុ ក្កបិពិបត្កា, ចិពេទឃ្យ ឰ្លឈ អយយា ឆទត្តិ;

កាលេភ ពោសុ ហញ្ញ បេចេឆ្ឋ, ឈោ ញ្រាហូលោ បុញ្ញាបេក្បា យេឌឆ៍

ឱ០៨៍

“យេឈំ ពហ្យា ភត្តិ ក្យហិត្ថិ លេិកេ, ភចាភចាឈ ព្គឆ ចា ហ្យទិ ចា;

កាលេភ ពោសុ ហញ្ញ បេចេឆ្ឋ, ឈោ ញ្រាហូលោ បុញ្ញាបេក្បា យេឌឆ៍

ឱ០៩៍

“យេឈ កាយេ ហិត្វា អកហា ឆទត្តិ, សុឋញ្ញាពត្តា ពឋទិច ក្ខត្ញុ;

កាលេភ ពោសុ ហញ្ញ បេចេឆ្ឋ, ឈោ ញ្រាហូលោ បុញ្ញាបេក្បា យេឌឆ៍

ឱ០៦៍

“យេឈ ចីពទាកា សុឋយាហិពិក្ហិឃា, ឆេក្ហាច ទាហ្យក្កហលា បយ្យត្តា;

កាលេភ ពោសុ ហញ្ញ បេចេឆ្ឋ, ឈោ ញ្រាហូលោ បុញ្ញាបេក្បា យេឌឆ៍

ឱ០៣៍

“ឋយិពាចិភោ ចីពទាកា អកោបិ, យេឈំ កពី ភត្តិឆ ចិប្យហាឈ;

កាលេភ ពោសុ ហញ្ញ បេចេឆ្ឋ, ឈោ ញ្រាហូលោ បុញ្ញាបេក្បា យេឌឆ៍

៥០៥។

“ជហិត្វា ជាតិមរណំ អសេសំ, កថំកថិំ សព្វមុបាតិវត្តា;

កាលេន តេសុ ហព្យំ បវេច្ឆេ, យោ ព្រាហ្មណោ បុញ្ញបេក្ខោ យជេថ។

៥០៦។

“យេ អត្តទីបា វិចរន្តិ លោកេ, អកិញ្ចនា សព្វធិ វិប្បមុត្តា;

កាលេន តេសុ ហព្យំ បវេច្ឆេ, យោ ព្រាហ្មណោ បុញ្ញបេក្ខោ យជេថ។

៥០៧។

“យេ ហេត្ថ ជានន្តិ យថា តថា ឥទំ, អយមន្តិមា នត្ថិ បុនព្ភវោតិ;

កាលេន តេសុ ហព្យំ បវេច្ឆេ, យោ ព្រាហ្មណោ បុញ្ញបេក្ខោ យជេថ។

៥០៨។

“យោ វេទគូ ឈានរតោ សតីមា, សម្ពោធិបត្តោ សរណំ ពហូនំ;

កាលេន តម្ហិ ហព្យំ បវេច្ឆេ, យោ ព្រាហ្មណោ បុញ្ញបេក្ខោ យជេថ”។

៥០៩។

“អទ្ធា អមោឃា មម បុច្ឆនា អហុ, អក្ខាសិ មេ ភគវា ទក្ខិណេយ្យេ;

ត្វញ្ហេត្ថ ជានាសិ យថា តថា ឥទំ, តថា ហិ តេ វិទិតោ ឯស ធម្មោ។

៣១០។

“យោ យាចយោគោ ទានបតិ គហដ្ឋោ, (ឥតិ មាឃោ មាណវោ)

បុញ្ញត្ថិកោ យជតិ បុញ្ញបេក្ខោ;

ទទំ បរេសំ ឥធ អន្នបានំ,

អក្ខាហិ មេ ភគវា យញ្ញសម្បទំ”។

៣១១។

“យជស្សុ យជមានោ មាឃាតិ ភគវា, សព្ពត្ថ ច វិប្បសាទេហិ ចិត្តំ;

អារម្មណំ យជមានស្ស យញ្ញំ, ឯត្ថប្បតិដ្ឋាយ ជហាតិ ទោសំ។

៣១២។

“សោ វីតរាគោ បវិនេយ្យ ទោសំ, មេត្តំ ចិត្តំ ភាវយមប្បមាណំ;

រត្តិន្ទិវំ សតតមប្បមត្តោ, សព្ពា ទិសា ផរតិ អប្បមញ្ញំ”។

៣១៣។

“កោ សុជ្ឈតិ មុច្ចតិ ពជ្ឈតី ច, កេនត្តនា គច្ឆតិ [កេនេត្ថនា គច្ឆតិ (ក។)] ព្រហ្មលោកំ;

អជានតោ មេ មុនិ ព្រូហិ បុដ្ឋោ, ភគវា ហិ មេ សក្ខិ ព្រហ្មជ្ជទិដ្ឋោ;

ᨲᩩᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨶᩮᩣ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩈᨾᩮᩣᩈᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᨠᨳᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩴ ᨩᩩᨲᩥᨾ”᪨

᪕᪐᪙᪨

“ᩈᩮᩣ ᨿᨩᨲᩥ ᨲᩥᩅᩥᨵᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩈᨾ᩠ᨸᨴᩴ, (ᨾᩣᨥᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩤ)

ᩋᩣᩁᩣᨵᨿᩮ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩮᩉᩥ ᨲᩣᨴᩥ;

ᩑᩅᩴ ᨿᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨿᩣᨧᨿᩮᩣᨣᩮᩣ,

ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨻ᩠ᩁᩪᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨾᩣᨥᩮᩣ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ...ᨸᩮ... ᩋᨩ᩠ᨩᨲᨣ᩠ᨣᩮ ᨸᩣᨱᩩᨸᩮᨲᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨾᩣᨥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪖᪨ ᩈᨽᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᩴ – ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩤ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᨠᩃᨶ᩠ᨴᨠᨶᩥᩅᩣᨸᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩈᨽᩥᨿᩔ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩔ ᨸᩩᩁᩣᨱᩈᩣᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᩉᩣ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ – “ᨿᩮᩣ ᨲᩮ, ᩈᨽᩥᨿ, ᩈᨾᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᩍᨾᩮ ᨸᨬ᩠ᩉᩮ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᨽᩥᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨲᩮ ᨸᨬ᩠ᩉᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮ ᨲᩮ ᩈᨾᨱᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨶᩮᩣ ᨣᨱᩥᨶᩮᩣ ᨣᨱᩣᨧᩁᩥᨿᩣ ᨬᩣᨲᩣ ᨿᩈᩔᩥᨶᩮᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᨠᩁᩣ ᩈᩣᨵᩩᩈᨾ᩠ᨾᨲᩣ ᨻᩉᩩᨩᨶᩔ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᨸᩪᩁᨱᩮᩣ ᨠᩔᨸᩮᩣ ᨾᨠ᩠ᨡᩃᩥ ᨣᩮᩣᩈᩣᩃᩮᩣ ᩋᨩᩥᨲᩮᩣ ᨠᩮᩈᨠᨾ᩠ᨻᩃᩮᩣ ᨸᨠᩩᨵᩮᩣ [ᨠᨠᩩᨵᩮᩣ (ᩈᩦ᪨) ᨸᨠᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨)] ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨧᨿᩮᩣ [ᩈᨬ᩠ᨩᨿᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᨻᩮᩃᨭ᩠ᨮᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ [ᨻᩮᩃᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨), ᩅᩮᩊᨭ᩠ᨮᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᨶᩥᨣᨱ᩠ᨮᩮᩣ ᨶᩣᨭᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ [ᨶᩣᨳᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨)], ᨲᩮ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨸᨬ᩠ᩉᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᨽᩥᨿᩮᨶ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᩉᩮ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ; ᩋᩈᨾ᩠ᨸᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩮᩣᨸᨬ᩠ᨧ ᨴᩮᩣᩈᨬ᩠ᨧ ᩋᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᨲᩩᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩥ ᨧ ᩈᨽᩥᨿᩴ ᨿᩮᩅ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩴ ᨸᨭᩥᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ອຖ ໂຂ ສພິຍສ຺ສ ປຣິພ຺ພາຊກສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – “ເຍ ໂຂ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສງ຺ຆິໂນ ຄຓິໂນ ຄຓາຈຣິຍາ ຎາຕາ ຍສສ຺ສິໂນ ຕິຕ຺ຖກຣາ ສາທຸສມ຺ມຕາ ພຫຸຊນສ຺ສ, ເສຍ຺ຍຖິທໍ – ປູຣໂຓ ກສ຺ສໂປ...ເປ... ນິຄໂຓ຺ຐ ນາຕປຸໂຕ຺ຕ, ເຕ ມຍາ ປເຎ຺ຫ ປຸຏ຺ຐາ ນ ສມ຺ປາຍນ຺ຕິ, ອສມ຺ປາຍນ຺ຕາ ໂກປຎ຺ຈ ໂທສຎ຺ຈ ອປ຺ປຈ຺ຈຍຎ຺ຈ ປາຕຸກໂຣນ຺ຕິ; ອປິ ຈ ມໍເຍເວຕ຺ຖ ປຏິປຸຈ຺ຉນ຺ຕິ. ຍນ຺ນູນາຫໍ ຫີນາຍາວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກາເມ ປຣິຠຸເຎ຺ຊຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ.

ອຖ ໂຂ ສພິຍສ຺ສ ປຣິພ຺ພາຊກສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – “ອຍມ຺ປິ ໂຂ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ສງ຺ຆີ ເຈວ ຄຓີ ຈ ຄຓາຈຣິໂຍ ຈ ຎາໂຕ ຍສສ຺ສີ ຕິຕ຺ຖກໂຣ ສາທຸສມ຺ມໂຕ ພຫຸຊນສ຺ສ; ຍນ຺ນູນາຫໍ ສມຓໍ ໂຄຕມໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອິເມ ປເຎ຺ຫ ປຸເຈ຺ຉຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ.

ອຖ ໂຂ ສພິຍສ຺ສ ປຣິພ຺ພາຊກສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – “ເຍປິ ໂຂ ເຕ [ເຍ ໂຂ ເຕ (ສ຺ຍາ.), ຍໍ ໂຂ ເຕ (ກ.)] ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ຊິຓ຺ຓາ ວຸຑ຺ຒາ ມຫລ຺ລກາ ອທ຺ຘຄຕາ ວໂຍອນຸປ຺ປຕ຺ຕາ ເຖຣາ ຣຕ຺ຕຎ຺ຎູ ຈິຣປພ຺ພຊິຕາ ສງ຺ຆິໂນ ຄຓິໂນ ຄຓາຈຣິຍາ ຎາຕາ ຍສສ຺ສິໂນ ຕິຕ຺ຖກຣາ ສາທຸສມ຺ມຕາ ພຫຸຊນສ຺ສ, ເສຍ຺ຍຖິທໍ – ປູຣໂຓ ກສ຺ສໂປ...ເປ. ... ນິຄໂຓ຺ຐ ນາຕປຸໂຕ຺ຕ, ເຕປິ ມຍາ ປເຎ຺ຫ ປຸຏ຺ຐາ ນ ສມ຺ປາຍນ຺ຕິ, ອສມ຺ປາຍນ຺ຕາ ໂກປຎ຺ຈ ໂທສຎ຺ຈ ອປ຺ປຈ຺ຈຍຎ຺ຈ ປາຕຸກໂຣນ຺ຕິ, ອປິ ຈ ມໍເຍເວຕ຺ຖ ປຏິປຸຈ຺ຉນ຺ຕິ; ກິໍ ປນ ເມ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ອິເມ ປເຎ຺ຫ ປຸໂຏ຺ຐ ພ຺ຍາກຣິສ຺ສຕິ! ສມໂຓ ຫິ ໂຄຕໂມ ທຫໂຣ ເຈວ ຊາຕິຍາ, ນໂວ ຈ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍາ”ຕິ.

ອຖ ໂຂ ສພິຍສ຺ສ ປຣິພ຺ພາຊກສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – “ສມໂຓ ໂຂ [ສມໂຓ ໂຂ ໂຄຕໂມ (ສ຺ຍາ. ກ.)] ທຫໂຣຕິ ນ ອຸເຎ຺ຎາຕພ຺ໂພ ນ ປຣິໂຠຕພ຺ໂພ. ທຫໂຣປິ ເຈໂສ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ມຫິທ຺ທິໂກ ໂຫຕິ ມຫານຸຠາໂວ, ຍນ຺ນູນາຫໍ ສມຓໍ ໂຄຕມໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອິເມ ປເຎ຺ຫ ປຸເຈ຺ຉຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ.

ອຖ ໂຂ ສພິໂຍ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ເຍນ ຣາຊຄຫໍ ເຕນ ຈາຣິກໍ ປກ຺ກາມິ. ອນຸປຸພ຺ເພນ ຈາຣິກໍ ຈຣມາໂນ ເຍນ ຣາຊຄຫໍ ເວຬຸວນໍ ກລນ຺ທກນິວາໂປ, ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວຕາ ສທ຺ທິໍ ສມ຺ໂມທິ. ສມ຺ໂມທນີຍໍ ກຖໍ ສາຣຓີຍໍ ວີຕິສາເຣຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ໂຂ ສພິໂຍ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

໕໑໐.

“ກງ຺ຂີ ເວຈິກິຈ຺ຉີ ອາຄມໍ, (ອິຕິ ສພິໂຍ)

ປເຎ຺ຫ ປຸຈ຺ຉິຕຸໍ ອຠິກງ຺ຂມາໂນ;

ເຕສນ຺ຕກໂຣ ຠວາຫິ [ຠວາຫິ ເມ (ປີ. ກ.)] ປເຎ຺ຫ ເມ ປຸໂຏ຺ຐ,

អនុបុព្ពំ អនុធម្មំ ព្យាករោហិ មេ”។

៥១១។

“ទូរតោ អាគតោសិ សភិយ, (ឥតិ ភគវា)

បញ្ហេ បុច្ឆិតុំ អភិកង្ខមានោ;

តេសន្តករោ ភវាមិ [តេសមន្តករោ ភវាមិ តេ (ក។)] បញ្ហេ តេ បុដ្ឋោ,

អនុបុព្ពំ អនុធម្មំ ព្យាករោមិ តេ។

៥១២។

“បុច្ឆ មំ សភិយ បញ្ហំ, យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសិ;

តស្ស តស្សេវ បញ្ហស្ស, អហំ អន្តំ ករោមិ តេ”តិ។

អថ ខោ សភិយស្ស បរិព្ពាជកស្ស ឯតទហោសិ – “អច្ឆរិយំ វត, ភោ, អព្ភុតំ វត, ភោ! យំ វតាហំ អញ្ញេសុ សមណព្រាហ្មណេសុ ឱកាសកម្មមត្តម្បិ [ឱកាសមត្តម្បិ (សី។ បី។)] នាលត្ថំ តំ មេ ឥទំ សមណេន គោតមេន ឱកាសកម្មំ កត”ន្តិ។ អត្តមនោ បមុទិតោ ឧទគ្គោ បីតិសោមនស្សជាតោ ភគវន្តំ បញ្ហំ អបុច្ឆិ –

៥១៣។

“កិំ បត្តិនមាហុ ភិក្ខុនំ, (ឥតិ សភិយោ)

សោរតំ កេន កថញ្ច ទន្តមាហុ;

ពុទ្ធោតិ កថំ បវុច្ចតិ,

បុដ្ឋោ មេ ភគវា ព្យាករោហិ”។

៥១៩។

“បជ្ជេន កតេន អត្តនា, (សភិយាតិ ភគវា)

បរិនិព្ពានគតោ វិតិណ្ណកង្ខោ;

វិភវញ្ច ភវញ្ច វិប្បហាយ,

វុសិតវា ខីណបុនព្ភវោ ស ភិក្ខុ។

៥២០។

“សព្ពត្ថ ឧបេក្ខកោ សតិមា, ន សោ ហឹសតិ កញ្ចិ សព្ពលោកេ;

តិណ្ណោ សមណោ អនាវិលោ, ឧស្សទា យស្ស ន សន្តិ សោរតោ សោ។

៥២១។

“យស្សិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ, អជ្ឈត្តំ ពហិទ្ធា ច សព្ពលោកេ;

និព្ពិជ្ឈ ឥមំ បរញ្ច លោកំ, កាលំ កង្ខតិ ភាវិតោ ស ទន្តោ។

៥២២។

“កប្បានិ វិចេយ្យ កេវលានិ, សំសារំ ទុភយំ ចុតូបបាតំ;

ᩅᩥᨣᨲᩁᨩᨾᨶᨦ᩠ᨣᨱᩴ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨩᩣᨲᩥᨡᨿᩴ ᨲᨾᩣᩉᩩ ᨻᩩᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᨽᩥᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᨸᨾᩩᨴᩥᨲᩮᩣ ᩏᨴᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨸᩦᨲᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈ᩠ᩈᨩᩣᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ [ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ (ᨠ᪨)] ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᩋᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ –

᪅᪁᪃᪨

“ᨠᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨶᨾᩣᩉᩩ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ, (ᩍᨲᩥ ᩈᨽᩥᨿᩮᩣ)

ᩈᨾᨱᩴ ᨠᩮᨶ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᨶ᩠ᩉᩣᨲᨠᩮᩣᨲᩥ;

ᨶᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨸᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ,

ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨾᩮ ᨽᨣᩅᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᩉᩥ”᪨

᪅᪁᪄᪨

“ᨻᩣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᩣᨸᨠᩣᨶᩥ, (ᩈᨽᩥᨿᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ)

ᩅᩥᨾᩃᩮᩣ ᩈᩣᨵᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ;

ᩈᩴᩈᩣᩁᨾᨲᩥᨧ᩠ᨧ ᨠᩮᩅᩃᩦ ᩈᩮᩣ,

ᩋᩈᩥᨲᩮᩣ ᨲᩣᨴᩥ ᨸᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ ᩈ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ᪨

᪅᪁᪅᪨

“ᩈᨾᩥᨲᩣᩅᩥ ᨸᩉᩣᨿ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨸᩣᨸᩴ, ᩅᩥᩁᨩᩮᩣ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨸᩁᨬ᩠ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩴ;

ឌាតិមទល៌ ក្ខបិតិចទត្តា, សមទណា តាឌិ បចុក្ខទត តឆត្តា៉

៥៦៩៉

“តិត្យាឃ [តិតហាឃ (ឃ្យា៉)] សត្តបិបកាតិ, អ្ឌញ្ញ្តា ខាហិត្ថា ច សត្តុទលិទក;

ទេចមត្ទស្សុស្ទ កប្បិទឃស្ទ, កប្ប ទតតិ តមាហុ ត្យាតទកា”តិ៉

៥៦លិ៉

“អាក្ប ត កទទាតិ កិក្ខិ ទលិទក, សត្តុង៌ទឃាទក [សត្តុទឃាទក (ក៉)] ចិសឌ្ឍ ខាត្ថតាតិ;

សត្តុត្ត ត សឌ្ឍតិ ចិមុទត្តា, តាទកា តាឌិ បចុក្ខទត តឆត្តា”តិ៉

អឆ ទតា សកិទឃា បរិព្ពាឌទកា...ទប... កាចត្តុ ក្ខត្តាទិ៍ បត្យាអបុឆ្ឆិ –

៥៦ប៉

“កិ ទលត្តឌិត ចកត្តិ ញុត្ថា, (ព្ទតិ សកិទឃា)

កុសលំ ទកត កឆញ្ញា បណ្ឌិទតាតិ;

មុតិ តាយ កធិ បចុក្ខតិ,

បុដ្ឋា ទម កាចា ព្យាកទទាហិ”៉

៥៦ង៉

“លោត្តានិ ចិនេឆយ្យ គោចលានិ, (សកិឃាតិ ករចា)

ជិដ្ឋាំ យាត្យសកថ្មា ព្រាហ្មលោត្តាំ;

សដ្ឋាលោត្តប្ចូលពាត្ថភា បយុលោត្តា,

លោត្តឌិលេភា ថាឌិ បច្ចុព្ធលេថ ថឆត្តា៍

៊៊ី១០៍

“លោកាសានិ ចិនេឆយ្យ គោចលានិ, ជិដ្ឋាំ យាត្យសកថ្មា ព្រាហ្មលោកាឃំ;

សដ្ឋាលោកាសប្ចូលពាត្ថភា បយុលោត្តា, កុ្យសលោ ថាឌិ បច្ចុព្ធលេថ ថឆត្តា៍

៊៊ី១១៍

“ក្សឃាតិ ចិនេឆយ្យ បណ្ឌុទាតិ, អដ្ឋញ្ញាំ ពាហិត្ថា ច ស្យត្ថិបលេដ្ឋា;

កល្យាឃ្យក្កាំ ក្ខបិតិចលោត្តា, បណ្ឌិលោថា ថាឌិ បច្ចុព្ធលេថ ថឆត្តា៍

៊៊ី១២៍

“អសថព្វា សថព្វា ពាត្វា ឆព្វុំ, អដ្ឋញ្ញាំ ពាហិត្ថា ច សដ្ឋាលោលោក;

លេចបត្យលេឃ្យហិ ប្ចូឌតិលេឃា, សក្កុំ ឌាលបតិព្វ លេសា យុតិ”តិ៍

អឆ លោា សកិលេឃា បរិដ្ឋាឌលោកា...លេប... ករចត្តុំ ក្ខត្តុរិ៍ បព៌្យាអប្ចូត្ថិ –

៊៊ី១៣៍

“កិំ បត្តិតយាហុ ចេនាំ, (ឥតិ សកឹយោ)

អតុចិឌិតំ ពេភ ពឆញ្ញា ចិទិឃចាតិ;

អាឌាតិយោ កិត្តិ ភាយ ហោតិ,

បុច្ឆា យេ ភកចា ញ្យាពទោហិ”.

៥២៣.

“ចេនាតិ ចិចេឃ្យ ពេចលិតិ, (សកិឃាតិ ភកចា)

សយណាតំ ឃាតិឆត្តំ [ឃាតិបត្តំ (សិ. ស្យា. បិ.)] ត្រាហុណាតំ;

សព្ទុចេនភាសុ ចិតទោកា,

សព្ទុំ ចេនយតិច្ច ចេនក្បុ សោ.

៥២៥.

“អតុចិច្ច បបញ្ចាភាយទ្វុបំ, អជ្ឈត្តុំ ពាហិទ្ធា ច ទោកឃ្វុលំ;

សព្ទុទោកឃ្វុលពាន្ធភា បយុត្តា, អតុចិឌិតោ តាឌិ បច្ចុតោ តឆត្តា.

៥២៤.

“ចិររេតា ព្លាឆ សព្ទុបាបពេហិ, ភិរេយទ្ភ្លុ អតិច្ច ចិទិឃចា សោ;

សោ វិរិយវា បធានវា, ធីរោ តាទិ បវុច្ចតេ តថត្តា។

៥៣៤។

“យស្សស្សុ លុនានិ ពន្ធនានិ, អជ្ឈត្តំ ពហិទ្ធា ច សង្គមូលំ;

សព្ពសង្គមូលពន្ធនា បមុត្តោ, អាជានីយោ តាទិ បវុច្ចតេ តថត្តា”តិ។

អថ ខោ សភិយោ បរិព្ពាជកោ...បេ... ភគវន្តំ ឧត្តរិំ បញ្ហំ អបុច្ឆិ –

៥៣៥។

“កិំ បត្តិនមាហុ សោត្ថិយំ, (ឥតិ សភិយោ)

អរិយំ កេន កថំ ចរណវាតិ;

បរិព្ពាជកោ កិន្តិ នាម ហោតិ,

បុដ្ឋោ មេ ភគវា ព្យាករោហិ”។

៥៣៦។

“សុត្វា សព្ពធម្មំ អភិញ្ញាយ លោកេ, (សភិយាតិ ភគវា)

សាវជ្ជានវជ្ជំ យទត្ថិ កិញ្ចិ;

អភិភុំ អកថំកថិំ វិមុត្តំ,

អនិឃំ សព្ពធិមាហុ សោត្ថិយោតិ។

៥៣០.

“ឆេត្វា អាសវានិ អាលយានិ, វិទ្វា សោ ន ឧបេតិ គព្ភសេយ្យំ;

សញ្ញំ តិវិធំ បនុជ្ជ បង្កំ, កប្បំ នេតិ តមាហុ អរិយោតិ.

៥៣១.

“យោ ឥធ ចរណេសុ បត្តិបត្តោ, កុសលោ សព្វទា អាជានាតិ [អាជានិ (ស្យា.)] ធម្មំ;

សព្វត្ថ ន សជ្ជតិ វិមុត្តចិត្តោ [វិមុត្តត្តោ (សី.)], បដិឃា យស្ស ន សន្តិ ចរណវា សោ.

៥៣២.

“ទុក្ខវេបក្កំ យទត្ថិ កម្មំ, ឧទ្ធមធោ តិរិយំ វាបិ [តិរិយញ្ចាបិ (ស្យា.)] មជ្ឈេ;

បរិវជ្ជយិត្វា បរិញ្ញចារី, មាយំ មានមថោបិ លោភកោធំ;

បរិយន្តមកាសិ នាមរូបំ, តំ បរិព្ពាជកមាហុ បត្តិបត្ត”ន្តិ.

អថ ខោ សភិយោ បរិព្ពាជកោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា អត្តមនោ ឧទគ្គោ បីតិសោមនស្សជាតោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ភគវន្តំ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវិ –

៥៣៣.

“យានិ ច តីណិ យានិ ច សដ្ឋិ, សមណប្បវាទសិតានិ [សមណប្បវាទនិស្សិតានិ (ស្យា. ក.)] ភូរិបញ្ញ;

សញ្ញក្ខរសញ្ញនិស្សិតានិ, ឱសរណានិ វិនេយ្យ ឱឃតមគា.

᪕᪓᪓᪨

“ᩋᨶ᩠ᨲᨣᩪᩈᩥ ᨸᩣᩁᨣᩪ [ᨸᩣᩁᨣᩪᩈᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨸᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ, ᩋᩁᩉᩣᩈᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩴ ᨲᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ;

ᨩᩩᨲᩥᨾᩣ ᨾᩩᨲᩥᨾᩣ ᨸᩉᩪᨲᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᨠᩁ ᩋᨲᩣᩁᩮᩈᩥ ᨾᩴ᪨

᪕᪓᪔᪨

“ᨿᩴ ᨾᩮ ᨠᨦ᩠ᨡᩥᨲᨾᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ, ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨾᩴ ᨲᩣᩁᨿᩥ ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ;

ᨾᩩᨶᩥ ᨾᩮᩣᨶᨸᨳᩮᩈᩩ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨲ᩠ᨲ, ᩋᨡᩥᩃ ᩋᩣᨴᩥᨧ᩠ᨧᨻᨶ᩠ᨵᩩ ᩈᩮᩣᩁᨲᩮᩣᩈᩥ᪨

᪕᪓᪕᪨

“ᨿᩣ ᨾᩮ ᨠᨦ᩠ᨡᩣ ᨸᩩᩁᩮ ᩋᩣᩈᩥ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᩣ;

ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨾᩩᨶᩦᩈᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩦᩅᩁᨱᩣ ᨲᩅ᪨

᪕᪓᪖᪨

“ᩏᨸᩣᨿᩣᩈᩣ ᨧ ᨾᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ, ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩈ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨶᩊᩦᨠᨲᩣ;

ᩈᩦᨲᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨴᨾᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨵᩥᨲᩥᨾᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ᪨

᪕᪓᪗᪨

“ᨲᩔ ᨲᩮ ᨶᩣᨣᨶᩣᨣᩔ, ᨾᩉᩣᩅᩦᩁᩔ ᨽᩣᩈᨲᩮᩣ;

សព្ពេ ទេវានុមោទន្តិ, ឧភោ នារទបព្ពតា។

៥៤៩។

“នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ, នមោ តេ បុរិសុត្តម;

សទេវកស្មិំ លោកស្មិំ, នត្ថិ តេ បដិបុគ្គលោ។

៥៥០។

“តុវំ ពុទ្ធោ តុវំ សត្ថា, តុវំ មារាភិភូ មុនិ;

តុវំ អនុសយេ ឆេត្វា, តិណ្ណោ តារេសិ មំ បជំ។

៥៥១។

“ឧបធី តេ សមតិក្កន្តា, អាសវា តេ បទាលិតា;

សីហោសិ អនុបាទានោ, បហីនភយភេរវោ។

៥៥២។

“បុណ្ឌរីកំ យថា វគ្គុ, តោយេ ន ឧបលិម្បតិ [តោយេន ន ឧបលិប្បតិ (សី។), តោយេ ន ឧបលិប្បតិ (បី។), តោយេន ន ឧបលិម្បតិ (ក។)];

ឯវំ បុញ្ញេ ច បាបេ ច, ឧភយេ ត្វំ ន លិប្បសិ;

បាទេ វីរ បសារេហិ, សភិយោ វន្ទតិ សត្ថុនោ”តិ។

អថ ខោ សភិយោ បរិព្ពាជកោ ភគវតោ បាទេសុ សិរសា និបតិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភន្តេ…បេ… ឯសាហំ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច; លភេយ្យាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ, លភេយ្យំ ឧបសម្បទ”ន្តិ។

“យោ ខោ, សភិយ, អញ្ញតិត្ថិយបុព្ពោ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ អាកង្ខតិ បព្ពជ្ជំ, អាកង្ខតិ ឧបសម្បទំ, សោ ចត្តារោ មាសេ បរិវសតិ; ចតុន្នំ មាសានំ អច្ចយេន អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខូ បព្ពាជេន្តិ, ឧបសម្បាទេន្តិ ភិក្ខុភាវាយ។ អបិ ច មេត្ថ បុគ្គលវេមត្តតា វិទិតា”តិ។

“សចេ, ភន្តេ, អញ្ញតិត្ថិយបុព្ពា ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ អាកង្ខន្តា បព្ពជ្ជំ, អាកង្ខន្តា ឧបសម្បទំ ចត្តារោ មាសេ បរិវសន្តិ, ចតុន្នំ មាសានំ អច្ចយេន អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខូ បព្ពាជេន្តិ, ឧបសម្បាទេន្តិ ភិក្ខុភាវាយ, អហំ ចត្តារិ វស្សានិ បរិវសិស្សាមិ; ចតុន្នំ វស្សានំ អច្ចយេន អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខូ បព្ពាជេន្តុ ឧបសម្បាទេន្តុ ភិក្ខុភាវាយា”តិ។ អលត្ថ ខោ សភិយោ បរិព្ពាជកោ ភគវតោ សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ អលត្ថ ឧបសម្បទំ…បេ… អញ្ញតរោ ខោ បនាយស្មា សភិយោ អរហតំ អហោសីតិ។

សភិយសុត្តំ ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ។

៧. សេលសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា អង្គុត្តរាបេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ អឌ្ឍតេឡសេហិ ភិក្ខុសតេហិ យេន អាបណំ នាម អង្គុត្តរាបានំ និគមោ តទវសរិ។ អស្សោសិ ខោ កេណិយោ ជដិលោ “សមណោ ខលុ, ភោ, គោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្ពជិតោ អង្គុត្តរាបេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ អឌ្ឍតេឡសេហិ ភិក្ខុសតេហិ អាបណំ អនុប្បត្តោ។ តំ ខោ បន ភវន្តំ គោតមំ ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ – ‘ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា’តិ [ភគវា (ស្យា. បី.)]។ សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ សព្រហ្មកំ សស្សមណព្រាហ្មណិំ បជំ សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេតិ។ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ, កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ។ សាធុ ខោ បន តថារូបានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតី”តិ។

អថ ខោ កេណិយោ ជដិលោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ កេណិយំ ជដិលំ ភគវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ កេណិយោ ជដិលោ ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អធិវាសេតុ មេ ភវំ គោតមោ ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនា”តិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភគវា កេណិយំ ជដិលំ ឯតទវោច – “មហា ខោ, កេណិយ, ភិក្ខុសង្ឃោ អឌ្ឍតេឡសានិ ភិក្ខុសតានិ; ត្វញ្ច ព្រាហ្មណេសុ អភិប្បសន្នោ”តិ។

ទុតិយម្បិ ខោ កេណិយោ ជដិលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កិញ្ចាបិ, ភោ គោតម, មហា ភិក្ខុសង្ឃោ អឌ្ឍតេឡសានិ ភិក្ខុសតានិ, អហញ្ច ព្រាហ្មណេសុ អភិប្បសន្នោ; អធិវាសេតុ មេ ភវំ គោតមោ ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនា”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា កេណិយំ ជដិលំ ឯតទវោច – “មហា ខោ, កេណិយ, ភិក្ខុសង្ឃោ អឌ្ឍតេឡសានិ ភិក្ខុសតានិ; ត្វញ្ច ព្រាហ្មណេសុ អភិប្បសន្នោ”តិ។

តតិយម្បិ ខោ កេណិយោ ជដិលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កិញ្ចាបិ, ភោ គោតម, មហា ភិក្ខុសង្ឃោ អឌ្ឍតេឡសានិ ភិក្ខុសតានិ, អហញ្ច ព្រាហ្មណេសុ អភិប្បសន្នោ, អធិវាសេតុ [អធិវាសេត្វេវ (សី។)] មេ ភវំ គោតមោ ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនា”តិ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន។ អថ ខោ កេណិយោ ជដិលោ ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន សកោ អស្សមោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មិត្តាមច្ចេ ញាតិសាលោហិតេ អាមន្តេសិ – “សុណន្តុ មេ ភវន្តោ, មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា, សមណោ មេ គោតមោ និមន្តិតោ ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន, យេន មេ កាយវេយ្យាវដិកំ ករេយ្យាថា”តិ។ “ឯវំ, ភោ”តិ ខោ កេណិយស្ស ជដិលស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា កេណិយស្ស ជដិលស្ស បដិស្សុត្វា អប្បេកច្ចេ ឧទ្ធនានិ ខណន្តិ, អប្បេកច្ចេ កដ្ឋានិ ផាលេន្តិ, អប្បេកច្ចេ ភាជនានិ ធោវន្តិ, អប្បេកច្ចេ ឧទកមណិកំ បតិដ្ឋាបេន្តិ, អប្បេកច្ចេ អាសនានិ បញ្ញាបេន្តិ។ កេណិយោ បន ជដិលោ សាមំយេវ មណ្ឌលមាឡំ បដិយាទេតិ។

តេន ខោ បន សមយេន សេលោ ព្រាហ្មណោ អាបណេ បដិវសតិ, តិណ្ណំ វេទានំ បារគូ សនិឃណ្ឌុកេដុភានំ សាក្ខរប្បភេទានំ ឥតិហាសបញ្ចមានំ បទកោ វេយ្យាករណោ លោកាយតមហាបុរិសលក្ខណេសុ អនវយោ, តីណិ ច មាណវកសតានិ មន្តេ វាចេតិ។

តេន ខោ បន សមយេន កេណិយោ ជដិលោ សេលេ ព្រាហ្មណេ អភិប្បសន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ តីហិ មាណវកសតេហិ បរិវុតោ ជង្ឃាវិហារំ អនុចង្កមមានោ អនុវិចរមានោ យេន កេណិយស្ស ជដិលស្ស អស្សមោ តេនុបសង្កមិ។ អទ្ទសា ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ កេណិយស្ស ជដិលស្ស អស្សមេ [កេណិយស្សមិយេ ជដិលេ (សី។ បី។)] អប្បេកច្ចេ ឧទ្ធនានិ ខណន្តេ…បេ… អប្បេកច្ចេ អាសនានិ បញ្ញាបេន្តេ, កេណិយំ បន ជដិលំ សាមំយេវ មណ្ឌលមាឡំ បដិយាទេន្តំ។ ទិស្វាន កេណិយំ ជដិលំ ឯតទវោច – “កិំ នុ ភោតោ កេណិយស្ស អាវាហោ វា ភវិស្សតិ, វិវាហោ វា ភវិស្សតិ, មហាយញ្ញោ វា បច្ចុបដ្ឋិតោ, រាជា វា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ និមន្តិតោ ស្វាតនាយ សទ្ធិំ ពលកាយេនា”តិ?

“ន មេ, ភោ សេល, អាវាហោ វា ភវិស្សតិ វិវាហោ វា, នាបិ រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ និមន្តិតោ ស្វាតនាយ សទ្ធិំ ពលកាយេន; អបិ ច ខោ មេ មហាយញ្ញោ បច្ចុបដ្ឋិតោ។ អត្ថិ សមណោ គោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្ពជិតោ អង្គុត្តរាបេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ អឌ្ឍតេឡសេហិ ភិក្ខុសតេហិ អាបណំ អនុប្បត្តោ។ តំ ខោ បន ភវន្តំ គោតមំ…បេ… ពុទ្ធោ ភគវាតិ។ សោ មេ និមន្តិតោ ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនា”តិ។ “ពុទ្ធោតិ, ភោ កេណិយ, វទេសិ”? “ពុទ្ធោតិ, ភោ សេល, វទាមិ”។ “ពុទ្ធោតិ, ភោ កេណិយ, វទេសិ”? “ពុទ្ធោតិ, ភោ សេល, វទាមី”តិ។

អថ ខោ សេលស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ – “ឃោសោបិ ខោ ឯសោ ទុល្លភោ លោកស្មិំ យទិទំ ពុទ្ធោតិ។ អាគតានិ ខោ បនម្ហាកំ មន្តេសុ ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណានិ, យេហិ សមន្នាគតស្ស មហាបុរិសស្ស ទ្វេវ គតិយោ ភវន្តិ អនញ្ញា។ សចេ អគារំ អជ្ឈាវសតិ រាជា ហោតិ ចក្កវត្តី ធម្មិកោ ធម្មរាជា ចាតុរន្តោ វិជិតាវី ជនបទត្ថាវរិយប្បត្តោ សត្តរតនសមន្នាគតោ។ តស្សិមានិ សត្ត រតនានិ ភវន្តិ, សេយ្យថិទំ – ចក្ករតនំ, ហត្ថិរតនំ, អស្សរតនំ, មណិរតនំ, ឥត្ថិរតនំ, គហបតិរតនំ, បរិណាយករតនមេវ សត្តមំ។ បរោសហស្សំ ខោ បនស្ស បុត្តា ភវន្តិ សូរា វីរង្គរូបា បរសេនប្បមទ្ទនា។ សោ ឥមំ បថវិំ សាគរបរិយន្តំ អទណ្ឌេន អសត្ថេន ធម្មេន អភិវិជិយ អជ្ឈាវសតិ។ សចេ ខោ បន អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជតិ, អរហំ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ លោកេ វិវដច្ឆទោ [វិវត្តច្ឆទ្ទោ (សី. បី.)]។ កហំ បន, ភោ កេណិយ, ឯតរហិ សោ ភវំ គោតមោ វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ?

ឯវំ វុត្តេ, កេណិយោ ជដិលោ ទក្ខិណំ ពាហុំ បគ្គហេត្វា សេលំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច – “យេនេសា , ភោ សេល, នីលវនរាជី”តិ។ អថ ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ តីហិ មាណវកសតេហិ សទ្ធិំ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ។ អថ ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ តេ មាណវកេ អាមន្តេសិ – “អប្បសទ្ទា ភោន្តោ អាគច្ឆន្តុ, បទេ បទំ និក្ខិបន្តា។ ទុរាសទា ហិ តេ ភគវន្តោ [ភវន្តោ (ស្យា. ក.)] សីហាវ ឯកចរា។ យទា ចាហំ, ភោ, សមណេន គោតមេន សទ្ធិំ មន្តេយ្យំ, មា មេ ភោន្តោ អន្តរន្តរា កថំ ឱបាតេថ; កថាបរិយោសានំ មេ ភវន្តោ អាគមេន្តូ”តិ។

អថ ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ កាយេ ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណានិ សមន្នេសិ [សម្មន្នេសិ (សី. ស្យា.)]។ អទ្ទសា ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ កាយេ ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណានិ យេភុយ្យេន ឋបេត្វា ទ្វេ។ ទ្វីសុ មហាបុរិសលក្ខណេសុ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ នាធិមុច្ចតិ ន សម្បសីទតិ – កោសោហិតេ ច វត្ថគុយ្ហេ បហូតជិវ្ហតាយ ចាតិ។

អថ ខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ – “បស្សតិ ខោ មេ អយំ សេលោ ព្រាហ្មណោ ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណានិ យេភុយ្យេន ឋបេត្វា ទ្វេ។ ទ្វីសុ មហាបុរិសលក្ខណេសុ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ នាធិមុច្ចតិ ន សម្បសីទតិ – កោសោហិតេ ច វត្ថគុយ្ហេ បហូតជិវ្ហតាយ ចា”តិ។ អថ ខោ ភគវា តថារូបំ ឥទ្ធាភិសង្ខារំ អភិសង្ខាសិ [អភិសង្ខារេសិ (ស្យា. ក.)], យថា អទ្ទស សេលោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ កោសោហិតំ វត្ថគុយ្ហំ។ អថ ខោ ភគវា ជិវ្ហំ និន្នាមេត្វា ឧភោបិ កណ្ណសោតានិ អនុមសិ បដិមសិ, ឧភោបិ នាសិកសោតានិ អនុមសិ បដិមសិ, កេវលម្បិ នលាដមណ្ឌលំ ជិវ្ហាយ ឆាទេសិ។

អថ ខោ សេលស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ – “សមន្នាគតោ ខោ សមណោ គោតមោ ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណេហិ បរិបុណ្ណេហិ, នោ អបរិបុណ្ណេហិ។ នោ ច ខោ នំ ជានាមិ ពុទ្ធោ វា នោ វា។ សុតំ ខោ បន មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាសមានានំ – ‘យេ តេ ភវន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា, តេ សកេ វណ្ណេ ភញ្ញមានេ អត្តានំ បាតុករោន្តី’តិ។ យំនូនាហំ សមណំ គោតមំ

សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវិ –

៣៣១។

“បរិបុណ្ណកាយោ សុរុចិ, សុជាតោ ចារុទស្សនោ;

សុវណ្ណវណ្ណោសិ ភគវា, សុសុក្កទាឋោសិ វីរិយវា។

៣៣២។

“នរស្ស ហិ សុជាតស្ស, យេ ភវន្តិ វិយញ្ជនា;

សព្ពេ តេ តវ កាយស្មិំ, មហាបុរិសលក្ខណា។

៣៣៣។

“បសន្ននេត្តោ សុមុខោ, ព្រហា ឧជុ បតាបវា;

មជ្ឈេ សមណសង្ឃស្ស, អាទិច្ចោវ វិរោចសិ។

៣៣៤។

“កល្យាណទស្សនោ ភិក្ខុ, កញ្ចនសន្និភត្តចោ;

កិំ តេ សមណភាវេន, ឯវំ ឧត្តមវណ្ណិនោ។

៣៣៥។

“រាជា អរហសិ ភវិតុំ, ចក្កវត្តី រថេសភោ;

ຈາຕຸຣນ຺ໂຕ ວິຊິຕາວີ, ຊມ຺ພຸສຓ຺ຑສ຺ສ [ຊມ຺ພຸມຓ຺ຑສ຺ສ (ກ.)] ອິສ຺ສໂຣ.

໓໘໘.

“ຂຕ຺ຕິຍາ ໂພຄິຣາຊາໂນ [ໂພຊຣາຊາໂນ (ສີ. ສ຺ຍາ.)], ອນຸຍນ຺ຕາ [ອນຸຍຸຕ຺ຕາ (ສີ.)] ຠວນ຺ຕຸ ເຕ;

ຣາຊາຠິຣາຊາ ມນຸຊິນ຺ໂທ, ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຫິ ໂຄຕມ”.

໓໘໙.

“ຣາຊາຫມສ຺ມິ ເສລາຕິ, (ຠຄວາ) ຘມ຺ມຣາຊາ ອນຸຕ຺ຕໂຣ;

ຘມ຺ເມນ ຈກ຺ກໍ ວຕ຺ເຕມິ, ຈກ຺ກໍ ອປ຺ປຏິວຕ຺ຕິຍໍ”.

໓໙໐.

“ສມ຺ພຸທ຺ໂທ ປຏິຊານາສິ, (ອິຕິ ເສໂລ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ) ຘມ຺ມຣາຊາ ອນຸຕ຺ຕໂຣ;

‘ຘມ຺ເມນ ຈກ຺ກໍ ວຕ຺ເຕມິ’, ອິຕິ ຠາສສິ ໂຄຕມ.

໓໙໑.

“ໂກ ນຸ ເສນາປຕິ ໂຠໂຕ, ສາວໂກ ສຕ຺ຖຸຣນ຺ວໂຍ;

ໂກ ເຕ ຕມນຸວຕ຺ເຕຕິ, ຘມ຺ມຈກ຺ກໍ ປວຕ຺ຕິຕໍ”.

໓໙໒.

“យឃា បចត្តិតំ ចក្កំ, (សេលិតិ កកចា) ឆេយ្ចក្កំ អត្យុត្តទំ;

សាទិបុត្តា អត្យចត្តិតិ, អត្យុឌាតោ តឆាគតំ។

៥៩២។

“អភិញ្ញេយ្យំ អភិញ្ញាតំ, ភាវេតព្ពញ្ច ភាវិតំ;

បហាតព្ពំ បហីនំ មេ, តស្មា ពុទ្ធោស្មិ ព្រាហ្មណ។

៥៩៣។

“វិនយស្សុ មយិ កង្ខំ, អធិមុច្ចស្សុ ព្រាហ្មណ;

ទុល្លភំ ទស្សនំ ហោតិ, សម្ពុទ្ធានំ អភិណ្ហសោ។

៥៩៤។

“យេសំ វេ [យេសំ វោ (បី។), យស្ស វេ (ស្យា។)] ទុល្លភោ លោកេ, បាតុភាវោ អភិណ្ហសោ;

សោហំ ព្រាហ្មណ សម្ពុទ្ធោ, សល្លកត្តោ អត្តុត្តរោ។

៥៩៥។

“ព្រហ្មភូតោ អតិតុលោ, មារសេនប្បមទ្ទនោ;

សព្ពាមិត្តេ វសីកត្វា, មោទាមិ អកុតោភយោ”។

៥៩៦។

“ឥមំ ភវន្តោ និសាមេថ, យថា ភាសតិ ចក្ខុមា;

សល្លកត្តោ មហាវីរោ, សីហោវ នទតី វនេ។

៣៤៨។

“ព្រហ្មភូតំ អតិតុលំ, មារសេនប្បមទ្ទនំ;

កោ ទិស្វា នប្បសីទេយ្យ, អបិ កណ្ហាភិជាតិកោ។

៣៤៩។

“យោ មំ ឥច្ឆតិ អន្វេតុ, យោ វា និច្ឆតិ គច្ឆតុ;

ឥធាហំ បព្ពជិស្សាមិ, វរបញ្ញស្ស សន្តិកេ”។

៣៥០។

“ឯវញ្ចេ [ឯតញ្ចេ (សី. បី.)] រុច្ចតិ ភោតោ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ [សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)];

មយម្បិ បព្ពជិស្សាម, វរបញ្ញស្ស សន្តិកេ”។

៣៥១។

“ព្រាហ្មណា តិសតា ឥមេ, យាចន្តិ បញ្ជលីកតា;

ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាម, ភគវា តវ សន្តិកេ”។

រ៊លិ១។

“ស្វាក្ខាតំ ព្រហ្មចរិយំ, (សេលាតិ ភគវា) សន្ទិដ្ឋិកមកាលិកំ;

យត្ថ អមោឃា បព្ពជ្ជា, អប្បមត្តស្ស សិក្ខតោ”តិ។

អលត្ថ ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ សបរិសោ ភគវតោ សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ, អលត្ថ ឧបសម្បទំ។ អថ ខោ កេណិយោ ជដិលោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន សកេ អស្សមេ បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទាបេត្វា ភគវតោ កាលំ អារោចាបេសិ – “កាលោ, ភោ គោតម, និដ្ឋិតំ ភត្ត”ន្តិ។ អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន កេណិយស្ស ជដិលស្ស អស្សមោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន។

អថ ខោ កេណិយោ ជដិលោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ។ អថ ខោ កេណិយោ ជដិលោ ភគវន្តំ ភុត្តាវិំ ឱនីតបត្តបាណិំ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ កេណិយំ ជដិលំ ភគវា ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិ –

រ៊លិ២។

“អគ្គិហុត្តមុខា យញ្ញា, សាវិត្តី ឆន្ទសោ មុខំ;

រាជា មុខំ មនុស្សានំ, នទីនំ សាគរោ មុខំ។

រ៊លិ៣។

“នក្ខត្តានំ មុខំ ចន្ទោ, អាទិច្ចោ តបតំ មុខំ;

បុញ្ញំ អាកង្ខមានានំ, សង្ឃោ វេ យជតំ មុខ”ន្តិ។

អថ ខោ ភគវា កេណិយំ ជដិលំ ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ អថ ខោ អាយស្មា សេលោ សបរិសោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ ...បេ... អញ្ញតរោ ខោ បនាយស្មា សេលោ សបរិសោ អរហតំ អហោសិ។

ອຖ ເຂາ ອາຍສ຺ມາ ເສເລາ ສປຣິເສາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ, ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອກໍສໍ ຈີວຣໍ ກຕ຺ວາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຎ຺ຊລິໍ ປຓາເມຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

໕໗໕.

“ຍໍ ຕໍ ສຣຓມາຄມ຺ມ [ສຣຓມາຄມ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກ.)], ອິເຕາ ອຏ຺ຐມິ ຈກ຺ຂຸມ;

ສຕ຺ຕຣເຕ຺ຕນ ຠຄວາ, ທນ຺ຕມ຺ຫ ຕວ ສາສເນ.

໕໗໖.

“ຕຸວໍ ພຸເທ຺ຘາ ຕຸວໍ ສຕ຺ຖາ, ຕຸວໍ ມາຣາຠິຠູ ມຸນິ;

ຕຸວໍ ອນຸສເຍ ເຉຕ຺ວາ, ຕິເຓ຺ຓາ ຕາເຣສິມໍ ປຊໍ.

໕໗໗.

“ອຸປທີ ເຕ ສມຕິກ຺ກນ຺ຕາ, ອາສວາ ເຕ ປທາລິຕາ;

ສີເຫາສິ [ສີເຫາວ (ມ. ນິ. ໒.໓໐໑)] ອນຸປາທາເນາ, ປຫີນຠຍເຠຣເວາ.

໕໗໘.

“ຠິກ຺ຂເວາ ຕິສຕາ ອິເມ, ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ ປຎ຺ຊລີກຕາ;

ປາເທ ວີຣ ປສາເຣຫິ, ນາຄາ ວນ຺ທນ຺ຕຸ ສຕ຺ຖຸເນາ”ຕິ.

ເສລສຸຕ຺ຕໍ ສຕ຺ຕມໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ.

ប៉៍ សល្លសុត្តំ

ឱលិដ៍

អតិយិត្តយតញ្ញាតំ , យច្ចាតំ ត្តុឆ ឌីចិតំ;

ពសិរញ្ចា បរិត្តញ្ចា, តញ្ចា ទុះក្ខេត សំឃុតំ៍

ឱប័០៍

ត ហិ ះសា ុបក្កះយា អត្ថិ, ះឃត ឌាតា ត យិឃ្យះរ;

ឌរម្បិ បត្វា យរណំ, ុចំឆម្មា ហិ បាណិះតា៍

ឱប័១៍

ផលាតមិច បក្កាតំ, បាះតា បតតះតា [បបតះតា (សី៍ បី៍ អដ្ឋ៍)] កយំ;

ុចំ ឌាតាត យច្ចាតំ, តិច្ចំ យរណះតា កយំ៍

ឱប័២៍

ឃថាបិ កុម្ភការស្ស, កតា យត្តិកកាឌតា;

សះព្ព ះកឌតបរិឃត្តា [ះកឌបរិឃត្តា (ស្យា៍)], ុចំ យច្ចាត ឌីចិតំ៍

ឱប័៣៍

𑄘𑄦𑄢𑅅 𑄌 𑄟𑄦𑄚𑄳𑄖𑅅 𑄌, 𑄡𑄬 𑄝𑅅𑄣𑅅 𑄡𑄬 𑄌 𑄛𑄕𑄳𑄓𑄨𑄖𑅅;

𑄥𑄝𑄳𑄝𑄬 𑄟𑄌𑄳𑄌𑄪𑄤𑄥𑄁 𑄡𑄚𑄳𑄖𑄨, 𑄥𑄝𑄳𑄝𑄬 𑄟𑄌𑄳𑄌𑄪𑄛𑄢𑅅𑄡𑄕𑅅𑅁

𑄻𑄾𑄺𑅁

𑄖𑄬𑄥𑄁 𑄟𑄌𑄳𑄌𑄪𑄛𑄬𑄢𑄬𑄖𑅅𑄚𑄁, 𑄉𑄌𑄳𑄍𑄖𑄁 𑄛𑄢𑄣𑄮𑄇𑄖𑄮;

𑄚 𑄛𑄨𑄖𑅅 𑄖𑅅𑄡𑄖𑄬 𑄛𑄪𑄖𑄳𑄖𑄁, 𑄐𑅅𑄖𑄩 𑄤𑅅 𑄛𑄚 𑄐𑅅𑄖𑄬𑄇𑅁

𑄻𑄾𑄻𑅁

𑄛𑄬𑄇𑄳𑄈𑄖𑄁 𑄡𑄬𑄤 𑄐𑅅𑄖𑄩𑄚𑄁, 𑄛𑄥𑄳𑄥 𑄣𑅅𑄣𑄛𑄖𑄁 𑄛𑄪𑄗𑄪;

𑄆𑄇𑄟𑄬𑄇𑄮𑄤 𑄟𑄌𑄳𑄌𑅅𑄚𑄁, 𑄉𑄮𑄤𑄎𑄳𑄏𑄮 𑄤𑄨𑄡 𑄚𑄩𑄡𑄖𑄨 [𑄚𑄨𑄡𑄳𑄡𑄖𑄨 (𑄥𑄳𑄡𑅅)]𑅁

𑄻𑄾𑄼𑅁

𑄆𑄤𑄟𑄝𑄳𑄞𑅅𑄦𑄖𑄮 𑄣𑄮𑄇𑄮, 𑄟𑄌𑄳𑄌𑄪𑄚𑅅 𑄌 𑄎𑄢𑅅𑄡 𑄌;

𑄖𑄥𑄳𑄟𑅅 𑄙𑄩𑄢𑅅 𑄚 𑄥𑄮𑄌𑄚𑄳𑄖𑄨, 𑄤𑄨𑄘𑄨𑄖𑄳𑄤𑅅 𑄣𑄮𑄇𑄛𑄢𑄨𑄡𑅅𑄡𑄁𑅁

𑄻𑄾𑄽𑅁

𑄡𑄥𑄳𑄥 𑄟𑄉𑄳𑄉𑄁 𑄚 𑄎𑅅𑄚𑅅𑄥𑄨, 𑄃𑅅𑄉𑄖𑄥𑄳𑄥 𑄉𑄖𑄥𑄳𑄥 𑄤𑅅;

𑄅𑄞𑄮 𑄃𑄚𑄳𑄖𑄬 𑄃𑄥𑄟𑄳𑄛𑄥𑄳𑄥𑄁, 𑄚𑄨𑄢𑄖𑄳𑄗𑄁 𑄛𑄢𑄨𑄘𑄬𑄤𑄥𑄨𑅁

𑄻𑄾𑄾𑅁

បរិទេវយមានោ ចេ, កិញ្ចិទត្ថំ ឧទព្ពហេ;

សម្មូឡ្ហោ ហិំសមត្តានំ, កយិរា ចេ នំ វិចក្ខណោ។

៣៤៩។

ន ហិ រុណ្ណេន សោកេន, សន្តិំ បប្បោតិ ចេតសោ;

ភិយ្យស្សុប្បជ្ជតេ ទុក្ខំ, សរីរំ ឧបហញ្ញតិ។

៣៥០។

កិសោ វិវណ្ណោ ភវតិ, ហិំសមត្តានមត្តនា;

ន តេន បេតា បាលេន្តិ, និរត្ថា បរិទេវនា។

៣៥១។

សោកមប្បជហំ ជន្តុ, ភិយ្យោ ទុក្ខំ និគច្ឆតិ;

អនុត្ថុនន្តោ កាលង្កតំ [កាលកតំ (សី។ ស្យា។)], សោកស្ស វសមន្វគូ។

៣៥២។

អញ្ញេបិ បស្ស គមិនេ, យថាកម្មុបគេ នរេ;

មច្ចុនោ វសមាគម្ម, ផន្ទន្តេវិធ បាណិនោ។

໕໘໓.

ເຍນ ເຍນ ຫິ ມຎ຺ຎນ຺ຕິ, ຕເຕາ ຕໍ ເຫາຕິ ອຎ຺ຎຖາ;

ເອຕາທິເສາ ວິນາຠາເວາ, ປສ຺ສ ເລາກສ຺ສ ປຣິຍາຍໍ.

໕໘໔.

ອປິ ວສ຺ສສຕໍ ຊີເວ, ຠິເຍ຺ຍາ ວາ ປນ ມາຓເວາ;

ຎາຕິສງ຺ຆາ ວິນາ ເຫາຕິ, ຊຫາຕິ ອິຘ ຊີວິຕໍ.

໕໘໕.

ຕສ຺ມາ ອຣຫເຕາ ສຸຕ຺ວາ, ວິເນຍ຺ຍ ປຣິເທວິຕໍ;

ເປຕໍ ກາລງ຺ກຕໍ ທິສ຺ວາ, ເນເສາ ລພ຺ຠາ ມຍາ ອິຕິ.

໕໘໖.

ຍຖາ ສຣຓມາທິຕ຺ຕໍ, ວາຣິນາ ປຣິນິພ຺ພເຍ [ປຣິນິພ຺ພຸເຕາ (ສີ. ກ.)];

ເອວມ຺ປິ ຘີເຣາ ສປເຎ຺ຎາ, ປຓ຺ຑິເຕາ ກຸສເລາ ນເຣາ;

ຂິປ຺ປມຸປ຺ປຕິຕໍ ເສາກໍ, ວາເຕາ ຕູລໍວ ຘໍສເຍ.

໕໘໗.

ປຣິເທວໍ ປຊປ຺ປຎ຺ຈ, ເທາມນສ຺ສຎ຺ຈ ອຕ຺ຕເນາ;

អត្តនោ សុខមេសានោ, អព្ពហេ សល្លមត្តនោ។

៥៩៣។

អព្ពូឡ្ហសល្លោ អសិតោ, សន្តិំ បប្បុយ្យ ចេតសោ;

សព្ពសោកំ អតិក្កន្តោ, អសោកោ ហោតិ និព្ពុតោតិ។

សល្លសុត្តំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ។

៩។ វាសេដ្ឋសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា ឥច្ឆានង្គលេ វិហរតិ ឥច្ឆានង្គលវនសណ្ឌេ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា ឥច្ឆានង្គលេ បដិវសន្តិ, សេយ្យថិទំ – ចង្កី ព្រាហ្មណោ, តារុក្ខោ ព្រាហ្មណោ, បោក្ខរសាតិ ព្រាហ្មណោ, ជាណុស្សោណិ [ជាណុសោណិ (ក។)] ព្រាហ្មណោ, តោទេយ្យោ ព្រាហ្មណោ, អញ្ញេ ច អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា។ អថ ខោ វាសេដ្ឋភារទ្វាជានំ មាណវានំ ជង្ឃាវិហារំ អនុចង្កមន្តានំ អនុវិចរន្តានំ [អនុចង្កមមានានំ អនុវិចរមានានំ (សី។ បី។)] អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ – “កថំ, ភោ, ព្រាហ្មណោ ហោតី”តិ?

ភារទ្វាជោ មាណវោ ឯវមាហ – “យតោ ខោ, ភោ, ឧភតោ សុជាតោ ហោតិ មាតិតោ ច បិតិតោ ច សំសុទ្ធគហណិកោ យាវ សត្តមា បិតាមហយុគា អក្ខិត្តោ អនុបក្កុដ្ឋោ ជាតិវាទេន, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, ព្រាហ្មណោ ហោតី”តិ។

វាសេដ្ឋោ មាណវោ ឯវមាហ – “យតោ ខោ, ភោ, សីលវា ច ហោតិ វតសម្បន្នោ [វត្តសម្បន្នោ (សី។ ស្យា។ ម។ និ។ ២។៤៥៤)] ច, ឯត្តាវតា ខោ, ភោ, ព្រាហ្មណោ ហោតី”តិ។ នេវ ខោ អសក្ខិ ភារទ្វាជោ មាណវោ វាសេដ្ឋំ មាណវំ សញ្ញាបេតុំ, ន បន អសក្ខិ វាសេដ្ឋោ មាណវោ ភារទ្វាជំ មាណវំ សញ្ញាបេតុំ។

អថ ខោ វាសេដ្ឋោ មាណវោ ភារទ្វាជំ មាណវំ អាមន្តេសិ – “អយំ ខោ, ភោ [អយំ ភោ (សី។ ស្យា។ ក។), អយំ ខោ (បី។)] ភារទ្វាជ, សមណោ គោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្ពជិតោ ឥច្ឆានង្គលេ វិហរតិ ឥច្ឆានង្គលវនសណ្ឌេ; តំ ខោ បន ភវន្តំ គោតមំ ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ – ‘ឥតិបិ…បេ… ពុទ្ធោ ភគវា’តិ។ អាយាម, ភោ ភារទ្វាជ, យេន សមណោ គោតមោ

តេឧបសង្កមិស្សាម; ឧបសង្កមិត្វា សមណំ គោតមំ ឯតមត្ថំ បុច្ឆិស្សាម។ យថា នោ សមណោ គោតមោ ព្យាករិស្សតិ តថា នំ ធារេស្សាមា"តិ។ "ឯវំ, ភោ"តិ ខោ ភារទ្វាជោ មាណវោ វាសេដ្ឋស្ស មាណវស្ស បច្ចស្សោសិ។

អថ ខោ វាសេដ្ឋភារទ្វាជា មាណវា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិំសុ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វាសេដ្ឋោ មាណវោ ភគវន្តំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

៥៩៩។

"អនុញ្ញាតបដិញ្ញាតា, តេវិជ្ជា មយមស្មុភោ;

អហំ បោក្ខរសាតិស្ស, តារុក្ខស្សាយំ មាណវោ។

៦០០។

"តេវិជ្ជានំ យទក្ខាតំ, តត្រ កេវលិនោស្មសេ;

បទកស្មា វេយ្យាករណា, ជប្បេ អាចរិយសាទិសា។

៦០១។

"តេសំ នោ ជាតិវាទស្មិំ, វិវាទោ អត្ថិ គោតម;

ជាតិយា ព្រាហ្មណោ ហោតិ, ភារទ្វាជោ ឥតិ ភាសតិ;

អហញ្ច កម្មុនា [កម្មនា (សី។ បី។) ឯវមុបរិបិ] ព្រូមិ, ឯវំ ជានាហិ ចក្ខុម។

៦០២។

"តេ ន សក្កោម ញាបេតុំ, អញ្ញមញ្ញំ មយំ ឧភោ;

ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩴ [ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ (ᨠ᪨)] ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩩᨾᩣᨣᨾᩣ, ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩍᨲᩥ ᩅᩥᩔᩩᨲᩴ᪨

᪙᪐᪖᪨

“ᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᨿᨳᩣ ᨡᨿᩣᨲᩦᨲᩴ, ᨷᩮᨧ᩠ᨧ ᨷᨬ᩠ᨩᩃᩥᨠᩣ ᨩᨶᩣ;

ᩅᨶ᩠ᨴᨾᩣᨶᩣ ᨶᨾᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥ ᨣᩮᩣᨲᨾᩴ᪨

᪙᪐᪗᪨

“ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ, ᨾᨿᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾ ᨣᩮᩣᨲᨾᩴ;

ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨽᩅᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩩᨶᩣ;

ᩋᨩᩣᨶᨲᩴ ᨶᩮᩣ ᨷᨻᩕᩪᩉᩥ, ᨿᨳᩣ ᨩᩣᨶᩮᨾᩩ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ”᪨

᪙᪐᪘᪨

“ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᨻ᩠ᨿᨠ᩠ᨡᩥᩔᩴ, (ᩅᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ) ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᨳᩣᨲᨳᩴ;

ᨩᩣᨲᩥᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩴ ᨷᩣᨱᩣᨶᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩥ ᨩᩣᨲᩥᨿᩮᩣ᪨

᪙᪐᪙᪨

“ᨲᩥᨱᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᨷᩥ ᨩᩣᨶᩣᨳ, ᨶ ᨧᩣᨷᩥ ᨷᨭᩥᨩᩣᨶᩁᩮ;

ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩴ ᨩᩣᨲᩥᨾᨿᩴ ᨲᩮᩈᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩥ ᨩᩣᨲᩥᨿᩮᩣ᪨

໙໐໗.

“ຕເຕາ ກີເຏ ປຏເງ຺ຄ ຈ, ຢາວ ກຸນ຺ຖກິປິລ຺ລິເກ;

ລິງ຺ຄໍ ຊາຕິມຢໍ ເຕສໍ, ອຎ຺ຎມຎ຺ຎາ ຫິ ຊາຕິເຢາ.

໙໐໘.

“ຈຕຸປ຺ປເທປິ ຊານາຖ, ຂຸທ຺ທເກ ຈ ມຫລ຺ລເກ;

ລິງ຺ຄໍ ຊາຕິມຢໍ ເຕສໍ, ອຎ຺ຎມຎ຺ຎາ ຫິ ຊາຕິເຢາ.

໙໐໙.

“ປາທູທເຣປິ ຊານາຖ, ອຸຣເຄ ທີຆປິຏ຺ຐິເກ;

ລິງ຺ຄໍ ຊາຕິມຢໍ ເຕສໍ, ອຎ຺ຎມຎ຺ຎາ ຫິ ຊາຕິເຢາ.

໙໑໐.

“ຕເຕາ ມເຈ຺ຉປິ ຊານາຖ, ເອາທເກ ວາຣິເຄາຈເຣ;

ລິງ຺ຄໍ ຊາຕິມຢໍ ເຕສໍ, ອຎ຺ຎມຎ຺ຎາ ຫິ ຊາຕິເຢາ.

໙໑໑.

“ຕເຕາ ປກ຺ຂີປິ ຊານາຖ, ປຕ຺ຕຢາເນ ວິຫງ຺ຄເມ;

ລິງ຺ຄໍ ຊາຕິມຢໍ ເຕສໍ, ອຎ຺ຎມຎ຺ຎາ ຫິ ຊາຕິເຢາ.

៩១៥។

“យថា ឯតាសុ ជាតីសុ, លិង្គំ ជាតិមយំ បុថុ;

ឯវំ នត្ថិ មនុស្សេសុ, លិង្គំ ជាតិមយំ បុថុ។

៩១៦។

“ន កេសេហិ ន សីសេន, ន កណ្ណេហិ ន អក្ខិហិ;

ន មុខេន ន នាសាយ, ន ឱដ្ឋេហិ ភមូហិ វា។

៩១៧។

“ន គីវាយ ន អំសេហិ, ន ឧទរេន ន បិដ្ឋិយា;

ន សោណិយា ន ឧរសា, ន សម្ពាធេ ន មេថុនេ [ន សម្ពាធា ន មេថុនា (ស្យា។ ក។)]។

៩១៨។

“ន ហត្ថេហិ ន បាទេហិ, នាង្គុលីហិ នខេហិ វា;

ន ជង្ឃាហិ ន ឩរូហិ, ន វណ្ណេន សរេន វា;

លិង្គំ ជាតិមយំ នេវ, យថា អញ្ញាសុ ជាតិសុ។

៩១៩។

“បច្ចត្តញ្ច សរីរេសុ [បច្ចត្តំ សសរីរេសុ (សី។ បី។)], មនុស្សេស្វេតំ ន វិជ្ជតិ;

វោការញ្ច មនុស្សេសុ, សមញ្ញាយ បវុច្ចតិ។

៤១៧។

“យោ ហិ កោចិ មនុស្សេសុ, គោរក្ខំ ឧបជីវតិ;

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជានាហិ, កស្សកោ សោ ន ព្រាហ្មណោ។

៤១៨។

“យោ ហិ កោចិ មនុស្សេសុ, បុថុសិប្បេន ជីវតិ;

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជានាហិ, សិប្បិកោ សោ ន ព្រាហ្មណោ។

៤១៩។

“យោ ហិ កោចិ មនុស្សេសុ, វោហារំ ឧបជីវតិ;

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជានាហិ, វាណិជោ សោ ន ព្រាហ្មណោ។

៤២០។

“យោ ហិ កោចិ មនុស្សេសុ, បរបេស្សេន ជីវតិ;

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជានាហិ, បេស្សិកោ [បេស្សកោ (ក។)] សោ ន ព្រាហ្មណោ។

៤២១។

“យោ ហិ កោចិ មនុស្សេសុ, អទិន្នំ ឧបជីវតិ;

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជានាហិ, ចោរោ ឯសោ ន ព្រាហ្មណោ.

៦១៦.

“យោ ហិ កោចិ មនុស្សេសុ, ឥស្សត្ថំ ឧបជីវតិ;

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជានាហិ, យោធាជីវោ ន ព្រាហ្មណោ.

៦១៧.

“យោ ហិ កោចិ មនុស្សេសុ, បោរោហិច្ចេន ជីវតិ;

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជានាហិ, យាជកោ ឯសោ ន ព្រាហ្មណោ.

៦១៨.

“យោ ហិ កោចិ មនុស្សេសុ, គាមំ រដ្ឋញ្ច ភុញ្ជតិ;

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជានាហិ, រាជា ឯសោ ន ព្រាហ្មណោ.

៦១៩.

“ន ចាហំ ព្រាហ្មណំ ព្រូមិ, យោនិជំ មត្តិសម្ភវំ;

ភោវាទិ នាម សោ ហោតិ, សចេ [ស វេ (សី. ស្យា.)] ហោតិ សកិញ្ចនោ;

ᩋᨠᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩴ ᩋᨽᩣᨣᩣᨲᩴ, ᨲᨿᩉᩴ ᨴᩕ᩠ᩅᩣᨿᩥ ᨲᩕᩣᩉᩩᩃᩣ

᪔᪑᪔

“ᩈᨭ᩠ᨮᩣᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩴ ᨴᩮᩃ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᩮᩣ ᨧᩮ ᨶ ᨸᩁᩥᨲᩔ᩠ᨲᩥ;

ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥᨠᩴ ᨧᩦᩅᩁᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨿᩉᩴ ᨴᩕ᩠ᩅᩣᨿᩥ ᨲᩕᩣᩉᩩᩃᩣ

᪔᪑᪕

“ᨴᩮᩃ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᩥ ᨧᩁᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣ, ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩴ ᩈᩉᨲ᩠ᨿᨠ᩠ᨠᨿᩴ;

ᨠᩕ᩠ᨠᩥᩃ᩠ᩃ᩠ᨲ᩠ᨲᨸᩃᩥᨫ ᨲ᩠ᨿᨶ᩠ᨴᩴ, ᨲᨿᩉᩴ ᨴᩕ᩠ᩅᩣᨿᩥ ᨲᩕᩣᩉᩩᩃᩣ

᪔᪑᪖

“ᩋᨶᩮ᩠ᨠᩣᨶᩴ ᨧᨪᨻᩣᨲ᩠ᨳᨭ᩠ᨮᩣ, ᩋᨷ᩠ᨿᩮᨯ᩠ᨰᩣ ᨿᩮᩣ ᨲᩥᨲᩥᨠ᩠ᨠ᩠ᩃᨲᩥ;

ᩃᨲ᩠ᨲᩦᨻᩣᩃᩴ ᨻᩣᩃᩥᨠᩦᨠᩴ, ᨲᨿᩉᩴ ᨴᩕ᩠ᩅᩣᨿᩥ ᨲᩕᩣᩉᩩᩃᩣ

᪔᪑᪗

“ᩋᨶᩮ᩠ᨠᩣᨣᨲᩴ ᨧᨲᨧᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩦᩃᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨿᩔᨩᩴ;

ᨣᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩥᨿᩈᩣᩁᩦᩁᩴ, ᨲᨿᩉᩴ ᨴᩕ᩠ᩅᩣᨿᩥ ᨲᩕᩣᩉᩩᩃᩣ

᪔᪑᪘

“ᨧᩣᩁᩥ ᨸᩮᩥᨠ᩠ᨠ᩠ᩃᩁᨸᨴ᩠ᨲᨧ, ᩋᩣᩁᩮᨠ᩠ᨠᩁᩥᨧ ᩈᩣᩈᨸᩮᩥ;

យោ ន លិប្បតិ កាមេសុ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ៍

៤០១៍

“យោ ទុក្ខស្ស បជានាតិ, ឥធេវ ខយមត្តនោ;

បន្នភារំ វិសំយុត្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ៍

៤០២៍

“គម្ភីរបញ្ញំ មេធាវិំ, មគ្គាមគ្គស្ស កោវិទំ;

ឧត្តមត្ថមនុប្បត្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ៍

៤០៣៍

“អសំសដ្ឋំ គហដ្ឋេហិ, អនាគារេហិ ចូភយំ;

អនោកសារិមប្បិច្ឆំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ៍

៤០៤៍

“និធាយ ទណ្ឌំ ភូតេសុ, តសេសុ ថាវរេសុ ច;

យោ ន ហន្តិ ន ឃាតេតិ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ៍

៤០៥៍

“ꨀꨥꨪꨣꨭꨕꨖꩌ ꨥꨪꨣꨭꨕꨖꨯꨧꨭ, ꨀꨓꨓꨕꨘꨕꨯꨧꨭ ꨘꨪꨝꨝꨭꨓꩌ;

ꨧꨩꨕꨩꨘꨯꨧꨭ ꨀꨘꨩꨕꨩꨘꩌ, ꨓꨠꨨꩌ ꨝꨴꨭꨠꨪ ꨝꨴꨩꨨꨠꨘꩌ꩝

꩔꩐꩖꩝

“ꨢꩋꨧ ꨣꨩꨯꨈꨩ ꨌ ꨯꨕꨩꨧꨯꨩ ꨌ, ꨠꨩꨯꨘꨩ ꨠꨆꨯꨇꨩ ꨌ ꨚꨩꨓꨪꨯꨓꨩ;

ꨧꨩꨧꨯꨚꨩꨣꨪꨥ ꨀꨩꨣꨈꨈꨩ, ꨓꨠꨨꩌ ꨝꨴꨭꨠꨪ ꨝꨴꨩꨨꨠꨘꩌ꩝

꩔꩐꩗꩝

“ꨀꨆꨆꨧꩌ ꨥꨪꨐꨐꨩꨚꨘꨪꩌ, ꨈꨪꨣꩌ ꨧꨌꨌꨠꨭꨕꨫꨣꨯꨢ;

ꨢꨩꨢ ꨘꨩꨞꨪꨧꨯꨎ ꨆꨐꨌꨪ, ꨓꨠꨨꩌ ꨝꨴꨭꨠꨪ ꨝꨴꨩꨨꨠꨘꩌ꩝

꩔꩐꩘꩝

“ꨯꨢꩍ ꨕꨫꨉꩌ ꨥ ꨣꩋꨧꩌ ꨥꨩ, ꨀꨘꨭꩌ ꨔꨭꨤꩌ ꨧꨭꨞꨩꨧꨭꨞꩌ;

ꨯꨤꨩꨆ ꨀꨕꨪꨘꨘꩌ ꨘꨩꨕꨪꨢꨓꨪ, ꨓꨠꨨꩌ ꨝꨴꨭꨠꨪ ꨝꨴꨩꨨꨠꨘꩌ꩝

꩔꩐꩙꩝

“ꨀꨩꨧꨩ ꨢꩋꨧ ꨘ ꨥꨪꨎꨎꨘꨓꨪ, ꨀꨧꨪꩌ ꨯꨤꨩꨆ ꨚꨣꨨꨪ ꨌ;

ꨘꨪꨣꨩꨧꨩꨧꩌ [ꨘꨪꨣꨩꨧꨢꩌ (ꨧꨫ꩝ ꨧꨢꨩ꩝ ꨚꨫ꩝), ꨘꨪꨣꨩꨧꨆꩌ (?)] ꨥꨪꨧꩌꨢꨭꨓꨓꩌ, ꨓꨠꨨꩌ ꨝꨴꨭꨠꨪ ꨝꨴꨩꨨꨠꨘꩌ꩝

꩔꩑꩐꩝

“យស្សាលយា ន វិជ្ជន្តិ, អញ្ញាយ អកថំកថី;

អមតោគធមនុប្បត្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ។

៤៣០។

“យោធ បុញ្ញញ្ច បាបញ្ច, ឧភោ សង្គមុបច្ចគា;

អសោកំ វិរជំ សុទ្ធំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ។

៤៣១។

“ចន្ទំវ វិមលំ សុទ្ធំ, វិប្បសន្នមនាវិលំ;

នន្ទីភវបរិក្ខីណំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ។

៤៣២។

“យោមំ បលិបថំ ទុគ្គំ, សំសារំ មោហមច្ចគា;

តិណ្ណោ បារង្គតោ ឈាយី, អនេជោ អកថំកថី;

អនុបាទាយ និព្ពុតោ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ។

៤៣៣។

“យោធ កាមេ បហត្វាន, អនាគារោ បរិព្ពជេ;

កាមភវបរិក្ខីណំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ.

៤១៦.

“យោធ តណ្ហំ បហត្វាន, អនាគារោ បរិព្ពជេ;

តណ្ហាភវបរិក្ខីណំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ.

៤១៧.

“ហិត្វា មានុសកំ យោគំ, ទិព្ពំ យោគំ ឧបច្ចគា;

សព្ពយោគវិសំយុត្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ.

៤១៨.

“ហិត្វា រតិញ្ច អរតិំ, សីតិភូតំ និរូបធិំ;

សព្ពលោកាភិភុំ វីរំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ.

៤១៩.

“ចុតិំ យោ វេទិ [យោ’វេទិ (?) ឋាតិចុត្តកេ ឆឆ អដ្ឋកថាសំវណ្ណនា បស្សិតព្ពា] សត្តានំ, ឧបបត្តិញ្ច សព្ពសោ;

អសត្តំ សុគតំ ពុទ្ធំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ.

៤២០.

“យស្ស គតិំ ន ជានន្តិ, ទេវា គន្ធព្ពមានុសា;

ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩴ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ᪉

᪄᪂᪁

“ᨿᩔ ᨷᩩᩁᩮ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨧ, ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨧ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ;

ᩋᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ ᩋᨶᩣᨴᩣᨶᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ᪉

᪄᪂᪂

“ᩏᩈᨽᩴ ᨷᩅᩁᩴ ᩅᩦᩁᩴ, ᨾᩉᩮᩈᩥᩴ ᩅᩥᨩᩥᨲᩣᩅᩥᨶᩴ;

ᩋᨶᩮᨩᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨲᨠᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ᪉

᪄᪂᪃

“ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥ [ᨿᩮᩣ’ᩅᩮᨴᩥ (?) ᨻ᩠ᨿᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨠᨠ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨶᩴᨿᨠᩣ ᨷᩔᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ], ᩈᨣ᩠ᨣᩣᨷᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᨷᩔᨲᩥ;

ᩋᨳᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ᪉

᪄᪂᪄

“ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩪ ᩈᩮᩈᩣ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨠᩣᨿᩮᩣᨠᩣᨲ᩠ᨲ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩴ;

ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨲᩣᨠᩣᨲᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩴ᪉

᪄᪂᪅

“ទីឃរត្តានុសយិតំ, ទិដ្ឋិគតមជានតំ;

អជានន្តា នោ [អជានន្តា តេ (អដ្ឋ.) ម. និ. ២.៤៦០] បព្រុវន្តិ, ជាតិយា ហោតិ ព្រាហ្មណោ.

៦៥៥.

“ន ជច្ចា ព្រាហ្មណោ ហោតិ, ន ជច្ចា ហោតិ អព្រាហ្មណោ;

កម្មុនា ព្រាហ្មណោ ហោតិ, កម្មុនា ហោតិ អព្រាហ្មណោ.

៦៥៦.

“កស្សកោ កម្មុនា ហោតិ, សិប្បិកោ ហោតិ កម្មុនា;

វាណិជោ កម្មុនា ហោតិ, បេស្សិកោ ហោតិ កម្មុនា.

៦៥៧.

“ចោរោបិ កម្មុនា ហោតិ, យោធាជីវោបិ កម្មុនា;

យាជកោ កម្មុនា ហោតិ, រាជាបិ ហោតិ កម្មុនា.

៦៥៨.

“ឯវមេតំ យថាភូតំ, កម្មំ បស្សន្តិ បណ្ឌិតា;

បដិច្ចសមុប្បាទទសា, កម្មវិបាកកោវិទា.

៦៥៩.

“កម្មុនា វត្តតិ លោកោ, កម្មុនា វត្តតិ បជា;

កម្មនិពន្ធនា សត្តា, រថស្សាណីវ យាយតោ។

៦៦០

“តបេន ព្រហ្មចរិយេន, សំយមេន ទមេន ច;

ឯតេន ព្រាហ្មណោ ហោតិ, ឯតំ ព្រាហ្មណមុត្តមំ។

៦៦១

“តីហិ វិជ្ជាហិ សម្បន្នោ, សន្តោ ខីណបុនព្ភវោ;

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជានាហិ, ព្រហ្មា សក្កោ វិជានត”ន្តិ។

ឯវំ វុត្តេ, វាសេដ្ឋភារទ្វាជា មាណវា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម...បេ... ឧបាសកេ នោ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតេ [បាណុបេតំ (ក។)] សរណំ គតេ”តិ។

វាសេដ្ឋសុត្តំ នវមំ និដ្ឋិតំ។

១០។ កោកាលិកសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “បាបិច្ឆា, ភន្តេ, សារិបុត្តមោគ្គល្លានា, បាបិកានំ ឥច្ឆានំ វសំ គតា”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, ភគវា កោកាលិកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “មា ហេវំ, កោកាលិក, មា ហេវំ, កោកាលិក! បសាទេហិ, កោកាលិក,

សារិបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ។ បេសលា សារិបុត្តមោគ្គល្លានា”តិ។

ទុតិយម្បិ ខោ…បេ… តតិយម្បិ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កិញ្ចាបិ មេ, ភន្តេ, ភគវា សទ្ធាយិកោ បច្ចយិកោ, អថ ខោ បាបិច្ឆាវ សារិបុត្តមោគ្គល្លានា, បាបិកានំ ឥច្ឆានំ វសំ គតា”តិ។ តតិយម្បិ ខោ ភគវា កោកាលិកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “មា ហេវំ, កោកាលិក , មា ហេវំ, កោកាលិក! បសាទេហិ, កោកាលិក, សារិបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ។ បេសលា សារិបុត្តមោគ្គល្លានា”តិ។

អថ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ អចិរបក្កន្តស្ស ច កោកាលិកស្ស ភិក្ខុនោ សាសបមត្តីហិ បិឡកាហិ សព្ពោ កាយោ ផុដោ [ផុដ្ឋោ (ស្យា។)] អហោសិ; សាសបមត្តិយោ ហុត្វា មុគ្គមត្តិយោ អហេសុំ; មុគ្គមត្តិយោ ហុត្វា កឡាយមត្តិយោ អហេសុំ; កឡាយមត្តិយោ ហុត្វា កោលដ្ឋិមត្តិយោ អហេសុំ; កោលដ្ឋិមត្តិយោ ហុត្វា កោលមត្តិយោ អហេសុំ; កោលមត្តិយោ ហុត្វា អាមលកមត្តិយោ អហេសុំ; អាមលកមត្តិយោ ហុត្វា ពេឡុវសលាដុកមត្តិយោ អហេសុំ; ពេឡុវសលាដុកមត្តិយោ ហុត្វា ពិល្លមត្តិយោ អហេសុំ; ពិល្លមត្តិយោ ហុត្វា បភិជ្ជិំសុ; បុព្ពញ្ច លោហិតញ្ច បគ្ឃរិំសុ។ អថ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ តេនេវាពាធេន កាលមកាសិ។ កាលង្កតោ ច កោកាលិកោ ភិក្ខុ បទុមំ និរយំ ឧបបជ្ជិ សារិបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ អាឃាតេត្វា ។

អថ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ, ឋិតោ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កោកាលិកោ, ភន្តេ, ភិក្ខុ កាលង្កតោ; កាលង្កតោ ច, ភន្តេ, កោកាលិកោ ភិក្ខុ បទុមំ និរយំ ឧបបន្នោ សារិបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ អាឃាតេត្វា”តិ។ ឥទមវោច ព្រហ្មា សហម្បតិ; ឥទំ វត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយិ។

អថ ខោ ភគវា តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ឥមំ, ភិក្ខវេ, រត្តិំ ព្រហ្មា សហម្បតិ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា…បេ… ឥទមវោច, ភិក្ខវេ, ព្រហ្មា សហម្បតិ, ឥទំ វត្វា មំ បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កីវទីឃំ នុ ខោ, ភន្តេ, បទុមេ និរយេ អាយុប្បមាណ”ន្តិ? “ទីឃំ ខោ, ភិក្ខុ, បទុមេ និរយេ អាយុប្បមាណំ; តំ ន សុករំ សង្ខាតុំ ឯត្តកានិ វស្សានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ វស្សសតានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ វស្សសហស្សានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ វស្សសតសហស្សានិ ឥតិ វា”តិ។ “សក្កា បន, ភន្តេ, ឧបមា [ឧបមំ (សី។ ស្យា។ កំ។)] កាតុ”ន្តិ? “សក្កា, ភិក្ខូ”តិ ភគវា អវោច –

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, វីសតិខារិកោ កោសលកោ តិលវាហោ; តតោ បុរិសោ វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន ឯកមេកំ តិលំ ឧទ្ធរេយ្យ។ ខិប្បតរំ ខោ សោ ភិក្ខុ វីសតិខារិកោ កោសលកោ តិលវាហោ ឥមិនា ឧបក្កមេន បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គច្ឆេយ្យ, នត្វេវ ឯកោ អព្ពុទោ និរយោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, វីសតិ អព្ពុទា និរយា ឯវមេកោ និរព្ពុទោ និរយោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, វីសតិ និរព្ពុទា

និរយា ឯវមេកោ អពពោ និរយោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, វីសតិ អពពា និរយា ឯវមេកោ អហហោ និរយោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, វីសតិ អហហា និរយា ឯវមេកោ អដដោ និរយោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, វីសតិ អដដា និរយា ឯវមេកោ កុមុទោ និរយោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, វីសតិ កុមុទា និរយា ឯវមេកោ សោគន្ធិកោ និរយោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, វីសតិ សោគន្ធិកា និរយា ឯវមេកោ ឧប្បលកោ និរយោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, វីសតិ ឧប្បលកា និរយា ឯវមេកោ បុណ្ឌរីកោ និរយោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, វីសតិ បុណ្ឌរីកា និរយា ឯវមេកោ បទុមោ និរយោ។ បទុមំ ខោ បន ភិក្ខុ និរយំ កោកាលិកោ ភិក្ខុ ឧបបន្នោ សារិបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ អាឃាតេត្វា”តិ។ ឥទមវោច ភគវា, ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

៦៦១។

“បុរិសស្ស ហិ ជាតស្ស, កុឋារី [កុធារី (ក។)] ជាយតេ មុខេ;

យាយ ឆិន្ទតិ អត្តានំ, ពាលោ ទុព្ភាសិតំ ភណំ។

៦៦២។

“យោ និន្ទិយំ បសំសតិ, តំ វា និន្ទតិ យោ បសំសិយោ;

វិចិនាតិ មុខេន សោ កលិំ, កលិនា តេន សុខំ ន វិន្ទតិ។

៦៦៣។

“អប្បមត្តោ អយំ កលិ, យោ អក្ខេសុ ធនបរាជយោ;

សព្ពស្សាបិ សហាបិ អត្តនា, អយមេវ មហត្តរោ [មហត្តករោ (សី។)] កលិ;

យោ សុគតេសុ មនំ បទោសយេ។

៦៦៤។

“សតំ សហស្សានំ និរព្ពុទានំ, ឆត្តឹសតិ បញ្ច ច អព្ពុទានិ [អព្ពុទានំ (ក.)];

យមរិយគរហី និរយំ ឧបេតិ, វាចំ មនញ្ច បណិធាយ បាបកំ.

៦៦៦.

“អភូតវាទី និរយំ ឧបេតិ, យោ វាបិ កត្វា ន ករោមិចាហ;

ឧភោបិ តេ បេច្ច សមា ភវន្តិ, និហីនកម្មា មនុជា បរត្ថ.

៦៦៧.

“យោ អប្បទុដ្ឋស្ស នរស្ស ទុស្សតិ, សុទ្ធស្ស បោសស្ស អនង្គណស្ស;

តមេវ ពាលំ បច្ចេតិ បាបំ, សុខុមោ រជោ បដិវាតំវ ខិត្តោ.

៦៦៨.

“យោ លោភគុណេ អនុយុត្តោ, សោ វចសា បរិភាសតិ អញ្ញេ;

អសទ្ធោ កទរិយោ អវទញ្ញូ, មច្ឆរិ បេសុណិយំ [បេសុណិយស្មិំ (ពហូសុ)] អនុយុត្តោ.

៦៦៩.

“មុខទុគ្គ វិភូត អនរិយ, ភូនហុ [ភូតហត (ស្យា. ក.)] បាបក ទុក្កដការិ;

បុរិសន្ត កលី អវជាត, មា ពហុភាណិធ នេរយិកោសិ.

៦៧០.

“រជមាកិរសិ អហិតាយ, សន្តេ គរហសិ កិព្ពិសការី;

ពហូនិ ទុច្ចរិតានិ ចរិត្វា, គច្ឆសិ ខោ បបតំ ចិររត្តំ។

៦៧០។

“ន ហិ នស្សតិ កស្សចិ កម្មំ, ឯតិ ហ តំ លភតេវ សុវាមិ;

ទុក្ខំ មន្ទោ បរលោកេ, អត្តនិ បស្សតិ កិព្ពិសការី។

៦៧១។

“អយោសង្កុសមាហតដ្ឋានំ, តិណ្ហធារមយសូលមុបេតិ;

អថ តត្តអយោគុឡសន្និភំ, ភោជនមត្ថិ តថា បតិរូបំ។

៦៧២។

“ន ហិ វគ្គុ វទន្តិ វទន្តា, នាភិជវន្តិ ន តាណមុបេន្តិ;

អង្គារេ សន្ថតេ សយន្តិ [សេន្តិ (សី។ ស្យា។ បី។)], អគ្គិសមំ ជលិតំ បវិសន្តិ។

៦៧៣។

“ជាលេន ច ឱនហិយាន, តត្ថ ហនន្តិ អយោមយកូដេភិ [អយោមយកូដេហិ (សី។ ស្យា។ បី។)];

អន្ធំវ តិមិសមាយន្តិ, តំ វិតតញ្ហិ យថា មហិកាយោ។

១៦៤។

“អថ លោហមយំ បន កុម្ភិំ, គិនិសមុជ្ជលិតំ បវិសន្តិ;

បច្ចន្តិ ហិ តាសុ ចិររត្តំ, អគ្គិនិសមាសុ [គិនិសមាសុ (ក។)] សមុប្បិលវាតេ។

១៦៥។

“អថ បុព្ពលោហិតមិស្សេ, តត្ថ កឹ បច្ចតិ កិព្ពិសការី;

យំ យំ ទិសកំ [ទិសតំ (សី។ ស្យា។ បី។)] អភិសេតិ, តត្ថ កិលិស្សតិ សម្ផុសមានោ។

១៦៦។

“បុឡវាវសថេ សលិលស្មឹ, តត្ថ កឹ បច្ចតិ កិព្ពិសការី;

គន្ត្វា ន ហិ តីរមបត្ថិ, សព្ពសមា ហិ សមន្តកបល្លា។

១៦៧។

“អសិបត្តវនំ បន តិណ្ហំ, បវិសន្តិ សមុច្ឆិទគត្តា;

ជិវ្ហំ ពលិសេន គហេត្វា, អារជយារជយា វិហនន្តិ។

១៦៨។

“អថ វេតរណិំ បន ទុគ្គំ, តិណ្ហធារខុរធារុបបន្នំ;

តត្ថ មន្ទា បបតន្តិ, បាបករា បាបានិ ករិត្វា។

᪄᪅᪀᪨

“ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩩᨴᨶ᩠ᨲᩴ, ᩈᩣᨾᩣ ᩈᨻᩃᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣᩃᨣᨱᩣ ᨧ;

ᩈᩮᩣᨱᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩣ [ᩈᩥᨣᩣᩃᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᨸᨭᩥᨣᩥᨩ᩠ᨫᩣ [ᨸᨭᩥᨣᩥᨴ᩠ᨵᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨸᩦ᪨)], ᨠᩩᩃᩃᩣ ᩅᩣᨿᩈᩣ ᨧ [ᨠᩩᩃᩃᩣ ᨧ ᩅᩣᨿᩈᩣ (?)] ᩅᩥᨲᩩᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪄᪅᪁᪨

“ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᨲᩣᨿᩴ ᩍᨵ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᨿᩴ ᨩᨶᩮᩣ ᨹᩩᩈᨲᩥ [ᨸᩔᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᨠᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᨠᩣᩁᩦ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨵ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᩮᩈᩮ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩁᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᨶᩁᩮᩣ ᨶ ᨧ ᨾᨩ᩠ᨩᩮ᪨

᪄᪅᪂᪨

“ᨲᩮ ᨣᨱᩥᨲᩣ ᩅᩥᨴᩪᩉᩥ ᨲᩥᩃᩅᩣᩉᩣ, ᨿᩮ ᨸᨴᩩᨾᩮ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᩏᨸᨶᩦᨲᩣ;

ᨶᩉᩩᨲᩣᨶᩥ ᩉᩥ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩣᨶᩥ ᨸᩩᨶᨬ᩠ᨬᩣ [ᨸᩩᨶᨬ᩠ᨬᩮ (ᨠ᪨)]᪨

᪄᪅᪃᪨

“ᨿᩣᩅ ᨴᩩᨡᩣ [ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨), ᨴᩩᨠ᩠ᨡ (ᨸᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨶᩥᩁᨿᩣ ᩍᨵ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳᨸᩥ ᨲᩣᩅ ᨧᩥᩁᩴ ᩅᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨧᩥᨸᩮᩈᩃᩈᩣᨵᩩᨣᩩᨱᩮᩈᩩ, ᩅᩣᨧᩴ ᨾᨶᩴ ᩈᨲᨲᩴ [ᨸᨠᨲᩴ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᨸᩁᩥᩁᨠ᩠ᨡᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨠᩮᩣᨠᩣᩃᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩈᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪁᪁᪨ ᨶᩣᩃᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

៤៥៣។

អាតត្តជាតេ ពិធសកាលេ បតិតេ, សក្កញ្ញា ពុត្តំ ស្វចិចសតេ ច ចេតេច;

ភុស្សំ គហេត្វា អតីវ ចោទយន្តោ, អសិតោ ពុសិ អទ្ធស និចាចិហារេ។

៤៥៤។

និព្វាត ចេតេច យុនិពយតេ ន្តូចេក្កុ, ខិត្តិ កទិត្វាត ពុនយចោន [កទិត្វា ពុនយចោនានិ (សី។)] ពត្វ;

“កឹ ទេវវណ្ណោ អតីវិច កល្យាណរូបោ, ភុស្សំ គហេត្វា រោទសិ [ភយមាន (សី។)] កឹ បដិច្ច។

៤៥៥។

“យទាបិ អាសិ អសុរេហិ សង្គមោ, ជយោ សុរានំ អសុរា បរាជិតា។

តទាបិ នេតាទិសោ លោមហំសនោ, កិមព្ភុតំ ទដ្ឋុ មរូ បរាជិតា។

៤៥៦។

“សេឡោត្តិ កាយត្តិ ច ចារយត្តិ ច, ភុជាតិ ចោភេដត្តិ [បោដេន្តិ (សី។ បី។), បោឆេន្តិ (ក។)] ច នច្ចយន្តិ ច;

បុច្ឆាមិ តាហំ នេរុបុច្ឆវាសិនេ, ភុតាឆ ចេ នំ សំសយំ លិខុ មារិសា”។

៤៥៧។

“សោ ពោធិសត្តោ រតនវរោ អតុល្យោ, មនុស្សលោកេ ហិតសុខត្ថាយ [ហិតសុខតាយ (សី។ ស្យា។ បី។)] ជាតោ;

សក្យាន គាមេ ជនបទេ លុម្ពិនេយ្យេ, តេនម្ហ តុដ្ឋា អតីវិច កល្យរូបា។

១៥៩។

“សោ សព្ពសត្តុត្តមោ អគ្គបុគ្គលោ, នរាសភោ សព្ពបជានមុត្តមោ;

វត្តេស្សតិ ចក្កមិសិវ្ហយេ វនេ, នទំវ សីហោ ពលវា មិគាធិភូ”។

១៦០។

តំ សទ្ទំ សុត្វា តុរិតមវសរី សោ, សុទ្ធោទនស្ស តទ ភវនំ ឧបាវិសិ [ឧបាគមិ (សី॰ បី॰)];

និសជ្ជ តត្ថ ឥទមវោចាសិ សក្យេ, “កុហិំ កុមារោ អហមបិ ទដ្ឋុកាមោ”។

១៦១។

តតោ កុមារំ ជលិតមិវ សុវណ្ណំ, ឧក្កាមុខេវ សុកុសលសម្បហដ្ឋំ [សុកុសលេន សម្បហដ្ឋំ (ក॰)];

ទទ្ទល្លមានំ [ទទ្ទឡ្ហមានំ (ក॰)] សិរិយា អនោមវណ្ណំ, ទស្សេសុ បុត្តំ អសិតវ្ហយស្ស សក្យា។

១៦២។

ទិស្វា កុមារំ សិខិមិវ បជ្ជលន្តំ, តារាសភំវ នភសិគមំ វិសុទ្ធំ;

សូរិយំ តបន្តំ សរទរិវព្ភមុត្តំ, អានន្ទជាតោ វិបុលមលត្ថ បីតិំ។

១៦៣។

អនេកសាខញ្ច សហស្សមណ្ឌលំ, ឆត្តំ មរូ ធារយុមន្តលិក្ខេ;

សុចណ្ណាឥណ្ឌា ចិតិបតត្តិ ធាយទា, ត ជិស្សេទ ធាយទលត្តកាហកា។

៩ដ៍ះ។

ជិស្វា ឌឌី កាហ្សុិទិច្ឆាយា ឮលិ, សុចណ្ណតិក្លិ ចិឃ បណ្ហាកប្បូលេ;

សេតញ្ញា លត្តិ ឆទិឃត្ត [ឆាទិឃត្ត (ស្យា។), ឆាទឃត្តិ (សិ។ ក។)] ឃុទ្ធតិ, វ្គកិចិទេត្តា សុយតោ បជិក្កហេ។

៩ដ៍ះ៊។

បជិក្កហេត្វា បត សក្យប្បុក្កចំ, ឌិកិសតោ [ឌិកិសតោ (សិ។ ស្យា។ បិ។)] លក្លិលាយត្តបិទក្ស;

បសត្ដចិទេត្តា កិទយត្សជិទឃិ, “អត្តទាឃំ ទ្វិបងាតឃុត្តយោ” [ជិបងាតឃុត្តយោ (សិ។ ស្យា។ បិ។)]។

៩ដ៍៩។

អឆត្តតោ កាយតយត្សស្សទត្តា, អកាល្យទ្ទុបេ កញ្ញអឃតិ អស្សកាតិ;

ជិស្វាត សក្យា ឮលិយចោក្ញុំ ទុឥត្តិ,

“តោ ចេ ក្យាទេ កចិស្សតិ អត្តទាឃា”។

៩ដ៍ល៊ិ។

ជិស្វាត សក្យេ ឮលិយចោច អកាល្យេ, “តាហំ ក្យាទេ អហិតាយត្សស្សទាឃិ;

ត ចាបិយស្ស កចិស្សតិ អត្តទាឃា, ត ឮទកាឃំ អឆិយាតសា [អឆិយតសា (សិ។ ស្យា។)] កចាឆ។

៩ដ៍ប៊។

“សព្វាធិយក្កំ ថុសិឃ្សុតាឃំ ក្យាេទា, សោ ឆយុចក្កំ បទេយចិឃុទ្ធិងឃ្សី;

ចេត្តឃ្សុតាឃំ ឝាហុដគហិតាគ្រកយី, ចិត្តារិកឃ្សុ កចិឃ្សុតិ (ឝាហុចរិឃំ៍

៩ដដ៍

“យយច្ចា អាឃុ គ ចិទយិឆាចេសេសា, អចត្តទា េយ កចិឃ្សុតិ កាលកិរិឃា;

សោហំ គ សោឃ្សំ [ឃុឃ្សំ (សី៍ ឃ្សា៍)] អសយឆុទឃ្សុ ឆយុំ, តេគយិអ្រេដ្ឋា ញូសត៌កេតា អឈាចី”៍

ល៑០០៍

សោ សាកិឃាត៌ ចិបុល៌ ដេគត្វា បីតិំ, អេត្តបុទយ្សាតិក្កុយា [គិទកយា (សី៍ ឃ្សា៍), គិកយា (ក៍ សី៍), គិទកយ (បី៍)] (ឝាហុចារី;

សោ កាកិេគឃ្សំ សឃំ អគ្រកយ្សយាេគា, សយាឆេបសិ អសយឆុទឃ្សុ ឆេយុ៍

ល៑០១៍

“ញុេទ្ធាតិ សោឈាសំ ឃង [ឃចិ (ឃ្សា៍ ក៍)] បទេតា ឃុណាសិ, សព្វាឆិបេត្តា ចិចទតិ ឆយុយក្កុំ;

កត្តាគ តត្ត សយឃំ បរិបុច្ឆយាេគា [សឃំ បរិបុច្ឆិឃាេគា (សី៍ ឃ្សា៍)], ចទឃ្សុ តឃ្សុំ កកចតិ (ឝាហុចរិឃំ”៍

ល៑០២៍

េតគាគ្រសិេដ្ឋា ហិតយេគគ តាឝិគា, អគាកេត បទេយចិឃុទ្ធិងឃ្សិគា;

សោ គាលេកា ក្របចិតបុញ្ញាសច្ចាេឃា, ឌិគ៌ បតិក្កុ [បតិ + ញាក្កុ = បតិក្កុ] បរិចសិ ទក្កុតិគ្រិេឃា៍

᪇᪀᪃᪨

ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨥᩮᩣᩈᩴ ᨩᩥᨶᩅᩁᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮ, ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨶᩥᩈᨽᩴ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ;

ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ ᨾᩩᨶᩥᨷᩅᩁᩴ ᩋᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ, ᩈᨾᩣᨣᨲᩮ ᩋᩈᩥᨲᩣᩅ᩠ᩉᨿᩔ ᩈᩣᩈᨶᩮᨲᩥ᪨

ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨣᩣᨳᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪇᪀᪄᪨

“ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨾᩮᨲᩴ ᩅᨧᨶᩴ, ᩋᩈᩥᨲᩔ ᨿᨳᩣᨲᨳᩴ;

ᨲᩴ ᨲᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶ ᨷᩣᩁᨣᩩᩴ᪨

᪇᪀᪅᪨

“ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨿᩩᨷᩮᨲᩔ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨧᩁᩥᨿᩴ ᨩᩥᨣᩦᩈᨲᩮᩣ;

ᨾᩩᨶᩥ ᨷᩕᩪᩉᩥ ᨾᩮ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨷᨴᩴ”᪨

᪇᪀᪆᪨

“ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨲᩮ ᩏᨷᨬ᩠ᨬᩥᩔᩴ, (ᩍᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ) ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨴᩩᩁᨽᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ;

ᩉᨶ᩠ᨴ ᨲᩮ ᨶᩴ ᨷᩅᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ, ᩈᨶ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩔᩩ ᨴᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᨽᩅ᪨

᪇᪀᪇᪨

“ᩈᨾᩣᨶᨽᩣᨣᩴ ᨠᩩᨻ᩠ᨻᩮᨳ, ᨣᩣᨾᩮ ᩋᨠ᩠ᨠᩩᨭ᩠ᨮᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲᩴ;

មនោបទោសំ រក្ខេយ្យ, សន្តោ អនុណ្ណតោ ចរេ។

៦០៨។

“ឧច្ចាវចា និច្ឆរន្តិ, ទាយេ អគ្គិសិខូបមា;

នារិយោ មុនិំ បលោភេន្តិ, តាសុ តំ មា បលោភយុំ។

៦០៩។

“វិរតោ មេថុនា ធម្មា, ហិត្វា កាមេ បរោបរេ [បរោវរេ (សី។ បី។), វរាវរេ (ស្យា។)];

អវិរុទ្ធោ អសារត្តោ, បាណេសុ តសថាវរេ។

៦១០។

“យថា អហំ តថា ឯតេ, យថា ឯតេ តថា អហំ;

អត្តានំ ឧបមំ កត្វា, ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ។

៦១១។

“ហិត្វា ឥច្ឆញ្ច លោភញ្ច, យត្ថ សត្តោ បុថុជ្ជនោ;

ចក្ខុមា បដិបជ្ជេយ្យ, តរេយ្យ នរកំ ឥមំ។

៦១២។

“ឩនូទរោ មិតាហារោ, អប្បិច្ឆស្ស អលោលុបោ;

សទា [ស ចេ (បី.)] ឥច្ឆាយ និច្ឆាតោ, អនិច្ឆោ ហោតិ និព្ពុតោ.

៦១២.

“ស បិណ្ឌចារំ ចរិត្វា, វនន្តមភិហារយេ;

ឧបដ្ឋិតោ រុក្ខមូលស្មិំ, អាសនូបគតោ មុនិ.

៦១៣.

“ស ឈានបសុតោ ធីរោ, វនន្តេ រមិតោ សិយា;

ឈាយេថ រុក្ខមូលស្មិំ, អត្តានមភិតោសយំ.

៦១៤.

“តតោ រត្យា វិវសានេ [វិវសនេ (សី. ស្យា. បី.)], គាមន្តមភិហារយេ;

អវ្ហានំ នាភិនន្ទេយ្យ, អភិហារញ្ច គាមតោ.

៦១៥.

“ន មុនី គាមមាគម្ម, កុលេសុ សហសា ចរេ;

ឃាសេសនំ ឆិន្នកថោ, ន វាចំ បយុតំ ភណេ.

៦១៦.

“ᩋᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᩈᩣᨵᩩ, ᨶᩣᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩍᨲᩥ;

ᩏᨽᨿᩮᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᨲᩣᨴᩦ, ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴᩅᩩᨸᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ [ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴᩅ'ᨸᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ (ᨠ᪨), ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴᩅ ᩏᨸᩤᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)]᪨

᪇᪁᪈᪨

“ᩈ ᨸᨲ᩠ᨲᨸᩣᨱᩥ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨾᩪᨣᩮᩣ ᨾᩪᨣᩈᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ;

ᩋᨸ᩠ᨸᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᨶ ᩉᩦᩊᩮᨿ᩠ᨿ, ᨴᩣᨲᩣᩁᩴ ᨶᩣᩅᨩᩣᨶᩥᨿᩣ᪨

᪇᪁᪉᪨

“ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩣ ᩉᩥ ᨸᨭᩥᨸᨴᩣ, ᩈᨾᨱᩮᨶ ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩣ;

ᨶ ᨸᩤᩁᩴ ᨴᩥᨣᩩᨱᩴ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᨿᩥᨴᩴ ᩑᨠᨣᩩᨱᩴ ᨾᩩᨲᩴ᪨

᪇᪂᪀᪨

“ᨿᩔ ᨧ ᩅᩥᩈᨲᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᩮᩣᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ;

ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᩔ, ᨸᩁᩥᩊᩤᩉᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨

᪇᪂᪁᪨

“ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨲᩮ ᩏᨸᨬ᩠ᨬᩥᩔᩴ, ᨡᩩᩁᨵᩤᩁᩪᨸᨾᩮᩣ ᨽᩅᩮ;

ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨿ ᨲᩣᩃᩩᨾᩣᩉᨧ᩠ᨧ, ᩏᨴᩁᩮ ᩈᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨

៧១១។

“អលីនចិត្តោ ច សិយា, ន ចាបិ ពហុ ចិន្តយេ;

និរាមគន្ធោ អសិតោ, ព្រហ្មចរិយបរាយណោ។

៧១២។

“ឯកាសនស្ស សិក្ខេថ, សមណូបាសនស្ស ច;

ឯកត្តំ មោនមក្ខាតំ, ឯកោ ចេ អភិរមិស្សសិ;

អថ ភាហិសិ [ភាសិហិ (សី។ ស្យា។ បី។)] ទសទិសា។

៧១៣។

“សុត្វា ធីរានំ និគ្ឃោសំ, ឈាយីនំ កាមចាគិនំ;

តតោ ហិរិញ្ច សទ្ធញ្ច, ភិយ្យោ កុព្ពេថ មាមកោ។

៧១៤។

“តំ នទីហិ វិជានាថ, សោព្ភេសុ បទរេសុ ច;

សណន្តា យន្តិ កុសោព្ភា [កុស្សោព្ភា (សី។)], តុណ្ហីយន្តិ មហោទធី។

៧១៥។

“យទូនកំ តំ សណតិ, យំ បូរំ សន្តមេវ តំ;

អឌ្ឍកុម្ភូបមោ ពាលោ, រហទោ បូរោវ បណ្ឌិតោ។

៧២៧។

“យំ សមណោ ពហុំ ភាសតិ, ឧបេតំ អត្ថសញ្ហិតំ;

ជានំ សោ ធម្មំ ទេសេតិ, ជានំ សោ ពហុ ភាសតិ។

៧២៨។

“យោ ច ជានំ សំយតត្តោ, ជានំ ន ពហុ ភាសតិ;

ស មុនី មោនមរហតិ, ស មុនី មោនមជ្ឈគា”តិ។

នាលកសុត្តំ ឯកាទសមំ និដ្ឋិតំ។

១២។ ទ្វយតានុបស្សនាសុត្តំ

ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា តទហុបោសថេ បន្នរសេ បុណ្ណាយ បុណ្ណមាយ រត្តិយា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា តុណ្ហីភូតំ តុណ្ហីភូតំ ភិក្ខុសង្ឃំ អនុវិលោកេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ –

“‘យេ តេ, ភិក្ខវេ, កុសលា ធម្មា អរិយា និយ្យានិកា សម្ពោធគាមិនោ, តេសំ វោ, ភិក្ខវេ, កុសលានំ ធម្មានំ អរិយានំ និយ្យានិកានំ សម្ពោធគាមីនំ កា ឧបនិសា សវនាយា’តិ ឥតិ ចេ, ភិក្ខវេ, បុច្ឆិតារោ អស្សុ, តេ ឯវមស្សុ វចនីយា – ‘យាវទេវ ទ្វយតានំ ធម្មានំ យថាភូតំ ញាណាយា’តិ។ កិញ្ច ទ្វយតំ វទេថ?

(១) “ឥទំ ទុក្ខំ, អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ អយមេកានុបស្សនា។ អយំ ទុក្ខនិរោធោ, អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ, អយំ ទុតិយានុបស្សនា។ ឯវំ សម្មា ទ្វយតានុបស្សិនោ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ ទ្វិន្នំ ផលានំ

ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨹᩃᩴ ᨸᩣᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᩴ – ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᨲᩥ ᩅᩤ ᩏᨸᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮ ᩋᨶᩣᨣᩤᨾᩥᨲᩤ”ᨲᩥ᪨

ᩍᨴᨾᩅᩮᩣᨧ ᨽᨣᩅᩤ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩤᨶ ᩈᩩᨣᨲᩮᩣ ᩋᨳᩣᨸᩁᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ –

᪗᪒᪔᪨

“ᨿᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᨸ᩠ᨸᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨳᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ;

ᨿᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᩋᩈᩮᩈᩴ ᩏᨸᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ;

ᨲᨬ᩠ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩪᨸᩈᨾᨣᩤᨾᩥᨶᩴ᪨

᪗᪒᪕᪨

“ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩉᩦᨶᩣ ᨲᩮ, ᩋᨳᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ;

ᩋᨽᨻ᩠ᨻᩣ ᨲᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ, ᨲᩮ ᩅᩮ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩪᨸᨣᩤ᪨

᪗᪒᪖᪨

“ᨿᩮ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨳᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ;

ᨿᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᩋᩈᩮᩈᩴ ᩏᨸᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ;

ᨲᨬ᩠ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩪᨸᩈᨾᨣᩤᨾᩥᨶᩴ᪨

᪗᪒᪗᪨

“ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ, ᩋᨳᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ;

ភព្វា តេ អន្តកិរិយាយ, ន តេ ជាតិជរូបគា”តិ។

(១) “‘សិយា អញ្ញេនបិ បរិយាយេន សម្មា ទ្វយតានុបស្សនា’តិ, ឥតិ ចេ, ភិក្ខវេ, បុច្ឆិតារោ អស្សុ; ‘សិយា’តិស្សុ វចនីយា។ កថញ្ច សិយា? យំ កិញ្ចិ ទុក្ខំ សម្ភោតិ សព្វំ ឧបធិបច្ចយាតិ, អយមេកានុបស្សនា។ ឧបធីនំ ត្វេវ អសេសវិរាគនិរោធា នត្ថិ ទុក្ខស្ស សម្ភវោតិ, អយំ ទុតិយានុបស្សនា។ ឯវំ សម្មា…បេ… អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

លិ១១។

“ឧបធិនិទានា បភវន្តិ ទុក្ខា, យេ កេចិ លោកស្មិមនេករូបា;

យោ វេ អវិទ្វា ឧបធិំ ករោតិ, បុនប្បុនំ ទុក្ខមុបេតិ មន្ទោ;

តស្មា បជានំ ឧបធិំ ន កយិរា, ទុក្ខស្ស ជាតិប្បភវានុបស្សី”តិ។

(១) “‘សិយា អញ្ញេនបិ បរិយាយេន សម្មា ទ្វយតានុបស្សនា’តិ, ឥតិ ចេ, ភិក្ខវេ, បុច្ឆិតារោ អស្សុ; ‘សិយា’តិស្សុ វចនីយា។ កថញ្ច សិយា? យំ កិញ្ចិ ទុក្ខំ សម្ភោតិ សព្វំ អវិជ្ជាបច្ចយាតិ, អយមេកានុបស្សនា។ អវិជ្ជាយ ត្វេវ អសេសវិរាគនិរោធា នត្ថិ ទុក្ខស្ស សម្ភវោតិ, អយំ ទុតិយានុបស្សនា។ ឯវំ សម្មា…បេ… អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

លិ១២។

“ជាតិមរណសំសារំ , យេ វជន្តិ បុនប្បុនំ;

ឥត្ថភាវញ្ញថាភាវំ, អវិជ្ជាយេវ សា គតិ។

លិ១៣។

“អវិជ្ជា ហាយំ មហាមោហោ, យេនិទំ សំសិតំ ចិរំ;

ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨣᨲᩣ ᨧ ᨿᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᨲᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ [ᨶᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᨸᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

(᪓) “ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶᨸᩥ...ᨸᩮ... ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᩈᩥᨿᩣ? ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩮᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ, ᩋᨿᨾᩮᨠᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣ᪨ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩋᩈᩮᩈᩅᩥᩁᩣᨣᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ...ᨸᩮ... ᩋᨳᩣᨸᩁᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ –

᪇᪃᪆᪨

“ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ;

ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᨶ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣ᪨

᪇᪃᪇᪨

“ᩑᨲᨾᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩈᨾᨳᩣ, ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᩏᨸᩁᩮᩣᨵᨶᩣ;

ᩑᩅᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨲᨳᩴ᪨

᪇᪃᪈᪨

“ᩈᨾ᩠ᨾᨴ᩠ᨴᩈᩣ ᩅᩮᨴᨣᩩᨶᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᨴᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ;

ᩋᨽᩥᨽᩩᨿ᩠ᨿ ᨾᩣᩁᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩴ, ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ [ᨶᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᨸᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

(᪔) “ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶᨸᩥ...ᨸᩮ... ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᩈᩥᨿᩣ? ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩮᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ, ᩋᨿᨾᩮᨠᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣ᪨ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩋᩈᩮᩈᩅᩥᩁᩣᨣᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ...ᨸᩮ... ᩋᨳᩣᨸᩁᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ –

᪇᪃᪉᪨

“ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ທຸກ຺ຂໍ ສມ຺ໂຠຕິ, ສພ຺ພໍ ວິຎ຺ຎາຓປຈ຺ຈຍາ;

ວິຎ຺ຎາຓສ຺ສ ນິໂຣເທນ, ນຕ຺ຖິ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ສມ຺ຠໂວ.

໗໓໐.

“ເອຕມາທີນວໍ ຎຕ຺ວາ, ທຸກ຺ຂໍ ວິຎ຺ຎາຓປຈ຺ຈຍາ;

ວິຎ຺ຎາຓູປສມາ ຠິກ຺ຂຸ, ນິຈ຺ຉາໂຕ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕ”ຕິ.

(໖) “ສິຍາ ອເຎ຺ຎນປິ...ເປ... ກຖຎ຺ຈ ສິຍາ? ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ທຸກ຺ຂໍ ສມ຺ໂຠຕິ ສພ຺ພໍ ຜສ຺ສປຈ຺ຈຍາຕິ, ອຍເມການຸປສ຺ສນາ. ຜສ຺ສສ຺ສ ຕ຺ເວວ ອເສສວິຣາຄນິໂຣທາ ນຕ຺ຖິ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ສມ຺ຠໂວຕິ, ອຍໍ ທຸຕິຍານຸປສ຺ສນາ. ເອວໍ ສມ຺ມາ...ເປ... ອຖາປຣໍ ເອຕທໂວຈ ສຕ຺ຖາ –

໗໓໑.

“ເຕສໍ ຜສ຺ສປເຣຕານໍ, ຠວໂສຕານຸສາຣິນໍ;

ກຸມ຺ມຄ຺ຄປຏິປນ຺ນານໍ, ອາຣາ ສໍໂຍຊນກ຺ຂໂຍ.

໗໓໒.

“ເຍ ຈ ຜສ຺ສໍ ປຣິຎ຺ຎາຍ, ອຎ຺ຎາຍຸປສເມ [ປຎ຺ຎາຍ ອຸປສເມ (ສ຺ຍາ.)] ຣຕາ;

ເຕ ເວ ຜສ຺ສາຠິສມຍາ, ນິຈ຺ຉາຕາ ປຣິນິພ຺ພຸຕາ”ຕິ.

(໗) “ສິຍາ ອເຎ຺ຎນປິ...ເປ... ກຖຎ຺ຈ ສິຍາ? ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ທຸກ຺ຂໍ ສມ຺ໂຠຕິ ສພ຺ພໍ ເວທນາປຈ຺ຈຍາຕິ, ອຍເມການຸປສ຺ສນາ. ເວທນານໍ ຕ຺ເວວ ອເສສວິຣາຄນິໂຣທາ ນຕ຺ຖິ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ສມ຺ຠໂວຕິ, ອຍໍ ທຸຕິຍານຸປສ຺ສນາ. ເອວໍ ສມ຺ມາ...ເປ... ອຖາປຣໍ ເອຕທໂວຈ ສຕ຺ຖາ –

៧៤៣។

“សុខំ វា យទិ វា ទុក្ខំ, អទុក្ខមសុខំ សហ;

អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, យំ កិញ្ចិ អត្ថិ វេទិតំ។

៧៤៤។

“ឯតំ ទុក្ខន្តិ ញត្វាន, មោសធម្មំ បលោកិនំ [បលោកិតំ (ស្យា.)];

ផុស្ស ផុស្ស វយំ បស្សំ, ឯវំ តត្ថ វិជានតិ [វិរជ្ជតិ (ក. សី.)];

វេទនានំ ខយា ភិក្ខុ, និច្ឆាតោ បរិនិព្ពុតោ”តិ។

(៩) “សិយា អញ្ញេនបិ…បេ… កថញ្ច សិយា? យំ កិញ្ចិ ទុក្ខំ សម្ភោតិ សព្ពំ តណ្ហាបច្ចយាតិ, អយមេកានុបស្សនា។ តណ្ហាយ ត្វេវ អសេសវិរាគនិរោធា នត្ថិ ទុក្ខស្ស សម្ភវោតិ, អយំ ទុតិយានុបស្សនា។ ឯវំ សម្មា…បេ… អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

៧៤៥។

“តណ្ហាទុតិយោ បុរិសោ, ទីឃមទ្ធាន សំសរំ;

ឥត្ថភាវញ្ញថាភាវំ, សំសារំ នាតិវត្តតិ។

៧៤៦។

“ឯតមាទីនវំ ញត្វា, តណ្ហំ[តណ្ហា (ពហូសុ) ឥតិវុត្តកេ ១៥ បស្សិតព្ពំ] ទុក្ខស្ស សម្ភវំ;

វីតតណ្ហោ អនាទានោ, សតោ ភិក្ខុ បរិព្ពជេ”តិ។

(៩) “សិយា អញ្ញេនបិ...បេ... កថញ្ច សិយា? យំ កិញ្ចិ ទុក្ខំ សម្ភោតិ សព្ពំ ឧបាទានបច្ចយាតិ, អយមេកានុបស្សនា។ ឧបាទានានំ [ឧបាទានស្ស (ស្យា។ ក។)] ត្វេវ អសេសវិរាគនិរោធា នត្ថិ ទុក្ខស្ស សម្ភវោតិ, អយំ ទុតិយានុបស្សនា។ ឯវំ សម្មា...បេ... អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

៧៤៧។

“ឧបាទានបច្ចយា ភវោ, ភូតោ ទុក្ខំ និគច្ឆតិ;

ជាតស្ស មរណំ ហោតិ, ឯសោ ទុក្ខស្ស សម្ភវោ។

៧៤៨។

“តស្មា ឧបាទានក្ខយា, សម្មទញ្ញាយ បណ្ឌិតា;

ជាតិក្ខយំ អភិញ្ញាយ, ន គច្ឆន្តិ បុនព្ភវ”ន្តិ។

(១០) “សិយា អញ្ញេនបិ...បេ... កថញ្ច សិយា? យំ កិញ្ចិ ទុក្ខំ សម្ភោតិ សព្ពំ អារម្ភបច្ចយាតិ, អយមេកានុបស្សនា។ អារម្ភានំ ត្វេវ អសេសវិរាគនិរោធា នត្ថិ ទុក្ខស្ស សម្ភវោតិ, អយំ ទុតិយានុបស្សនា។ ឯវំ សម្មា...បេ... អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

៧៤៩។

“យំ កិញ្ចិ ទុក្ខំ សម្ភោតិ, សព្ពំ អារម្ភបច្ចយា;

អារម្ភានំ និរោធេន, នត្ថិ ទុក្ខស្ស សម្ភវោ។

៧៥០។

“ឯតមាទីនវំ ញត្វា, ទុក្ខំ អារម្ភបច្ចយា;

សព្វារម្ភំ បដិនិស្សជ្ជ, អនារម្ភេ វិមុត្តិនោ។

៧៤១។

“ភវតណ្ហាបហីនស្ស, សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ;

វិក្ខីណោ [វិតិណ្ណោ (សី។)] ជាតិសំសារោ, នត្ថិ តស្ស បុនព្ភវោ”តិ។

(១១) “សិយា អញ្ញេនបិ...បេ... កថញ្ច សិយា? យំ កិញ្ចិ ទុក្ខំ សម្ភោតិ សព្វំ អាហារបច្ចយាតិ, អយមេកានុបស្សនា។ អាហារានំ ត្វេវ អសេសវិរាគនិរោធា នត្ថិ ទុក្ខស្ស សម្ភវោតិ, អយំ ទុតិយានុបស្សនា។ ឯវំ សម្មា...បេ... អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

៧៤២។

“យំ កិញ្ចិ ទុក្ខំ សម្ភោតិ, សព្វំ អាហារបច្ចយា;

អាហារានំ និរោធេន, នត្ថិ ទុក្ខស្ស សម្ភវោ។

៧៤៣។

“ឯតមាទីនវំ ញត្វា, ទុក្ខំ អាហារបច្ចយា;

សព្វាហារំ បរិញ្ញាយ, សព្វាហារមនិស្សិតោ។

៧៤៤។

“អារោគ្យំ សម្មទញ្ញាយ, អាសវានំ បរិក្ខយា;

សង្ខាយ សេវី ធម្មដ្ឋោ, សង្ខ្យំ [សង្ខំ (សី។ បី។)] នោបេតិ វេទគូ”តិ។

(໑໒) “ສິຍາ ອເຍ຺ຍນປິ...ເປ... ກຖຍ຺ຈ ສິຍາ? ຍໍ ກິຍ຺ຈິ ທຸກ຺ຂໍ ສມ຺ເພາຕິ ສພ຺ພໍ ອາຣມ຺ພປຈ຺ຈຍາຕິ, ອຍເມການຸປສ຺ສນາ. ອາຣມ຺ພານໍ ເຕ຺ວວ ອເສສວິຣາຄນິເຣາທາ ນຕ຺ຖິ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ສມ຺ເພາເວາຕິ, ອຍໍ ທຸຕິຍານຸປສ຺ສນາ. ເອວໍ ສມ຺ມາ...ເປ... ອຖາປຣໍ ເອຕທເວາຈ ສຕ຺ຖາ –

໗໔໔.

“ຍໍ ກິຍ຺ຈິ ທຸກ຺ຂໍ ສມ຺ເພາຕິ, ສພ຺ພໍ ອາຣມ຺ພປຈ຺ຈຍາ;

ອາຣມ຺ພານໍ ນິເຣາເທນ, ນຕ຺ຖິ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ສມ຺ເພາ.

໗໔໕.

“ເອຕມາທີນວໍ ຍຕ຺ວາ, ທຸກ຺ຂໍ ອາຣມ຺ພປຈ຺ຈຍາ;

ຕສ຺ມາ ຫິ ເອວໍ ເວາສ຺ສຊ຺ຊ, ສພ຺ພາເຣ ວິມຸຕ຺ຕິຍ;

ອເນເຊາ ອນຸປາທາເນາ, ສເຕາ ກິຕ຺ຕຸ ປຣິພ຺ພເຊ”ຕິ.

(໑໓) “ສິຍາ ອເຍ຺ຍນປິ...ເປ... ກຖຍ຺ຈ ສິຍາ? ນິສ຺ສິຕສ຺ສ ຈລິຕໍ ເຫາຕີຕິ, ອຍເມການຸປສ຺ສນາ. ອນິສ຺ສິເຕາ ນ ຈລຕີຕິ, ອຍໍ ທຸຕິຍານຸປສ຺ສນາ. ເອວໍ ສມ຺ມາ...ເປ... ອຖາປຣໍ ເອຕທເວາຈ ສຕ຺ຖາ –

໗໔໖.

“ອນິສ຺ສິເຕາ ນ ຈລຕິ, ນິສ຺ສິເຕາ ຈ ອຸປາທິຍໍ;

ອິຕ຺ຖພາວຍ຺ຍຖາພາວໍ, ສໍສາຣໍ ນາຕິວຕ຺ຕຕິ.

໗໔໗.

“ເອຕມາທີນວໍ ຍຕ຺ວາ, ນິສ຺ສເຍສຸ ມຫພ຺ພຍໍ;

អនិស្សិតោ អនុបាទានោ, សតោ ភិក្ខុ បរិព្ពជេ”តិ.

(១៣) “សិយា អញ្ញាតបិ...បេ... កថញ្ច សិយា? រូបេហិ, ភិក្ខវេ, អរូបា [អារុប្បា (សី. បី.)] សន្តតរាតិ, អយមេកានុបស្សនា. អរូបេហិ និរោធោ សន្តតរោតិ, អយំ ទុតិយានុបស្សនា. ឯវំ សម្មា...បេ... អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

លិ៣៩.

“យេ ច រូបូបគា សត្តា, យេ ច អរូបដ្ឋាយិនោ [អារុប្បវាសិនោ (សី. បី.)];

និរោធំ អប្បជានន្តា, អាគន្តារោ បុនព្ភវំ.

លិ៤០.

“យេ ច រូបេ បរិញ្ញាយ, អរូបេសុ អសណ្ឋិតា [សុសណ្ឋិតា (សី. ស្យា. បី.)];

និរោធេ យេ វិមុច្ចន្តិ, តេ ជនា មច្ចុហាយិនោ”តិ.

(១៤) “សិយា អញ្ញាតបិ...បេ... កថញ្ច សិយា? យំ, ភិក្ខវេ, សទេវកស្ស លោកស្ស សមារកស្ស សព្រហ្មកស្ស សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ ឥទំ សច្ចន្តិ ឧបនិជ្ឈាយិតំ តទមរិយានំ ឯតំ មុសាតិ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ, អយមេកានុបស្សនា. យំ, ភិក្ខវេ, សទេវកស្ស...បេ... សទេវមនុស្សាយ ឥទំ មុសាតិ ឧបនិជ្ឈាយិតំ, តទមរិយានំ ឯតំ សច្ចន្តិ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ, អយំ ទុតិយានុបស្សនា. ឯវំ សម្មា...បេ... អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

លិ៤១.

“អនត្តនិ អត្តមានិំ [អត្តមានីំ (ស្យា.), អត្តមានំ (បី. ក.)], បស្ស លោកំ សទេវកំ;

និវិដ្ឋំ នាមរូបស្មិំ, ឥទំ សច្ចន្តិ មញ្ញតិ.

᪇᪉᪇᪨

“ᨿᩮᨶ ᨿᩮᨶ ᩉᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ;

ᨲᨬ᩠ᩉᩥᨲᩔ ᨾᩩᩈᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩮᩣᩈᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᨲᩁᩴ᪨

᪇᪉᪈᪨

“ᩋᨾᩮᩣᩈᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ, ᨲᨴᩁᩥᨿᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᩅᩥᨴᩪ;

ᨲᩮ ᩅᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩣ, ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᨲᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

(᪁᪉) “‘ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶᨸᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨴ᩠ᩅᨿᨲᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣ’ᨲᩥ, ᩍᨲᩥ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᩁᩮᩣ ᩋᩔᩩ; ‘ᩈᩥᨿᩣ’ᨲᩥᩔᩩ ᩅᨧᨶᩦᨿᩣ᪨ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᩈᩥᨿᩣ? ᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨴᩮᩅᨠᩔ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᩈᨾᩣᩁᨠᩔ ᩈᨻᩕᩉ᩠ᨾᨠᩔ ᩈᩔᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᨿᩣ ᨸᨩᩣᨿ ᩈᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨿ ᩍᨴᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᨲᩴ, ᨲᨴᨾᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩑᨲᩴ ᨾᩩᩈᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᩋᨿᩴ ᩑᨠᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣ᪨ ᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨴᩮᩅᨠᩔ...ᨸᩮ... ᩈᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨿ ᩍᨴᩴ ᨾᩩᩈᩣᨲᩥ ᩏᨸᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᨲᩴ ᨲᨴᨾᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩑᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᩋᨿᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨴ᩠ᩅᨿᨲᩣᨶᩩᨸᩔᩥᨶᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩔ ᩌᨲᩣᨸᩥᨶᩮᩣ ᨸᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᩉᩁᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨹᩃᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨹᩃᩴ ᨸᩣᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᩴ – ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᨲᩥ ᩅᩣ ᩏᨸᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮ ᩋᨶᩣᨣᩤᨾᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᨾᩅᩮᩣᨧ ᨽᨣᩅᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩤᨶ ᩈᩩᨣᨲᩮᩣ ᩋᨳᩣᨸᩁᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ –

᪇᪉᪃᪨

“ᩁᩪᨸᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᩁᩈᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩣ, ᨹᩔᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨠᩮᩅᩃᩣ;

ᩍᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᨶᩣᨸᩣ ᨧ, ᨿᩣᩅᨲᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

᪇᪉᪃᩵᪨

“ᩈᨴᩮᩅᨠᩔ ᩃᩮᩣᨠᩔ, ᩑᨲᩮ ᩅᩮᩣ ᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨾᨲᩣ;

យត្ថ ចេតេ និរុជ្ឈន្តិ, តំ នេសំ ទុក្ខសម្មតំ។

៧៦៦។

“សុខន្តិ ទិដ្ឋមរិយេហិ, សក្កាយស្សុបរោធនំ;

បច្ចនីកមិទំ ហោតិ, សព្ពលោកេន បស្សតំ។

៧៦៧។

“យំ បរេ សុខតោ អាហុ, តទរិយា អាហុ ទុក្ខតោ;

យំ បរេ ទុក្ខតោ អាហុ, តទរិយា សុខតោ វិទូ។

៧៦៨។

“បស្ស ធម្មំ ទុរាជានំ, សម្បមូឡ្ហេត្ថវិទ្ទសុ [សម្បមូឡ្ហេត្ថ អវិទ្ទសុ (សី។ បី។), សម្មូឡ្ហេត្ថ អវិទ្ទសុ (?)];

និវុតានំ តមោ ហោតិ, អន្ធការោ អបស្សតំ។

៧៦៩។

“សតញ្ច វិវដំ ហោតិ, អាលោកោ បស្សតាមិវ;

សន្តិកេ ន វិជានន្តិ, មគា ធម្មស្ស កោវិទា។

៧៧០។

“ភវរាគបរេតេហិ , ភវសោតានុសារិហិ;

មារធេយ្យានុបន្នេហិ, នាយំ ធម្មោ សុសម្ពុធោ។

៧៦៣។

“កោ នុ អញ្ញត្រមរិយេហិ, បទំ សម្ពុទ្ធុមរហតិ;

យំ បទំ សម្មទញ្ញាយ, បរិនិព្ពន្តិ អនាសវា”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុំ។ ឥមស្មិំ ច [ឥមស្មិំ ខោ (សី។)] បន វេយ្យាករណស្មិំ ភញ្ញមានេ សដ្ឋិមត្តានំ ភិក្ខូនំ អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តានិ វិមុច្ចិំសូតិ។

ទ្វយតានុបស្សនាសុត្តំ ទ្វាទសមំ និដ្ឋិតំ។

តស្សុទ្ទានំ –

សច្ចំ ឧបធិ អវិជ្ជា ច, សង្ខារេ វិញ្ញាណបញ្ចមំ;

ផស្សវេទនិយា តណ្ហា, ឧបាទានារម្ភអាហារា;

ឥញ្ជិតំ ចលិតំ រូបំ, សច្ចំ ទុក្ខេន សោឡសាតិ។

មហាវគ្គោ តតិយោ និដ្ឋិតោ។

តស្សុទ្ទានំ –

បព្ពជ្ជា ច បធានញ្ច, សុភាសិតញ្ច សុន្ទរិ;

មាឃសុត្តំ សភិយោ ច, សេលោ សល្លញ្ច វុច្ចតិ។

ចារេឋដ្ឋា ចាបិ កោកាលិ, ភាលកោ ក្ខឃតាត្បឃ្យភា;

ក្ខាឆេឋតានិ ឋុត្តានិ, យហាចេក្កាតិ ចុច្ចតីតិ៝

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៤។ អដ្ឋកវគ្គោ

១។ កាមសុត្តំ

៧៧២។

កាមំ កាមយមានស្ស, តស្ស ចេ តំ សមិជ្ឈតិ;

អទ្ធា បីតិមនោ ហោតិ, លទ្ធា មច្ចោ យទិច្ឆតិ។

៧៧៣។

តស្ស ចេ កាមយានស្ស [កាមយមានស្ស (ក។)], ឆន្ទជាតស្ស ជន្តុនោ;

តេ កាមា បរិហាយន្តិ, សល្លវិទ្ធោវ រុប្បតិ។

៧៧៤។

យោ កាមេ បរិវជ្ជេតិ, សប្បស្សេវ បទា សិរោ;

សោមំ [សោ ឥមំ (សី។ បី។)] វិសត្តិកំ លោកេ, សតោ សមតិវត្តតិ។

៧៧៥។

ខេត្តំ វត្ថុំ ហិរញ្ញំ វា, គវាស្សំ [គវស្សំ (សី។ ស្យា។ បី។)] ទាសបោរិសំ;

ថិយោ ពន្ធុ បុថុ កាមេ, យោ នរោ អនុគិជ្ឈតិ។

៣៣២.

អចាលិ តំ ចាលិឃន្តិ, យច្ចេន្តតំ បរិស្សឃា;

តេតា តំ ទ្យក្លួយេន្តេតិ, ភាចំ កិត្តុយិចេចាឌកំ.

៣៣៣.

តម្ហា ឌត្ត្យ សដា សេតា, កាយាតិ បរិចន្ទេឃ;

េត បហាឃ តេទេ ឡូឈំ, ភាចំ សិត្វាច [សិក្ខិត្វា (សី.)] បរិក្យតិ.

កាយស្សត្ត បធយំ តិដ្ឋិតំ.

៧. ក្យហដ្ឋកស្សត្ត

៣៣៤.

សេត្តា ក្យហាឃំ ពាហុភាកិលេន្តា, តិដ្ឋំ ភេទា យោហតស្មិំ បកាញ្ញេហា;

ក្ខេទ ចិចេកា ហិ តចាចិឆោ េសា, កាយា ហិ េលាកេ ភ ហិ ស្យប្យហាឃា.

៣៣៥.

ពុទ្ធាតិកាភា កចសាតពាន្ធា, េត ក្យប្យយ្យុញ្ញា ភ ហិ អញ្ញាេយាក្លា;

បន្ធា បុទេ ចាបិ អេបក្លួយាភា, ពុេយច កាេយ បុរិេយច ឌប្ប៉ា.

៣៤០.

ការេយ្យ កិច្ឆា បស្សតា បព្វជិតា, អចងាតិឃា តេ ចិរេយ តិចិច្ឆា;

ទ្យក្លួបតិតា បរិទេចឃន្តិ, កិស្ម កថិស្សាយ ព្ទុតេតា ទ្យតាតេរ៍

លិប័១៍

តស្មា ហិ សិតេក្លួឆ ព្ទុតេឆច ឌត្វា, យំ កិញ្ចិ ឌញ្ញា ចិរយន្តិ តេលិតេក;

ត តស្ស តេហត្វ ចិរយំ ចតេទឃ្យ, អប្បញ្ចិញ្ចក ឌីចិតយាហុ ឆឹទា៍

លិប័២៍

បស្សាយិ តេលិតេក បរិចក្ខយាតំ, បឌ៌ ព្ទុយំ តណ្ហាតំ កតេចស្ស;

ហឹតា តទា យច្ចុយុតេព លបន្តិ, អឌឹតតណ្ហាតេរ កចាកតេចស្ស៍

លិប័៣៍

យយាឃិតេត បស្សេឆ ចក្ខុយាតេត, យតេច្ឆច អតេប្បាងតេក ឝីណតេរាតេត;

ឲតយ្បិ ឌិស្វា អយតេយា ចតេទឃ្យ, កតេចស្ស អារតត្តិយក្យត្តាយាតេតា៍

លិប័៤៍

ក្ខេកាស្ស អតេត្តស្ស ចិតេតឃ្យ លត្ថិ, ចស្សំ បរិញ្ញាយ អតាត្យកិតេឌ្ឍា;

ឃងត្តាកទហឹ តងក្យត្តាយាតេតា, ត លិប្បតី [ត លិប្បតី (ស្យា៍ ក៍)] ឌិដ្ឋស្សុតេតស្ស ឆឹតេទា៍

๗๘๕.

สญฺญํ ปริญฺญา วิตเรยฺย โอฆํ, ปริคฺคเหสุ มุนิ โนปลิตฺโต;

อพฺพูฬฺหสลฺโล จรมปฺปมตฺโต, นาสีสตี [นาสึสตี (สี. สฺยา. ปี.)] โลกมิมํ ปรญฺจาติ.

คุหฏฺฐกสุตฺตํ ทุติยํ นิฏฺฐิตํ.

๓. ทุฏฺฐฏฺฐกสุตฺตํ

๗๘๖.

วทนฺติ เว ทุฏฺฐมนาปิ เอเก, อโถปิ เว สจฺจมนา วทนฺติ;

วาทญฺจ ชาตํ มุนิ โน อุเปติ, ตสฺมา มุนี นตฺถิ ขิโล กุหิญฺจิ.

๗๘๗.

สกญฺหิ ทิฏฺฐึ กถมจฺจเยยฺย, ฉนฺทานุนีโต รุจิยา นิวิฏฺโฐ;

สยํ สมตฺตานิ ปกุพฺพมาโน, ยถา หิ ชาเนยฺย ตถา วเทยฺย.

๗๘๘.

โย อตฺตโน สีลวตานิ ชนฺตุ, อนานุปุฏฺโฐว ปเรส [ปรสฺส (ก.)] ปาว [ปาวา (สี. สฺยา. ปี.)];

อนริยธมฺมํ กุสลา ตมาหุ, โย อาตุมานํ สยเมว ปาว.

๗๘๙.

សន្តោ ច កិច្ច អកិតិប្យាតត្តោ, ប្បតិហន្តិ បីសេលស្ស អកាត្វយានោ;

តយទិឃឆន្ទំ ក្យសលិ ចកន្តិ, ឃស្សុស្សកា តត្តិ ក្យហិច្ចិ សេលិកេ៍

លិដ៍០៍

បកប្បិតា សដ្ឋតា ឃស្ស ឆន្ទា, ប្ុទក្ខតា [ប្ុទទក្ខតា (សី៍)] សន្តិ អចីចកាតា;

ឃកត្តតិ បស្សតិ អាតិសំសំ, តំ តិស្សិតោ ក្យប្យបជិច្ច សន្តិ៍

លិដ៍១៍

ជិជ្ជិ តិចេសា ត ហិ ប្វាតិចត្តា, ឆន្ទេស្ស តិច្ឆេឃ្យ សយុក្កហីតំ;

តស្វា តទោ តេស្ស តិចេសតេស្ស, តិទស្សតី អាឌិឃតី ច ឆន្ទំ៍

លិដ៍២៍

ឆោតស្ស ហិ តត្តិ ក្យហិច្ចិ សេលិកេ, បកប្បិតា ជិជ្ជិ កចាកចេស្ស;

យាឃច្ចា យាតច្ចា បហាឃ ឆោតោ, ស កេត កច្ឆេឃ្យ អត្វបឃោ សោ៍

លិដ៍៣៍

ក្តបឃោ ហិ ឆន្ទេស្ស ក្តបតិ ចាកំ, អត្វបឃំ កេត គធំ ចកេឃ្យ;

អត្តា តិទត្តា [អត្តំ តិទត្តំ (ឆាហ្ស្ស)] ត ហិ តស្ស អត្ថិ, អឆោសិ សោ ជិជ្ជិបិឆេច សព្ពត្តិ៍

ທຸຏ຺ຐຏ຺ຐກສຸຕ຺ຕໍ ຕຕິຍໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ.

໔. ສຸທ຺ຘຏ຺ຐກສຸຕ຺ຕໍ

໗໙໔.

ປສ຺ສາມິ ສຸທ຺ຘໍ ປຣມໍ ອໂຣຄໍ, ທິຏ຺ເຐນ ສໍສຸທ຺ຘິ ນຣສ຺ສ ໂຫຕິ;

ເອວາຠິຊານໍ [ເອຕາຠິຊານໍ (ສີ. ປີ.)] ປຣມນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ, ສຸທ຺ຘານຸປສ຺ສີຕິ ປຈ຺ເຈຕິ ຎາຓໍ.

໗໙໕.

ທິຏ຺ເຐນ ເຈ ສຸທ຺ຘິ ນຣສ຺ສ ໂຫຕິ, ຎາເຓນ ວາ ໂສ ປຊຫາຕິ ທຸກ຺ຂໍ;

ອຎ຺ເຎນ ໂສ ສຸຊ຺ຌຕິ ໂສປຘີໂກ, ທິຏ຺ຐີ ຫິ ນໍ ປາວ ຕຖາ ວທານໍ.

໗໙໖.

ນ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ອຎ຺ຎໂຕ ສຸທ຺ຘິມາຫ, ທິຏ຺ເຐ ສຸເຕ ສີລວເຕ ມຸເຕ ວາ;

ປຸຎ຺ເຎ ຈ ປາເປ ຈ ອນູປລິຕ຺ໂຕ, ອຕ຺ຕຎ຺ຊໂຫ ນຍິຘ ປກຸພ຺ພມາໂນ.

໗໙໗.

ປຸຣິມໍ ປຫາຍ ອປຣໍ ສິຕາເສ, ເອຊານຸຄາ ເຕ ນ ຕຣນ຺ຕິ ສງ຺ຄໍ;

ເຕ ອຸຄ຺ຄຫາຍນ຺ຕິ ນິຣສ຺ສຊນ຺ຕິ, ກປີວ ສາຂໍ ປມຸຎ຺ຈໍ ຄຫາຍໍ [ປມຸຎ຺ຈ ຄຫາຍ (ສ຺ຍາ.), ປມຸຎ຺ຈໍ ຄຫາຍ (ກ.)].

໗໙໘.

សយំ សមាទាយ វតានិ ជន្តុ, ឧច្ចាវចំ គច្ឆតិ សញ្ញសត្តោ;

វិទ្វា ច វេទេហិ សមេច្ច ធម្មំ, ន ឧច្ចាវចំ គច្ឆតិ ភូរិបញ្ញោ។

៧៩៩។

ស សព្វធម្មេសុ វិសេនិភូតោ, យំ កិញ្ចិ ទិដ្ឋំ វ សុតំ មុតំ វា;

តមេវ ទស្សិំ វិវដំ ចរន្តំ, កេនីធ លោកស្មិំ វិកប្បយេយ្យ។

៨០០។

ន កប្បយន្តិ ន បុរេក្ខរោន្តិ, អច្ចន្តសុទ្ធីតិ ន តេ វទន្តិ;

អាទានគន្ថំ គថិតំ វិសជ្ជ, អាសំ ន កុព្ពន្តិ កុហិញ្ចិ លោកេ។

៨០១។

សីមាតិគោ ព្រាហ្មណោ តស្ស នត្ថិ, ញត្វា វ ទិស្វា វ [ញត្វា ច ទិស្វា ច (ក។ សី។ ក។)] សមុគ្គហីតំ;

ន រាគរាគី ន វិរាគរត្តោ, តស្សីធ នត្ថិ បរមុគ្គហីតន្តិ។

សុទ្ធដ្ឋកសុត្តំ ចតុត្ថំ និដ្ឋិតំ។

៥។ បរមដ្ឋកសុត្តំ

៨០២។

បរមន្តិ ទិដ្ឋីសុ បរិព្វសានោ, យទុត្តរិ កុរុតេ ជន្តុ លោកេ;

ហីនាតិ អញ្ញេ តតោ សព្វមាហ, តស្មា វិវាទានិ អវីតិវត្តោ។

ប៉០២។

យទត្តនី បស្សតិ អានិសំសំ, ទិដ្ឋេ សុតេ សីលវតេ [សីលព្វតេ (ស្យា។)] មុតេ វា;

តទេវ សោ តត្ថ សមុគ្គហាយ, និហីនតោ បស្សតិ សព្វមញ្ញំ។

ប៉០៣។

តំ វាបិ គន្ថំ កុសលា វទន្តិ, យំ និស្សិតោ បស្សតិ ហីនមញ្ញំ;

តស្មា ហិ ទិដ្ឋំ ច សុតំ មុតំ វា, សីលព្វតំ ភិក្ខុ ន និស្សយេយ្យ។

ប៉០៤។

ទិដ្ឋិម្បិ លោកស្មិំ ន កប្បយេយ្យ, ញាណេន វា សីលវតេន វាបិ;

សមោតិ អត្តានមនូបនេយ្យ, ហីនោ ន មញ្ញេថ វិសេសិ វាបិ។

ប៉០៥។

អត្តំ បហាយ អនុបាទិយានោ, ញាណេបិ សោ និស្សយំ នោ ករោតិ;

ស វេ វិយត្តេសុ [វិយុត្តេសុ (សី។ អដ្ឋ។), ទ្វិយត្តេសុ (ក។)] ន វគ្គសារី, ទិដ្ឋិម្បិ [ទិដ្ឋិមបិ (ក។)] សោ ន បច្ចេតិ កិញ្ចិ។

ប៉០៦។

ᨿᩈ᩠ᩈᩪᨽᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨱᩥᨵᩦᨵ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩅᩣᨽᩅᩣᨿ ᩍᨵ ᩅᩣ ᩉᩩᩁᩴ ᩅᩣ;

ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩣ ᨲᩈ᩠ᩈ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨣᩉᩦᨲᩴ᪨

᪘᪐᪘᪨

ᨲᩈ᩠ᩈᩦᨵ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩅ ᩈᩩᨲᩮ ᨾᩩᨲᩮ ᩅᩣ, ᨸᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨱᩪᨸᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ;

ᨲᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᨶᩣᨴᩥᨿᩣᨶᩴ, ᨠᩮᨶᩦᨵ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨿᩮᨿ᩠ᨿ᪨

᪘᪐᪙᪨

ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨸᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨶ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᩈᩮ;

ᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩈᩦᩃᩅᨲᩮᨶ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨸᩣᩁᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨲᩥ ᨲᩣᨴᩦ᪨

ᨸᩁᨾᨭ᩠ᨮᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪖᪨ ᨩᩁᩣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪘᪑᪐᪨

ᩋᨸ᩠ᨸᩴ ᩅᨲ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩍᨴᩴ, ᩒᩁᩴ ᩅᩈ᩠ᩈᩈᨲᩣᨸᩥ ᨾᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ [ᨾᩦᨿᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨)];

ᨿᩮᩣ ᨧᩮᨸᩥ ᩋᨲᩥᨧ᩠ᨧ ᨩᩦᩅᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨩᩁᩈᩣᨸᩥ ᨾᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ᪨

᪘᪑᪑᪨

ເສາຈນ຺ຕິ ຊນາ ມມາຍິເຕ, ນ ຫິ ສນ຺ຕິ [ນ ຫິ ສນ຺ຕາ (ສີ.), ນ ຫີ ສນ຺ຕິ (ກ຺ວຈິ)] ນິຈ຺ຈາ ປຣິຄ຺ຄຫາ;

ວິນາພາວສນ຺ຕເມວິທໍ, ອິຕິ ທິສ຺ວາ ນາຄາຣມາວເສ.

໔໑໕.

ມຣເຓນປິ ຕໍ ປຫີຍຕິ [ປຫິຍ຺ຍຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກ.)], ຍໍ ປຸຣິເສາ ມມິທນ຺ຕິ [ມມຍິທນ຺ຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກ.), ມມາຍນ຺ຕິ (ກ.)] ມຎ຺ຎຕິ;

ເອຕມ຺ປິ ວິທິຕ຺ວາ [ເອຕໍ ທິສ຺ວານ (ນິທ຺ເທເສ), ເອຕມ຺ປິ ວິທິຕ຺ວ (?)] ປຓ຺ຑິເຕາ, ນ ມມຕ຺ຕາຍ ນເມຖ ມາມເກາ.

໔໑໖.

ສຸປິເນນ ຍຖາປິ ສງ຺ຄຕໍ, ປຏິພຸທ຺ເທາ ປຸຣິເສາ ນ ປສ຺ສຕິ;

ເອວມ຺ປິ ປິຍາຍິຕໍ ຊນໍ, ເປຕໍ ກາລກຕໍ ນ ປສ຺ສຕິ.

໔໑໗.

ທິຏ຺ຐາປິ ສຸຕາປິ ເຕ ຊນາ, ເຍສໍ ນາມມິທໍ ປວຸຈ຺ຈຕິ [ນາມເມວາວສິສ຺ສຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ປີ.)];

ນາມເມວາວສິສ຺ສຕິ, ອກ຺ເຂຍ຺ຍໍ ເປຕສ຺ສ ຊນ຺ຕຸເນາ.

໔໑໘.

ເສາກປ຺ປຣິເທວມຈ຺ຉຣໍ [ເສາກປຣິເທວມຈ຺ຉຣໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ປີ.), ເສາກໍ ປຣິເທວມຈ຺ຉຣໍ (?)], ນ ຊຫນ຺ຕິ ຄິທ຺ຘາ ມມາຍິເຕ;

ຕສ຺ມາ ມຸນເຍາ ປຣິຄ຺ຄຫໍ, ຫິຕ຺ວາ ອຈຣິໍສຸ ເຂມທສ຺ສິເນາ.

໔໑໙.

បតិលិតចរស្ស កិច្ចតោ, កឌយាតស្ស ចិចិត្តយាឃតិ;

ឃាយក្កិឃយាហុ តស្ស តំ, ឥឃា អត្តាតិ កចតេ ត ឥស្សឥឃ៍

ប៉៨លិ៍

ឃត្ថាត្ថ យុតិ អតិឃ្សិតោ, ត បិឃំ ញុត្តាតិ តោបិ អប្បិឃំ;

តស្មិំ បទិឥឆចយឆ្នូទំ, បណ្ណ ចាទិ ឃឆា ត លិយ្យតិ [លិប្បតិ (ឃី៍ បី៍)]៍

ប៉៨ប៉៍

វ្ពុកពិត្ត ឃឆាបិ បេក្ខឥទ, បតុឥយ ចាទិ ឃឆា ត លិយ្យតិ;

ឲចំ យុតិ តោបលិយ្យតិ, ឃឌិធំ ឌិដ្ឋ ឃុតំ យុតឃុ ចា៍

ប៉៨ឌ៍

ឥឆាតោ ត ហិ តេត យញ្ញាតិ, ឃឌិធំ ឌិដ្ឋ ឃុតំ យុតឃុ ចា;

តាតញ្ញាត ចិឃុក្ខិយិច្ឆតិ, ត ហិ ឃោ ទជ្ជតិ តោ ចិទជ្ជតីតិ៍

ឌទាឃុត្តំ លដ្ឋំ តិដ្ឋិតំ៍

លិ៍ តិស្សមេតេត្តឃ្យឃុត្តំ

ប៉៩០៍

“ខេមត្ថុខេត្តុរាយ, (ឡូរាចុងា ពេញ្យេ ខេមត្ថុខោរា) ចិឈាពាំ ទ្វ្រាហិ យារិរ;

ស្រូតាភ ពច រារវត់, ចិខេចខេណ សិក្លិស្សារខេរ៍

ប័១៨៍

“ខេមត្ថុខេត្តុរាយ, (ខេមត្តុឃាពិ កកចា) ខុស្សខេព ចាបិ រារវត់;

ខិន្ធា ច បដិបន្ថុពិ, ឧពំ ពស្វ អគារិយំ៍

ប័១១៍

“ឧខេកា បុខេត្ត ចរិត្វាភ, ខេមត្ថុត់ ខេឃា គិខេរចពិ;

ឃាត់ កត្តិ ច ពំ ខេលិខេក, ហឹភេមាហុ បុត្តុខ្ពុត់៍

ប័១១៍

“ឃខេរា ពិត្តិ ច ឃា បុខេត្ត, ហាឃខេព ចាបិ ពស្ស រា;

ឧពម្បិ ខិន្ធា សិខេក្លុច, ខេមត្ថុត់ ចិប្បហាពខេច៍

ប័១៣៍

“រង្គខេប្បហិ បខេរខេពា ខេរា, កបខេលា ចិឃ ឈរាឃពិ;

ស្រូតា បខេរខេរំ គិខេល្លារំ, មខ្ញុ ខេហាពិ ពធាចិខេឆា៍

ប័១៣៍

“ᩋᨳ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨠᩩᩁᩩᩮᨲ, ᨸᩁᨧᩣᩮᨶᩉᩥ ᨧᩮᩣᨴᩥᨲᩮᩣ;

ᩅᩈ ᨻ᩠ᨿᩔ ᨿᩉᩣᨠᩁᩮᨶᩣ, ᨿᩮᩣᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨸᨠᩣᩉᨲᩥ᪨

ᨸᩢ᪁᪙᪨

“ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨲᩥ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ, ᩅᩥᨠᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᩋᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ;

ᩋᨧᩣᨸᩥ [ᩈ ᨧᩣᨸᩥ (ᨭᩦᨠᩣᨿᩴ)] ᨿᩮᨴᩣᩮᨠ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨿᨲᩮᩣᨧ ᨸᩁᩥᨠᩥᩔᨲᩥ [ᨸᩁᩥᨠᩥᩃᩥᩔᨲᩥ (ᩈᩦ᪨)]᪨

ᨸᩢ᪁ᩃᩥ᪨

“ᩅᨲᨿᩣᨴᩦᨠᨨᩢ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᩩᨠ᩠ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨸᩁᩮ ᨴ᩠ᨵᩬ;

ᩅᩥᨠᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨶᩣᨣᩴ ᨠᨿᩥᩁᩣ, ᨠ ᨲᩥᩈᩮᨶᩮᨧ ᨿᩮᨴᩣᨠᩢ᪨

ᨸᩢ᪁ᨸᩢ᪨

“ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨠᨱ᩠ᨱᩮᨧ ᩅᩥᨠᩃ᩠ᩃᩮᨧ, ᩅᨲᨶᩥᨿᩣᨠᨿᩩᨲ᩠ᨲᩢ;

ᨠ ᨲᩮᨠ ᩈᩮᨴ᩠ᨵᩣ ᨿᨱ᩠ᨱᩮᨧ, ᩈ ᩮᨧ ᨠᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨠᩣ᪨

ᨸᩢ᪁ᨯᩢ᪨

“ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᨿᩩᨠ᩠ᨲᩮᩣᨠᩣ ᨧᩁᨲᩮᩣ, ᨠᩣᨿᩮᨿᩩ ᩋᨠᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᩮᨠᩣ;

ᨩᩊᨶᨲᩥᨱ᩠ᨱᩔ ᨸᩥᩉᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩣᨿᩮᨿᩩ ᨠᨱᩥᨲᩣ [ᨠᨱᩥᨲᩣ (ᩈᩦ᪨)] ᨸᨴᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩥᩔᨾᩮᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪈᪨ ᨸᩈᩪᩁᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪈᪃᪀᪨

ᩍᨵᩮᩅ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩍᨲᩥ ᩅᩣᨴᨿᨶ᩠ᨲᩥ [ᩅᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨)], ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᩣᩉᩩ;

ᨿᩴ ᨶᩥᩔᩥᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨽᩴ ᩅᨴᩣᨶᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᩈᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᨸᩩᨳᩪ ᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ᪨

᪈᪃᪁᪨

ᨲᩮ ᩅᩣᨴᨠᩣᨾᩣ ᨸᩁᩥᩈᩴ ᩅᩥᨣᨿ᩠ᩉ, ᨻᩣᩃᩴ ᨴᩉᨶ᩠ᨲᩦ ᨾᩥᨳᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ;

ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩈᩥᨲᩣ ᨠᨳᩮᩣᨩ᩠ᨩᩴ, ᨸᩈᩴᩈᨠᩣᨾᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᩅᨴᩣᨶᩣ᪨

᪈᪃᪂᪨

ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ, ᨸᩈᩴᩈᨾᩥᨧ᩠ᨨᩴ ᩅᩥᨶᩥᨥᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ;

ᩋᨸᩣᩉᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨾᨦ᩠ᨠᩩ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩥᨶ᩠ᨴᩣᨿ ᩈᩮᩣ ᨠᩩᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᩁᨶ᩠ᨵᨾᩮᩈᩦ᪨

᪈᪃᪃᪨

ᨿᨾᩔ ᩅᩣᨴᩴ ᨸᩁᩥᩉᩦᨶᨾᩣᩉᩩ, ᩋᨸᩣᩉᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᩉᩅᩥᨾᩴᩈᨠᩣᩈᩮ;

ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨲᩥ ᩈᩮᩣᨧᨲᩥ ᩉᩦᨶᩅᩣᨴᩮᩣ, ᩏᨸᨧ᩠ᨧᨣᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨳᩩᨶᩣᨲᩥ᪨

᪈᪃᪄᪨

ᩑᨲᩮ ᩅᩥᨷᩣᨠᩣ ᩈᨾᩮᩉᩈᩩ ᨩᩣᨲᩣ, ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨽᩥᨬᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ;

ᩑᨲᩮᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩁᩮᨾ ᨣᩮᨧᩣᨬ᩠ᨬ, ᨶ ᩉᨬ᩠ᨬᩣᨴᨲ᩠ᨲᩥᨷᩈᩴᩈᩃᩥᨠᩣ᩺

ᨷᩢᩅ᪃᩺

ᨷᩈᩴᩈᩥᨲᩮᩣ ᨧᩣ ᨷᨶ ᨲᨲ᩠ᨲ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨠ᩠ᨸᩣᨿ ᨧᩣᨴᩴ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᨾᩮᨬ᩠ᨬ

ᩈᩮᩣ ᩉᩈ᩠ᩈᨲᩦ ᨯᨱ᩠ᨱᨾᨲᩦ [ᨯᨲ᩠ᨲᨾᨲᩦ (?)] ᨧ ᨲᩮᨶ, ᨷᨷ᩠ᨷᩩᨿ᩠ᨿ ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨳᩣ ᨾᨲᩮᩣ ᩋᩉᩩ᩺

ᨷᩢᩅ᪄᩺

ᨿᩣ ᨯᨱ᩠ᨱᨲᩦ [ᨯᨲ᩠ᨲᨲᩦ (?)] ᩈᩣᩈ᩠ᩈ ᩅᩥᨬᩣᨲᨠ᩠ᨾᩥ, ᨾᩣᨶᩣᨲᩥᨾᩣᨶᩴ ᨧᨴᩮᨲ ᨷᨶᩮᩈᩣ;

ᩑᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩅᩥᩅᩣᨴᨿᩮᨳ, ᨶ ᩉᩥ ᨲᩮᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᨷᩢᩅ᪅᩺

ᩈᩪᩁᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᩁᩣᨩᨡᩣᨴᩣᨿ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩋᨽᩥᨣᨩ᩠ᨩᨾᩮᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᩪᩁᨾᩥᨧ᩠ᨨᩴ;

ᨿᩮᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨷᩃᩮᩉᩥ ᩈᩪᩁ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨿᩩᨵᩣᨿ᩺

ᨷᩢᩅ᪆᩺

ᨿᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᩩᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉ ᩅᩥᩅᩣᨴᨿᨶ᩠ᨲᩥ [ᩅᩥᩅᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩦ᩺ ᨷᩦ᩺)], ᩍᨴᨾᩮᩅ ᩈᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩣᨴᨿᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨲᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᨴᩔᩩ ᨶ ᩉᩥ ᨲᩮᨵ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩅᩣᨴᨾ᩠ᩉᩥ ᨩᩣᨲᩮ ᨷᨭᩥᩈᩮᨶᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ᩺

ປັ໖໙.

ວິເສນິກຕ຺ວາ ປນ ເຍ ຈຣນ຺ຕິ, ທິຏ຺ຐີຫິ ທິຏ຺ຐິໍ ອວິຣຸຊ຺ຌມານາ;

ເຕສຸ ຕ຺ວໍ ກິໍ ລເພໂຖ ປສູຣ, ເຍສີທ ນຕ຺ຖີ ປຣມຸຄ຺ຄຫີຕິ.

ປັ໗໐.

ອຖ ຕ຺ວໍ ປວິຕກ຺ກມາຄມາ, ມນສາ ທິຏ຺ຐິຄຕານິ ຈິນ຺ຕຍນ຺ໂຕ;

ໂທເນນ ຍຸຄໍ ສມາຄມາ, ນ ຫິ ຕ຺ວໍ ສກ຺ຂສິ ສມ຺ປຍາຕເວຕິ.

ປສູຣສຸຕ຺ຕໍ ອຏ຺ຐມໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ.

໙. ມາຄນ຺ທິຍສຸຕ຺ຕໍ

ປັ໗໑.

“ທິສ຺ວານ ຕຓ຺ຫໍ ອຣຕິໍ ຣຄຎ຺ຈ [ອຣຕິຎ຺ຈ ຣາຄໍ (ສ຺ຍາ. ກ.)], ນາໂຫສິ ຉນ຺ໂທ ອປິ ເມຖຸນສ຺ມິໍ;

ກິເມວິທໍ ມຸຕ຺ຕກຣີສປຸຓ຺ຓໍ, ປາທາປິ ນໍ ສມ຺ຜຸສິຕຸໍ ນ ອິຈ຺ເຉ.”

ປັ໗໒.

“ເອຕາທິສໍ ເຈ ຣຕນໍ ນ ອິຈ຺ຉສິ, ນາຣິໍ ນຣິນ຺ເທຫິ ພຫູຫິ ປຕ຺ຖິຕໍ;

ທິຏ຺ຐິຄຕໍ ສີລວຕໍ ນຸ ຊີວິຕໍ [ສີລວຕານຸຊີວິຕໍ (ສີ. ປີ. ກ.)], ພວູປປຕ຺ຕິຎ຺ຈ ວເທສິ ກີທິສໍ.”

ປັ໗໓.

“ឥណំ ចេតាយឹតិ ន តស្ស ហោតិ, (យាកល្ហិយាតិ [យាកត្តិយាតិ (សី॰ ស្យា॰ បី॰)] កកចា)

ឆទេ្យសុ តិទេ្ឋយ្យ សយុក្កហិតំ;

បស្សេ្ញា ជិដ្ឋិសុ អត្ថុក្កហាយ,

អដ្ឋញ្ញាសត្តិំ បចិតំ អទស្សុំ”॰

ប័៣៣॰

“ចិតិច្ឆយា យាតិ បកប្បិតាតិ, (ឥតិ យាកល្ហិយោ [យាកត្តិយោ (សី॰ ស្យា॰ បី॰)])

តេ ចេ យុតិ ទ្រោសិ អត្ថុក្កហាយ;

អដ្ឋញ្ញាសត្តិំតិ យទេយតយត្ថំ,

គធំ ត្យ ឆិទេហិ បចេជិតំ តំ”॰

ប័៣៤॰

“ន ជិដ្ឋិយា ន សុតិយា ន ញាណេន, (យាកល្ហិយាតិ កកចា)

សីលព្ពតេនាបិ ន សុទ្ធិយាហ;

អជិដ្ឋិយា អស្សុតិយា អញាណា,

អសីលតា អព្ពតា នោបិ តេន;

ឯតេ ច និស្សជ្ជ អនុគ្គហាយ,

សន្តោ អនិស្សាយ ភវំ ន ជប្បេ”។

៨៤៦។

“នោ ចេ កិរ ទិដ្ឋិយា ន សុតិយា ន ញាណេន, (ឥតិ មាគន្ទិយោ)

សីលព្ពតេនាបិ ន សុទ្ធិមាហ;

អទិដ្ឋិយា អស្សុតិយា អញាណា,

អសីលតា អព្ពតា នោបិ តេន;

មញ្ញាមហំ មោមុហមេវ ធម្មំ,

ទិដ្ឋិយា ឯកេ បច្ចេន្តិ សុទ្ធិំ”។

៨៤៧។

“ទិដ្ឋញ្ច និស្សាយ អនុបុច្ឆមានោ, (មាគន្ទិយាតិ ភគវា)

សមុគ្គហីតេសុ បមោហមាគា [សមោហមាគា (ស្យា។ ក។)];

ឥតោ ច នាទ្ទក្ខិ អណុម្បិ សញ្ញំ,

តស្មា តុវំ មោមុហតោ ទហាសិ។

៨៤៨។

“ສເມາ ວິເສສີ ອຸທ ວາ ນິຫີເນາ, ເຍາ ມັຌ຺ຌຕີ ເສາ ວິວເທຖ ເຕນ;

ຕີສຸ ວິທາສຸ ອວິກຳປມາເນາ, ສເມາ ວິເສສີຕິ ນ ຕັສ຺ສ ເຫາຕິ.

໘໓໙.

“ສຈ຺ຈນ຺ຕິ ເສາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ກິໍ ວເທຍ຺ຍ, ມຸສາຕິ ວາ ເສາ ວິວເທຖ ເກນ;

ຍສ຺ມິໍ ສມໍ ວິສມໍ ຈາປິ ນຕ຺ຖິ, ສ ເກນ ວາທໍ ປຏິສໍຍຸເຊຍ຺ຍ.

໘໔໐.

“ໂອກໍ ປຫາຍ ອນິເກຕສາຣີ, ຄາເມ ອກຸພ຺ພໍ ມຸນິ ສນ຺ຖວານິ [ສນ຺ທວານິ (ກ.)];

ກາເມຫິ ຣິຕ຺ເຕາ ອປຸເຣກ຺ຂຣາເນາ, ກຖໍ ນ ວິຄ຺ຄຍ຺ຫ ເຊເນນ ກຍິຣາ.

໘໔໑.

“ເຍຫິ ວິວິຕ຺ເຕາ ວິຈເຣຍ຺ຍ ເລາເກ, ນ ຕານິ ອຸຄ຺ຄຍ຺ຫ ວເທຍ຺ຍ ນາເຄາ;

ຊລມ຺ພຸຊໍ [ເອລມ຺ພຸຊໍ (ສີ. ສ຺ຍາ.)] ກຓ຺ຎກໍ ວາຣິຊໍ ຍຖາ, ຊເລນ ປງ຺ເກນ ຈນູປລິຕ຺ຕໍ;

ເອວໍ ມຸນີ ສນ຺ຕິວາເທາ ອຄິທ຺ເຘາ, ກາເມ ຈ ເລາເກ ຈ ອນູປລິຕ຺ເຕາ.

໘໔໒.

“ນ ເວທຄູ ທິຏ຺ຐິຍາຍເກາ [ນ ເວທຄູ ທິຏ຺ຐິຍາ (ກ. ສີ. ສ຺ຍາ. ປີ.)] ນ ມຸຕິຍາ, ສ ມານເມຕິ ນ ຫິ ຕມ຺ມເຍາ ເສາ;

ត ពយុតា តោបិ ឃុតោត តេឃ្យា, អត្បតីតោ ឃ តិចេឃតេឃុ៍

ប័ឞ៦៍

“ឃញ្ញាចិរតួស្ស ត ឃត្តិ ពត្វា, បញ្ញាចិយុតួស្ស ត ឃត្តិ េយាហា;

ឃញ្ញាញ្ញា ឌិដ្ឋិញ្ញា េឃ អក្កុតេហឃុំ, េត ឈដ្ឋ ឃត្តា [ឈដ្ឋ យាតា (ឃ្យា៍ ពា៍)] ចិចេរត្តិ េលាេពា”តិ៍

យាពល្លិឃឃុត្តំ តចយំ តិដ្ឋិតំ៍

១០៍ បុរាេកឌឃុត្តំ

ប័ឞឞ៍

“ពចំឌឃ្សឹ ពចំឃឹេលា, ដ្ឋបឃេត្តាតិ ចុដ្ឋតិ;

តំ េយ េកាតយ បញ្ញាហិ, បុដ្ឋិេតា ដ្ឋត្តយំ តទំ”៍

ប័ឞឞឞ៍

“ចឹតតេញ្ញា បុរា េភដា, (ញ្ញតិ ភពចា) បុញ្ញាយត្តយតិឃ្សិេតា;

េចយេញ្ញ្យតុបឃេញ្ញេឃ្យា, តឃ្ស តត្តិ បុរញ្ញតំ៍

ប័ឞ៩៍

“អេក្កាឆេតា អឃត្តាឃឹ, អចិពត្តិ អក្យក្កុេចា;

យត្តភាលិ [យត្តាភាលិ (ឃ្យា៍ បឹ៍)] អត្បដ្ឋេតា, ឃ េច ចាចាឃេតា យុតិ៍

៨៤៧។

“និរាសត្តិ អនាគតេ, អតីតំ នានុសោចតិ;

វិវេកទស្សី ផស្សេសុ, ទិដ្ឋីសុ ច ន នីយតិ [និយ្យតិ (ពហូសុ)]។

៨៤៨។

“បតិលីនោ អកុហកោ, អបិហាលុ អមច្ឆរី;

អប្បគព្ភោ អជេគុច្ឆោ, បេសុណេយ្យេ ច នោ យុតោ។

៨៤៩។

“សាតិយេសុ អនស្សាវី, អតិមានេ ច នោ យុតោ;

សណ្ហោ ច បដិភានវា [បដិភាណវា (ស្យា។ បី។)], ន សទ្ធោ ន វិរជ្ជតិ។

៨៥០។

“លាភកម្យា ន សិក្ខតិ, អលាភេ ច ន កុប្បតិ;

អវិរុទ្ធោ ច តណ្ហាយ, រសេសុ នានុគិជ្ឈតិ។

៨៥១។

“ឧបេក្ខកោ សទា សតោ, ន លោកេ មញ្ញតេ សមំ;

ន វិសេសី ន នីចេយ្យោ, តស្ស នោ សន្តិ ឧស្សទា។

៨៥១។

“យស្ស និស្សយតា [និស្សយនា (សី។ ស្យា។ បី។)] នត្ថិ, ញត្វា ធម្មំ អនិស្សិតោ;

ភវាយ វិភវាយ វា, តណ្ហា យស្ស ន វិជ្ជតិ។

៨៥២។

“តំ ព្រូមិ ឧបសន្តោតិ, កាមេសុ អនបេក្ខិនំ;

គន្ថា តស្ស ន វិជ្ជន្តិ, អតរី សោ វិសត្តិកំ។

៨៥៣។

“ន តស្ស បុត្តា បសវោ, ខេត្តំ វត្ថុញ្ច វិជ្ជតិ;

អត្តា វាបិ និរត្តា វា [អត្តំ វាបិ និរត្តំ វា (ពហូសុ)], ន តស្មិំ ឧបលព្ភតិ។

៨៥៤។

“យេន នំ វជ្ជុំ បុថុជ្ជនា, អថោ សមណព្រាហ្មណា;

តំ តស្ស អបុរក្ខតំ, តស្មា វាទេសុ នេជតិ។

៨៥៥។

“វីតគេធោ អមច្ឆរី, ន ឧស្សេសុ វទតេ មុនិ;

ន សមេសុ ន ឱមេសុ, កប្បំ នេតិ អកប្បិយោ។

៨៦២។

“យស្ស លោកេ សកំ នត្ថិ, អសតា ច ន សោចតិ;

ធម្មេសុ ច ន គច្ឆតិ, ស វេ សន្តោតិ វុច្ចតី”តិ។

បុរាភេទសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ។

១១។ កលហវិវាទសុត្តំ

៨៦៣។

“កុតោបហូតា កលហា វិវាទា, បរិទេវសោកា សហមច្ឆរា ច;

មានាតិមានា សហបេសុណា ច, កុតោបហូតា តេ តទិង្ឃ ព្រូហិ”។

៨៦៤។

“បិយប្បហូតា កលហា វិវាទា,

បរិទេវសោកា សហមច្ឆរា ច;

មានាតិមានា សហបេសុណា ច,

មច្ឆេរយុត្តា កលហា វិវាទា;

វិវាទជាតេសុ ច បេសុណានិ”.

៨៦០.

“បិយា សុ [បិយាតុ (ស្យា.), បិយស្សុ (ក.)] លោកស្មិំ កុតោនិទានា, យេ ចាបិ [យេ ចាបិ (សី. ស្យា. បី.)] លោភា វិចរន្តិ លោកេ;

អាសា ច និដ្ឋា ច កុតោនិទានា, យេ សម្បរាយាយ នរស្ស ហោន្តិ”.

៨៦១.

“ឆន្ទានិទានានិ បិយានិ លោកេ, យេ ចាបិ លោភា វិចរន្តិ លោកេ;

អាសា ច និដ្ឋា ច ឥតោនិទានា, យេ សម្បរាយាយ នរស្ស ហោន្តិ”.

៨៦២.

“ឆន្ទោ នុ លោកស្មិំ កុតោនិទានោ, វិនិច្ឆយា ចាបិ [ចាបិ (សី. ស្យា. បី.)] កុតោបហូតា;

កោធោ មោសវជ្ជញ្ច កថំកថា ច, យេ ចាបិ ធម្មា សមណេន វុត្តា”.

៨៦៣.

“សាតំ អសាតន្តិ យមាហុ លោកេ, តមូបនិស្សាយ បហោតិ ឆន្ទោ;

រូបេសុ ទិស្វា វិភវំ ភវញ្ច, វិនិច្ឆយំ កុព្ពតិ [កុរុតេ (ពហូសុ)] ជន្តុ លោកេ.

៨៦៤.

“កោធោ មោសវជ្ជញ្ច កថំកថា ច, ឯតេបិ ធម្មា ទ្វយមេវ សន្តេ;

កថំកថី ញាណបថាយ សិក្ខេ, ញត្វា បវុត្តា សមណេន ធម្មា”។

ប៉លិ៧៖

“សាតំ អសាតញ្ច កុតោនិទានា, កិស្មិំ អសន្តេ ន ភវន្តិ ហេតេ;

វិភវំ ភវញ្ចាបិ យមេតមត្ថំ, ឯតំ មេ បព្រូហិ យតោនិទានំ”។

ប៉លិ៨៖

“ផស្សនិទានំ សាតំ អសាតំ, ផស្សេ អសន្តេ ន ភវន្តិ ហេតេ;

វិភវំ ភវញ្ចាបិ យមេតមត្ថំ, ឯតំ តេ បព្រូមិ ឥតោនិទានំ”។

ប៉លិលិ៖

“ផស្សោ នុ លោកស្មិ កុតោនិទានោ, បរិគ្គហា ចាបិ កុតោ បហូតា;

កិស្មិំ អសន្តេ ន មមត្តមត្ថិ, កិស្មិំ វិភូតេ ន ផុសន្តិ ផស្សា”។

ប៉លិប៉៖

“នាមញ្ច រូបញ្ច បដិច្ច ផស្សោ, ឥច្ឆានិទានានិ បរិគ្គហានិ;

ឥច្ឆាយសន្ត្យា ន មមត្តមត្ថិ, រូបេ វិភូតេ ន ផុសន្តិ ផស្សា”។

ប៉លិដ៖

“ᨠᨳᩴᩈᨾᩮᨲᩔ ᩅᩥᨽᩮᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᩴ, ᩈᩩᨡᩴ ᨴᩩᨡᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ [ᨴᩩᨡᩴ ᨧᩣᨷᩥ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᨠᨳᩴ ᩅᩥᨽᩮᩣᨲᩥ;

ᩑᨲᩴ ᨾᩮ ᨷᨻᩕᩪᩉᩥ ᨿᨳᩣ ᩅᩥᨽᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨩᩣᨶᩥᨿᩣᨾᩣᨲᩥ [ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣ ᩋᩉᩩ”᪨

᪘᪘᪐᪨

“ᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨶ ᩅᩥᩈᨬ᩠ᨬᩈᨬ᩠ᨬᩦ, ᨶᩮᩣᨷᩥ ᩋᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨶ ᩅᩥᨽᩪᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦ;

ᩑᩅᩴᩈᨾᩮᨲᩔ ᩅᩥᨽᩮᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᩴ, ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥᨴᩣᨶᩣ ᩉᩥ ᨷᨷᨬ᩠ᨧᩈᩘ᩠ᨡᩣ”᪨

᪘᪘᪑᪨

“ᨿᩴ ᨲᩴ ᩋᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨾ᩠ᩉ ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᨿᩦ ᨶᩮᩣ,

ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨲᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾ ᨲᨴᩥᨦ᩠ᨥ ᨻᩕᩪᩉᩥ;

ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᨣ᩠ᨣᩴ ᨶᩩ [ᨶᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨠᩮ,

ᨿᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩍᨵ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᩈᩮ;

ᩏᨴᩤᩉᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

᪘᪘᪒᪨

“ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᨣ᩠ᨣᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨠᩮ, ᨿᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩍᨵ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᩈᩮ;

ᨲᩮᩈᩴ ᨷᨶᩮᨠᩮ ᩈᨾᨿᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᩅᨴᩣᨶᩣ᪨

᪘᪘᪓᪨

“ເອເຕ ຈ ຎຕ຺ວາ ອຸປນິສ຺ສິຕາຕິ, ຎຕ຺ວາ ມຸນີ ນິສ຺ສເຍ ໂສ ວິມໍສີ;

ຎຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ໂຕ ນ ວິວາທເມຕິ, ຠວາຠວາຍ ນ ສເມຕິ ຘີໂຣ”ຕິ.

ກລຫວິວາທສຸຕ຺ຕໍ ເອກາທສມໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ.

໑໒. ຈູຬພ຺ຍູຫສຸຕ຺ຕໍ [ຈູຬວິຍູຫສຸຕ຺ຕໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ນິທ຺ເທສ)]

໘໗໘.

ສກໍສກໍທິຏ຺ຐິປຣິພ຺ພສານາ, ວິຄ຺ຄຍ຺ຫ ນານາ ກຸສລາ ວທນ຺ຕິ;

ໂຍ ເອວໍ ຊານາຕິ ສ ເວທິ ຘມ຺ມໍ, ອິທໍ ປຏິກ຺ໂກສມເກວລີ ໂສ.

໘໗໙.

ເອວມ຺ປິ ວິຄ຺ຄຍ຺ຫ ວິວາທຍນ຺ຕິ, ພາໂລ ປໂຣ ອກ຺ກຸສໂລຕິ [ອກຸສໂລຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ປີ.)] ຈາຫຸ;

ສຈ຺ໂຈ ນຸ ວາໂທ ກຕໂມ ອິເມສໍ, ສພ຺ເພວ ຫີເມ ກຸສລາ ວທານາ.

໘໘໐.

ປຣສ຺ສ ເຈ ຘມ຺ມມນານຸຊານໍ, ພາໂລມໂກ [ພາໂລ ມໂກ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກ.)] ໂຫຕິ ນິຫີນປຎ຺ໂຎ;

ສພ຺ເພວ ພາລາ ສຸນິຫີນປຎ຺ຎາ, ສພ຺ເພວິເມ ທິຏ຺ຐິປຣິພ຺ພສານາ.

໘໘໑.

សន្ទិដ្ឋិយា ចេវ ន វីវទាតា, សំសុទ្ធបញ្ញា កុសលា មុតីមា;

ន តេសំ កោចិ បរិហីនបញ្ញោ [កោចិបិ និហីនបញ្ញោ (សី· ស្យា· ក·)], ទិដ្ឋី ហិ តេសម្បិ តថា សមត្តា·

៨៨៨·

ន វាហមេតំ តថិយន្តិ [តថិវន្តិ (ស្យា· ក·)] ព្រូមិ, យមាហុ ពាលា មិថុ អញ្ញមញ្ញំ;

សកំសកំទិដ្ឋិមកំសុ សច្ចំ, តស្មា ហិ ពាលោតិ បរំ ទហន្តិ·

៨៨៩·

យមាហុ សច្ចំ តថិយន្តិ ឯកេ, តមាហុ អញ្ញេ [អញ្ញេបិ (ស្យា·), អញ្ញេ ច (?)] តុច្ឆំ មុសាតិ;

ឯវម្បិ វិគយ្ហវិវាទយន្តិ, កស្មា ន ឯកំ សមណា វទន្តិ·

៨៩០·

ឯកញ្ហិសច្ចំ ន ទុតីយមត្ថិ, យស្មិំ បជា នោ វិវទេ បជានំ;

នានា តេ [នានាតោ (ក·)] សច្ចានិ សយំ ថុនន្តិ, តស្មា ន ឯកំ សមណា វទន្តិ·

៨៩១·

កស្មា នុ សច្ចានិ វទន្តិ នានា, បវាទិយាសេ កុសលា វទានា;

សច្ចានិ សុតានិ ពហូនិ នានា, ឧទាហុ តេ តក្កមនុស្សរន្តិ·

៨៩២·

ត ហេច សច្ចាតិ ពហូតិ តាតា, អញ្ញត្រ សញ្ញាយ តិច្ចាតិ លោកេ;

ពក្កញ្ចា ទិដ្ឋីសុ បកប្បយិត្វា, សច្ចំ មុសាតិ ទ្វយធម្មមាហុ៍

ប៉ដ៏៧៍

ទិដ្ឋេ សុតេ សីលវតេ មុតេ វា, ឯតេ ច និស្សាយ វិមាតទស្សី;

វិនិច្ឆយេ ឋត្វា បហស្សមាតោ, ពាលោ បរោ អក្កុសលោតិ ចាហ៍

ប៉ដ៏៨៍

យេតេវ ពាលោតិ បរំ ទហាតិ, តេតាត្មាតំ កុសលោតិ ចាហ;

សយមត្តតា សោ កុសលោ វទាតោ, អញ្ញំ វិមាតេតិ តទេវ បាវ៍

ប៉ដ៏៩៍

អតិសារទិដ្ឋិយាវ សោ សមត្តោ, មាតេត មត្តោ បរិបុណ្ណមាតី;

សយមេវ សាមំ មតសាភិសិត្តោ, ទិដ្ឋី ហិ សា តស្ស តថា សមត្តា៍

ប៉ដ៏០៍

បរស្ស ចេ ហិ វចសា តិហីតោ, តុមោ សហា ហោតិ តិហីតបញ្ញោ;

អថ ចេ សយំ វេទគូ ហោតិ ធីរោ, ត កោចិ ពាលោ សមណេសុ អត្ថិ៍

៨៩៧.

អញ្ញំ ឥតោ យាភិវទន្តិ ធម្មំ, អបរទ្ធា សុទ្ធិមកេវលី តេ [សុទ្ធិមកេវលីនោ (សី.)];

ឯវម្បិ តិត្ថ្យា បុថុសោ វទន្តិ, សន្ទិដ្ឋិរាគេន ហិ តេភិរត្តា [ត្យាភិរត្តា (ស្យា. ក.)].

៨៩៨.

ឥធេវ សុទ្ធិ ឥតិ វាទយន្តិ, នាញ្ញេសុ ធម្មេសុ វិសុទ្ធិមាហុ;

ឯវម្បិ តិត្ថ្យា បុថុសោ និវិដ្ឋា, សកាយនេ តត្ថ ទឡ្ហំ វទានា.

៨៩៩.

សកាយនេ វាបិ ទឡ្ហំ វទានោ, កមេត្ថ ពាលោតិ បរំ ទហេយ្យ;

សយមេវ សោ មេធគមាវហេយ្យ [មេធកំ អាវហេយ្យ (សី. បី.)], បរំ វទំ ពាលមសុទ្ធិធម្មំ.

៩០០.

វិនិច្ឆយេ ឋត្វា សយំ បមាយ, ឧទ្ធំ ស [ឧទ្ធំ សោ (សី. ស្យា. បី.)] លោកស្មិំ វិវាទមេតិ;

ហិត្វាន សព្ពានិ វិនិច្ឆយានិ, ន មេធគំ កុព្ពតិ ជន្តុ លោកេតិ.

ចូឡព្យូហសុត្តំ ទ្វាទសមំ និដ្ឋិតំ.

១៣. មហាព្យូហសុត្តំ

៩០១.

ເຍ ເກຈິເມ ທິຏ຺ຐິປຣິພ຺ພສານາ, ອິທເມວ ສຈ຺ຈນ຺ຕິ ວິວາທຍນ຺ຕິ [ວິວາທິຍນ຺ຕິ (ສີ. ປີ.)];

ສເພ຺ພວ ເຕ ນິນ຺ທມນ຺ວານຍນ຺ຕິ, ອເຖາ ປສໍສມ຺ປິ ລຠນ຺ຕິ ຕຕ຺ຖ.

໘໐໑.

ອປ຺ປຎ຺ຫິ ເອຕໍ ນ ອລໍ ສມາຍ, ທຸເວ ວິວາທສ຺ສ ຜລານິ ພ຺ຣູມິ;

ເອຕມ຺ປິ ທິສ຺ວາ ນ ວິວາທເຍຖ, ເຂມາຠິປສ຺ສໍ ອວິວາທຠູມິໍ.

໘໐໒.

ຍາ ກາຈິມາ ສມ຺ມຸຕິເຍາ ປຸຖຸຊ຺ຊາ, ສພ຺ພາວ ເອຕາ ນ ອຸເປຕິ ວິທ຺ວາ;

ອນູປເຍາ ເສາ ອຸປຍໍ ກິເມຍ຺ຍ, ທິເຏ຺ຐ ສຸເຕ ຂນ຺ຕິມກຸພ຺ພມາເນາ.

໘໐໓.

ສີລຸຕ຺ຕມາ ສຎ຺ຎເມນາຫຸ ສຸທ຺ຘິໍ, ວຕໍ ສມາທາຍ ອຸປຏ຺ຐິຕາເສ;

ອິເຘວ ສິເກ຺ຂມ ອຖສ຺ສ ສຸທ຺ຘິໍ, ຠວູປນີຕາ ກຸສລາ ວທານາ.

໘໐໔.

ສເຈ ຈຸເຕາ ສີລວຕເຕາ ເຫາຕິ, ປເວຘຕີ [ສ ເວຘຕິ (ສີ. ປີ.)] ກມ຺ມ ວິຣາຘຍິຕ຺ວາ;

ປຊປ຺ປຕີ ປຕ຺ຖຍຕີ ຈ ສຸທ຺ຘິໍ, ສຕ຺ຖາວ ຫີເນາ ປວສໍ ຆຣມ຺ຫາ

໒໐໖.

ສີລວນ຺ຕຳ ຈາປິ ປຫາຍ ສນ຺ຕຳ, ກລ຺ຍາຓ ສາຈຼຼຸຄຈຼຼເຍຕຳ;

ສຸທ຺ຘິ ອສຸທ຺ຘິ ອປຈ຺ຈຍາເຄາ, ຍິເຣເຕາ ຍເຣ ສນ຺ຕິຍຄຸປຫາຍ.

໒໐໗.

ຕຍ຺ປຄິສ຺ສາຍ ຂິກ຺ຉິຕຳ ຈາ, ອຉຈາປິ ຣິຈ຺ຄຳ ຈ ສຸຕຳ ຍຸຕຳ ຈາ;

ໂຈ຺ຍຸສອາ ສຸທ຺ຘິຍຄຸຈ຺ຍຄຄ຺ຕິ, ອຌິຕຕຍ຺ຍາເສ ກຈາກເຈສຸ.

໒໐໘.

ປຈ຺ຈຍາຄສ຺ສ ຫິ ຂປ຺ປິຕາຄິ, ປເຈຣີຕຳ ຈາປິ ປກປ຺ປິເຕສຸ;

ຣຸຕ຺ຍປປີເຕາ ຢ຺ຍຈ ຍສ຺ສ ຄຕ຺ຈ, ສ ເກຄ ເຈເຌຍ຺ຍ ກຸຫິຈ ຂເປຍ຺ຍ [ກຸຫິຉ຺ຈິ ຂເປຍ຺ຍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກ.), ກຸຫິ ປຂເປຍ຺ຍ (ປີ.) ຄິເຍ຺ຍເສາ ປສ຺ສິຕເຍ຺ຍາ].

໒໐໙.

ຍຍາຫຸ ຌຍ຺ຍ ປຣຍຄ຺ຕິ ອຸເກ, ຕເຍຍຈ ຫີຄຄ຺ຕິ ປຄາຫຸ ອເຍ຺ຍ;

ສເຈ຺ຈາ ຄຸ ຈາເຣາ ກຕເຍາ ຍຸເຍສຳ, ສເຍ຺ຍຈ ຫີເຍ ກຸສລີ ຈຣາຄາ.

໒໑໐.

ສກຄ຺ຍາຍຌຍ຺ຍ ປຣິປຸຓ຺ຓຍາຫຸ, ອຍ຺ຍາສ຺ສ ຌຍ຺ຍ ປຄ ຫີຄຍາຫຸ;

ឯវម្បិ វិគ្គយ្ហ វិវាទយន្តិ, សកំ សកំ សម្មុតិមាហុ សច្ចំ។

៨១១។

បរស្ស ចេ វម្ភយិតេន ហីនោ, ន កោចិ ធម្មេសុ វិសេសិ អស្ស;

បុថូ ហិ អញ្ញស្ស វទន្តិ ធម្មំ, និហីនតោ សម្ហិ ទឡ្ហំ វទានា។

៨១២។

សទ្ធម្មបូជាបិ នេសំ តថេវ, យថា បសំសន្តិ សកាយនានិ;

សព្ពេវ វាទា [សព្ពេ បវាទា (ស្យា.)] តថិយា [តថិវា (សព្ពត្ថ)] ភវេយ្យុំ, សុទ្ធី ហិ នេសំ បច្ចត្តមេវ។

៨១៣។

ន ព្រាហ្មណស្ស បរនេយ្យមត្ថិ, ធម្មេសុ និច្ឆេយ្យ សមុគ្គហីតំ;

តស្មា វិវាទានិ ឧបាតិវត្តោ, ន ហិ សេដ្ឋតោ បស្សតិ ធម្មមញ្ញំ។

៨១៤។

ជានាមិ បស្សាមិ តថេវ ឯតំ, ទិដ្ឋិយា ឯកេ បច្ចេន្តិ សុទ្ធិំ;

អទ្ទក្ខិ ចេ កិញ្ហិ តុមស្ស តេន, អតិសិត្វា អញ្ញេន វទន្តិ សុទ្ធិំ។

៨១៥។

បស្សំ នរោ ទក្ខតិ [ទក្ខិតិ (សី.)] នាមរូបំ, ទិស្វាន វា ញស្សតិ តានិមេវ;

កាមំ ពហុំ បស្សតុ អប្បកំ វា, ន ហិ តេន សុទ្ធិំ កុសលា វទន្តិ.

៩១៦.

និវិស្សវាទី ន ហិ សុព្ពិនាយោ, បកប្បិតំ ទិដ្ឋិ បុរេក្ខរានោ;

យំ និស្សិតោ តត្ថ សុភំ វទានោ, សុទ្ធិំវទោ តត្ថ តថទ្ទសា សោ.

៩១៧.

ន ព្រាហ្មណោ កប្បមុបេតិ សង្ខា [សង្ខំ (សី. ស្យា. បី.)], ន ទិដ្ឋិសារី នបិ ញាណពន្ធុ;

ញត្វា ច សោ សម្មុតិយោ [សមុតិយោ (ស្យា.)] បុថុជ្ជា, ឧបេក្ខតី ឧគ្គហណន្តិ មញ្ញេ.

៩១៨.

វិស្សជ្ជ គន្ថានិ មុនីធ លោកេ, វិវាទជាតេសុ ន វគ្គសារី;

សន្តោ អសន្តេសុ ឧបេក្ខកោ សោ, អនុគ្គហោ ឧគ្គហណន្តិ មញ្ញេ.

៩១៩.

បុព្ពាសវេ ហិត្វា នវេ អកុព្ពំ, ន ឆន្ទគូ នោបិ និវិស្សវាទី;

ស វិប្បមុត្តោ ទិដ្ឋិគតេហិ ធីរោ, ន លិម្បតិ [ន លិប្បតិ (សី. បី.)] លោកេ អនត្តគរហី.

៩២០.

ສ ສພ຺ພຘມ຺ເມສຸ ວິເສນິພູເຕາ, ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ທິຏ຺ຐໍ ວ ສຸຕໍ ມຸຕໍ ວາ;

ສ ປນ຺ນພາເຣາ ມຸນິ ວິປ຺ປຍຸເຕ຺ຕາ, ນ ກປ຺ປິເຍາ ນູປເຣເຕາ ນ ປຕ຺ຖິເຍາຕິ.

ມຫາພ຺ຍູຫສຸຕ຺ຕໍ ເຕຣສມໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ.

໑໔. ຕຸວຏກສຸຕ຺ຕໍ

໙໒໑.

“ປຸຈ຺ຉາມິ ຕໍ ອາທິຈ຺ຈພນ຺ຘຸ [ອາທິຈ຺ຈພນ຺ຘຸໍ (ສີ. ສ຺ຍາ.)], ວິເວກໍ ສນ຺ຕິປທຎ຺ຈ ມເຫສິ;

ກຖໍ ທິສ຺ວາ ນິພ຺ພາຕິ ຠິກ຺ຂຸ, ອນຸປາທິຍາເນາ ເລາກສ຺ມິໍ ກິຎ຺ຈິ”.

໙໒໒.

“ມູລໍ ປປຎ຺ຈສງ຺ຂາຍ, (ອິຕິ ຠຄວາ)

ມນ຺ຕາ ອສ຺ມີຕິ ສພ຺ພມຸປຣຸນ຺ເຘ [ສພ຺ພມຸປຣຸນ຺ເຘ (ສ຺ຍາ. ປີ. ກ.)];

ຍາ ກາຈິ ຕຓ຺ຫາ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ,

ຕາສໍ ວິນຍາ [ວິນຍາຍ (?)] ສທາ ສເຕາ ສິກ຺ເຂ.

໙໒໓.

“ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ຘມ຺ມມຠິຎ຺ຎາ, ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ອຖວາປິ ພຫິທ຺ຘາ;

ນ ເຕນ ຖາມໍ [ມານໍ (ສີ. ກ.)] ກຸພ຺ເພຖ, ນ ຫິ ສາ ນິພ຺ພຸຕິ ສຕໍ ວຸຕ຺ຕາ.

៩២៤។

“សេយ្យោ ន តេន មញ្ញេយ្យ, នីចេយ្យោ អថវាបិ សរិក្ខោ;

ផុដ្ឋោ [បុដ្ឋោ (សី។ ស្យា។ ក។)] អនេករូបេហិ, នាតុមានំ វិកប្បយំ តិដ្ឋេ។

៩២៥។

“អជ្ឈត្តមេវុបសមេ , ន អញ្ញតោ ភិក្ខុ សន្តិមេសេយ្យ;

អជ្ឈត្តំ ឧបសន្តស្ស, នត្ថិ អត្តា កុតោ និរត្តា វា។

៩២៦។

“មជ្ឈេ យថា សមុទ្ទស្ស, ឩមិ នោ ជាយតី ឋិតោ ហោតិ;

ឯវំ ឋិតោ អនេជស្ស, ឧស្សទំ ភិក្ខុ ន ករេយ្យ កុហិញ្ចិ”។

៩២៧។

“អកិត្តយី វិវដចក្ខុ, សក្ខិធម្មំ បរិស្សយវិនយំ;

បដិបទំ វទេហិ ភទ្ទន្តេ, បាតិមោក្ខំ អថវាបិ សមាធិំ”។

៩២៨។

“ចក្ខូហិ នេវ លោលស្ស, គាមកថាយ អាវរយេ សោតំ;

រសេ ច នានុគិជ្ឈេយ្យ, ន ច មមាយេថ កិញ្ចិ លោកស្មិំ.

៩២៩.

“ផស្សេន យទា ផុដ្ឋស្ស, បរិទេវំ ភិក្ខុ ន ករេយ្យ កុហិញ្ចិ;

ភវញ្ច នាភិជប្បេយ្យ, ភេរវេសុ ច ន សម្បវេធេយ្យ.

៩៣០.

“អន្នានមថោ បានានំ, ខាទនីយានំ អថោបិ វត្ថានំ;

លទ្ធា ន សន្និធិំ កយិរា, ន ច បរិត្តសេ តានិ អលភមានោ.

៩៣១.

“ឈាយី ន បាទលោលស្ស, វិរមេ កុក្កុច្ចា នប្បមជ្ជេយ្យ;

អថាសនេសុ សយនេសុ, អប្បសទ្ទេសុ ភិក្ខុ វិហរេយ្យ.

៩៣២.

“និទ្ទំ ន ពហុលីករេយ្យ, ជាគរិយំ ភជេយ្យ អាតាបី;

តន្ទិំ មាយំ ហស្សំ ខិឌ្ឌំ, មេថុនំ វិប្បជហេ សវិភូសំ.

៩៣៣.

“អាថព្ពណំ សុបិនំ លក្ខណំ, នោ វិទហេ អថោបិ នក្ខត្តំ;

ចិទ្ធតញ្ញា គក្កកទេណ៌, តិកិច្ឆិ យាយកោ ត សេចេឃ្យ៉

ដ័ឲ៣៉

“តិត្ថាឃ តប្យចេឆេឃ្យ, ត ក្ឍុយេឃ្យ បសិសិតោ កិក្លុ;

លេិក៌ សហ យច្ឆទិយេត, កោឆ៌ បេឃ្យុហិឃញ្ញា បត្យេឆេឃ្យ៉

ដ័ឲ៣៍៉

“កឃចិក្កយេ ត តិខេ្ជឃ្យ, ក្ខបចាគ៌ កិក្លុ ត កទេឃ្យ ក្យហិច្ឆិ;

គាយេ ច តាកិសខេ្ជឃ្យ, លិកកប្យា ឌត៌ ត លបយេឃ្យ៉

ដ័ឲ៩៉

“ត ច កត្តិតា សិឃា កិក្លុ, ត ច ចាឆ៌ បឃ្យត្តិ កាសេឃ្យ;

បិកក្កិយំ ត សិក្លេឃ្យ, កឆ៌ ចិក្កាហិក៌ ត កឆយេឃ្យ៉

ដ័ឲលិ៉

“យេាសចខ្ជេ ត តិយេឆ, សប្យឌាតោ សឃាតិ ត កឃិទា;

អឆ ឌិចិតេត បញ្ញាឃ, សិលញ្ញាតេត តាញ្ញាយតិយញ្ញោ៉

ដ័ឲប័៉

“សុត្វា រុសិតោ ពហុំ វាចំ, សមណានំ បុថុជនានំ [បុថុវចនានំ (សី។ ស្យា។ បី។)];

ផរុសេន នេ ន បដិវជ្ជា, ន ហិ សន្តោ បដិសេនិករោន្តិ។

៩២៩។

“ឯតញ្ច ធម្មមញ្ញាយ, វិចិនំ ភិក្ខុ សទា សតោ សិក្ខេ;

សន្តីតិ និព្ពុតិំ ញត្វា, សាសនេ គោតមស្ស ន បមជ្ជេយ្យ។

៩៣០។

“អភិភូ ហិ សោ អនភិភូតោ, សក្ខិធម្មមនីតិហមទស្សី;

តស្មា ហិ តស្ស ភគវតោ សាសនេ, អប្បមត្តោ សទា នមស្សមនុសិក្ខេ”តិ។

តុវដកសុត្តំ ចុទ្ទសមំ និដ្ឋិតំ។

១៥។ អត្តទណ្ឌសុត្តំ

៩៣១។

“អត្តទណ្ឌា ភយំ ជាតំ, ជនំ បស្សថ មេធគំ;

សំវេគំ កិត្តយិស្សាមិ, យថា សំវិជិតំ មយា។

៩៣២។

“ផន្ទមានំ បជំ ទិស្វា, មច្ឆេ អប្បោទកេ យថា;

អញ្ញមញ្ញេហិ ព្យារុទ្ធេ, ទិស្វា មំ នយមាចិសិ។

៨៣២។

“សមត្តមសាទោ លោកោ, ជិសា សញ្ញា សមេទិតា;

ញាន្ធិ កចនមត្តេនោ, នាគ្គសាសិ អនោសិតំ។

៨៣៣។

“ឱសានេត្វេច ព្យារុទ្ធេ, ទិស្វា មេ អទតី អហុ;

អឆេត្ត សល្លមក្ខ្លិ, ក្ខ្ហសំ ហងយតិស្សិតំ។

៨៣៤។

“យេន សល្លេន ឱតិណ្ណោ, ជិសា សញ្ញា ចិឆាចតិ;

តមេច សល្លមញ្ញយ្យា ន ឆាចតិ ន សីទតិ។

៨៣៥។

“តត្ថ សិក្លាត្រុកីយត្តិ [សិក្លាត្រុកិរិយត្តិ (ក។)], យានិ លោកេ គឆិតានិ;

ន តោសុ បសុតោ សិយា, និតិញ្ញសត្តោសោ កាមេ;

សិក្លេ និត្តានមត្តេនោ។

៨៦៧។

“សច្ចោ ឋិឃា អប្បកញ្ញោ, អយាយោ ទិព្វបេស្សណា;

អក្កោធនោ លោកបាលំ, ចេចិត្ថិ ចិតេន យុតិ។

៨៦៨។

“នត្ថិ ពត្ថិ សហេ ឌិតំ, បយាធេន ន សិចេស;

អហិយានេ ន ហិនេ្ថយ្យ, និដ្ឋានយនេសា នទោ។

៨៦៩។

“យោសចេជ្ជ ន ឌិឃេឆ, វុប េសុហំ ន ក្យដ្ឋេឃ;

យានដ្ឋា បរិឌានេយ្យ, សាហសា ចិរេពា ធទោ។

៨៧០។

“បុរាណំ នាគិនេត្ថយ្យ, នេច ឈត្តិ ន ក្យដ្ឋេឃ;

ហិឃ្យយានេ ន សោធេយ្យ, អាកាសំ ន សិពោ សិឃា។

៨៧១។

“គោធំ ថ្វាមិ យហោឈាតិ, អាឌចំ ថ្វាមិ ឌប្បតំ;

អារុយ្ហំ បកប្បតំ, កាយបន្ថា ក្ឫច្ឆោយា។

᪂᪃᪁᪨

“ᩈᨧ᩠ᨧᩣ ᩋᩅᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ [ᩋᩅᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ (ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ)] ᨾᩩᨶᩥ, ᨳᩃᩮ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩮᩣ [ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)] ᨷᨭᩥᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩ, ᩈ ᩅᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

᪂᪃᪂᪨

“ᩈ ᩅᩮ ᩅᩥᨴ᩠ᩅᩣ ᩈ ᩅᩮᨴᨣᩪ, ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ;

ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩍᩁᩥᨿᩣᨶᩮᩣ, ᨶ ᨷᩥᩉᩮᨲᩦᨵ ᨠᩔᨧᩥ᪨

᪂᪃᪃᪨

“ᨿᩮᩣᨵ ᨠᩣᨾᩮ ᩋᨧ᩠ᨧᨲᩁᩥ, ᩈᨦ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨴᩩᩁᨧ᩠ᨧᨿᩴ;

ᨶ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᩣᨧᨲᩥ ᨶᩣᨩ᩠ᨫᩮᨲᩥ, ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᩮᩣᨲᩮᩣ ᩋᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᩣ᪨

᪂᪃᪄᪨

“ᨿᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨲᩴ ᩅᩥᩈᩮᩣᩈᩮᩉᩥ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨲᩮ ᨾᩣᩉᩩ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ;

ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨧᩮ ᨶᩮᩣ ᨣᩉᩮᩔᩈᩥ, ᩏᨷᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩁᩥᩔᩈᩥ᪨

᪂᪃᪅᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾᩁᩪᨷᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨿᩔ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᨾᩣᨿᩥᨲᩴ;

អសតា ច ន សោចតិ, ស វេ លោកេ ន ជីយតិ។

៩៥៧.

“យស្ស នត្ថិ ឥទំ មេតិ, បរេសំ វាបិ កិញ្ចនំ;

មមត្តំ សោ អសំវិន្ទំ, នត្ថិ មេតិ ន សោចតិ។

៩៥៨.

“អនិដ្ឋុរី អននុគិទ្ធោ, អនេជោ សព្វធី សមោ;

តមានិសំសំ បព្រូមិ, បុច្ឆិតោ អវិកម្បិនំ។

៩៥៩.

“អនេជស្ស វិជានតោ, នត្ថិ កាចិ និសង្ខតិ [និសង្ខិតិ (សី. បី.)]។

វិរតោ សោ វិយារព្ភា, ខេមំ បស្សតិ សព្វធិ។

៩៦០.

“ន សមេសុ ន ឱមេសុ, ន ឧស្សេសុ វទតេ មុនិ;

សន្តោ សោ វីតមច្ឆរោ, នាទេតិ ន និរស្សតី”តិ។

អត្តទណ្ឌសុត្តំ បន្នរសមំ និដ្ឋិតំ។

១៦. សារិបុត្តសុត្តំ

៨៩១។

“ន យេ ជិណ្ណោ ពុតោ បុត្តោ, (ពុច្ឆា ឃប្លា យាទិបុត្តោ)

ន សុតោ ឡុក ពស្សចិ;

ឡុចំ ចក្កុចោ សត្វា,

តុសិតា កហិយាកតោ។

៨៩២។

“សឆេចកស្ស លោកស្ស, ឃឆា ជិស្សតិ ចក្លុយា;

សត្ថុំ តមំ ចិភោចត្វា, ឧកោច ទតិយញ្ញា។

៨៩៣។

“តំ ឡុត្ថំ អសិតំ តាឌិ, អក្យុហំ កហិយាកតំ;

ពាហុភយិឆ ពាទ្ធាតំ, អត្ថិ បញោភ អាកយំ។

៨៩៤។

“ភិក្លុតោ ចិឌិក្ខតោ, ភឌតោ ទិត្តយាសតំ;

រុក្លមូលំ សុសាតំ ចា, បព្ពតាតំ កុហាសុ ចា។

໗໙໓.

“ອຸຈ຺ຈາວເຈສຸ ສຍເນສຸ, ກີວເນ຺ຕາ ຕຕ຺ຖ ເພຣວາ;

ເຍຫິ ພິກ຺ຂຸ ນ ເວເຘຍ຺ຍ, ນິເຄ຺ຆາເສ ສຍນາສເນ.

໗໙໔.

“ກຕີ ປຣິສ຺ສຍາ ເລາເກ, ຄຈ຺ຉເຕາ ອຄຕໍ ທິສໍ;

ເຍ ພິກ຺ຂຸ ອພິສມ຺ພເວ, ປນ຺ຕມ຺ຫິ ສຍນາສເນ.

໗໙໕.

“ກ຺ຍາສ຺ສ ພ຺ຍປ຺ປຖເຍາ ອສ຺ສຸ, ກ຺ຍາສ຺ສສ຺ສຸ ອິຘ ເຄາຈຣາ;

ການິ ສີລພ຺ພຕານາສ຺ສຸ, ປຫິຕຕ຺ຕສ຺ສ ພິກ຺ຂຸເນາ.

໗໙໖.

“ກໍ ເສາ ສິກ຺ຂໍ ສມາທາຍ, ເອເກາທິ ນິປເກາ ສເຕາ;

ກມ຺ມາເຣາ ຣຊຕເສ຺ສວ, ນິທ຺ຘເມ ມລມຕ຺ຕເນາ”.

໗໙໗.

“ວິຊິຄຸຈ຺ຉມານສ຺ສ ຍທິທໍ ຜາສຸ, (ສາຣິປຸຕ຺ຕາຕິ ພຄວາ)

ຣິຕ຺ຕາສນໍ ສຍນໍ ເສວເຕາ ເຈ;

សម្ពោធិកាមស្ស យថានុធម្មំ,

តំ តេ បវក្ខាមិ យថា បជានំ។

៩៧០។

“បញ្ចន្នំ ធីរោ ភយានំ ន ភាយេ, ភិក្ខុ សតោ សបរិយន្តចារី;

ឌំសាធិបាតានំ សរីសបានំ, មនុស្សផស្សានំ ចតុប្បទានំ។

៩៧១។

“បរធម្មិកានម្បិ ន សន្តសេយ្យ, ទិស្វាបិ តេសំ ពហុភេរវានិ;

អថាបរានិ អភិសម្ភវេយ្យ, បរិស្សយានិ កុសលានុឯសី។

៩៧២។

“អាតង្កផស្សេន ខុទាយ ផុដ្ឋោ, សីតំ អតុណ្ហំ[អច្ចុណ្ហំ(សី។ ស្យា។)] អធិវាសយេយ្យ;

សោ តេហិ ផុដ្ឋោ ពហុធា អនោកោ, វីរិយំ បរក្កមទឡ្ហំ ករេយ្យ។

៩៧៣។

“ថេយ្យំ ន ការេ [ន ករេយ្យ (សី។ ស្យា។ ក។)] ន មុសា ភណេយ្យ, មេត្តាយ ផស្សេ តសថាវរានិ;

យទាវិលត្តំ មនសោ វិជញ្ញា, កណ្ហស្ស បក្ខោតិ វិនោទយេយ្យ។

᪉᪆᪃.

“ᨠᩮᩣᨵᩣᨲᩥᨾᩣᨶᩔ ᩅᩈᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩮ, ᨾᩪᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩃᩥᨡᨬ᩠ᨬ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮ;

ᩋᨳᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨸᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᩅᩣ, ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ.

᪉᪆᪄.

“ᨸᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨸᩦᨲᩥ, ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨿᩮ ᨲᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᩔᨿᩣᨶᩥ;

ᩋᩁᨲᩥᩴ ᩈᩉᩮᨳ ᩈᨿᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨶ᩠ᨲᩮ, ᨧᨲᩩᩁᩮᩣ ᩈᩉᩮᨳ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨵᨾ᩠ᨾᩮ.

᪉᪆᪅.

“ᨠᩥᩴᩈᩪ ᩋᩈᩥᩔᩣᨾᩥ ᨠᩩᩅᩴ ᩅᩣ [ᨠᩩᩅ ᩅᩣ (ᨠ.), ᨠᩩᩉ ᩅᩣ (ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ)] ᩋᩈᩥᩔᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᨲ ᩈᩮᨲ᩠ᨳ ᨠ᩠ᩅᨩ᩠ᨩ ᩈᩮᩔᩴ;

ᩑᨲᩮ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮ, ᩅᩥᨶᨿᩮᨳ ᩈᩮᨡᩮᩣ ᩋᨶᩥᨠᩮᨲᨧᩣᩁᩦ.

᪉᪆᪆.

“ᩋᨶ᩠ᨶᨬ᩠ᨧ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩈᨶᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᩃᩮ, ᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᩣ ᨩᨬ᩠ᨬᩣ ᩍᨵ ᨲᩮᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ;

ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᨲᨧᩣᩁᩥ ᨣᩣᨾᩮ, ᩁᩩᩈᩥᨲᩮᩣᨸᩥ ᩅᩣᨧᩴ ᨹᩁᩩᩈᩴ ᨶ ᩅᨩ᩠ᨩᩣ.

᪉᪆᪇.

“ᩒᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨶ ᨧ ᨸᩣᨴᩃᩮᩣᩃᩮᩣ, ᨫᩣᨶᩣᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩉᩩᨩᩣᨣᩁᩔ;

ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᨾᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᨠ᩠ᨠᩣᩈᨿᩴ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩥᨿᩪᨸᨨᩥᨶ᩠ᨴᩮ.

᪉᪇᪉᪨

“ᨧᩩᨴᩥᨲᩮᩣ ᩅᨧᩦᨽᩥ ᩈᨲᩥᨾᩣᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩮ, ᩈᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦᩈᩩ ᨡᩥᩃᩴ ᨷᨽᩥᨶ᩠ᨴᩮ;

ᩅᩣᨧᩴ ᨷᨾᩩᨬ᩠ᨧᩮ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨶᩣᨲᩥᩅᩮᩃᩴ, ᨩᨶᩅᩣᨴᨵᨾ᩠ᨾᩣᨿ ᨶ ᨧᩮᨲᨿᩮᨿ᩠ᨿ᪨

᪉᪈᪀᪨

“ᩋᨳᩣᨷᩁᩴ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩁᨩᩣᨶᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᨿᩮᩈᩴ ᩈᨲᩦᨾᩣ ᩅᩥᨶᨿᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩮ;

ᩁᩪᨷᩮᩈᩩ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩈᩩ ᩋᨳᩮᩣ ᩁᩈᩮᩈᩩ, ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᨹᩈ᩠ᩈᩮᩈᩩ ᩈᩉᩮᨳ ᩁᩣᨣᩴ᪨

᪉᪈᪁᪨

“ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿ ᨨᨶ᩠ᨴᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨲᩥᨾᩣ ᩈᩩᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ;

ᨠᩣᩃᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᩁᩥᩅᩦᨾᩴᩈᨾᩣᨶᩮᩣ,

ᩑᨠᩮᩣᨴᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᨶᩮ ᨲᨾᩴ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᩣᩊᩈᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ

ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨

ᨲᩈ᩠ᩈᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᨠᩣᨾᩴ ᨣᩩᩉᨭ᩠ᨮ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨧ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨭ᩠ᨮ ᨷᩁᨾᩣ ᨩᩁᩣ;

យេត្តេស្យោ ច បស្ទរោ ច, យាកល្លិ បុរាកេកតិ៍

កលហំ ចេ្ច ច ព្យូហាតិ [ព្យូហាតិ (សី៍)], បុភឆេច ឮចក្ខុគំ;

អត្តទណ្ឌចទំ សុត្តំ, ឆេរបុដ្ឋេភ [ឆេរបញ្ញោភ (សី៍)], សារិបុត្តេភ (ស្យា៍)] សោឡអស;

ឡ្ឋតិ ឲតាតិ សុត្តាតិ, សន្តាភដ្ឋកចក្កិកាតិ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ទ៊ ឋវិនាយតចងក្កា

ចត្ថុកាធា

ដ៍ប័៧

ងកោឃលិត៌ ឋុនា ទយ្ខា, អកយា ឥក្លិណាឋច៌;

អាកិត្ថាឌ្ហ ឋត្ថឃាងតា, ឲាហូងណា យត្តុឋិនក្ខ

ដ៍ប័៧

ងឃា អឃ្យុកឃ្យ ខិឃងឃ, អញ្ញអកឃ្យ [យុញ្ញអកឃ្យ (ឃ្យា), ឃ្មុញ្ញហកឃ្យ (ក), យញ្ញអកឃ្យ (តិងដ្ឋឃ)] ឃយាឃងត;

ចឃិ ងកាឆាចទឹក្ខងល, ក្ខងឡាត ច ឋងលត ច

ដ៍ប័៨

ចាងឃ្យុច ក្ខឋតិឃ្យាឃ, កាងយា ច ខិឋុងលិ អហុ;

ចាងតា ខាងចាត អាងឃត, យហាឃត្ថាយកឋ្យឃិ

ដ៍ប័៩

យហាឃឌ្ហ ឃខិត្ថាត, ឋុត ឋិខិឃិ អឃ្យុឋិ;

ចាឃ្ញុំ ឋខិឋចិដ្ឋយិ្យអងត្ថា អាកត្ថិ ឲាហូងណា

៩៨៦។

ឧក្កដ្ឋបិឋោ តសិតោ [តស្សិតោ (ក។)], បង្កទន្តោ រជស្សិរោ;

សោ ច នំ ឧបសង្កម្ម, សតានិ បញ្ញា យាចតិ។

៩៨៧។

តមេនំ ធាចី ទិស្វា, អាសនេន និមន្តយិ;

សុខញ្ញា កុសលំ បុច្ឆិ, ឥទំ វចនមព្រវិ។

៩៨៨។

“យំ ខោ មម ទេយ្យធម្មំ, សព្ពំ វិសជ្ជិតំ មយា;

អនុជានាហិ មេ ព្រហ្មេ, ភត្តិ បញ្ញាសតានិ មេ”។

៩៨៩។

“សចេ មេ យាចមានស្ស, កថំ នានុបទស្សតិ;

សព្ពមេ ខិចសេ រុយ្ហា មុទ្ធា ផលនុ សព្ពទា”។

៩៩០។

អភិសង្ខរិត្វា គុហេកា, ខេទចំ សោ អកិត្តយិ;

តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, ធាចី ឧព្ពិតោ អហុ។

៥៥១។

ឧស្សុស្សតិ អនាហារោ, សោកសល្លសមប្បិតោ;

អថោបិ ឯវំ ចិត្តស្ស, ឈានេ ន រមតី មនោ។

៥៥២។

ឧត្រស្តំ ទុក្ខិតំ ទិស្វា, ទេវតា អត្ថកាមិនី;

ពាវរិំ ឧបសង្កម្ម, ឥទំ វចនមព្រវិ។

៥៥៣។

“ន សោ មុទ្ធំ បជានាតិ, កុហកោ សោ ធនត្ថិកោ;

មុទ្ធនិ មុទ្ធបាតេ វា, ញាណំ តស្ស ន វិជ្ជតិ”។

៥៥៤។

“ភោតី ចរហិ ជានាសិ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតា;

មុទ្ធំ មុទ្ធាធិបាតញ្ច, តំ សុណោម វចោ តវ”។

៥៥៥។

“អហម្បេតំ ន ជានាមិ, ញាណមេត្ថ ន វិជ្ជតិ;

មុទ្ធំ មុទ្ធាធិបាតេ ច, ញាណំ ហេត្ថ [មុទ្ធំ មុទ្ធាធិបាតោ ច, ញាណំ ហេត (សី។ ស្យា។ បី។)] នវិជ្ជតិ”។

៩៩៦។

“អថ កោ ចរហិ ជានាតិ, អស្មិំ បថវិមណ្ឌលេ [បុថវិមណ្ឌលេ (សី។ បី។)];

មុទ្ធំ មុទ្ធាធិបាតញ្ច, តំ មេ អក្ខាហិ ទេវតេ”។

៩៩៧។

“បុរា កបិលវត្ថុម្ហា, និក្ខន្តោ លោកនាយកោ;

អបច្ចោ ឱក្កាករាជស្ស, សក្យបុត្តោ បភង្ករោ។

៩៩៨។

“សោ ហិ ព្រាហ្មណ សម្ពុទ្ធោ, សព្ពធម្មាន បារគូ;

សព្ពាភិញ្ញាពលប្បត្តោ, សព្ពធម្មេសុ ចក្ខុមា;

សព្ពកម្មក្ខយំ បត្តោ, វិមុត្តោ ឧបធិក្ខយេ។

៩៩៩។

“ពុទ្ធោ សោ ភគវា លោកេ, ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា;

តំ ត្វំ គន្ត្វាន បុច្ឆស្សុ, សោ តេ តំ ព្យាករិស្សតិ”។

១០០០។

ពុទ្ធោតិ វចោ សុត្វា, ឧទគ្គោ ពាវរី អហុ;

សោកស្ស តនុកោ អាសិ, បីតិញ្ច វិបុលំ លភិ។

១០០១។

សោ ពាវរី អត្តមនោ ឧទគ្គោ, តំ ទេវតំ បុច្ឆតិ វេទជាតោ;

“កតមម្ហិ គាមេ និគមម្ហិ វា បន, កតមម្ហិ វា ជនបទេ លោកនាថោ;

យត្ថ គន្ត្វាន បស្សេមុ [គន្ត្វា នមស្សេមុ (សី។ ស្យា។ បី។)], សម្ពុទ្ធំ ទ្វិបទុត្តមំ” [ទ្វិបទុត្តមំ (សី។ ស្យា។ បី។)]។

១០០២។

“សាវត្ថិយំ កោសលមន្ទិរេ ជិនោ, បហូតបញ្ញោ វរភូរិមេធសោ;

សោ សក្យបុត្តោ វិធុរោ អនាសវោ, មុទ្ធាធិបាតស្ស វិទូ នរាសភោ”។

១០០៣។

តតោ អាមន្តយី សិស្សេ, ព្រាហ្មណេ មន្តបារគេ;

“ឯថ មាណវា អក្ខិស្សំ, សុណាថ វចនំ មម។

១០០៤។

“យស្សេសោ ទុល្លភោ លោកេ, បាតុភាវោ អភិណ្ហសោ;

ស្វាជ្ជ លោកម្ហិ បជ្ជោតោ, សម្ពុទ្ធោ ឥតិ វិស្សុតោ;

ខិប្បំ គន្ត្វាន សាវត្ថិំ, បស្សវ្ហោ ទ្វិបទុត្តមំ”។

១០០៣។

“កំ ចរហិ ជានេមុ, ទិស្វា ពុទ្ធោតិ ព្រាហ្មណ;

អជានតំ នោ បព្រូហិ, យថា ជានេមុ តំ មយំ”។

១០០៤។

“អាគតានិ ហិ មន្តេសុ, មហាបុរិសលក្ខណា;

ទ្វត្តិំសានិ ច [ទ្វត្តិំសា ច (សី. ស្យា. បី.), ទ្វត្តិំស តានិ (?)] ព្យាក្ខាតា, សមត្តា អនុបុព្ពសោ។

១០០៥។

“យស្សេតេ ហោន្តិ គត្តេសុ, មហាបុរិសលក្ខណា;

ទ្វេយេវ តស្ស គតិយោ, តតិយា ហិ ន វិជ្ជតិ។

១០០៦។

“សចេ អគារំ អាវសតិ [អជ្ឈាវសតិ (ក.)], វិជេយ្យ បថវិំ ឥមំ;

អទណ្ឌេន អសត្ថេន, ធម្មេនមនុសាសតិ។

១០០៧។

“សចេ ច សោ បព្ពជតិ, អគារា អនគារិយំ;

វិវដ្ដច្ឆទោ [វិវត្តច្ឆទ្ទោ (សី។)] សម្ពុទ្ធោ, អរហា ភវតិ អនុត្តរោ។

១០១០។

“ជាតិំ គោត្តញ្ច លក្ខណំ, មន្តេ សិស្សេ បុនាបរេ;

មុទ្ធំ មុទ្ធាធិបាតញ្ច, មនសាយេវ បុច្ឆថ។

១០១១។

“អនាវរណទស្សាវី, យទិ ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ;

មនសា បុច្ឆិតេ បញ្ហេ, វាចាយ វិស្សជេស្សតិ”។

១០១២។

ពាវរិស្ស វចោ សុត្វា, សិស្សា សោឡស ព្រាហ្មណា;

អជិតោ តិស្សមេត្តេយ្យោ, បុណ្ណកោ អថ មេត្តគូ។

១០១៣។

ធោតកោ ឧបសីវោ ច, នន្ទោ ច អថ ហេមកោ;

តោទេយ្យកប្បា ទុភយោ, ជតុកណ្ណី ច បណ្ឌិតោ។

᪁᪀᪀᪄᪨

ᨠᩕᨣᩣᨧᩩᨨᩮᩣ ᨽᨿᩮᩣ ᨧ, ᨸᩥᩈᩮᩣᩃᩮᩥ ᨧᩣᨸᩥ ᨣᩕᩣᩉᩪᨱᩮᩣ;

ᨿᩮᩣᨫᩁᩣᨰᩣ ᨧ ᨿᨨᩮᩣᨧᩥ, ᨸᩥᨠ᩠ᨠᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨿᩉᩣᨲ᩠ᨳᩥ᪨

᪁᪀᪀᪅᪨

ᨸᨧ᩠ᨨᨠᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ, ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩔ ᨧᩥᩔ᩠ᨿᨲᩣ;

ᨶᩣᨿᩥ ᨶᩣᨽᩁᨲᩣ ᨯᩥᩁᩣ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨧᩣᩈᨽᨧᩣᩈᩥᨲᩣ᪨

᪁᪀᪀᪆᪨

ᨴᩦᨧᩁᩥ ᩋᨽᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨲᩴ ᨸᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ;

ᨩᨷᩦᨡᩥᨽᨶᩁᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ, ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨿᩩᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩁᩣᨿᩩᨲᩣ᪨

᪁᪀᪀᪇᪨

ᩋᨬ᩠ᨬᩋᨠᩔ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨷᩩᩁᩥᨿᩣᩉᩥᩔᨲᩥ [ᨷᩩᩁᩥᨾᩴ ᨿᩣᩉᩥᩔᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨), ᨷᩩᩁᩴ ᨿᩣᩉᩥᩔᨲᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᨲᨴᩣ;

ᨸᨲ᩠ᨳᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨠᩮᩣᨽᨱ᩠ᨯᩴ, ᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᨧᨽᩈᨧ᩠ᨧᨿᩴ᪨

᪁᪀᪀᪈᪨

ᨠᩮᩣᩈᨻ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩈᩣᨣᨲᩴ, ᩈᩣᨧᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨲᨿᩴ;

ᩈᨲᩥᨿᩴ ᨣᨷᩥᩃᨧᨲ᩠ᨲᩴ, ᨣᩩᩈᩥᨶᩣᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨿᨲ᩠ᨲᩥᩁ᪨

᪑᪐᪑᪙

ᨸᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩉᩮᩣᨣᨲᨣᩣᩁᩴ, ᨧᩮᨿᩣᩃᩥ ᨿᩣᨣᩉᩥ ᨷᩩᩁᩮ;

ᨸᩥᩈᩣᩃᨣᩢ ᨧᩮᨲᩥᨿᨲ᩠ᨳᩤ, ᩁᨿᩃᩦᨿᩢ ᨿᩮᨽᩣᩁᨿᩢ᩶

᪑᪐᪒᪐

ᨲᩈᩥᩮᨲᩣᨧᩩᨦᨣᩢ ᩈᩦᨲᩢ, ᨿᩉᩣᩃᩥᨠ᩠ᨠᩮᨧ ᨧᩣᩃᩥᩮᨶᩣ;

ᩃᩣᨽᩴ ᨫᨿᩬᩣᨠᩥᨲᩮᨲ᩠ᨲᩣᨧ, ᨲᩩᩁᩥᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᨲᨿᩣᩁᩩᩉᩢ᩶

᪑᪐᪒᪑

ᨠᨣᨧᩣ ᨲᨿᩥ᩠ᨿᩈᨿᩮᨿ, ᨠᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨬ᩠ᨫᩩᩁᨠ᩠ᨡᩮᨲᩣ;

ᨠᩥᨠ᩠ᨡᩩᨲᩢ ᨹᨿᩬ ᨧᩮᨦᩮᩈᨲᩥ, ᩈᩦᩉᩮᩣᨧ ᨽᨦᨲᩦ ᨧᩮᨽ᩶

᪑᪐᪒᪒

ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩈ ᨻᩩᨯ᩠ᨰᩴ, ᩈᨲᩢᩈᩥ [ᨧᩥᨲᩢᩈᩥᨧ (ᩈ᩠ᨿᩣ᩶), ᩈᨲᩢᩈᩦᨧ (ᨠ᩶), ᨸᩦᨲᩢᩈᩦᨧ (ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈ)] ᨧ ᨠᩣᨿᩴ;

ᨧᨭ᩠ᨮᩴ ᨿᨳᩣ ᨷᨶ᩠ᨵᨶᩮᩈ, ᨸᩥᩁᩥᨷᩩᩁᩥ ᨣᩪᨸᩥᨣᨲᩢ᩶

᪑᪐᪒᪓

ᩋᨲ᩠ᨳᩈ᩠ᩈ ᨣᩮᨲ᩠ᨲ ᨠᩥᩔᩣᨽ, ᨷᩁᩥᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩤ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ;

ឱកយត្តិ ជិតោ ហដ្ឋោ, យតោបញ្ហាអបុច្ឆថ.

១០៩៣.

“អាទិស្ស ឌយុតំ [ឌប្យតំ (ក.)] ទ្វាហិ, កោត្តុ ទ្វាហិ សលក្ខំ [ទ្វាហិស្ស លក្ខំ (តិកេក្ខុស)];

យត្តេស្ស បិរេយិ ទ្វាហិ, គតិ ចារេចតិ ទ្រាហុណោ”.

១០៩៤.

“ចិរំ ចស្សសតំ អាយុ, សោ ច កោរេត្តត ទាចទី;

តីហិស្ស លក្ខណា គេត្ត, តិណ្ហិ ចេចាត បិរេក្វ.

១០៩៥.

“លក្ខណេ ខ្លតិហារេស ច, សតិឈាណ្ហសពោដ្ឋោគ;

បញ្ចសតាតិ ចារេចតិ, សឈយោ បិរេយិ គេតា”.

១០៩៦.

“លក្ខណាតំ បចិចឆំ, ទាចទិស្ស តរុត្តយ;

គញ្ញិដ្ឋិគ [តណ្ហដ្ឋិគ (ទាហ្វុស្ស)] បកាសេហិ, យា តេតា គញ្ញាឃិតំ អហុ”.

១០៩៧.

“យុត់ ឌិច្យាឃ ឈាចេកតិ, ស្វណ្ហស្ស កយុកត្តុខេរ;

ເກາເສາຫິຕໍ ວຕ຺ຖຄຸຍ຺ຫໍ ເອວໍ ຊານາຫິ ມາຓວ”໌

໑໐໒໙໌

ປຸຈ຺ຉຎ຺ຫິ ກິຎ຺ຈິ ອສຸຓເນ຺ຕາ, ສຸຕ຺ວາ ປເຎ຺ຫ ວິຍາກເຕ;

ວິຈິເນ຺ຕຕິ ຊເນາ ສເພ຺ພາ, ເວທຊາເຕາ ກຕຎ຺ຊລີ໌

໑໐໓໐໌

“ເກາ ນຸ ເທເວາ ວາ ພ຺ຣຫ຺ມາ ວາ, ອິເນ຺ທາ ວາປິ ສຸຊມ຺ປຕິ;

ມນສາ ປຸຈ຺ຉິເຕ ປເຎ຺ຫ, ກເມຕໍ ປຏິຠາສຕີ໌

໑໐໓໑໌

“ມຸທ຺ຘໍ ມຸທ຺ຘາທິປາຕຎ຺ຈ, ພາວຣີ ປຣິປຸຈ຺ຉຕິ;

ຕໍ ພ຺ຍາກເຣາຫິ ຠຄວາ, ກງ຺ຂໍ ວິນຍ ເນາ ອິເສ”໌

໑໐໓໒໌

“ອວິຊ຺ຊາ ມຸທ຺ຘາຕິ ຊານາຫິ, ວິຊ຺ຊາ ມຸທ຺ຘາທິປາຕິນີ;

ສທ຺ຘາສຕິສມາຘີຫິ, ຉນ຺ທວີຣິເຍນ ສໍຍຸຕາ”໌

໑໐໓໓໌

តតោ ចេចេត យថា, សត្ថុម្ហិត្វាន យាណេចា;

ខុកំ អជិតំ កត្វា, បវេកុ សិរសា បតិ។

១០៦៣។

“ជាលិទឹ ព្រាហ្មណោ កោតោ, សហ សិស្សេហិ យាទិស;

ភ្នក្កុដិត្វា ស្វយតោ, បវេក ចត្តតិ ចក្ខុយ”។

១០៦៤។

“សុខិតោ ជាលិទឹ ហោតុ, សហ សិស្សេហិ ព្រាហ្មណោ;

តុម្ហាបិ សុខិតោ ហោហិ, ចិរំ ជីវាហិ យាចក។

១០៦៥។

“ជាលិទិស្ស ច តុយ្ហាចា, សេត្តសំ សត្តសំសយំ;

គតាចកាសា បុច្ឆេយ្យ, យំ កិញ្ចិ យតសិច្ឆឆ”។

១០៦៦។

សព្វេត្ត គតោកាសោ, តំសិជិត្វាន បញ្ចលិ;

អជិតោ បចេយំ បត្យា, តត្ថ បុច្ឆិ តឆាគតំ។

ចតុក្កាឆា តិដ្ឋិតា។

១។ អជិតមាណវបុច្ឆា

១០៣២។

“កេនស្សុ និវុតោ លោកោ, (ឥច្ចាយស្មា អជិតោ)

កេនស្សុ នប្បកាសតិ;

កិស្សាភិលេបនំ ព្រូសិ, កិំសុ តស្ស មហព្ភយំ”។

១០៣៣។

“អវិជ្ជាយ និវុតោ លោកោ, (អជិតាតិ ភគវា)

វេវិច្ឆា បមាទា នប្បកាសតិ;

ជប្បាភិលេបនំ ព្រូមិ, ទុក្ខមស្ស មហព្ភយំ”។

១០៣៤។

“សវន្តិ សព្ពធិ សោតា, (ឥច្ចាយស្មា អជិតោ)

សោតានំ កិំ និវារណំ;

សោតានំ សំវរំ ព្រូហិ, កេន សោតា បិធិយ្យរេ” [បិថិយ្យរេ (សី។ ស្យា។ បី។), បិថីយរេ (សី។ អដ្ឋ។), បិធីយរេ (?)]។

១០៣៥។

“យានិ សោតានិ លោកស្មិំ, (អជិតាតិ ភគវា)

សតិ តេសំ និវារណំ;

សោតានំ សំវរំ ព្រូមិ, បញ្ញាយេតេ បិធិយ្យរេ”។

១០៣៦។

“បញ្ញា ចេវ សតិ យញ្ច [សតី ចេវ (សី។), សតី ច (ស្យា។), សតី ចាបិ (បី។ និទ្ទេស), សតិ ចាបិ (និទ្ទេស)], (ឥច្ចាយស្មា អជិតោ)

នាមរូបញ្ច មារិស;

ឯតំ មេ បុដ្ឋោ បព្រូហិ, កត្ថេតំ ឧបរុជ្ឈតិ”។

១០៣៧។

“យមេតំ បញ្ហំ អបុច្ឆិ, អជិត តំ វទាមិ តេ;

យត្ថ នាមញ្ច រូបញ្ច, អសេសំ ឧបរុជ្ឈតិ;

វិញ្ញាណស្ស និរោធេន, ឯត្ថេតំ ឧបរុជ្ឈតិ”។

១០៣៨។

“យេ ច សង្ខាតធម្មាសេ, យេ ច សេខា បុថូ ឥធ;

តេសំ មេ និបកោ ឥរិយំ, បុដ្ឋោ បព្រូហិ មារិស”។

១០៣៩។

“ការេយសុ ភាកិកិេ្ឌ្ឋស្ស្យ, យភសាភាចិេលិ សិឃា;

ក្យសេលិ សន្តូឆយ្ទាត់, សេតា កិក្ខូ បរិន្តូេដ”តិ៍

អឌិតយាលាចបុន្ឋា បឈយា តិដ្ឋិតា៍

៦៍ តិស្សេយេត្តឃ្យយាលាចបុន្ឋា

១០៣៩៍

“េកាឆ សត្តុសិេតា េលិេព, (ត្តុច្ចាឃស្ទា តិស្សេយេត្តេឃ្យា)

កស្ស េភា សត្តិ ត្តុញ្ញិតា;

េកា ្គកត្តូយកិន្តាាឃ, យេឌ្ឋយត្តា ភ លិប្យតិ [លិយ្យតិ (ក៍)];

កំ ្រ្ទាសិ យហាបុរិេសាតិ, េកា ត្តុឆ សិន្តុិតិយច្ចកា”៍

១០៣ល៍

“ការេយសុ ្រតាហ្វុចរិឃចា, (េយេត្តឃ្យាតិ កកចា)

ចិតតេល្យា សធា សេតា;

សន្តាឃ តិន្តូេតា កិក្ខូ, តស្ស េភា សត្តិ ត្តុញ្ញិតា៍

១០៣ប៍

“ໂສ ອຸຠນ຺ຕມຠິຎ຺ຎາຍ, ມເຊ຺ຌ ມນ຺ຕາ ນ ລິປ຺ປຕິ;

ຕໍ ພ຺ຣູມິ ມຫາປຸຣິໂສຕິ, ໂສ ອິທ ສິພ຺ພິນິມຈ຺ຈຄາ”ຕິຯ

ຕິສ຺ສເມຕ຺ເຕຍ຺ຍມາຓວປຸຈ຺ຉາ ທຸຕິຍາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໓ຯ ປຸຓ຺ຓກມາຓວປຸຈ຺ຉາ

໑໐໔໙ຯ

“ອເນຊໍ ມູລທສ຺ສາວິໍ, (ອິຈ຺ຈາຍສ຺ມາ ປຸຓ຺ຓໂກ)

ອຕ຺ຖິ [ອຕ຺ຖີ (ສ຺ຍາຯ)] ປເຎ຺ຫນ ອາຄມໍ;

ກິໍ ນິສ຺ສິຕາ ອິສໂຍ ມນຸຊາ, ຂຕ຺ຕິຍາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເທວຕານໍ;

ຍຎ຺ຎມກປ຺ປຍິໍສຸ ປຸຖູທ ໂລເກ, ປຸຈ຺ຉາມິ ຕໍ ຠຄວາ ພ຺ຣູຫິ ເມ ຕໍ”ຯ

໑໐໕໐ຯ

“ເຍ ເກຈິເມ ອິສໂຍ ມນຸຊາ, (ປຸຓ຺ຓກາຕິ ຠຄວາ)

ຂຕ຺ຕິຍາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເທວຕານໍ;

ຍຎ຺ຎມກປ຺ປຍິໍສຸ ປຸຖູທ ໂລເກ, ອາສີສມານາ ປຸຓ຺ຓກ ອິຕ຺ຖຕ຺ຕໍ [ອິຕ຺ຖຠາວໍ (ສີຯ ສ຺ຍາຯ)];

ຊຣໍ ສິຕາ ຍຎ຺ຎມກປ຺ປຍິໍສຸ”ຯ

໑໐໕໑ຯ

“ເຍ ເກຈິເມ ອິສໂຍ ມນຸຊາ, (ອິຈ຺ຈາຍສ຺ມາ ປຸຓ຺ຓເກາ)

ຂຕ຺ຕິຍາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເທວຕານໍ;

ຍຎ຺ຎມກປ຺ປຍິສុ ປຸຖູຘ ໂລເກ, ກຈ຺ຈິສ຺ສຸ ເຕ ຠຄວາ ຍຎ຺ຎປເຖ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ;

ອຕາຣຸໍ ຊາຕິຎ຺ຈ ຊຣຎ຺ຈ ມາຣິສ, ປຸຈ຺ຉາມິ ຕໍ ຠຄວາ ພ຺ຣູຫິ ເມ ຕໍ”໌

໑໐໔໗໌

“ອາສີສນ຺ຕິ ໂຖມຍນ຺ຕິ, ອຠິຊປ຺ປນ຺ຕິ ຊຸຫນ຺ຕິ; (ປຸຓ຺ຓກາຕິ ຠຄວາ)

ກາມາຠິຊປ຺ປນ຺ຕິ ປຏິຈ຺ຈ ລາຠໍ, ເຕ ຍາຊໂຍຄາ ຠວຣາຄຣຕ຺ຕາ;

ນາຕຣິໍສຸ ຊາຕິຊຣນ຺ຕິ ພ຺ຣູມິ”໌

໑໐໔໘໌

“ເຕ ເຈ ນາຕຣິໍສຸ ຍາຊໂຍຄາ, (ອິຈ຺ຈາຍສ຺ມາ ປຸຓ຺ຓເກາ)

ຍເຎ຺ຎຫິ ຊາຕິຎ຺ຈ ຊຣຎ຺ຈ ມາຣິສ;

ອຖ ໂກ ຈຣຫິ ເທວມນຸສ຺ສໂລເກ, ອຕາຣິ ຊາຕິຎ຺ຈ ຊຣຎ຺ຈ ມາຣິສ;

ປຸຈ຺ຉາມິ ຕໍ ຠຄວາ ພ຺ຣູຫິ ເມ ຕໍ”໌

໑໐໔໙໌

“សង្ខាយ លោកស្មិ បរោបរានិ [បរោវរានិ (សី. ស្យា.)], (បុណ្ណកាតិ ភគវា)

យស្សិញ្ជិតំ នត្ថិ កុហិញ្ចិ លោកេ;

សន្តោ វិធូមោ អនីឃោ និរាសោ, អតារិ សោ ជាតិជរន្តិ ព្រូមី”តិ.

បុណ្ណកមាណវបុច្ឆា តតិយា និដ្ឋិតា.

៣. មេត្តគូមាណវបុច្ឆា

១០៤៩.

“បុច្ឆាមិ តំ ភគវា ព្រូហិ មេ តំ, (ឥច្ចាយស្មា មេត្តគូ)

មញ្ញាមិ តំ វេទគុំ ភាវិតត្តំ;

កុតោ នុ ទុក្ខា សមុទាគតា ឥមេ, យេ កេចិ លោកស្មិមនេករូបា”.

១០៥០.

“ទុក្ខស្ស វេ មំ បភវំ អបុច្ឆសិ, (មេត្តគូតិ ភគវា)

តំ តេ បវក្ខាមិ យថា បជានំ;

ឧបធិនិទានា បភវន្តិ ទុក្ខា, យេ កេចិ លោកស្មិមនេករូបា.

១០៥១.

“យោ វេ អវិទ្វា ឧបធិំ ករោតិ, បុនប្បុនំ ទុក្ខមុបេតិ មន្ទោ;

ຕສ຺ມາ ປຊານໍ ອຸປຘິໍ ນ ກຍິຣາ, ທຸກ຺ຂສ຺ສ ຊາຕິປ຺ປຠວານຸປສ຺ສີ”.

໑໐໘໘.

“ຍໍ ຕໍ ອປຸຈ຺ຉິມ຺ຫ ອກິຕ຺ຕຍີ ໂນ, ອຎ຺ຎໍ ຕໍ ປຸຈ຺ຉາມ [ປຸຈ຺ຉາມິ (ສີ. ປີ.)] ຕທິງ຺ຆ ພ຺ຣູຫິ;

ກຖໍ ນຸ ຘີຣາ ວິຕຣນ຺ຕິ ໂອຆໍ, ຊາຕິໍ ຊຣໍ ໂສກປຣິທ຺ທວຎ຺ຈ;

ຕໍ ເມ ມຸນິ ສາຘຸ ວິຍາກໂຣຫິ, ຕຖາ ຫິ ເຕ ວິທິໂຕ ເອສ ຘມ຺ໂມ”.

໑໐໘໙.

“ກິຕ຺ຕຍິສ຺ສາມິ ເຕ ຘມ຺ມໍ, (ເມຕ຺ຕຄູຕິ ຠຄວາ)

ທິຏ຺ເຐ ຘມ຺ເມ ອນີຕິຫໍ;

ຍໍ ວິທິຕ຺ວາ ສໂຕ ຈຣໍ, ຕເຣ ໂລເກ ວິສຕ຺ຕິກໍ”.

໑໐໙໐.

“ຕຎ຺ຈາຫໍ ອຠິນນ຺ທາມິ, ມເຫສິ ຘມ຺ມມຸຕ຺ຕມໍ;

ຍໍ ວິທິຕ຺ວາ ສໂຕ ຈຣໍ, ຕເຣ ໂລເກ ວິສຕ຺ຕິກໍ”.

໑໐໙໑.

“ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ສມ຺ປຊານາສິ, (ເມຕ຺ຕຄູຕິ ຠຄວາ)

ឬទ្ធិ អនេឆា ពិរិយញ្ចាបិ យន្ត្យេ

ឧពេឃុ ភក្តិញ្ចា តិចេសភញ្ចា, បត្យ្ឌ ចិញ្ញាណ៍ ករេច ត ពិឌ្ខេ៍

១០៩៧៍

“ឧចិចិហារី សរេពា អប្បយេត្តា, កិក្ខុ ចរិ ហិត្វា យយាឃិពាតិ;

ឌាពិ៍ ឌរិ លោកបរិវត្តនញ្ញា, ព្ពេឆច ចិន្តា បឌេហយ្យ ក្សក្លិ”៍

១០៩៨៍

“ឧពាកិភត្ថាយិ ចរេចា យរេហសិរេភា, ឃុកិត្តិពំ កោពយត្នបឆឹកំ;

អទ្ធា ហិ ភកចា បហាសិ ក្សក្លិ, ពឆា ហិ រេព ចិឌិរេពា ឧស ឆរេឲ្យា៍

១០៩៣៍

“រេព ចាបិ ត្នភប្បឌរេហយ្យ ក្សក្លិ, រេឃ ព្វិ យុតិ អដ្ឋិពំ ឌ្ឍចរេគយ្យ;

ពំ ពំ ភយឃ្យាយិ សរេយគ្ល ភាក, អរេប្បច យំ ភកចា អដ្ឋិពំ ឌ្ឍចរេគយ្យ”៍

១០៩៤៍

“ឃំ ត្រាហ្វលំ រេចឥក្យាកិឌញ្ញា, អកិញ្ចាភិ កាយករេច អសពិ្ត;

អទ្ធា ហិ រេសា ឌ្ឍឈយិឃំ អពារិ, ពិរេណ្ណា ច ឋរិ អកិលេរិ អករេន្តា៍

១០៩៩៍

“ចិន្តា ច ឈោ [ឃោ (សី. ស្យា. បី.)] ខេចកា្ង តខេរា ត្ឋផ, កចាកខេច ឃក្កុយិយំ ចិឃខ្ព;

ឃោ ចិតតខេញ្ញា អតីឈោ តិរាខឃា, អតារិ ឃោ ឌាតិឌេរត្តិ ត្រ្ទាយី”តិៈ

ខេយត្តក្មុយាលាចបុដ្ឋា ចតុត្ថិ តិដ្ឋិតាៈ

៥ៈ ខេឆាតកយាលាចបុដ្ឋា

១០៩លិៈ

“បុដ្ឋាយិ តំ កកចា ត្រ្ទាហិ ខេយ តំ, (ត្ថុដ្ឋាឃឍ្ុា ខេឆាតខេកា)

ចាចាកិកក្លាយិ យខេហឃិ តុឃ្យុ្វ

តច ឃុត្វាត តិខេឈ្លាឃំ, ឃិខេក្លុ តិខ្ពាតយត្តុខេតា”ៈ

១០៩ប័ៈ

“ខេតតហាតប្យ្រ កខេរាហិ, (ខេឆាតកាតិ កកចា) ត្ថុខេឆច តិបខេកា ឃខេតា;

ត្ថុខេតា ឃុត្វាត តិខេឈ្លាឃំ, ឃិខេក្លុ តិខ្ពាតយត្តុខេតា”ៈ

១០៩ដ័ៈ

“បឃ្យ្យាយហំ ខេឌចយត្យុឃ្យុខេលិខេក, អកិខ្ចាតំ ត្រ្ទាហុលាយិរិឃយាតំ;

តំ តំ តយឃ្យ្យាយិ ឃយត្តុចក្លុ, បយុខ្ចា យំ ឃក្កុ កឆំកចាហិ”ៈ

១០៤០។

“តាហំ សហិស្សានិ [សយិស្សានិ (ស្យា។), កយិស្សានិ (សី។), សយីហានិ (បី។)] បយោចតាយ, កមិកមិ ធោតក កញ្ញិ លោកេ;

ឆយ្ចញ្ញា សង្ឃំ អភិនាភយាតោ [អានាភយាតោ (សី។ ស្យា។ បី។)], ខុចំ ឃុចំ ខ្ជឈយិយំ ឋានេសិ”។

១០៤១។

“អត្យាស (ព្រេហ្ម កក្ខាឃយាតោ, ចិចេកធយ្យំ ឃយហំ ចិនញ្ញា;

ឃធាហំ អាកាសោឋាច អញ្ញាបន្តយាតោ, ញ្ហុចេធច សត្ថោ អសិតោ ចតេរឃ្យ”។

១០៤២។

“កិត្តឃិស្សានិ តេ សត្តិ, (ធោតកាតិ ភកចា) ទិដ្ឋេ ធម្មេ អនីតិហំ;

ឯំ ចិន្តិត្វា សតោ ចរំ, តរេ លោកេ ចិសត្តិកំ”។

១០៤៣។

“តញ្ចាហំ អភិនន្ទាមិ, មហេសិ ធម្មមុត្តមំ;

ឯំ ចិន្តិត្វា សតោ ចរំ, តរេ លោកេ ចិសត្តិកំ”។

១០៤៤។

“ឯំ កិញ្ចិ សម្បជានាសិ, (ធោតកាតិ ភកចា)

ឧទ្ធំ អធោ តិរិយញ្ចាបិ មជ្ឈេ

ឯតំ វិទិត្វា សង្គោតិ លោកេ, ភវាភវាយ មាកាសិ តណ្ហន្តិ។

ធោតកមាណវបុច្ឆា បញ្ចមី និដ្ឋិតា។

៦។ ឧបសីវមាណវបុច្ឆា

១០៧៥។

“ឯកោ អហំ សក្ក មហន្តមោឃំ, (ឥច្ចាយស្មា ឧបសីវោ)

អនិស្សិតោ នោ វិសហាមិ តារិតុំ;

អារម្មណំ ព្រូហិ សមន្តចក្ខុ, យំ និស្សិតោ ឱឃមិមំ តរេយ្យំ”។

១០៧៦។

“អាកិញ្ចញ្ញំ បេក្ខមានោ សតិមា, (ឧបសីវាតិ ភគវា)

នត្ថីតិ និស្សាយ តរស្សុ ឱឃំ;

កាមេ បហាយ វិរតោ កថាហិ, តណ្ហក្ខយំ នត្តមហាភិបស្ស” [រត្តមហាភិបស្ស (ស្យា។), រត្តមហំ វិបស្ស (ក។)]។

១០៧៧។

“សព្ពេសុ កាមេសុ យោ វីតរាគោ, (ឥច្ចាយស្មា ឧបសីវោ)

អាកិញ្ចញ្ញំ និស្សិតោ ហិត្វា មញ្ញំ;

ສຍ຺ຍາວິໂມກ຺ເຂ ປຣເມ ວິມຸຕ຺ໂຕ [ຘິມຸຕ຺ໂຕ (ກ.)], ຕິເຏ຺ຐ ນຸ ໂສ ຕຕ຺ຖ ອນານຸຍາຍີ” [ອນານຸວາຍີ (ສ຺ຍາ. ກ.)].

໑໐໗໘.

“ສເພ຺ພສຸ ກາເມສຸ ໂຍ ວີຕຣາໂຄ, (ອຸປສີວາຕິ ຠຄວາ)

ອາກິຍ຺ຈຍ຺ຍໍ ນິສ຺ສິໂຕ ຫິຕ຺ວາ ມຍ຺ຍໍ;

ສຍ຺ຍາວິໂມກ຺ເຂ ປຣເມ ວິມຸຕ຺ໂຕ, ຕິເຏ຺ຐຍ຺ຍ ໂສ ຕຕ຺ຖ ອນານຸຍາຍີ”.

໑໐໗໙.

“ຕິເຏ຺ຐ ເຈ ໂສ ຕຕ຺ຖ ອນານຸຍາຍີ, ປູຄມ຺ປິ ວສ຺ສານໍ ສມນ຺ຕຈກ຺ຂຸ;

ຕເຕ຺ວ ໂສ ສີຕິສິຍາ ວິມຸຕ຺ໂຕ, ຈເວຖ ວິຍ຺ຍາຓໍ ຕຖາວິຘສ຺ສ”.

໑໐໘໐.

“ອຈ຺ຈີ ຍຖາ ວາຕເວເຄນ ຂິຕ຺ຕາ [ຂິຕ຺ຕໍ (ສ຺ຍາ.), ຂິເຕ຺ຕາ (ປີ.)], (ອຸປສີວາຕິ ຠຄວາ)

ອຕ຺ຖໍ ປເລຕິ ນ ອຸເປຕິ ສງ຺ຂໍ;

ເອວໍ ມຸນີ ນາມກາຍາ ວິມຸຕ຺ໂຕ, ອຕ຺ຖໍ ປເລຕິ ນ ອຸເປຕິ ສງ຺ຂໍ”.

໑໐໘໑.

“ອຕ຺ຖງ຺ຄໂຕ ໂສ ອຸທ ວາ ໂສ ນຕ຺ຖິ, ອຸທາຫຸ ເວ ສສ຺ສຕິຍາ ອໂຣໂຄ;

ຕໍ ເມ ມຸນີ ສາຘຸ ວິຍາກໂຣຫິ, ຕຖາ ຫິ ເຕ ວິທິໂຕ ເອສ ຘມ຺ໂມ”.

១០៧៦។

“អត្ថង្គតស្ស ន បមាណមត្ថិ, (ឧបសីវាតិ ភគវា)

យេន នំ វជ្ជុំ តំ តស្ស នត្ថិ;

សព្វេសុ ធម្មេសុ សមូហតេសុ, សមូហតា វាទបថាបិ សព្វេ”តិ។

ឧបសីវមាណវបុច្ឆា ឆដ្ឋី និដ្ឋិតា។

៧។ នន្ទមាណវបុច្ឆា

១០៧៧។

“សន្តិ លោកេ មុនយោ, (ឥច្ចាយស្មា នន្ទោ)

ជនា វទន្តិ តយិទំ កថំសុ;

ញាណូបបន្នំ នោ មុនិំ [មុនិ នោ (ស្យា។ ក។)] វទន្តិ, ឧទាហុ វេ ជីវិតេនូបបន្នំ”។

១០៧៨។

“ន ទិដ្ឋិយា ន សុតិយា ន ញាណេន, (ន សីលព្ពតេន) [( ) នត្ថិ សី។-បី។ បោត្ថកេសុ]

មុនីធ នន្ទ កុសលា វទន្តិ;

វិសេនិកត្វា អនីឃា និរាសា, ចរន្តិ យេ តេ មុនយោតិ ព្រូមិ”។

១០ប័ទ៍

“ឃេ កោធិនេ ឃយណព្រាហ្មណានេ, (ត្ថាស្នាឃម្ភា តនេត្ថា)

ចិក្ខ ឃ្យុតេតាបិ [ចិតេក្ខត ឃុតេតាបិ (សី៍), ចិតេក្ខ ឃុតេតាបិ (ឃ្យា៍ បី៍ ក៍)] ចនត្តិ ឃុទ្ធិ;

សីលត្ថាតេតាបិ ចនត្តិ ឃុទ្ធិ, អតេភកាទ្វតេបភ ចនត្តិ ឃុទ្ធិ;

កច្ចិឃ្យុ តេព ភកចា ពត្វ ឃពា ចតេត្តា, អពាទ្យុ ខាតិត្ថា ខតេត្ថា យាទិឃ;

ឃុន្ធាយិ ព៌ា ភកចា ត្រាហិ តេយ ព៌ា”៍

១០ប័៩៍

“ឃេ កោធិនេ ឃយណព្រាហ្មណានេ, (ភត្ថាតិ ភកចា)

ចិក្ខ ឃ្យុតេតាបិ ចនត្តិ ឃុទ្ធិ;

សីលត្ថាតេតាបិ ចនត្តិ ឃុទ្ធិ, អតេភកាទ្វតេបភ ចនត្តិ ឃុទ្ធិ;

កិត្ថាបិ តេព ពត្វ ឃពា ចតេត្តិ, ភាទិឃុ ខាតិខតេត្តិ ត្រាយិ”៍

១០ប័សិ៍

“ឃេ កោធិនេ ឃយណព្រាហ្មណានេ, (ត្ថាស្នាឃម្ភា តនេត្ថា)

ចិក្ខ ឃ្យុតេតាបិ ចនត្តិ ឃុទ្ធិ;

សីលត្ថាតេតាបិ ចនត្តិ ឃុទ្ធិ, អតេភកាទ្វតេបភ ចនត្តិ ឃុទ្ធិ;

តេ ចេ មុនិ [សចេ មុនិ (សី។)] ព្រូសិ អនោឃតិណ្ណេ, អថ កោ ចរហិ ទេវមនុស្សលោកេ;

អតារិ ជាតិញ្ច ជរញ្ច មារិស, បុច្ឆាមិ តំ ភគវា ព្រូហិ មេ តំ”។

១០៨៨។

“នាហំ សព្ពេ សមណព្រាហ្មណាសេ, (នន្ទាតិ ភគវា)

ជាតិជរាយ និវុតាតិ ព្រូមិ;

យេ សីធ ទិដ្ឋំ វ សុតំ មុតំ វា, សីលព្ពតំ វាបិ បហាយ សព្ពំ;

អនេករូបម្បិ បហាយ សព្ពំ, តណ្ហំ បរិញ្ញាយ អនាសវាសេ;

តេ វេ នរា ឱឃតិណ្ណាតិ ព្រូមិ”។

១០៨៩។

“ឯតាភិនន្ទាមិ វចោ មហេសិនោ, សុកិត្តិតំ គោតមនូបធីកំ;

យេ សីធ ទិដ្ឋំ វ សុតំ មុតំ វា, សីលព្ពតំ វាបិ បហាយ សព្ពំ;

អនេករូបម្បិ បហាយ សព្ពំ, តណ្ហំ បរិញ្ញាយ អនាសវាសេ;

អហម្បិ តេ ឱឃតិណ្ណាតិ ព្រូមី”តិ។

នន្ទមាណវបុច្ឆា អដ្ឋមា និដ្ឋិតា។

ປ. ເທຍກຍາຫຈປຸຕ຺ຖາ

໑໐໕໐.

“ເຍ ເຍ ປຸເຕ຺ຕ ຈິຍາກັສຸ, (ຕຸຈ຺ຈາຍ຺ຸຕາ ເທຍເກາ)

ຫຸຣ໌ ເກາຕຍສາສກາ;

ຕຸຈ຺ຈາສິ ຕຸຕິ ກຈິສ຺ຍຕິ, ສຕ຺ຕຸ ຕໍ ຕຸຕິຫີຕິຫໍ;

ສຕ຺ຕຸ ຕໍ ຕກ຺ກຈດ຺ຈຕໍ, ກາຫໍ ຕຕ຺ຕ ອກິຣຍິ.

໑໐໕໑.

“ຕຸຈ຺ຈາ ເຍ ຊຍຸຍກ຺ລາຫິ, ຕຫ຺ຍາຕິລ຺ລາຕຕໍ ຍຸຕິ;

ຍໍ ຈິຊິຕ຺ຕາ ສເຕາ ຊຣຸ, ຕເຣ ເລີເກ ຈິສຕ຺ຕິກໍ”.

໑໐໕໒.

“ຕຸຊ ຊິຕ຺ຕ ສຸຕຍຸຕຈິຕ຺ຕາເຕສຸ, ບິຍນ຺ທເປສຸ ເທຍກ;

ຫສ຺ຣາກຈິເກາຊຕໍ, ກິຕ຺ຕາກປຊຍສ຺ຕໍ.

໑໐໕໓.

“ຈຕຊຕ຺ຕາຍ ເຍ ສຕາ, ຊິຕ຺ຊຍຸາກິກິຕ຺ຕຕາ;

ຣຸປສຕ຺ຕາ ຊ ເຕ ສຊາ, ຕິລ຺ລາ ເລີເກ ຈິສຕ຺ຕິກ”ຕິ.

ហេមកមាណវបុច្ឆា អដ្ឋមា និដ្ឋិតា។

៩. តោទេយ្យមាណវបុច្ឆា

១០៩៣.

“យស្មិំ កាមា ន វសន្តិ, (ឥច្ចាយស្មា តោទេយ្យោ)

តណ្ហា យស្ស ន វិជ្ជតិ;

កថំកថា ច យោ តិណ្ណោ, វិមោក្ខោ តស្ស កីទិសោ”។

១០៩៤.

“យស្មិំ កាមា ន វសន្តិ, (តោទេយ្យាតិ ភគវា)

តណ្ហា យស្ស ន វិជ្ជតិ;

កថំកថា ច យោ តិណ្ណោ, វិមោក្ខោ តស្ស នាបរោ”។

១០៩៥.

“និរាសសោ សោ ឧទ អាសសានោ, បញ្ញាណវា សោ ឧទ បញ្ញកប្បី;

មុនិំ អហំ សក្ក យថា វិជញ្ញំ, តំ មេ វិយាចិក្ខ សមន្តចក្ខុ”។

១០៩៦.

“ນິຣາສເສາ ເສາ ນ ຈ ອາສສາເນາ, ປຎ຺ຎາຓວາ ເສາ ນ ຈ ປຎ຺ຎກປ຺ປີ;

ເອວມ຺ປິ ເຕາເທຍ຺ຍ ມຸນິໍ ວິຊານ, ອກິຎ຺ຈນໍ ກາມຠເວ ອສຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ.

ເຕາເທຍ຺ຍມາຓວປຸຈ຺ຉາ ນວມາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໑໐. ກປ຺ປມາຓວປຸຈ຺ຉາ

໑໐໙໘.

“ມເຊ຺ຌ ສຣສ຺ມິໍ ຕິຏ຺ຐຕໍ, (ອິຈ຺ຈາຍສ຺ມາ ກປ຺ເປາ)

ເອາເຆ ຊາເຕ ມຫພ຺ຠເຍ;

ຊຣາມຈ຺ຈຸປເຣຕານໍ, ທີປໍ ປພ຺ຣູຫິ ມາຣິສ;

ຕ຺ວຎ຺ຈ ເມ ທີປມກ຺ຂາຫິ, ຍຖາຍິທໍ ນາປຣໍ ສິຍາ”.

໑໐໙໙.

“ມເຊ຺ຌ ສຣສ຺ມິໍ ຕິຏ຺ຐຕໍ, (ກປ຺ປາຕິ ພຄວາ)

ເອາເຆ ຊາເຕ ມຫພ຺ຠເຍ;

ຊຣາມຈ຺ຈຸປເຣຕານໍ, ທີປໍ ປພ຺ຣູມິ ກປ຺ປ ເຕ.

໑໑໐໐.

“ອກິຎ຺ຈນໍ ອນາທານໍ, ເອຕໍ ທີປໍ ອນາປຣໍ;

ນິພ຺ພານໍ ອິຕິ [ນິພ຺ພານມິຕິ (ສີ.)] ນໍ ພ຺ຣູມິ, ຊຣາມຈ຺ຈຸປຣິກ຺ຂຍໍ.

໑໑໐໑.

“ເອຕທຎ຺ຎາຍ ເຍ ສຕາ, ທິຏ຺ຐຘມ຺ມາຠິນິພ຺ພຸຕາ;

ນ ເຕ ມາຣວສານຸຄາ, ນ ເຕ ມາຣສ຺ສ ປທ຺ຘຄູ”ຕິ [ປຏ຺ຐຄູຕິ (ສ຺ຍາ. ກ.)].

ກປ຺ປມາຓວປຸຈ຺ຉາ ນວມາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໑໐. ຊຕຸກຓ຺ຓິມາຓວປຸຈ຺ຉາ

໑໑໐໒.

“ສຸຕ຺ວານຫໍ ວີຣ ອກາມກາມິໍ, (ອິຈ຺ຈາຍສ຺ມາ ຊຕຸກຓ຺ຓິ)

ໂອຆາຕິຄໍ ປຸຏ຺ຐຸມກາມມາຄມໍ;

ສນ຺ຕິປທໍ ພ຺ຣູຫິ ສຫຊເນຕ຺ຕ, ຍຖາຕຈ຺ຉໍ ຠຄວາ ພ຺ຣູຫິ ເມ ຕໍ.

໑໑໐໓.

“ຠຄວາ ຫິ ກາເມ ອຠິພູຍ຺ຍ ອິຣິຍຕິ, ອາທິຈ຺ໂຈວ ປຖວິໍ ເຕຊີ ເຕຊສາ;

ປຣິຕ຺ຕປຎ຺ຎສ຺ສ ເມ ຠູຣິປຎ຺ຎ, ອາຈິກ຺ຂ ຘມ຺ມໍ ຍມຫໍ ວິຊຎ຺ຎໍ;

ຊາຕິຊຣາຍ ອິທ ວິປ຺ປຫານໍ”.

១១០៣។

“កាមេសុ វិនយ គេធំ, (ជតុកណ្ណីតិ ភគវា) នេក្ខម្មំ ទដ្ឋុ ខេមតោ;

ឧគ្គហីតំ និរត្តំ វា, មា តេ វិជ្ជិត្ថ កិញ្ចនំ។

១១០៤។

“យំ បុព្ពេ តំ វិសោសេហិ, បច្ឆា តេ មាហុ កិញ្ចនំ;

មជ្ឈេ ចេ នោ គហេស្សសិ, ឧបសន្តោ ចរិស្សសិ។

១១០៥។

“សព្ពសោ នាមរូបស្មិំ, វីតគេធស្ស ព្រាហ្មណ;

អាសវាស្ស ន វិជ្ជន្តិ, យេហិ មច្ចុវសំ វជេ”តិ។

ជតុកណ្ណិមាណវបុច្ឆា ឯកាទសមា និដ្ឋិតា។

១២។ ភទ្រាវុធមាណវបុច្ឆា

១១០៦។

“ឱកញ្ជហំ តណ្ហច្ឆិទំ អនេជំ, (ឥច្ចាយស្មា ភទ្រាវុធោ)

នន្ទិញ្ជហំ ឱឃតិណ្ណំ វិមុត្តំ;

កប្បញ្ជហំ អភិយាចេ សុមេធំ, សុត្វាន នាគស្ស អបនមិស្សន្តិ ឥតោ។

១០៧។

“ភាភាឌភា ឌភបខេហិ ឋក្កូតា, ពច ចិរ ចាញ្ញ អកិពក្លួយាភា;

ខេពសំ ព្យចំ ឋាស្ទ ចិឃាកខេវាហិ, ពឆា ហិ ខេព ចិឌិខេពា ឲ្យឋ ឆខេប្ញា”។

១០៩។

“អាកាភពល៉្យាចិភខេឃឆ សន្តុំ, (កគ្រោច្ឆាពិ កកចា)

ស្កន្តិ អខេឆា ពិទិឃញ្ញាបិ យខេឡ្ប

ឃំ ឃព្យោខេលិកស្ចិយ្យបិឌិឃត្តិ, ខេពខេភច យាខេវា អខេត្តពិ ឌត្តំ។

១១០។

“ពស្ចា បឌាភំ ភ ស្កបិឌិខេឃឆ, កិក្លុ ឋខេពា កិញ្ញាភំ ឋន្តុខេលិខេក;

អាកាភឋខេត្ត ឌ្គពិ ខេបក្លួយាខេភា, បឌំ ឌ្គយំ យក្ខុខេឆខេឃ្យ ចិឋត្ត”ត្តិ។

កគ្រោច្ឆយាលចបុន្ធា ក្តាកឋយា តិដ្ឋិពា។

១៦។ ស្កកឃយាលចបុន្ធា

១១១។

“ឍឋាឃិ ចិឡឌយាឋិតំ, (ឌ្គញ្ញាឃស្ចា ស្កកខេឃា) កពកិញ្ញំ អភាឋចំ;

ᨷᩤᩁᨣᩩᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᨬ᩠ᩉᩮᨶ ᩋᩣᨣᨾᩴ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨻᩕᩪᩉᩥ, ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨷᨽᩮᨴᨶᩴ”᪨

᪁᪁᪁᪂᪨

“ᨷᩉᩣᨶᩴ ᨠᩣᨾᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩣᨶᩴ, (ᩏᨴᨿᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ) ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩣᨶ ᨧᩪᨽᨿᩴ;

ᨳᩥᨶᩔ ᨧ ᨷᨶᩪᨴᨶᩴ, ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᨱᩴ᪨

᪁᪁᪁᪃᪨

“ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᨲᩥᩈᩴᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᨲᨠ᩠ᨠᨷᩩᩁᩮᨩᩅᩴ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨻᩕᩪᨾᩥ, ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨷᨽᩮᨴᨶᩴ”᪨

᪁᪁᪁᪄᪨

“ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᨠᩥᩴᩈᩩ ᨲᩔ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩴ;

ᨠᩥᩔᩔ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩮᨶ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ”᪨

᪁᪁᪁᪅᪨

“ᨶᨶ᩠ᨴᩥᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩔ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩴ;

ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩮᨶ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ”᪨

᪁᪁᪁᪆᪨

“កថំ សតស្ស ចរតោ, វិញ្ញាណំ ឧបរុជ្ឈតិ;

ភគវន្តំ បុដ្ឋុមាគម្ម, តំ សុណោម វចោ តវ”។

១១១៦។

“អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, វេទនំ នាភិនន្ទតោ;

ឯវំ សតស្ស ចរតោ, វិញ្ញាណំ ឧបរុជ្ឈតី”តិ។

ឧទយមាណវបុច្ឆា តេរសមា និដ្ឋិតា។

១៣។ បោសាលមាណវបុច្ឆា

១១១៧។

“យោ អតីតំ អាទិសតិ, (ឥច្ចាយស្មា បោសាលោ) អនេជោ ឆិន្នសំសយោ;

បារគុំ សព្ពធម្មានំ, អត្ថិ បញ្ហេន អាគមំ។

១១១៨។

“វិភូតរូបសញ្ញិស្ស , សព្ពកាយប្បហាយិនោ;

អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, នត្ថិ កិញ្ចីតិ បស្សតោ;

ញាណំ សក្កានុបុច្ឆាមិ, កថំ នេយ្យោ តថាវិធោ”។

᪁᪁᪇᪀᪨

“ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ, (ᨷᩮᩣᩈᩣᩃᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩤ) ᩋᨽᩥᨩᩣᨶᩴ ᨲᨳᩤᨣᨲᩮᩣ;

ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᨾᩮᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨷ᩠ᨷᩁᩣᨿᨱᩴ᪨

᪁᪁᪇᪁᪨

“ᩋᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩤ, ᨶᨶ᩠ᨴᩦ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩍᨲᩥ;

ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨷᩔᨲᩥ;

ᩑᨲᩴ [ᩑᨲᩴ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)] ᨬᩣᨱᩴ ᨲᨳᩴ ᨲᩔ, ᨻᩕᩤᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩅᩩᩈᩦᨾᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨷᩮᩣᩈᩣᩃᨾᩣᨱᩅᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᨾᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪅᪨ ᨾᩮᩣᨥᩁᩣᨩᨾᩣᨱᩅᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ

᪁᪁᪇᪂᪨

“ᨴ᩠ᩅᩤᩉᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩴ, (ᩍᨧ᩠ᨧᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩮᩣᨥᩁᩣᨩᩣ)

ᨶ ᨾᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᩣ;

ᨿᩣᩅᨲᨲᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨴᩮᩅᩦᩈᩥ, ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᩴ᪨

᪁᪁᪇᪃᪨

“ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨷᩁᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩈᨴᩮᩅᨠᩮᩣ;

ទិដ្ឋិំ តេ នាភិជានាតិ, គោតមស្ស យសស្សិនោ។

១១២៤។

“ឯវំ អភិក្កន្តទស្សាវិំ, អត្ថិ បញ្ហេន អាគមំ;

កថំ លោកំ អវេក្ខន្តំ, មច្ចុរាជា ន បស្សតិ”។

១១២៥។

“សុញ្ញតោ លោកំ អវេក្ខស្សុ, មោឃរាជ សទា សតោ;

អត្តានុទិដ្ឋិំ ឩហច្ច, ឯវំ មច្ចុតរោ សិយា;

ឯវំ លោកំ អវេក្ខន្តំ, មច្ចុរាជា ន បស្សតី”តិ។

មោឃរាជមាណវបុច្ឆា បន្នរសមា និដ្ឋិតា។

១៦។ បិង្គិយមាណវបុច្ឆា

១១២៦។

“ជិណ្ណោហមស្មិ អពលោ វីតវណ្ណោ, (ឥច្ចាយស្មា បិង្គិយោ)

នេត្តា ន សុទ្ធា សវនំ ន ផាសុ;

មាហំ នស្សំ មោមុហោ អន្តរាវ

អាឌិក្ល ឆយ៉ុ ឃយហ៎ ចិឌ្ញា;

ឌាតិឌរាឃ ឰឆ ចិប្យហាត៌”៓

១១៩សិ៓

“ឌិស្វាត ទ្វបេស្ន ចិហញ្ញាយាតេ, (បិក្ខិឃាតិ ភកចា)

ទ្បញ្តិ ទ្វបេស្ន ឌតា បយត្តា;

ពស្វា ព្យចំ បិក្ខិឃ អប្យយេត្តា,

ឌហស្ស្យ ទ្វបំ អប្ញតត្កចាឃ”៓

១១៩ប៓

“ឌិឃា ចពេឃ្យា ចិឌិឃា ចពេឃ្យា, ង្គ្ធិ អបេឆា ឌឃ ឌិឃា ឰយាឃោ;

ត ព្យឃំអឌិគ្ន អស្វតំ អយ្វតំ [អស្វតំ អយ្វតំ ចា (ឃី៓), អស្វតាយ្វតំ ចា (ស្យា៓), អស្វតំ’យ្វតំ ចា (បី៓)], អបេចា អចិញ្ញាតំ កិទ្បាតយត្តិ [កិទ្បា យត្តិ (ស្យា៓), កិទ្បា តត្តិ (បី៓), កិទ្បាតយត្តិ (ក៓)] េលាកេ;

អាឌិក្ល ឆយ៉ុ ឃយហ៎ ចិឌ្ញា, ឌាតិឌរាឃ ឰឆ ចិប្យហាត៌”៓

១១៩ង៓

“ពញ្ញាឆិបេត្ត យត្វេឌ េបក្លយាេតា, (បិក្ខិឃាតិ ភកចា)

ឃត្តាបឌាេព ឌេឃា បេទេព;

តស្មា តុវំ បិង្គិយ អប្បមត្តោ, ជហស្សុ រូបំ អបុនព្ភវាយា”តិ។

បិង្គិយមាណវបុច្ឆា សោឡសមា និដ្ឋិតា។

បារាយនត្ថុតិគាថា

ឥទមវោច ភគវា មគធេសុ វិហរន្តោ បាសាណកេ ចេតិយេ, បរិចារកសោឡសានំ [បរិចារកសោឡសន្នំ (ស្យា។ ក។)] ព្រាហ្មណានំ អជ្ឈិដ្ឋោ បុដ្ឋោ បុដ្ឋោ បញ្ហំ [បញ្ហេ (សី។ បី។)] ព្យាកាសិ។ ឯកមេកស្ស ចេបិ បញ្ហស្ស អត្ថមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជេយ្យ, គច្ឆេយ្យេវ ជរាមរណស្ស បារំ។ បារង្គមនីយា ឥមេ ធម្មាតិ, តស្មា ឥមស្ស ធម្មបរិយាយស្ស បារាយនន្តេវ [បារាយណន្តេវ (សី។ អដ្ឋ។)] អធិវចនំ។

១១២០។

អជិតោ តិស្សមេត្តេយ្យោ, បុណ្ណកោ អថ មេត្តគូ;

ធោតកោ ឧបសីវោ ច, នន្ទោ ច អថ ហេមកោ។

១១២១។

តោទេយ្យ-កប្បា ទុភយោ, ជតុកណ្ណី ច បណ្ឌិតោ;

ភទ្រាវុធោ ឧទយោ ច, បោសាលោ ចាបិ ព្រាហ្មណោ;

មោឃរាជា ច មេធាវី, បិង្គិយោ ច មហាឥសិ។

១១២២។

ឯតេ ពុទ្ធំ ឧបាគច្ឆុំ, សម្បន្នចរណំ ឥសិំ;

បុច្ឆន្តា និបុណេ បញ្ហេ ពុទ្ធសេដ្ឋំ ឧបាគមុំ។

១១២២។

តេសំ ពុទ្ធោ បព្យាកាសិ, បញ្ហេបុដ្ឋោ យថាតថំ;

បញ្ហានំ វេយ្យាករណេន, តោសេសិ ព្រាហ្មណេ មុនិ។

១១២៣។

តេ តោសិតា ចក្ខុមតា, ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា;

ព្រហ្មចរិយមចរិំសុ, វរបញ្ញស្ស សន្តិកេ។

១១២៤។

ឯកមេកស្ស បញ្ហស្ស, យថា ពុទ្ធេន ទេសិតំ;

តថា យោ បដិបជ្ជេយ្យ, គច្ឆេ បារំ អបារតោ។

១១២៥។

អបារា បារំ គច្ឆេយ្យ, ភាវេន្តោ មគ្គមុត្តមំ;

មគ្គោ សោ បារំ គមនាយ, តស្មា បារាយនំ ឥតិ។

បារាយនានុគីតិគាថា

១១២៦។

“បរាយតយត្យកាយិស្ស, (ត្តុទ្ធាយន្ហា បិក្កិយោ)

ឃទាក្កិ ពទាក្កាសិ, ចិយលោ ក្ខុទិយេឆសោ;

តិក្កាយោ តិខ្ខាតោ [តិខ្ខុតោ (ស្យា)] តាកោ, កិស្ស ហេតុ យុសា ករោ។

១១៨។

“បហិតយលយោហស្ស , យាតយក្កប្បហាយិតោ;

ហត្ថាហំ កិត្តយិស្សាមិ, កិរំ ចល្លុបសញ្ញាហំ។

១១៩។

“តយោតុគោ ពុទ្ធា សយត្តចក្កុ, លោកត្តក្ខុ សត្តកចាតិចេត្តា;

អភាសចោ សត្តុក្កប្បហិតោ, សច្ចចក្ខុយា (ពាទេហុ ព្ឋបិលិតោ យេ។

១២០។

“ឪនោខា ឃទា កុត្តាតកំ បហាយ, ពាហុប្បល់ កាភតយាចសេឃ្យុ;

ឧចំ បហំ អប្បគស្ស បហាយ, យហោកឆិ ហំសោរិច អត្តបត្តា។

១២១។

“ឃេមេ បុត្តា ចិឃាកំសុ, ហុរំ កោពយសាសតា;

ញត្វាសិ ញតិ កថិស្សតិ;

សត្តុំ តំ ញតិហិតំហំ, សត្តុំ តំ តក្កចន្ទតំ

១២៣៧

“ឧកោ តយត្វុសាសិតោ, ឌុតិយា សោ បកក្កទោ;

កោតយោ ក្ទុិបញ្ញាលោ, កោតយោ ក្ទុិយេឆសោ

១២៣៨

“ឃោ យេ ឆមុយឌេសេសិ, សត្តិឌ្ឌិកយកាលិកំ;

តលញ្ញាឃយតិតិកំ , ឃស្ស តត្ថិ ភ្នបយា ក្ទិតិ”

១២៣៣

“កិំត្ តយ្យាចិប្បចសសិ, យុហុត្តយបិ បិក្ខិឃ;

កោតយា ក្ទុិបញ្ញាលា, កោតយា ក្ទុិយេឆសា

១២៣៤

“ឃោ តេ ឆមុយឌេសេសិ, សត្តិឌ្ឌិកយកាលិកំ;

តលញ្ញាឃយតិតិកំ, ឃស្ស តត្ថិ ភ្នបយា ក្ទិតិ”

១២៣៩

“នាហំ តម្ហា វិប្បវសាមិ, មុហុត្តមបិ ព្រាហ្មណ;

គោតមា ភូរិបញ្ញាណា, គោតមា ភូរិមេធសា។

១១៣៧។

“យោ មេ ធម្មមទេសេសិ, សន្ទិដ្ឋិកមកាលិកំ;

តណ្ហក្ខយមនីតិកំ, យស្ស នត្ថិ ឧបមា ក្វចិ។

១១៣៨។

“បស្សាមិ នំ មនសា ចក្ខុនាវ, រត្តិន្ទិវំ ព្រាហ្មណ អប្បមត្តោ;

នមស្សមានោ វិវសេមិ រត្តិំ, តេនេវ មញ្ញាមិ អវិប្បវាសំ។

១១៣៩។

“សទ្ធា ច បីតិ ច មនោ សតិ ច, នាបេន្តិ មេ គោតមសាសនម្ហា;

យំ យំ ទិសំ វជតិ ភូរិបញ្ញោ, ស តេន តេនេវ នតោហមស្មិ។

១១៤០។

“ជិណ្ណស្ស មេ ទុព្ពលថាមកស្ស, តេនេវ កាយោ ន បលេតិ តត្ថ;

សង្កប្បយន្តាយ [សង្កប្បយត្តាយ (សី។)] វជាមិ និច្ចំ, មនោ ហិ មេ ព្រាហ្មណ តេន យុត្តោ។

១១៥១។

“បង្កេ សយានោ បរិផន្ទមានោ, ទីបា ទីបំ ឧបប្លវិំ [ឧបល្លវិំ (ស្យា។ កម្ពេជ)];

អថទ្ទសាសិំ សម្ពុទ្ធំ, ឱឃតិណ្ណមនាសវំ”។

១១៥២។

“យថា អហុ វក្កលិ មុត្តសទ្ធោ, ភទ្រាវុធោ អាឡវិ គោតមោ ច;

ឯវមេវ ត្វម្បិ បមុញ្ចស្សុ សទ្ធំ,

គមិស្សសិ ត្វំ បិង្គិយ មច្ចុធេយ្យស្ស បារំ” [មច្ចុធេយ្យបារំ (សី។)]។

១១៥៣។

“ឯស ភិយ្យោ បសីទាមិ, សុត្វាន មុនិនោ វចោ;

វិវដច្ឆទោ សម្ពុទ្ធោ, អខិលោ បដិភានវា។

១១៥៤។

“អធិទេវេ អភិញ្ញាយ, សព្ពំ វេទិ វរោវរំ [បរោ វរំ (សី។ ស្យា។), បរោ បរំ (កម្ពេជ)];

បញ្ហានន្តករោ សត្ថា, កង្ខីនំ បដិជានតំ។

១១៥៥។

“អសំហីរំ អសង្កុប្បំ, យស្ស នត្ថិ ឧបមា ក្វចិ;

អដ្ឋា ពយិស្សាមិ ត ដេយត្ត ពន្ធា, ឲច យំ ឆាទេហិ អឆិយុត្តចិត្ត”ត្តិៈ

បរិទាឃតចេក្កា បញ្ចាមេយា តិង្ខិតោៈ

ស្សុត្តន្តាតំ –

១ៈ

ភូទេកា [ញាយា ស្ដ្វាតកាចាទេឃា សីៈ បីៈ បេត្តូកេស្ស ត សត្ថិ] ឆតិឃោបិ ច, ឍក្កចិសាទោ ពសិ ច;

ភ្នុត្ថា កចោ បុតដេច, ចសលិ ច ពទលិឃញ្ចា;

ទេហយចតោ អឆ ឃត្លោ, ចិឌឃស្សុត្តំ យុតិស្សុត្តចទត្តិៈ

២ៈ

បឃយពដ្ឋចទោ ចទចក្កោ, ន្ធាឌសស្សុត្តឆទោ ស្សុចិកត្តោ;

ឌេសិតោ ចក្ខយតា ចិយលេត, ស្សុឃ្យុតិ ចក្កចទោ ភូទេកាតិៈ

៣ៈ

ទតតាយកត្ថា ហិទិយក្កលតាយា, ស្សុចិលិយពបិលិ ច (ចាហូណាឆយ្ខា;

តាចា [តាឆ (ពៈ)] កិសិទិលិដ្ឋហតោ ច, ទាហុលិ ច បុតបិ ចក្កិសោៈ

3ៈ

ឋ្ញាបរិក្ខារាឌតិឃោបិ ចេត្ត, ឆម៉្ពឹកស្សត្តចទោ ស្ថិកទេត្តា;

ចុក្ខុរស្សត្តឆទោ ក្ខតិឃយិ៍ភ្ជោញអកចក្កចទោតិ តយាហុ៍

ឱ៍

បត្ដុឌ្ឍបផាតស្សកាឃិតតាទយា, ឮ្ទញ្ញអាទោ ប្បុតទេច យាទោឈា ច;

ឋកិឃំ ទេកាហិឃទេច ឋល្លតាទយា, ចាទេរដ្ឋចទោ កាលិទេកាបិ ច៍

៩៍

តាលកស្សត្តចទោ ស្ថិកទេត្តា, ត៌ អត្ថបឃ្សឹ តឆា ប្បុតទេច;

ក្ខាឥឋស្សត្តឆទោ តតិឃយិ៍ភ្ជស្សឃ្យតិ ចក្កចទោ យហាតាទយា៍

ស៑៍

កាយក្ខហដ្ឋកដ្ឋកតាយា , ស្សឹ្ខចទោ បទេយដ្ឋកតាទយា;

ឌទោ ទេយត្តិឃចទោ ស្ថិកទេត្តា, បឃ្ពទេយាកល្ពិឃា ប្បុទាទេកទេកា៍

ប៑៍

កលហចិចាទេកា ក្ខទេកា ចិឃ្សហា ច, ត្សចដកអត្តកល្ខឋាទិប្បុត្តា;

ទេឋាញអឋស្សត្តឆទោ ចត្សត្តយិ៍ភ្ជអដ្ឋកចក្កចទោតិ តយាហុ៍

៨៍

យកេឆ ឌតបេឆ រយហឹេយ, េឆសចេរ ពតបុគ្គកិេចេស;

បរិសាណកេចតិឃចេរ ស្ទុចិកេត្ត, ចសិ កកចា កណេសេដ្ឋា៑

១០៑

ដ្កកឃចាសយាកតិឃយិ្យ[ដ្កកឃំ ចា បុណ្ណសយាកតំ ឃយិ្យ(ស្យា៑)], ក្ខាគសេឃាឌតិឃា បរិសាឃ;

េសាឡអសទ្រាហ្វណាត៌ កិរ បុេដ្ឋា, បុឆ្លាឃ េសាឡអសបញ្ញាកាយុឹឃា;

តិប្បកាសឃិ ឆយ្ឋយគាសិ៑

១១៑

អត្តបកាសកព្យញ្ញាតបុណ្ណុំ, ឆយ្ឋយេគេសសិ បេរលេយឌតិឃំ [ចេរំ លយតឹឃំ (ក៑)];

េលាកហិតាឃ ឌិេតា ត្ថិបគេក្កា, ស្វត្តចេរំ ពាហុឆយ្ឋចិចិ្រ;

សន្តាកិេលសបេយាចតេហតុំ, េគសឃិ ស្វត្តចេរំ ត្ថិបគេក្កា៑

១២៑

ព្យញ្ញាតយត្តបគំ សយឃុត្តំ [ព្យញ្ញាតយត្តបគសយឃុត្តំ (ស្យា៑)], អក្កុរសត្តិាតឆ្លបយកាឡហំ;

េលាកចិធារណគាណបកក្កុំ, េគសឃិ ស្វត្តចេរំ ត្ថិបគេក្កា៑

១៣៑

ຣາຄບເລ ອບລໍ ຈິບລກ຺ກໍ, ເທາສບເລ ອບລໍ ຈິບລກ຺ກໍ;

ເມາຫບເລ ອບລໍ ຈິບລກ຺ກໍ, ເລິກຈິຊາຣຓເກາຓບກ຺ກໍ;

ເຕສມິ ສຸຕ຺ຕຈທ໌ ຂ຺ວິບເຄເກາ.

໑໓.

ເກ຺ລສບເລ ອບລໍ ຈິບລກ຺ກໍ, ທ຺ຸຈ຺ຈຣິຕບເລ ອບລໍ ຈິບລກ຺ກໍ;

ເລິກຈິຊາຣຓເກາຓບກ຺ກໍ, ເຕສມິ ສຸຕ຺ຕຈທ໌ ຂ຺ວິບເຄເກາ.

໑໔.

ອາສຈປາຕ຺ຄເຍາກາກິເລສໍ, ຕິຈຣຓາຕິ ຈ ທີຫິ ບລິຕິ;

ທສ຺ສ ກິເລສປເມາຈເຕເທຕ຺ວາ, ເຕສມິ ສຸຕ຺ຕຈທ໌ ຂ຺ວິບເຄເກາ.

໑໕.

ຕິປ຺ບລສ຺ຕກິເລສປຕ຺ວໍ, ຣາຄຈິຣາຄເຕຊບເສາກໍ;

ສຕ຺ຕປທີຕສຸທ຺ທ຺ສຂມ຺ວ, ເຕສມິ ສຸຕ຺ຕຈທ໌ ຂ຺ວິບເຄເກາ.

໑໖.

ຣາຄ຺ຄາ ເທາສກບກຂ຺ຕິຕສຕ຺ຕ [ເທາສ຺ຄາ ກຂ຺ຕິຕສຕ຺ຕ (ສ຺ຍາ.)], ເຍາຕິຈຕ຺ຕຕິປ຺ຄາຈິຕ຺ຕາຫ໌;

ທຫ຺ຍາຣທຕ຺ສເຄຕທາຓລທາບເຍາກ຺ຂ [ທຫ຺ຍາທລຣທເຕ຺ສເຄຕທາຓບເຍາກ຺ຂ (ສ຺ຍາ.)], ເຕສມິ ສຸຕ຺ຕຈທ໌ ຂ຺ວິບເຄເກາ.

១៨ˋ

កប៊្កិរក្ខ្គសសញ្ញតិបុលំ, បល្ឌិតរចគតិឃំ តិបុលត្តុ;

រលិកចិចារលរកាលបកក្កុ, ះគសឃិ សុត្តចទំ ន្ថិបគរក្កាˋ

១៩ˋ

តចក្កក្សុយយាលកឹរចឃ្សំ, ខ្ញត្រ្គិឃឍាតចិរយាក្លចិកត្តុ;

អក្ខ្គយក្កឆទំ ចទឃាតំ, ះគសឃិ សុត្តចទំ ន្ថិបគរក្កាˋ

២០ˋ

រសាយុបយំ ចិយលំ បទិសុទ្ធិ, អណ្ណចយួបយទតតសុឌិត្តុ;

បុបប្សសយំ ទចិយួបយរតជំ, ះគសឃិ សុត្តចទំ ន្ថិបគរក្កាˋ

២១ˋ

រលយសិចំ សុលសឹតលសក្តុ, យទ្ធុតតាលបទំ បទយត្តុ;

តឃ្ស សុតិខ្ញុតគឃ្សតរហតុំ, ះគសឃិ សុត្តចទំ ន្ថិបគរក្កាតិˋ

សុត្តតិបាតបាឡិញ្ញ តិដ្ឋិតាˋ